

Gemeente
Vries

Bestemmingsplan
Buitengebied

Gemeente
Vries

Bestemmingsplan
Buitengebied

Inhoud:

Toelichting
Voorschriften

Plankaart nr. 260.01.20.C01 (blad 1 en 2)

Toetsingskaart nr. 260.01.20.C01a

Kaart Natuur- en landschapselementen nr. 260.01.20.C01b (blad 1 en 2)

Vries/Assen
17 november 1997

Toelichting

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
1.1	Doel van het bestemmingsplan Buitengebied	3
1.2	Systematiek van het bestemmingsplan Buitengebied	4
1.3	Gemeentelijke samenwerking	6
DEEL 1	HUIDIGE SITUATIE	9
2	BODEM EN WATER	11
2.1	Inleiding	11
2.2	Bodemkundige situatie	11
2.2.1	Geologische ontstaansgeschiedenis	11
2.2.2	Geomorfologie en bodemopbouw	12
2.3	Waterhuishouding	17
2.3.1	Hydrologie	17
2.3.2	Waterbeheersing	23
2.3.3	Verdroging	24
3	ARCHEOLOGISCHE, CULTUURHISTORISCHE EN LANDSCHAPPELIJKE SITUATIE	25
3.1	Archeologie	25
3.2	Ontwikkelingsgeschiedenis van het landschap	29
3.3	Bebouwingspatronen	37
4	ECOLOGISCHE SITUATIE	39
4.1	Relatie bodem, hydrologie en ecologische waarden	39
4.2	Gradiënten	39
4.3	Ecosystemen als ecologische waarden	41
4.4	Flora en fauna	42
4.5	Waardevolle situaties	45
4.6	Ecologische infrastructuur	58
5	LANDBOUW	61
5.1	Bestaande situatie	61
5.1.1	De agrarische sector in Drenthe	61
5.1.2	Bedrijfseconomische situatie in Vries	62
5.2	Toekomstperspectieven per bedrijfstak	64
5.2.1	Rundveehouderij	64
5.2.2	Intensieve veehouderij	65
5.2.3	Akkerbouw	66

6	RECREATIE	69
6.1	Huidige situatie	69
6.2	Perspectief voor de recreatieve sector	71
7	WONEN EN NIET-AGRARISCHE BEDRIJFVIGHEID	73
7.1	De woonfunctie	73
7.2	Niet-agrarische bedrijvigheid	74
8	OVERIGE FUNCTIES	77
8.1	Delfstoffen- en waterwinning	77
8.1.1	Zandwinning	77
8.1.2	Aardgas, aardolie en zouten	77
8.1.3	Waterwinning	77
8.2	Wegen en spoorwegen	79
8.2.1	Wegen	79
8.2.2	Spoorwegen	80
8.3	Vliegveld	81
8.4	Nutsleidingen en straalpaden	81
8.4.1	Hoogspanningsleidingen	81
8.4.2	Gasleidingen	82
8.4.3	Straalverbindingen	82
8.5	Militaire terreinen	83
9	MILIEUHYGIËNE	85
9.1	Verzuring	85
9.2	Vermesting	86
9.3	Verspreiding	86
9.4	Verstoring	87
9.4.1	Geluid	87
9.4.2	Stank	90
9.4.3	Externe veiligheid	90
9.5	Verwijdering	90
9.6	Milieubeschermingsgebieden	90
DEEL 2	BELEID	93
10	RIJKS- EN PROVINCIAAL BELEID	95
10.1	Rijksbeleid	95
10.1.1	VINEX	95
10.1.2	Structuurschema Groene Ruimte	98
10.1.3	Bosbeleidsplan	100
10.1.4	Structuurschema Burgerluchtvaartterreinen	100
10.2	Provinciaal beleid	102
10.2.1	Streekplan Drenthe	103
10.2.2	Provinciaal Natuurbeleidsplan	110

10.2.3	Houtoog(s)t in Drenthe	111
10.2.4	Beleidsprogramma voor recreatie en toerisme	111
10.2.5	Provinciaal Waterhuishoudingsplan	112
10.2.6	Provinciaal Milieubeleidsplan	114
11	STRUCTUURVISIE VOOR DE LANGE TERMIJN	117
11.1	Inleiding	117
11.2	Doel van de structuurvisie voor de lange termijn	118
11.3	Deelgebiedsindeling op basis van landschappelijke en natuurlijke waarden	119
11.4	Samenhang met het Landschapsbeleidsplan Vries	123
11.5	Perspectieven voor de verschillende functies	123
11.6	Beleid voor de lange termijn	131
11.6.1	Beleid per deelgebied	131
11.6.2	Deelgebied overschrijdend beleid	139
12	BESTEMMINGSPANBELEID	141
12.1	Inleiding	141
12.2	Bestemmingsplanbeleid	141
12.3	Overig beleid	148
DEEL 3	VORMGEVING VAN HET PLAN	149
13	PLANBESCHRIJVING	151
13.1	Inleiding	151
13.2	Landbouw	151
13.2.1	De bestemming	151
13.2.2	Het bouwen	152
13.2.3	Het gebruik van gebouwen	155
13.2.4	Het grondgebruik	157
13.2.5	Toepassing van milieuwetgeving	158
13.3	Bosbouw	159
13.3.1	De bestemming	159
13.3.2	Het bouwen	159
13.3.3	Het grondgebruik	159
13.4	Natuur en landschap	160
13.4.1	De bestemming	160
13.4.2	Het bouwen	161
13.4.3	Het grondgebruik	161
13.5	Recreatie	162
13.5.1	De bestemming	162
13.5.2	Het bouwen	164
13.5.3	Het grondgebruik	165
13.6	Wonen	166
13.6.1	De bestemming	166

13.6.2	Het bouwen	166
13.7	Niet-agrarische bedrijven	168
13.7.1	De bestemming	168
13.7.2	Het bouwen	168
13.8	Verkeer	169
13.8.1	De bestemming	169
13.8.2	Het bouwen	169
13.8.3	Het grondgebruik	171
13.9	Bijzondere functies	171
13.10	Uitvoering	172
13.11	Uitvoering van werken en werkzaamheden	172
13.12	Overzicht regelingen	173
14	OVERLEG EN INSPRAAK	175
14.1	Overleg	175
14.2	Inspraak	176

1 INLEIDING

1.1 Doel van het bestemmingsplan Buitengebied

Het bestemmingsplan Buitengebied vormt het kader voor de ruimtelijke ordening voor het landelijk gebied van de gemeente. Het heeft tot doel om het gebruik en de inrichting van gronden en het oprichten van gebouwen en bouwwerken te reguleren met het oog op het bevorderen van een zo goed mogelijk gebruik van het landelijk gebied. Volgens de wet (Wet op de Ruimtelijke Ordening) dient het bestemmingsplan eens in de 10 jaar te worden herzien. Met dit nieuwe bestemmingsplan wordt aan die wettelijke verplichting inhoud gegeven.

Het bestemmingsplan bestaat volgens diezelfde wet uit voorschriften en een plankaart. Tevens gaat het plan vergezeld van een toelichting, waarin is beschreven welk ruimtelijk beleid in het buitengebied wordt nagestreefd. Dit bestemmingsplan heeft betrekking op het gehele gemeentelijk grondgebied met uitzondering van de gedeelten waar de bestemmingsplannen van de verschillende dorpen gelden.

Het bestemmingsplan vormt een stuk gemeentelijke wetgeving: het bindt zowel de burger als de overheid. In de praktijk betekent dit dat alle plannen voor een wijziging van het grondgebruik, een aanpassing van de inrichting of voor het oprichten van een bouwwerk, aan het bestemmingsplan dienen te worden getoetst. Met de volgende voorbeelden wordt duidelijk welk soort plannen hier wordt bedoeld:

Veranderingen van het grondgebruik:

- het plan om een strook agrarische cultuurgrond te gaan gebruiken voor de aanleg van een fietspad;
- het gebruiken van een bosgebied voor kamperen "in de vrije natuur".

Aanpassing van de inrichting:

- het plan om door het dempen van een sloot van twee percelen één te maken;
- het aanbrengen van dammen in sloten om het waterpeil te kunnen verhogen.

Het oprichten van een bouwwerk:

- het plan voor het bouwen van een woning, garage, aanbouw, etcetera;
- het plan voor het stichten van een nieuw agrarisch bedrijf.

In de voorschriften van het bestemmingsplan staat vermeld welke wijzigingen van het grondgebruik en welke aanpassingen van de inrichting zijn toegestaan. Tevens wordt vermeld welke bouwwerken mogen worden opgericht. Ook kan het zijn dat eerst een nadere afweging van de in het geding zijnde belangen dient plaats te vinden voor uitvoering van een plan, eventueel onder voorwaarden, wordt toegestaan.

In het vorige bestemmingsplan werd zeer gedetailleerd bepaald welke wijzigingen - eventueel na afweging - werden toegestaan. Dit leidde in vele situaties ertoe dat in maatschappelijk opzicht aanvaardbare wijzigingen niet binnen het bestemmingsplan pasten. Wilde de gemeente in die situatie medewerking verlenen aan het totstandkomen van de plannen, dan moest het bestemmingsplan worden aangepast. Vaak gebeurde dit dan via de zogenaamde anticipatie- of artikel 19 WRO-procedure.

Door het bestemmingsplan globaler (minder gedetailleerde regels) en flexibeler (meer afwegingsmogelijkheden) te maken zijn veel artikel 19 WRO-procedures vermijdbaar. In dit plan is voor een dergelijke aanpak gekozen. Naast het verminderen van het aantal artikel 19 WRO-procedures is daarvoor nog de volgende reden te noemen. Een dergelijke aanpak biedt de mogelijkheid om allerlei nieuwe (gewenste) ontwikkelingen in het bestemmingsplan af te wegen.

Dit bestemmingsplan legt dus niet uitsluitend de bestaande situatie vast, zoals in het verleden veelal werd gedaan, maar wil juist de gewenst geachte dynamiek in het buitengebied sturen.

1.2 Systematiek van het bestemmingsplan Buitengebied

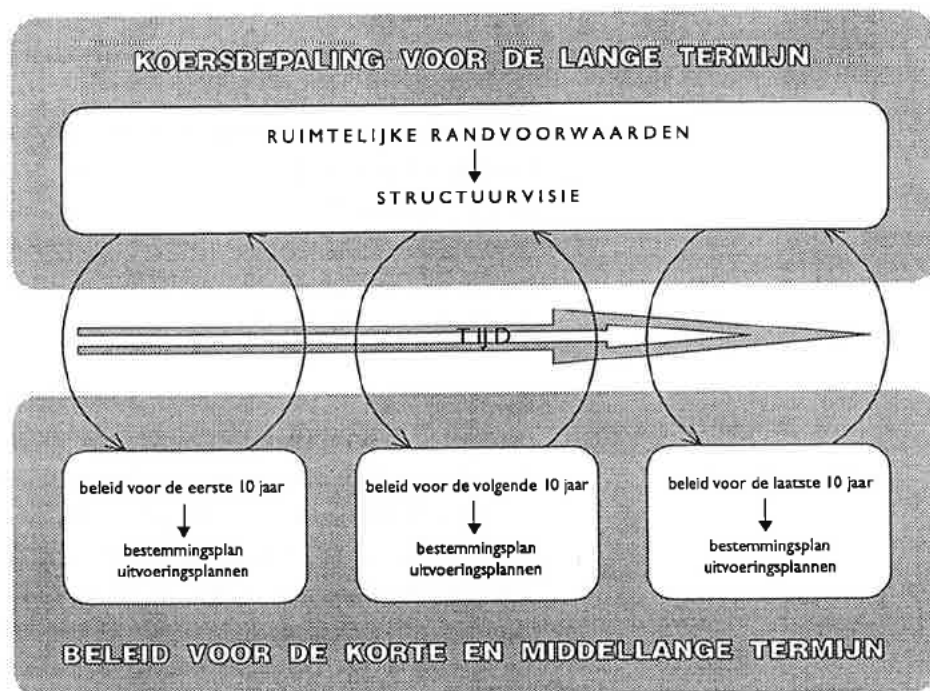
De toelichting van dit bestemmingsplan is opgebouwd uit drie delen. In deel 1 wordt de huidige situatie in het plangebied beschreven. Er wordt ingegaan op de abiotische (bodem en water), biotische (natuur) en cultuurhistorisch/landschappelijke kenmerken van het gebied. Daarnaast worden de verschillende functies in het buitengebied, zoals landbouw en recreatie, besproken. Hierbij komt ook het beleid van hogere overheden ten aanzien van deze functies aan de orde. Met name in dit deel worden verschillende moeilijke

begrippen gehanteerd. Deze worden verklaard in de begrippenlijst aan het einde van de toelichting (het witte gedeelte van het boekwerk).

Op basis van de beschrijving van de huidige situatie is het beleid voor het buitengebied opgesteld (deel 2). In afwijking van het voorgaande bestemmingsplan is dit plan gebaseerd op een structuurvisie op de ruimtelijke ontwikkeling in het buitengebied voor de langere termijn, een periode van zo'n 25 à 30 jaar. Deze structuurvisie is bedoeld om voor een wat langere periode duidelijkheid te scheppen over welke ontwikkelingen voorkomen en welke gestimuleerd zouden moeten worden. Daarmee schept de visie duidelijkheid naar de bewoners en andere belanghebbenden over het ruimtegebruik dat de gemeente in de toekomst nastreeft. Zij kunnen daardoor met hun bouw- of andere investeringsplannen anticiperen op deze toekomstige situatie.

Op basis van het te verwachten maatschappelijk en financieel draagvlak is de structuurvisie voor de lange termijn vertaald naar beleid voor de korte termijn, het feitelijke bestemmingsplanbeleid, dat uiteindelijk in de voorschriften is vertaald. Het bestemmingsplanbeleid en daarmee ook de voorschriften zijn afgestemd op datgene waarvan wordt verwacht dat het binnen de bestemmingsplanperiode van ± 10 jaar kan worden gerealiseerd. Na evaluatie van het aan het eind van de planperiode behaalde resultaat kan in een volgend bestemmingsplan een volgende stap in de richting van de doelstellingen voor de lange termijn gezet worden.

Omdat inzichten in de loop van de tijd veranderen, is het tevens noodzakelijk om aan het eind van de bestemmingsplanperiode te komen tot een eventuele bijstelling van de visie voor de lange termijn. Een en ander is in het schema op de volgende bladzijde nog eens grafisch weergegeven.

Schema 1. Koersbepaling voor de lange termijn

Tenslotte is in deel 3 aangegeven hoe het beleid voor de korte termijn concreet vertaald is in de voorschriften.

1.3 Gemeentelijke samenwerking

De gemeenten Vries, Eelde en Peize hebben alle drie besloten om hun bestemmingsplan Buitengebied te herzien. Tevens hebben zij besloten om tijdens deze herziening het beleid op elkaar af te stemmen. Dit samen optrekken heeft het belangrijke voordeel dat gelijke problemen op gelijke wijze kunnen worden opgelost. Dat is vooral van belang wat betreft die aspecten die een gemeentegrens overschrijdend karakter hebben. Aan beide zijden van de gemeentegrens zal als gevolg van de afstemming op hoofdlijnen een gelijkloidend beleid kunnen worden gevoerd.

Deze aanpak ligt voor de hand, omdat er tussen de drie buitengebieden een grote mate van samenhang aanwezig is, die haar oor-

zaak vindt in het feit dat de gemeenten aan elkaar grenzen en enkele beekdalen met elkaar delen.

Aan de gemeentelijke samenwerking is concreet inhoud gegeven door de afspraak tussen de drie gemeenten om voor soortgelijke gebieden en situaties in hun buitengebieden ten minste een eensluidend beleid voor de langere termijn te formuleren. Daar waar dit mogelijk was, is ook het beleid voor de korte termijn op elkaar afgestemd. De gemeenten hebben zich jegens elkaar ertoe verplicht dat in die gevallen waarbij er sprake is van grensoverschrijdende kwesties, zij elkaar zullen informeren en consulteren. Eén en ander is in de voorschriften van dit plan vastgelegd.

DEEL 1 HUIDIGE SITUATIE

2 BODEM EN WATER

2.1 Inleiding

De bodemkundige en waterhuishoudkundige situatie zijn in belangrijke mate bepalend voor het karakter van een gebied. Deze zogenaamde abiotische kenmerken hebben allereerst invloed op de natuurlijke vegetatie die ergens voorkomt. Verder heeft de mens als gevolg van de abiotische kenmerken een gebied op verschillende manieren in gebruik genomen. Hierdoor is een bepaald landschap ontstaan.

Bodem en waterhuishouding bepalen ook de geschiktheid van een gebied voor verschillende vormen van landbouw.

De abiotische kenmerken van een gebied zijn inmiddels in belangrijke mate beïnvloed door de mens. Via bemesting beïnvloedt de mens bijvoorbeeld de vruchtbaarheid van de bodem. Dit heeft ook weer invloed op de kwaliteit van het grondwater. De kwantiteit van het grondwater wordt bijvoorbeeld beïnvloed door grondwaterwinning en de ontwatering.

Hierdoor zijn er niet alleen wijzigingen opgetreden in de bodem en waterhuishouding van het gebied, maar dit heeft ook weer invloed gehad op de natuurlijke vegetatie. In dit hoofdstuk wordt de huidige bodemkundige en waterhuishoudkundige situatie van het plangebied beschreven.

2.2 Bodemkundige situatie

2.2.1 Geologische ontstaansgeschiedenis

Saalien

Van grote betekenis voor de vorming van het landschap in Drenthe is met name de periode vanaf de voorlaatste ijstijd, het Saalien, geweest. In het Saalien was heel Drenthe bedekt met landijs, dat aan de onderzijde veel keien, zand en leem (grondmorene) meevoerde. Hier en daar werd ook de bodem opgestuwd. Deze grondmorene bleef na het verdwijnen van het landijs in de vorm van keileem (stugge zandige leem met stenen) achter.

Aan het eind van het Saalien werden in dit keileemgebied, het Drentse Plateau, smeltwaterdalen gevormd. Het huidige beekdalenstelsel is hier het gevolg van. Door de schurende werking van

smeltwater verdween de keileem in deze smeltwaterdalen. Dit proces wordt erosie genoemd.

Weichselien

In de laatste ijstijd, het Weichselien, is Drenthe niet bedekt geweest met ijs. Deze periode is echter wel zeer bepalend geweest voor het huidige karakter van het gebied. In het begin van deze periode heeft erosie het beekdalen-systeem verdiept. Deze beekdalen werden voor een groot deel weer gevuld met smeltwaterafzettingen.

Vanwege het subarctische klimaat kwam er nauwelijks plantengroei voor en als gevolg van de sterke wind werd het gehele gebied in de loop van het Weichselien bedekt met een laag zand. Dit zand wordt dekzand genoemd. Ook de beekdalen werden hierdoor gevuld met dekzand. De dikte van de dekzandlaag verschilde van plaats tot plaats. Op de hogere delen kwam weinig tot geen dekzand voor.

Holocene

Na de laatste ijstijd werd het klimaat warmer. In het Holocene (de huidige periode na de ijstijden) vond er daarom op uitgebreide schaal veengroei plaats. Op lage plekken in het landschap, zoals in de beekdalen, werd voedselrijk laagveen gevormd. Er waren ook delen op het Plateau, zoals waterscheidingsgebieden, waar regenwater stagneerde. Hier vond de vorming van voedselarm hoogveen plaats. Hoogveen werd ook gevormd op plaatsen waar kwel (grondwater dat uit de ondergrond aan de oppervlakte komt) plaatsvond van geïnfiltreerd regenwater.

Vanaf de Middeleeuwen heeft de wind vanwege drogere perioden en cultuurdruk weer vat gekregen op stuifgevoelige dekzanden. In Vries heeft dit geleid tot het ontstaan van twee stuifzandgebieden: het Zeegse en het Roode Zand.

2.2.2 Geomorfologie en bodemopbouw

De aard en samenstelling van het materiaal dat aan de oppervlakte is afgezet, is sterk van invloed op de huidige vorm en het reliëf van het landschap. De vorm en het reliëf van het landschap wordt geomorfologie genoemd. Ook de mens heeft invloed op de geomorfologie. Op kaart 2.1 (bron: Streekplan Drenthe) zijn de belangrijkste geomorfologische verschijnselen in het gebied weergegeven.

Keileem-landschap

De gemeente Vries ligt op het Drents Plateau. Het Plateau wordt gekenmerkt door een keileem-landschap bedekt met een laag dekzand van wisselende dikte. Hier en daar ontbreekt het dekzand. In het dekzand hebben zich onder invloed van het jaarlijkse neerslagoverschot podzolbodems gevormd. Podzolering is het proces waarbij als gevolg van een neergaande beweging van het bodemvocht een deel van de mineralen en humus uit de bovenlaag door het water wordt uitgespoeld naar een diepere laag. Waar een dikker

pakket dekzand aanwezig is, zoals op de hogere dekzandruggen en -kopjes hebben zich zogenaamde haarpodzolen ontwikkeld. In de lagere delen van het keileem-landschap hebben zich zogenaamde veldpodzolen gevormd.

De humusrijke inspoelingslaag van de haar- en veldpodzolen is vaak verdicht en soms zo sterk verkit dat deze een moeilijk door-dringbare laag vormt, zowel voor water als voor plantenwortels. Dit leidt ertoe dat er plaatselijk natte omstandigheden gedurende lange perioden in het jaar kunnen optreden. Dit uit zich in het feit dat boeren hier in het voorjaar vaak laat het land op kunnen en in natte jaren leidt het tot een lagere productie. Bovendien leidt dit soort natte omstandigheden tot een wat andere vegetatie dan in gebieden die van nature wat droger zijn.

Het licht glooiende landschap van de gemeente Vries ligt gemiddeld ongeveer tussen 5 en 10 m boven NAP. Het hoogste punt van de gemeente is de Zuideresch bij Zeijen op 12.9 m boven NAP. Het laagste punt ligt in het dal van de Drentsche Aa op 0.8 m boven NAP.

GEA-object

Boven Donderen is een gebied vanwege de gevarieerde geo(morfo)logie aangewezen als GEA-object. GEA-objecten zijn gebieden en objecten die het waard zijn om op grond van hun gave verschijningsvorm en zeldzaamheid zo veel mogelijk in geomorfologisch opzicht ongestoord te blijven.

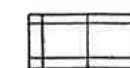
Het gebied bestaat uit een hoger gelegen rug die deel uitmaakte van de Rug van Sleen (of Rolderrug). De rug ligt ingesloten tussen de dalsystemen van het Eelderdiep en de Grote Masloot. De rug bestaat uit de Bunneresch en de Noorderesch en steekt ongeveer 4 à 5 m boven de dalvlakten uit.

Het gebied is karakteristiek voor het Drents Plateau. Aan de oppervlakte ligt keileem bedekt met dekzand. De ondergrond wordt gevormd door smeltwaterafzettingen uit het Elsterien, de ijstijd voor het Saalien.

Dobben

Op en aan de rand van de rug ligt een aantal dobben. Dit zijn min of meer ronde laagten die al dan niet gevuld zijn met water of veen. Als ze in de loop van de tijd met veen zijn gevuld worden deze dobben plaatselijk vaak veenties genoemd. Het Langwandveen en het Holveen zijn hier voorbeelden van. In de gemeente komen op meerdere plaatsen van dergelijke laagten voor. De laagten kunnen op verschillende wijzen ontstaan zijn. De ontstaanswijze van de dobben in de gemeente Vries hangt waarschijnlijk samen met de vorming en afzetting van dekzand waarbij de wind plaatselijk zand heeft weggeblazen (uitblazingsbekkens).

2.1 GEOMORFOLOGISCHE VERSCHIJNSELEN VRIES

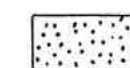
rijverduinen (dekzandruggen en -kopjes)

es

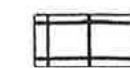
bijzonder stuifzandgebied met veel micro-reliëf

stuifzandgebied

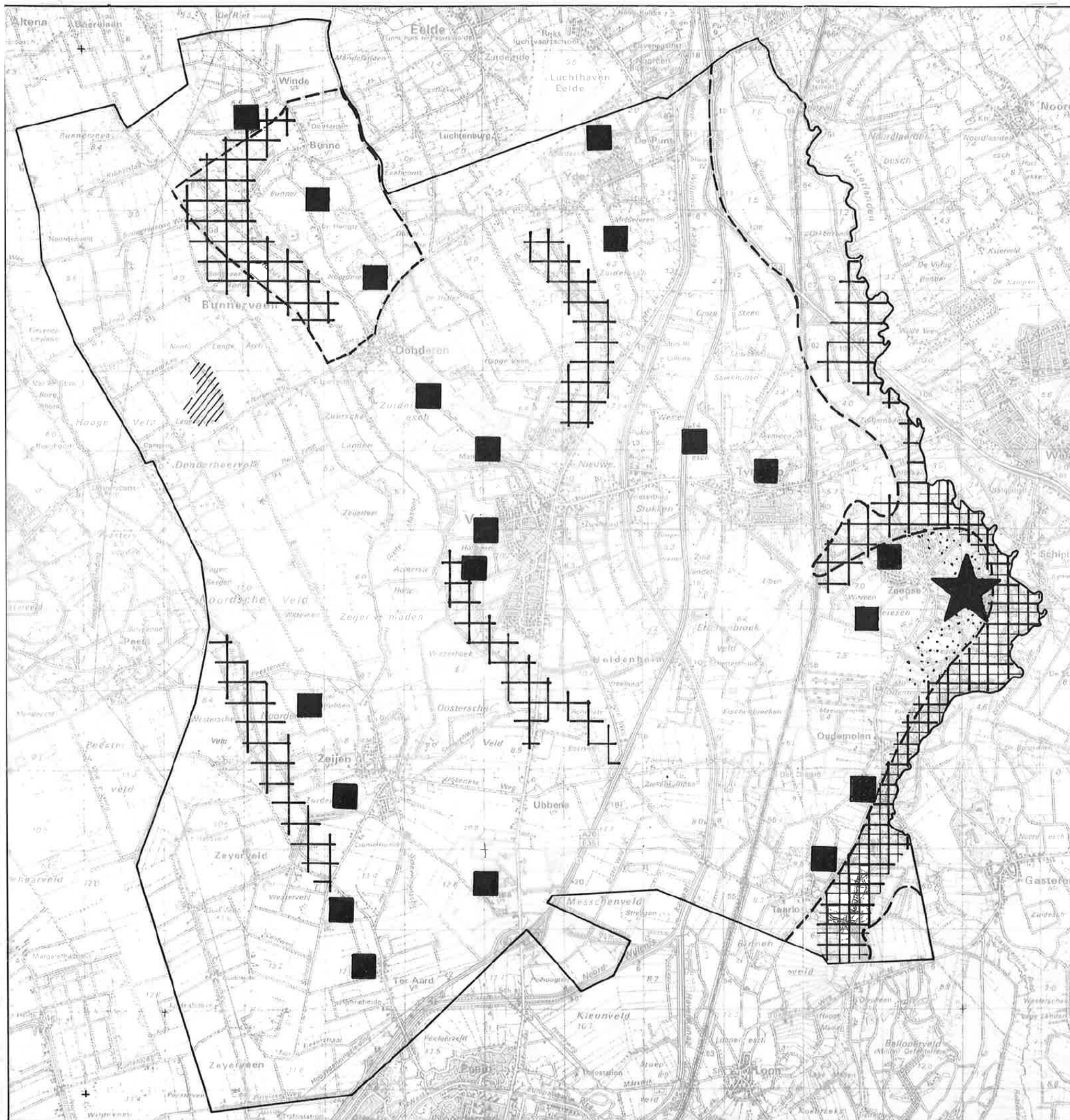
geomorfologisch en/of bodemkundig waardevol droogdal

geomorfologisch en/of bodemkundig waardevol beekdal
(of gedeelte daarvan)

gea-objecten

1:50000

Potklei

In een groot gedeelte van de gemeente is de keileem door erosie verdwenen. Daar ligt een afzetting uit het Elsterien aan de oppervlakte. Deze afzetting bestaat uit zanden die variëren van fijn tot grof afgewisseld door zware kleilagen (potklei). Er liggen voornamelijk zanden aan de oppervlakte, maar op enkele plaatsen wordt ook potklei aan de oppervlakte aangetroffen. Ook deze afzetting is gedeeltelijk bedekt met een dunne laag dekzand. Ten zuiden van Vries heeft zich in deze afzetting een oude kleigrond ontwikkeld.

Beekdalen

Het Drents Plateau wordt doorsneden door beekdalen die vrij weinig zijn ingesneden. In de beekdalen in de gemeente liggen smeltwaterafzettingen uit het Weichselien. Deze zijn deels bedekt met een dunne laag dekzand en deels met laagveen. In het centrum van de stroomdalen van de Grote Masloot, de Drentsche Aa, het Westerdiep en de Eischenbroeksche Loop heeft het laagveenpakket een dikte van meer dan 1 m.

In de stroomgeulen van de beekdalen hebben zich madeveengronden ontwikkeld. Dit zijn veengronden met een goed veraarde bovengrond. In de stroomgeulen van de Drentsche Aa, het Westerdiep, Schipborgsche Diep, Oudemolensche Diep en Taarlosche Diep zijn deze gronden ijerrijk (een gevolg van kwel). Aan de rand van de stroomdalen gaan de veengronden over in moerige eerdgronden en beekeerdgronden. Moerige gronden bestaan voor meer dan 15% uit organisch materiaal. In het dal van de Smeerveensche Loop komen vooral gooreerdgronden voor. De eerdgronden hebben een duidelijke humushoudende bovengrond, maar er is geen podzolprofiel aanwezig.

De Drentsche Aa is eveneens aangewezen als GEA-object. De Drentsche Aa is één van de nog gedeeltelijk gave laaglandbeeksyste men in Nederland. Hoewel vooral de bovenlopen en brongebieden gedeeltelijk zijn aangetast, is het gebied nog van zeer grote geo(morfo)logische waarde. De Drentsche Aa en haar zijbeken voeren een belangrijk deel van het water op het noordelijk deel van het Drents Plateau af.

Omdat de beekdalen kwetsbaar zijn voor vrijwel alle vormen van beïnvloeding is het stroomgebied van de Drentsche Aa tevens aangewezen als milieubeschermingsgebied (zie hoofdstuk 9).

Hoogveen

Het Bunnerveen is een hoogveenrestant. Tot de jaren '50 is dit hoogveengebied kleinschalig ontgonnen, maar in een gedeelte van het gebied heeft het veenpakket nog een dikte van meer dan 1 m. Waar het veen ontgonnen is, hebben zich meerveengronden en moerige podzolgronden ontwikkeld.

Stuifzand	<p>Het stuifzand bij Zeegse en het Roode Zand zijn niet meer in beweging, maar hebben toch een grote geomorfologische waarde. In de stuifzandgebieden is namelijk een afwisseling van opgestoven ruggen en koppen en uitgestoven kommen en laagten aanwezig. In het stuifzandgebied bij Zeegse komt een grote variatie aan fijne zandgronden voor.</p>
Essen	<p>Bij de kernen van Yde, Bunne, Donderen, Vries, Zeijen, Tynaarlo en Taarlo liggen enkele essen. Deze hebben een enigszins bolle ligging, omdat de essen eeuwenlang door de mens zijn opgehoogd met plaggenmest.</p> <p>Op deze essen zijn afhankelijk van de dikte van het esdek podzolgronden of enkeerdgronden aanwezig. Enkeerdgronden hebben een esdek dikker dan 50 cm.</p> <p>Door hun hoge ligging zijn de esgronden relatief droog. Het humeuze esdek zorgt er echter voor dat ten tijde van droogte voldoende water wordt vastgehouden. Dit esdek is ook relatief voedselrijk. De essen hebben een grote geomorfologische, cultuurhistorische en landschappelijke waarde.</p> <p>Uit recent onderzoek blijkt dat niet alle essen binnen de gemeente even waardevol zijn (zie tabel 2.1).</p>

Tabel 2.1 Waarderingstabel essen in de gemeente Vries

Es	HLC	OT	G	H	RSEE	RSEL	AW
Winder Esch	+	+	++	-	++	0	0
Bunner Esch	+	++	+	+	++	+	+
Noorderesch Donderen	+	++	+	+	+	0	++
Zuideresch Donderen	+	+	+	+	+	+	++
Nieuwland Vries	+	0	++	+	0	0	0
Holtesch en Jarrens Vries	+	++	+	++	-	++	++
Westeresch Tynaarlo	+	++	0	-	+	-	++
Oosteresch Tynaarlo	+	+	-	-	-	-	++
Noorder- en Zuideresch Zeegse	++	+	+	++	+	+	++
Noordesch Yde	-	+	+	+	+	+	++
Zuidesch Yde	+	++	++	+	++	++	++
Es ten zuiden van Oudemolen	++	+	++	++	0	++	+
Noorderesch Zeijen	++	++	++	++	++	++	++
Zuideresch Zeijen	++	++	++	++	++	+	++
Eskamp bij Rhee	-	+	++	-	+	0	++
Eskampen bij Ter Aard	-	+	++	-	+	0	++
Taarloër Esch	++	+	++	++	++	++	0

(Bron: Theo Spek & Adrie Ufkes, november 1994)

Betekenis van de afkortingen in tabel 2.1:

HLC: Historisch-landschappelijke context
 OT: Ontginningstype (ouderdom)
 G: Gaafheid
 H: Herkenbaarheid
 RSEE: Ruimtelijke samenhang esdorp en es
 RSEL: Ruimtelijke samenhang es en ander landschap
 AW: Archeologische waarde

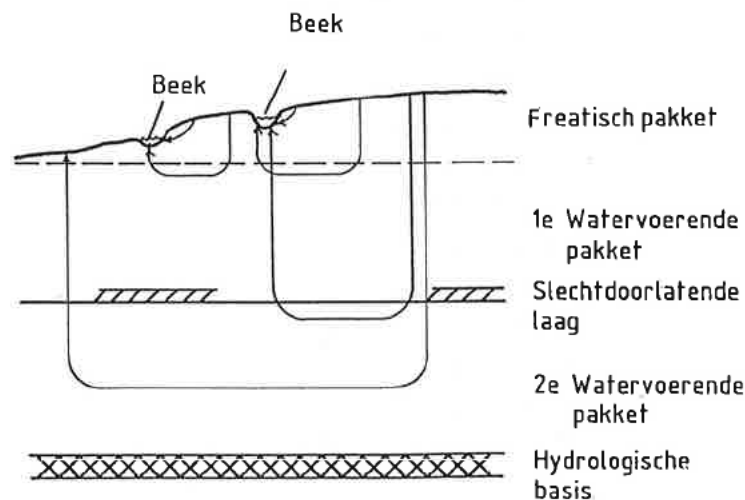
2.3 Waterhuishouding

2.3.1 Hydrologie

Welke vegetatie ergens voorkomt en welk grondgebruik goed mogelijk is, is onder andere afhankelijk van het grondwater. Hierbij is zowel de diepte als ook de kwaliteit van het grondwater van belang. De dikte en de samenstelling van verschillende geologische afzettingen hebben grote invloed op de stromingsrichting en de

chemische samenstelling van het grondwater. De ondergrond is globaal opgebouwd uit een afwisseling van een aantal watervoerende en slecht doorlatende lagen (zie schema).

Schema grondwaterstroming

Grondwaterstroming

Aan de basis van dit grondwaterstromingssysteem ligt een laag die ondoorlatend is voor water. Deze hydrologische basis bestaat uit kleilagen. De bovenkant van deze kleilagen ligt in de gemeente Vries op ongeveer 200 m beneden NAP.

Boven deze kleilagen ligt het zogenaamde tweede watervoerende pakket dat van belang is voor de diepe regionale grondwaterstroming. Dit pakket bestaat uit matig grove tot grove rivierzanden die zeer goed doorlatend zijn voor water. De bovenkant van deze zanden ligt in de gemeente Vries ongeveer op 40 m beneden NAP. Bovenop het tweede watervoerende pakket ligt het eerste watervoerende pakket. Dit pakket is van belang voor de ondiepe lokale grondwaterstroming. Het eerste watervoerende pakket bestaat uit fijnere zandlagen en begint in de gemeente vlak onder de oppervlakte.

In of onder dit eerste watervoerende pakket zijn plaatselijk klei-afzettingen aanwezig die slecht doorlatend zijn voor water. Deze vormen een belemmering voor de verticale waterbeweging. Potklei is bijvoorbeeld zeer slecht doorlatend voor water. Ook keileem kan een slecht doorlatende laag vormen. De ondoorlatendheid van keileem kan echter van plaats tot plaats sterk verschillen afhankelijk van onder andere de dikte en samenstelling van de keileem. Zo kunnen er bijvoorbeeld plaatselijk zandlagen in de keileem voorkomen. In een groot gedeelte van de gemeente Vries is in de ondiepe onder-

grond potklei of keileem aanwezig. Op kaart 2.2 (bron: Rapport van de technische werkgroep grondwaterplan 2) is aangegeven waar slecht doorlatende lagen aanwezig zijn tussen het eerste en tweede watervoerende pakket.

Bovenop het eerste watervoerende pakket liggen de oppervlakkige bodemlagen. Dit wordt het freatische pakket genoemd. Aan de oppervlakte kunnen ook plaatselijk lagen voorkomen die minder goed doorlatend zijn voor water. Dit geldt bijvoorbeeld voor beekleemlagen en veenafzettingen die vaak in beekdalen worden aangetroffen.

Infiltratie en kwel

Het grondwaterreservoir van de provincie Drenthe ontvangt nagenoeg al zijn water van de neerslag. Het Drents Plateau fungeert als infiltratiegebied voor de neerslag. Het Ellertsveld bij Schoonoord vormt het centrum van het infiltratiegebied. Het Ellertsveld is relatief hoog gelegen en slechtdoorlatende lagen ontbreken. Vanaf dit hoge niveau stroomt het water via het zogenaamde tweede watervoerende pakket naar lager gelegen delen in de provincie. Op bepaalde plaatsen kan de waterstroom in verticale richting worden afgebogen en als kwelwater uittreden. Dit gebeurt vooral in beekdalen. Er kan dus een onderscheid gemaakt worden tussen infiltratiegebieden (of inzigingsgebieden) en kwelgebieden. Infiltratiegebieden zijn vaak herkenbaar aan het gegeven dat er nauwelijks of geen sloten voorkomen.

Op kleinere schaal komt dit proces van infiltratie en kwel ook voor. Overal waar gebieden relatief hoog liggen, kan infiltratie optreden. Vanaf dit plaatselijk hoge niveau stroomt het water via het freatische en eerste watervoerende pakket naar lagere delen. Naast het grote hydrologische systeem kunnen er in Drenthe daarom verschillende semi-lokale systemen onderscheiden worden.

Op kaart 2.2 zijn de verschillende isohypsen (denkbeeldige lijn waarlangs het grondwaterniveau gelijk is) van het tweede watervoerende pakket aangegeven. De grondwaterstroming vindt loodrecht op deze isohypsen plaats. De grondwaterwinningen De Punt, Zuidlaren en Assen die net buiten de gemeente Vries liggen, hebben enigszins invloed op het isohypsenpatroon.

In het grootste gedeelte van de gemeente stroomt het grondwater in het tweede watervoerende pakket in noordelijke richting. In het oostelijke gedeelte van de gemeente is de stroomrichting noord-oost. In het eerste watervoerende pakket wordt de grondwaterstroom sterk in de richting van de beekdalen afgebogen.

GRONDWATERPLAN

SCHAAL 1 : 250.000

LEGENDA

- 729 PEILPUT MET STIJGHOOGTE IN M T.O.V N.A.P.
- 5 — LIJN VAN GELIJKE STIJGHOOGTE IN HET 1e EN 2e WATERVOERENDE PAKKET IN M T.O.V N.A.P.
- (15) — LIJN VAN GELIJKE STIJGHOOGTE IN HET 1e WATERVOERENDE PAKKET IN M T.O.V N.A.P. (AFWIJKEND VAN HET 2e W.V.P.)
- GEBIED MET WEERSTANDBIEDENDE LAAG TUSSEN HET 1e EN 2e W.V.P.; IN DEZE GEBIEDEN KAN EEN AFWIJKENDE STIJGHOOGTE IN HET 1e W.V.P. VOORKOMEN; VOOR ZOVER DEZE IS WAARGENOMEN, IS HIJ MET EEN ONDERBOKEN LIJN WEER GEGEVEN

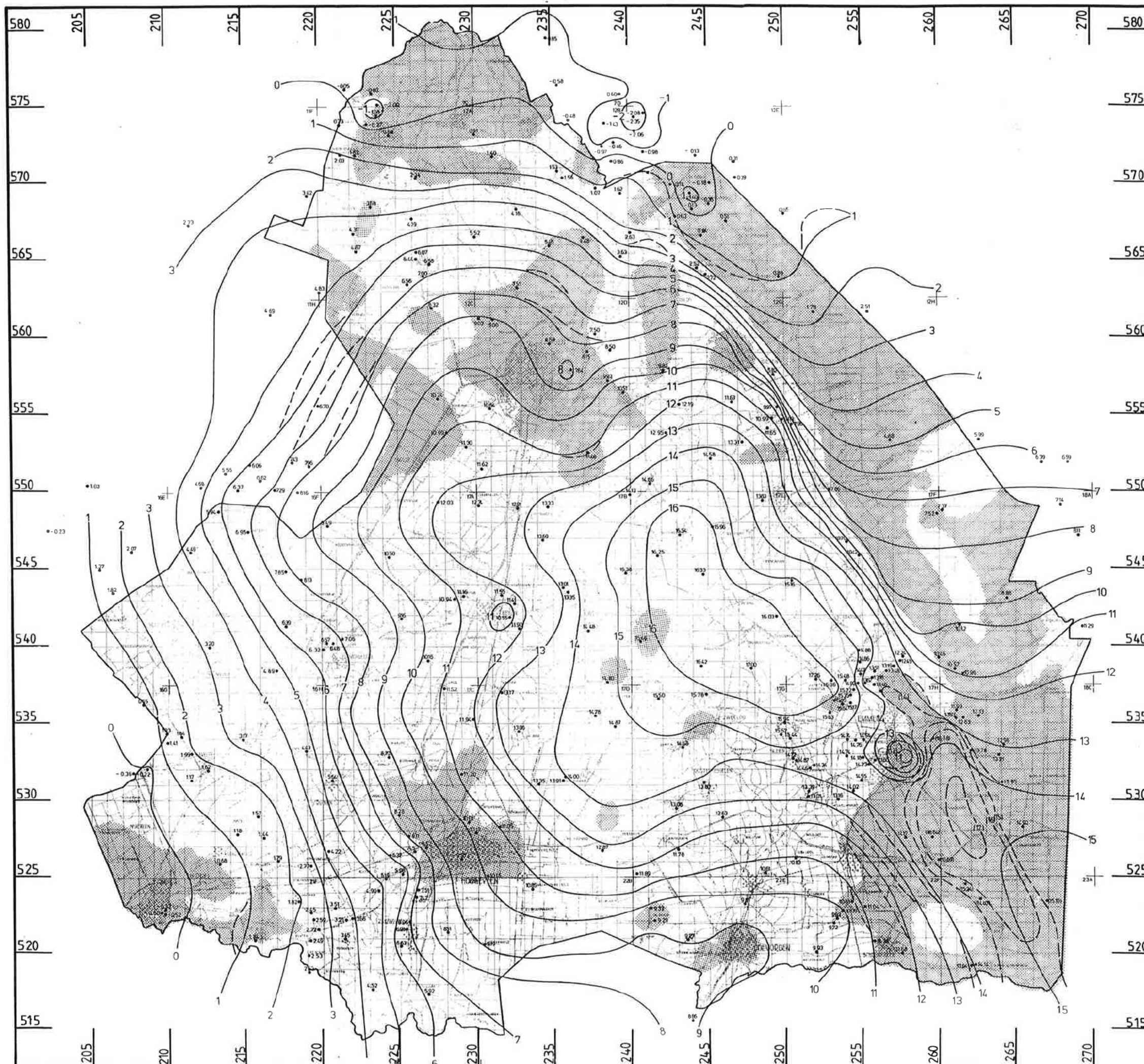
N.B. DE ISOHYPSEN VAN DE KAARTBLADEN 7C, 7D, 11F, 12A T/M 12H EN 13C ZIJN IN SAMENWERKING MET D.G.V.-T.N.O. GETEKEND

NIET ALLE VOORKOMENDE PEILPUTTEN ZIJN OP DE KAART AANGEGEVEN

**GLOBALE ISOHYPSEN VAN HET EERSTE EN TWEEDE WATERVOERENDE PAKKET;
GEM. VOORJAARSSITUATIE
(D.D. 28 APRIL 1980)**

PROVINCIALE WATERSTAAT
VAN DRENTHE

KAART
28

Semi-lokale hydrologische systemen

In de gemeente Vries kunnen verschillende semi-lokale hydrologische systemen onderscheiden worden.

Het systeem van het Noordsche Veld wordt in het oosten begrensd door de Grote Masloot en in het westen door het Oostervoortsche Diep. Het merendeel van het water in dit systeem stroomt af in oostelijke richting naar het beekdal van de Grote Masloot.

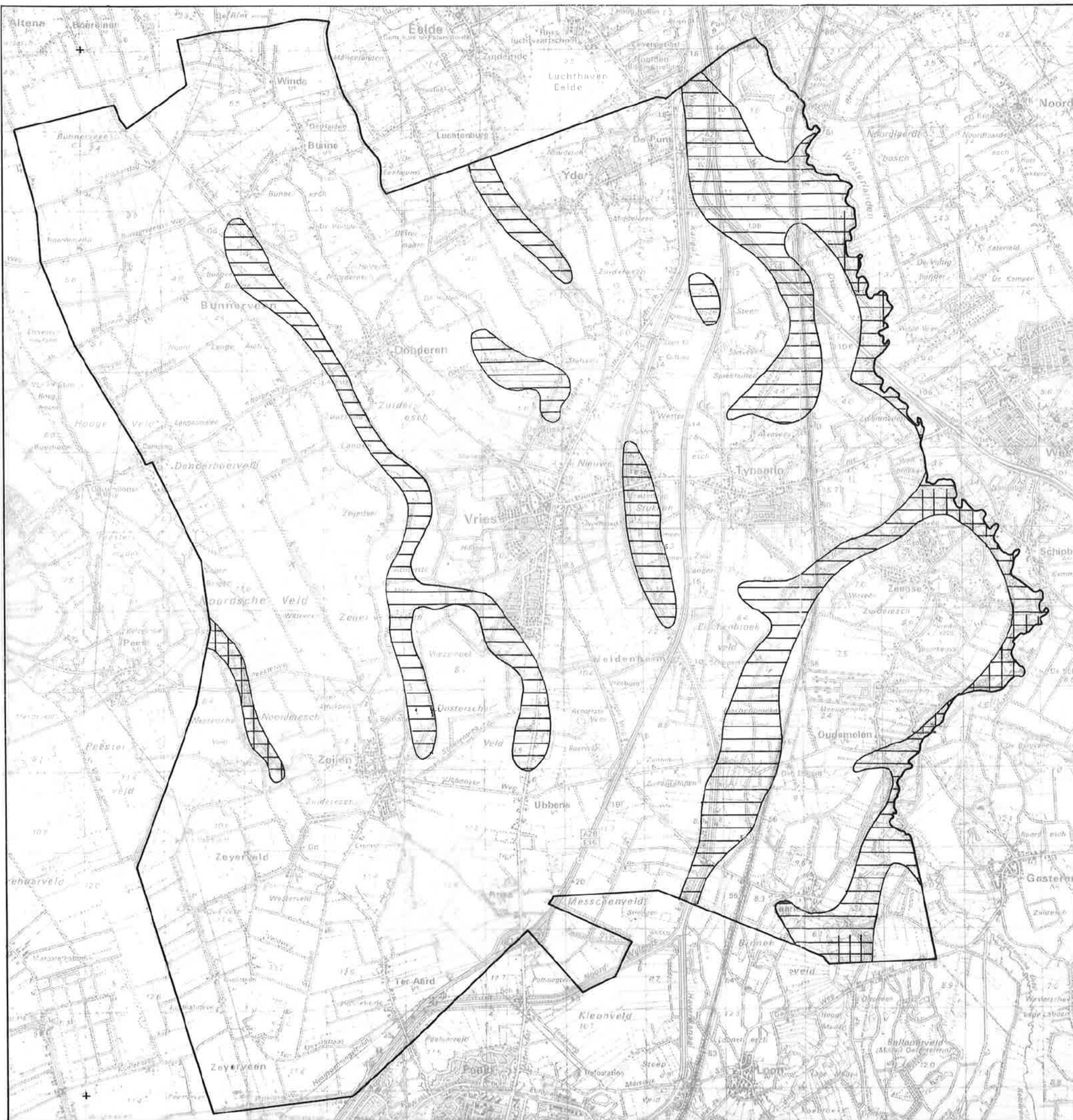
Het systeem van Vries wordt in het westen begrensd door het systeem van het Noordsche Veld en in het oosten door de beekdalen van het stroomgebied van de Drentsche Aa. Het grondwater uit dit systeem stroomt af naar de verschillende beekdalen in en rondom het gebied.

Het systeem van de Noordelijke Hondsrug en het systeem van Rolde liggen buiten de gemeente Vries. Grondwater uit het systeem van Rolde kwelt echter op in het beekdal van het Taarlosche Diep. Grondwater uit het systeem van de Noordelijke Hondsrug kwelt op in de beekdalen van het Oudemolensche Diep, Schipborgsche Diep, Westerdiep en de Drentsche Aa.

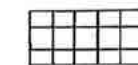
Tijdens de stroming van het geïnfiltreerde neerslagwater door de ondergrond verandert het water van samenstelling. De uiteindelijke samenstelling van het grondwater is afhankelijk van de samenstelling van het geïnfiltreerde neerslagwater, de verblijftijd in de bodem en de eigenschappen van de doorstroomde grondlagen. Afhankelijk van de weg die het water aflegt in de bodem, kunnen dus meerdere grondwatersoorten ontstaan. De zanden van het tweede watervoerende pakket bevatten relatief veel kalk. Het grondwater uit het tweede watervoerende pakket bevat daarom relatief hoge concentraties aan calcium.

In kwelgebieden treffen vaak meerdere grondwaterstromen elkaar. Al naar gelang de intensiteit van een grondwaterstroom kunnen daar zowel in ruimte als tijd verschillende grondwatersamenstellingen ontstaan die tot uitdrukking komen in vegetaties. Wijziging van de kwantiteit of kwaliteit van één van de grondwaterstromen kan gevolgen hebben voor het voortbestaan van bepaalde natuurlijke vegetaties. Dit betekent dat ingrepen in de waterhuishouding van een inrijgebied invloed kunnen hebben op de vegetatie in een verderop gelegen kwelgebied.

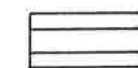
Op kaart 2.3 zijn de kwelgebieden in de gemeente aangegeven (bron: Provinciaal Waterhuishoudingsplan). Hierbij is een onderscheid gemaakt naar maaiveld-kwel en sloot-kwel. Bij maaiveld-kwel bereikt de kwel op zijn minst gedurende een deel van het jaar de wortelzone van de vegetatie. Bij sloot-kwel wordt de kwel afgevangen door sloten of drainage, waardoor het kwelwater vaak de wortelzone niet meer bereikt.

2.3 MAAVELD- EN SLOOT KWELGEBIEDEN VRIES

kwel naar maaiveld

kwel naar sloot

1:50000

In het grootste gedeelte van de beekdalen in de gemeente komt de kwel niet meer tot aan het maaiveld.

Alleen in de beekdalen van de Drentsche Aa, het Westerdiep, Schipborgsche Diep, Oudemolensche Diep en Taarlosche Diep komt de kwel nog plaatselijk tot aan het maaiveld.

In deze gebieden is de kwel ook deels afkomstig uit het tweede watervoerende pakket. In de beekdalen van het Oudemolensche en Schipborgsche Diep is dit slechts plaatselijk het geval. Deze beekdalen zijn vaak dermate smal dat grondwater uit het eerste watervoerende pakket de toestroming van diep grondwater kan beletten. Daarnaast kunnen dunne potkleilagen onder de beekdalen evenals een sterke verlaging van de grondwaterstand een geringere kwelintensiteit tot gevolg hebben. In de beekdalen van de Drentsche Aa en het Westerdiep komt alleen in de zone vlak langs de beken nog kwel voor. De verminderde kwelstroom wordt onder andere veroorzaakt door de vlak langs het beekdal gelegen grondwaterwinning De Punt.

2.3.2 Waterbeheersing

De afwatering in de gemeente Vries verloopt in noordelijke richting via de beekdalen en via het Noord-Willemskanaal.

De totale afvoer van de Drentsche Aa ter hoogte van de gemeente Vries is nauwelijks te beïnvloeden. Er komen dan ook regelmatig hoge waterstanden voor, waardoor delen van de beekdalen van de Drentsche Aa tijdelijk onder water komen te staan. Het waterschap is bezig met het conserveren van water in de vele bovenlopen van de Drentsche Aa, waardoor de afvoer enigszins wordt beïnvloed.

In de beekdalen zijn de grondwaterstanden hoog (0 tot 120 cm - maaiveld). In gedeelten van de beekdalen is de voorjaarsgrondwaterstand verlaagd, zodat het grondwater niet meer tot aan het maaiveld komt. Dit is bijvoorbeeld het geval in bijna het gehele beekdal van de Grote Masloot.

Buiten de beekdalen heeft een groot gedeelte van de gemeente te kampen met sterk fluctuerende grondwaterstanden. Het betreft hier gronden met een keileem- of potkleilaag in de ondergrond. In de winter en in het voorjaar komen hoge grondwaterstanden voor (<40 cm - maaiveld), terwijl het grondwater in de zomer diep kan wegzakken (>120 cm - maaiveld). Waar deze slechtdoorlatende lagen ontbreken, is de grondwaterstand laag (40 tot >160 cm - maaiveld).

Buiten de beekdalen is de afvoer ontworpen op een droogleggingsnorm van 100 tot 120 cm - maaiveld bij maatgevende afvoer (wordt gemiddeld 2 à 3 maal per jaar overschreden). Alleen in het noord-

westen van de gemeente zijn de sloten ontworpen op een droogleggingsnorm van 60-80 cm of 80-100 cm - maaiveld.

Volgens de moderne landbouwkundige inzichten zou de afvoer ontworpen dienen te zijn op 90 cm - maaiveld voor zandgronden, 100 cm - maaiveld voor moerige gronden en 120-130 cm - maaiveld voor veengronden bij halve maatgevende afvoer (wordt gemiddeld 12 à 14 maal per jaar overschreden).

In het gebied tussen Donderen, Vries en Yde is sprake van een veroudering van het waterlopenstelsel voor de landbouw.

De nitraatconcentratie in de beken van het stroomgebied van de Drentsche Aa is relatief hoog ten opzichte van de overige Drentse beken. Ook zijn er restanten van bestrijdingsmiddelen in het water aangetroffen. In de Grote Masloot is de belasting van het oppervlaktewater met fosfaat en nitraat gering. Op het Noord-Willemskanaal worden effluënten geloosd.

2.3.3 Verdroging

In de provincie Drenthe is de grondwaterstand de laatste decennia vrijwel overal 20 tot 40 cm gedaald. De provincie Drenthe is gevoelig voor verdroging door de samenstelling van de bodem en de relatief hoge ligging. De belangrijkste oorzaken van de verdroging zijn de intensieve ontwatering en afwatering ten behoeve van de landbouw en de onttrekking van grondwater.

Uit het Provinciaal Waterhuishoudingsplan blijkt dat ook in het plangebied de grondwaterstand op grote schaal gedaald is. In de nabijheid van Donderen en Vries zijn dalingen tussen de 30 en 50 cm aangetoond.

Ten westen van De Punt is wateraanvoer en/of -conservering wenselijk voor de landbouw. Dit gebied is verdroogd als gevolg van de grondwaterwinning.

Het beekdal van het Zeegserloopje is verdroogd door een te lage grondwaterstand. In de beekdalen van het Schipborgsche en Taarlosche Diep is de verdroging het gevolg van te weinig kwel. De lage grondwaterstand en de vermindering van de kwel zijn veroorzaakt door uitvoering van de ruilverkaveling Vries.

3 ARCHEOLOGISCHE, CULTUURHISTORISCHE EN LANDSCHAPPELIJKE SITUATIE

In dit hoofdstuk is de bewoningsgeschiedenis van Vries weergegeven. Daartoe is in paragraaf 3.1. de oudste geschiedenis weergegeven, terwijl in paragraaf 3.2. de geschiedenis sinds de Middeleeuwen is opgenomen.

3.1 Archeologie

Laat-Paleolithicum en
Mesolithicum

De oudste aanwijzingen voor menselijke bewoning dateren uit het Laat-Paleolithicum (11500-9000 v. Chr.), toen nomaden in deze streken rondzwierven. In deze toendra-achtige periode waren zij in hun levensonderhoud grotendeels aangewezen op het rendier.

In het Mesolithicum (9000-5300 v. Chr.) werd het klimaat milder. Noord-Nederland raakte meer en meer bebost en het rendier trok weg naar het noorden. Men ging jacht maken op allerlei wild, er werd gevestigd en men verzamelde wilde vruchten. Deze jagers en voedselverzamelaars trokken volgens een seizoensgebonden patroon van het ene jachtkamp naar het andere.

Kampementen uit deze beide perioden zijn in hoofdzaak gesitueerd op de flanken van dekzandruggen langs beekdalen en andere natuurlijke laagten en bij wallen rondom dobben. In de gemeente Vries zijn op meerdere plaatsen vondsten uit deze perioden gedaan, veelal in de vorm van vuursteenconcentraties.

Neolithicum

Tijdens het Neolithicum (5300-2000 v. Chr.) ging men geleidelijk over op een landbouwbestaan. Gedurende een aantal jaren woonde men op dezelfde plek. Men verhuisde pas, wanneer de akkertjes in de nabije omgeving van de boerderijen uitgeput raakten. De eerste boeren die hun sporen op de Drentse zandgronden hebben achtergelaten worden de hunebedbouwers, in wetenschappelijke termen de Trechterbekercultuur (3400-2850 v. Chr.), genoemd. In de gemeente Vries zijn nog twee hunebedden aanwezig, bij Zeijen en bij Tynaarlo. Beide hunebedden zijn als steengroeven geëxploiteerd, waardoor alleen de stenen geraamten min of meer bewaard zijn gebleven. Ooit lagen ze tot aan de dekstenen ingebed in een aarden heuvel, slechts onderbroken door een toegang naar de kelder. Niet ver van het bestaande hunebed bij Tynaarlo heeft nog een tweede hunebed gelegen, dat geheel is verdwenen. In de eindfase van hun culturele bestaan begroeven de hunebedbouwers hun doden ook individueel in eenvoudige

grafkuilen. Op het Noordsche Veld bij Zeijen, bij het Witteveen, is een dergelijk "vlakgravenveldje" aan het licht gekomen.

Rond 2850 v. Chr. ging men over tot het individueel begraven van doden in een eenvoudige grafkuil die al dan niet werd afgedekt met een heuvel van zand en plaggen. In de gemeente zijn op diverse plaatsen grafheuvels van de Enkelgrafcultuur (2850-2450 v. Chr.) opgericht, onder meer op het Noordsche Veld bij Zeijen. Verder zijn er tal van sporen achtergelaten die nederzettingsactiviteiten uit deze tijd representeren.

Bronstijd

Uit de vele Bronstijd-grafheuvels (2000-800 v. Chr.) in de gemeente Vries kan worden opgemaakt dat het gebied zijn aantrekkingskracht op de mens behield. Alle grafheuveltypen uit deze perioden zijn in Vries aanwezig. Rond 1100 v. Chr. veranderde het grafritueel ingrijpend. De doden werden niet meer begraven, maar verbrand. De crematieresten werden verzameld en, al dan niet verpakt in een aardewerken pot, in een kuiltje aan de grond toevertrouwd. Over het graf werd veelal een heuveltje opgericht, waaromheen een greppel werd gegraven. Dergelijke graven liggen in groepen bijeen en worden urnenvelden genoemd. In de gemeente Vries zijn op zo'n 8 tot 9 plaatsen dergelijke urnenvelden gelokaliseerd, onder andere op het Noordsche Veld. Hier is bij opgravingen ook een huisplattegrond uit de Bronstijd blootgelegd.

IJzertijd

De urnenveldtraditie zet zich zonder grote wijzigingen voort in de IJzertijd (800 v. Chr. - 0). Pas rond 500 v. Chr. treden hierin veranderingen op. Korte tijd komen overgangsvormen voor, waarbij crematieresten en brandstapelresten als geheel worden afgedekt door een heuvel met een greppel eromheen. In deze tijd worden soms potjes en andere voorwerpen als gift meegegeven. Uiteindelijk komen alleen nog maar structuurloze grafheuvels voor, opgeworpen over de crematieresten en de brandplaats. Dergelijke brand- of IJzertijd-heuvels liggen in groepen bijeen en zijn op verschillende plaatsen in de gemeente Vries blootgelegd.

In het landschap zijn ook nog sporen van het akkersysteem uit die tijd achtergelaten. Het bestaat uit kleine door wallen omgeven percelen die ook als woongebieden werden gebruikt. Deze akkersystemen worden Celtic Fields genoemd. Het systeem was gebaseerd op wisselbouw waarbij de akkertjes, als de bodem uitgeput raakte, werden gebruikt als woonplaats of voor beweiding van het vee. Op het Noordsche Veld zijn de contouren van zo'n Celtic Field nog bijzonder goed bewaard gebleven. Ook elders in de gemeente zijn de sporen van Celtic fields vastgesteld. Hier zijn de wallen als gevolg van diverse ontginningen verdwenen, maar op luchtfoto's zijn de geëgaliseerde walpatronen vaak nog goed te herkennen.

Uit de late fase van de IJzertijd en het begin van de jaartelling zijn twee met wallen en palissaden versterkte stapelplaatsen aan het licht gekomen, één bij Vries en één bij Rhee. Binnen deze versterkingen zijn sporen van korenbergen en schuren vastgesteld.

Romeinse Tijd en Middeleeuwen

Uit de Romeinse Tijd (0-400 na Chr.) zijn weinig vondsten bekend. Bij Zeijen is een waterput ontdekt en bij het turfgraven in het nabijgelegen Bolleveen zijn talrijke voorwerpen te voorschijn gekomen die in de Romeinse Tijd en de Vroege Middeleeuwen (400-1000 na Chr.) zijn ingegraven in het veen, waarschijnlijk vanwege rituele handelingen. Uit de Vroege Middeleeuwen zijn ook twee zogenaamde rijengrafvelden blootgelegd, te weten onder de Westeres van Tynaarlo en bij Rhee. Deze grafvelden worden gekenmerkt door een min of meer geordende structuur van in rijen naast elkaar gelegde graven.

In de 9e eeuw werd begonnen met het systematisch bemesten van akkers en ontstonden de eerste essen. Hierdoor veranderden de nederzettingen nauwelijks meer van plaats.

De kerk van Vries is een van de oudste in Drenthe. De tufstenen kerk uit de 11de eeuw is voorafgegaan door meerdere houten voorgangers. Wellicht is deze kerk daarom al in de 8ste-9de eeuw gesticht.

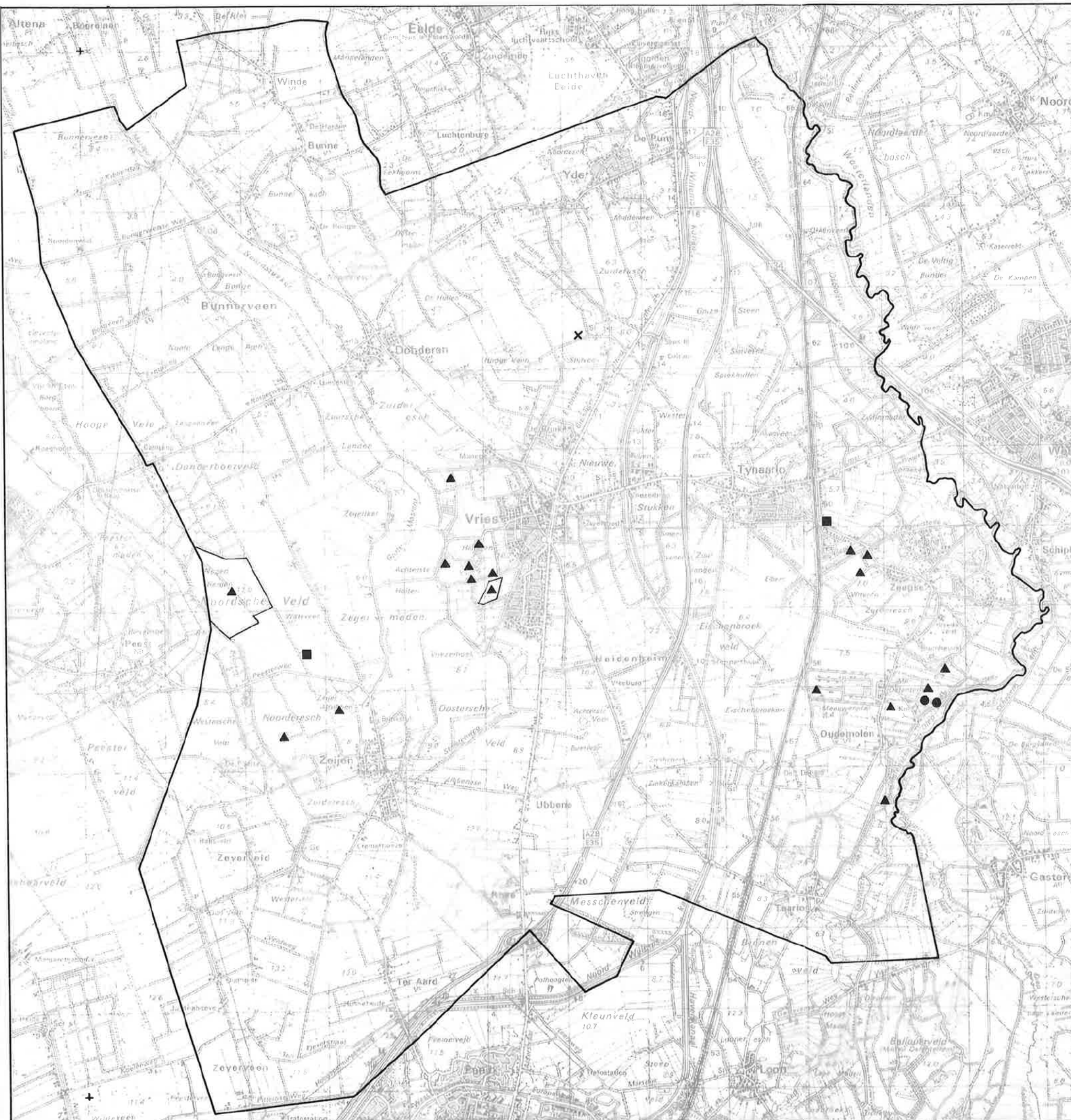
Ter weerszijden van het Zeegserloopje en het Oudemolensche Diep is een clustering van grafheuvels vastgesteld. De clustering kan in verband worden gebracht met oude oversteekplaatsen door deze beekdalen. Pal ten zuidwesten van de huidige brug over het Zeegserloopje is zo'n oude voorde nog zichtbaar in de vorm van een holle weg die tot in het beekdal reikt.

Op kaart 3.1 zijn de archeologische monumenten en meldingsplaatsen aangegeven. Beschermden monumenten zijn terreinen die onder de Monumentenwet vallen. Meldingsgebieden betreffen archeologische sporen die (nog) niet de status van archeologisch monument hebben.

Om de archeologische rijkdom van het Noordsche Veld aan een groter publiek te presenteren wordt het opgenomen in een TOWO- (Toeristische Ontsluiting Waardevolle Objecten) project. In het kader van dit project zijn er plannen een toeristische themaroute rond Norg op te zetten, waarin ook het Noordsche Veld zal worden opgenomen.

3.1 ARCHEOLOGISCHE VINDPLAATSEN VRIES

- beschermd monumenten
- meldingsgebieden
- attentiegebieden
- vindplaats meisje van Yde

1:50000

3.2 Ontwikkelingsgeschiedenis van het landschap

De situatie tot circa 1300

De ontwikkeling van het huidige landschap vindt zijn basis in de bodem en waterhuishouding, de natuurlijke vegetatie en de invloed die de mens in de loop van de tijd hierop heeft gehad. Door verschillen in reliëf, waterhuishouding en vruchtbaarheidstoestand van de bodem heeft de mens het gebied op verschillende manieren in gebruik genomen. Hierdoor zijn verschillende landschapstypen te onderscheiden met eigen cultuurhistorische, visuele en functionele kenmerken. De gemeente Vries behoort tot het esdorpenlandschap.

Van het grondgebruik zoals dat tot halverwege de Middeleeuwen heeft plaatsgevonden, zijn weinig sporen in het landschap zichtbaar. De duidelijkste sporen worden gevormd door de grafheuvels en de hunebedden die vele eeuwen voor de jaartelling werden opgericht. Deze sporen zijn al uitgebreid beschreven in paragraaf 3.1 over archeologie.

Tot aan de Middeleeuwen werden de boerderijen met de bouwlanden nog regelmatig verplaatst. Hierbij bleef men wel steeds binnen de grenzen van het dorps territorium. Aangenomen wordt dat tegen het einde van de vroege Middeleeuwen alle belangrijke esdorpen op hun huidige plaatsen aanwezig waren. Dit is in het algemeen in de gunstige overgangszone van hoog, droog en voedselarm, naar laag, vochtig en voedselrijk (beekdal).

De escultuur in de periode van circa 1300 tot 1800

Halverwege de Middeleeuwen ontwikkelde zich een landbouwsysteem waarbij de escultuur centraal stond en dat uiteindelijk resulteerde in het esdorpenlandschap. Dit zou tot aan het begin van deze eeuw bepalend zijn voor het Drents zandgebied. Binnen het esdorpenlandschap kunnen de volgende onderdelen worden onderscheiden:

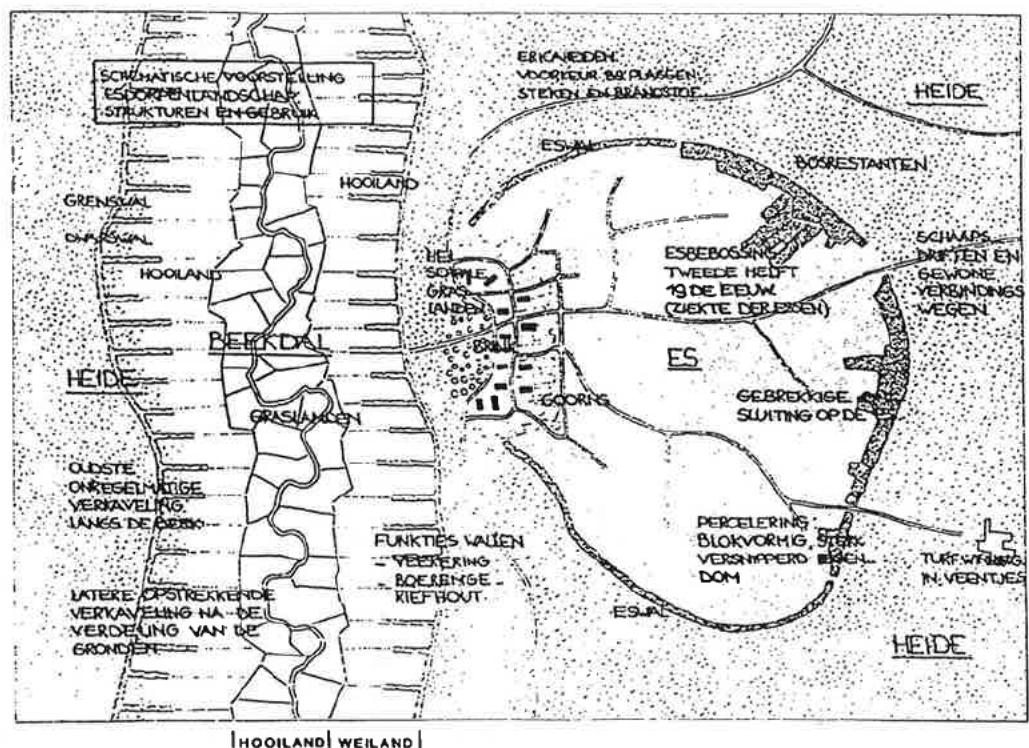
- de dorpen;
- goorns, kalver- en paardeweiden;
- essen;
- heide;
- beekdalen;
- bos.

De dorpen liggen in het algemeen langs de rand van de essen in de nabijheid van de beekdalen. De structuur van de dorpen is verschillend. Taarlo is bijvoorbeeld ontstaan bij de samenkomst van een aantal wegen, terwijl Zeijen is opgebouwd uit noord-zuid en oost-west gerichte wegen.

De meeste dorpen worden gekenmerkt door de aanwezigheid van een of meer brinken: gemeenschappelijke, met bomen beplante ruimten. Oorspronkelijk lagen deze brinken steeds aan de rand van

het dorp, waarbij de brink aan de beekdalzijde niet bebouwd was. Later is in de meeste gevallen ook de open zijde bebouwd. Soms is een dorp ontstaan uit meerdere boerderijclusters, waardoor er meerdere brinken aanwezig zijn. De brinken hadden een functie als verzamelplaats voor het vee, als plaats van samenkomst voor de dorpsgemeenschap, voor het houden van veemarkten (en later kermissen) en voor de houtproductie. De drinkdobben op de brinken, waaruit onder andere het bluswater werd geput, zijn vrijwel overal verdwenen. In Taarlo is nog een gave brink met beplanting en in het midden een dobbe aanwezig.

Door hun opbouw rond de brink en door het vele zware geboomte kenden deze dorpen een bijzonder groen en besloten karakter. De dorpen waren als markante groene plekken al van ver in het overigens vrij kale landschap te herkennen. Dit beeld werd nog versterkt doordat langs de randen van het dorp "goorns" lagen. Dit waren complexen van kleine, met houtgewas omzoomde perceeltjes. Hier werden onder meer koolsoorten en peulvruchten verbouwd, maar ook hennep voor het maken van touw en raapzaad voor het winnen van lampolie. Voorts lagen hier de huisweiden voor de kalveren en de paarden (figuur 3.1).

De essen vormden in het toenmalige landbouwsysteem een belangrijk gegeven. De escultuur stond centraal in de gehele bedrijfsvoering. De oppervlakte en de kwaliteit van de weidegronden was onvoldoende om het bouwland met uitsluitend rundermest vruchtbaar te kunnen houden. De omliggende heidevelden werden daarom als weidegrond voor heideschappen gebruikt. Om de mest niet verloren te laten gaan hield men de schapen en ook het rundvee 's nachts op stal. Heideplaggen en ander strooisel werden in de stallen verwerkt, waardoor een mengsel van plaggen, strooisel en mest ontstond. Dit mengsel werd periodiek op de essen ondergeploegd.

Door het eeuwenlang opbrengen van de plaggenmest zijn de akkers opgehoogd en hebben zij een enigszins bolle ligging verkregen. Op sommige essen is een esdek van meer dan 60 cm aanwezig. De essen konden met behulp van heideplaggen en mest vruchtbaar worden gehouden.

Om het vee van het bouwland te weren waren de essen omgeven door een houtwal of door restanten van het eerder weggekapt bos.

De essen waren tot de jaren zeventig verdeeld in een heleboel kleine perceeltjes, omdat elke boer verspreid over de essen een aantal akkertjes bezat. De verschillende perceeltjes werden van elkaar gescheiden door voren, flinke veldkeien of stroken ongeploegde grond.

De voedselvoorziening bleef tot begin deze eeuw problematisch. De essen brachten nauwelijks voldoende op om de bevolking te voeden. Er was een chronisch tekort aan mest. Men kon het zich niet permitteren om delen van de es braak te laten liggen om zo het producerend vermogen van de grond in stand te houden.

Ook konden de bouwlanden niet noemenswaardig uitgebreid worden, omdat dat ten koste zou gaan van het areaal heidegrond. Hierdoor zou het gegroeide evenwicht tussen de plaggen voor de mest leverende heidevelden en de mestbehoevende bouwlanden worden verstoord.

Door gebrek aan arbeidskrachten was het evenmin mogelijk om de productie-omstandigheden in de beekdalen te verbeteren. Tot in de 19de eeuw werden zij zelfs niet bemest, omdat de mest bestemd was voor de bouwlanden en de goorns. Dit leidde er toe dat de beekdalen steeds voedselarmer werden.

De uitbreiding van het bouwlandareaal bleef daarom beperkt tot kleine ontginningen, met name langs de esranden. Op enkele plaatsen werd in het veld een nieuw bouwlandcomplex ontgonnen. Nieuwland tussen Vries en Donderen is een voorbeeld van zo'n

De ontwikkeling van de
escultuur tussen circa 1800
en 1880

bouwlandcomplex. Deze uitbreidingen van het landbouwareaal vormen de oude ontginningen binnen het gebied.

Door de toename van het aantal schapen breidden de heidevelden zich ten koste van de nog aanwezige bossen steeds verder uit, tot ze omstreeks 1800 hun grootste omvang hadden bereikt. Ze waren bepalend voor het landschapsbeeld. De dorpen met de essen en de beekdalen lagen als een groene massa te midden van de uitgestrekte vrijwel boomloze heidevelden.

Op plaatsen waar de heidevelden uit licht, zeer arme zand bestonden zijn door afplagging en overbeweiding zandverstuivingen ontstaan. De zandverstuiving bij Zeegse is op deze wijze ontstaan. Voor het plaggen van heide gebruikte men bij voorkeur de vochtige, enige terreingedeelten met dopheide die meer humeus materiaal bevatten. De dopheide werd ook als brandstof en als dakbedekking voor bijgebouwen gebruikt.

De beekdalen werden gebruikt als hooi- en weilanden. In de bredere beekdalen vonden de oudste ontginningen waarschijnlijk plaats in een smalle strook direct langs de beek. Deze strook was wat hoger gelegen en is opgebouwd uit zandig materiaal. Kenmerkend is het onregelmatige verkavelingspatroon. In een gedeelte van het beekdal van het Westerdiep is dit nog zichtbaar. De opstreckende verkaveling van de beekdalranden is van latere datum.

De beekdalen werden gescheiden van het veld door grenswallen. Bij de latere individuele ingebruikname werden loodrecht op de stroomrichting van de beek dwarswallen aangelegd. Meestal zijn deze wallen niet doorlopend. In de nattere delen, waar men kon volstaan met het graven van veekerende sloten, werden geen wallen opgeworpen. Door deze houtwallen verkregen de beekdalen een heel karakteristieke ruimtelijke opbouw. De hoofdrichting van de ruimte is evenwijdig aan de beek. Daarnaast is er sprake van een nadere onderverdeling van de ruimte loodrecht op de stroomrichting van de beek. In het laaggelegen centrum van het beekdal, langs de beek, zijn de openheid en het fijnmazige slotenpatroon kenmerkend. Meer naar de rand van het beekdal zijn juist de beslotenheid en de opeenvolging van kleinere ruimte karakteristiek. Deze karakteristieke ruimtelijke opbouw is onder andere nog zichtbaar in een gedeelte van het beekdal van het Zeegserloopje.

De laaggelegen vaak venige delen van het beekdal, de zogenaamde madelanden, werden als hooiland gebruikt. Op de hogere delen,

waar dikwijls ook nog overgangssituaties van heideveld naar beekdal binnen de grenswallen lagen, werd het vee geweid.

Vaak werden in een later stadium alsnog delen van de aangrenzende heide bij het beekdal gevoegd om zo over voldoende hoge en droge grond voor het vee te kunnen beschikken. Achter de oude grenswal werd dan een tweede, nieuwe grenswal aangebracht. Hierdoor kon in deze gedeelten een gevarieerder en fijnmaziger opbouw ontstaan. Dit is nog te zien in het dal van het Oudemolensche Diep, net ten noorden van Oudemolen.

Aangenomen wordt dat de oorspronkelijk uitgestrekte wouden al tegen het einde van de vroege Middeleeuwen waren verdwenen. Op de moeilijk te bewerken gronden en langs de randen van het dorp zijn de bosresten nog het langst in stand gebleven. Met name langs de esranden waren smalle zones met eikenbos aanwezig. Uit het bos direct langs de esranden werden de schapen geweerd. Hier haalden de boeren hun geriefhout vandaan en ontwikkelde zich een eikenhakhoutcultuur. Meer richting de heide verwijdde het bos zich om aan de heiderand op te lossen in vrijstaande bomen. In deze zone deden de schapen zich te goed aan jonge telgen van het eikenstruweel en ontstonden grillig-gevormde bundels van kromme en knoestige stammetjes, de strubben. De Zeijerstrubben aan de rand van de Noorderesch van Zeijen is nog zo'n oud bosrestant.

Door het wegvallen van het bos was men voor het bouwen en verbouwen van de boerderijen dan ook spoedig aangewezen op de houtopstanden van de dorpsbrinken, de huisbrinkjes en andere beplantingen rond de boerderijen.

Eindfase van de escultuur

Vanaf 1800 voltrokken zich grote veranderingen in het esdorpenlandschap. De toename van de bevolking maakte dat de druk op de grond zeer groot werd. De goorns, essen en beekdalen produceerden nauwelijks voldoende om de bevolking goed te kunnen voeden. Daarom werd vanaf 1800 een begin gemaakt met de ontginning van de "woeste gronden". In de 19e eeuw betrof dit nog vooral de hoogveencomplexen.

In de 19e eeuw is de ontginning van het hoogveen systematisch aangepakt. Het Zeijerveen in het zuidwesten van de gemeente is in die tijd ontgonnen. Omstreeks 1833 is vanuit de Drentsche Hoofdvaaart de Asserwijk gegraven. Toen het veen voldoende ontwaterd was, werd turf gewonnen. De turf werd via de Asserwijk afgevoerd. Waar het hoogveen was verwijderd, werd de bodem geschikt gemaakt voor de landbouw.

In het Bunnerveen in het noordwesten van de gemeente is het veen niet op systematische wijze ontgonnen. Het ging hierbij om de zogenaamde boerenvervening. Er werd op bescheiden schaal voor eigen gebruik turf gestoken. De jaarlijkse behoefte werd in het voorjaar gestoken in zogenaamde veenputten. In het Bunnerveen is tot circa 1950 turf gestoken. In het gebied is echter nog een hoogveenrestant aanwezig. De veenputten zijn hier nog herkenbaar.

De periode vanaf 1900 wordt gekenmerkt door het definitief verlaten van de escultuur als landbouwsysteem. Een belangrijke aanleiding was het feit dat, zij het aanvankelijk nog aarzelend, de kunstmest zijn intrede deed. Hierdoor kwam een einde aan het chronische mesttekort en kon op grote schaal worden begonnen met het in cultuur brengen van de uitgestrekte heidevelden. Hiermee kwam tevens een einde aan de situatie van extreme voedselarmoede van de gronden op grotere afstand van de dorpen.

De jonge veldontginningen kunnen in het algemeen gekarakteriseerd worden als grote open, tamelijk kale landschappen. Het Zeijerveld, zoals dat er tegenwoordig uitziet, is een typisch voorbeeld van een jonge veldontginning.

Landschappelijk gezien betekende de ontginning van de heidevelden een grote verandering. Tot die tijd bestond het landschap uit relatief kleine enclaves cultuurgrond in de onmiddellijke nabijheid van de nederzettingen, te midden van uitgestrekte heidevelden. Gemiddeld bestond ruim 70% van de oppervlakte uit woeste grond, tegenover nauwelijks 30% cultuurgrond. Na de ontginningen van de heidevelden was nagenoeg alle grond in cultuur gebracht.

Ruimtelijk gezien was de verandering daarentegen minder groot. De jonge veldontginningen waren wat kleur en gebruik betreft wel anders, maar evenals de heidevelden bepaalden zij als open onbebouwde ruimten in belangrijke mate het beeld van het esdorpenlandschap.

Gedeelten van de jonge veldontginningen werden echter ook bebost. Hierdoor trad een verdichting van het landschap op. Het boscomplex in het Donderboerveld is bijvoorbeeld in het begin van deze eeuw aangelegd. Om dorpen en akkers te beschermen tegen overstuiving werden aan het eind van de vorige eeuw ook veel stuifzanden bebost. Een groot deel van de stuifduinen bij Zeegse zijn in deze tijd bebost.

In de oude cultuurgebieden veranderde er niet veel, ondanks de ontwikkeling in de landbouwmethoden. De landbouwkundige inrichting onderging geen grote wijzigingen. Wel raakten houtwallen en

andere kavel- en perceelgrensbegroeiing in verval door het gebruik van prikkeldraad. De uit de Middeleeuwen voortkomende structuren van verkaveling en ontsluiting bleven grotendeels intact.

Tot de Tweede Wereldoorlog werden de gronden in de beekdalen nauwelijks of niet bemest. Hierdoor bleef over grote oppervlakten een relatief voedselarme component, met bijbehorende vegetaties, aanwezig. Ook waren de beekdalen nog niet gekanaliseerd.

Om de voedselvoorziening veilig te stellen en om importen te kunnen bekostigen, stond in de jaren na de oorlog vergroting van de voedselproductie centraal. Daartoe was het noodzakelijk om tot intensivering en schaalvergroting te komen. In die tijd vonden de eerste ruilverkavelingen plaats. Deze hadden vooral tot doel het versnipperde bezit op de essen te concentreren en de vaak ondoelmatige verkavelingssituatie te verbeteren.

De landschappelijk en waterhuishoudkundige situatie noopte de boeren tot het nemen van maatregelen om in de huidige, in economisch opzicht barre tijden het hoofd boven water te houden. Daar waar ruimte kon worden gewonnen en waar dit was gewenst, zijn landschapselementen zoals houtwallen en -singels verdwenen; daar waar de waterhuishouding via niet al te kostbare maatregelen kon worden verbeterd, is dat wanneer dat voldoende rendement opbracht ook uitgevoerd. Grootschalige aanpassingen zijn verricht met het normaliseren (recht trekken) van beken. De grote Masloot is bijvoorbeeld volledig genormaliseerd. Sterke fluctuaties in waterstanden zijn, mede door plaatselijke verbeteringen van de detailontwatering, nu niet meer aan de orde.

Mede als gevolg van bekading behoort overstroming van de oevers tot het verleden. Een zekere vervlakking van het landschap, vooral waar het gaat om de overgang van het ene naar het andere type landschap, is er het gevolg van. De vroeger zo markante begrenzing van de beekdalen is hier en daar zo aangetast, dat er een historische kaart aan te pas moet komen om de grens in het veld te kunnen aanwijzen.

Het landschap heeft dus grote veranderingen ondergaan. Er zijn echter in de gemeente Vries nog enkele cultuurhistorische kenmerken van het vroegere esdorpenlandschap aanwezig. Deze zijn weergegeven op kaart 3.2.

3.3 Bebouwingspatronen

De belangrijkste nederzettingen en bijzondere functies in de gemeente vallen buiten het plangebied. In afzonderlijke bestemmingsplannen wordt rekening gehouden met de specifieke eisen die daar gelden. De wat kleinere buurtschappen zijn wel in het plan opgenomen en vormen duidelijk afwijkende elementen.

In hoofdstuk 3 is al het een en ander over de ontstaansgeschiedenis van het landschap gezegd. De verspreide bebouwing in de verschillende gedeelten van de gemeente weerspiegelt in grote lijnen nog steeds de periode waarin het gebied werd ontgonnen.

Het stroomdal van de Drentsche Aa

Dit gebied is nagenoeg zonder bebouwing gebleven. Alleen het buurtschap Oudemolen ligt in het stroomdal van de Drentsche Aa. Het heeft een functie voor het toerisme en het wonen. Hier liggen ook enkele agrarische bedrijven in het beekdal. Bij Taarlo zijn enkele woningen in het stroomdal gebouwd en bij Okkenveen ligt een complex recreatiewoningen.

Overige beekdalen

Door de lage ligging zijn ook deze dalen grotendeels vrij van bebouwing. De iets hoger gelegen buurtschappen Winde en Bunne worden echter tot dit gebied gerekend. Winde heeft zijn agrarisch karakter grotendeels behouden, terwijl in Bunne de bedrijvigheid en de woonfunctie wat sterker zijn ontwikkeld. In het Streekplan is Bunne aangewezen als cultuurhistorisch waardevolle nederzetting, omdat het een voorbeeld is van een redelijk gaaf Drents esdorp.

Essen en veldontginningen

Behalve enkele in het land verspreide boerderijen gaat het in dit deelgebied vooral om woningen en agrarische bedrijven die min of meer als randgebied van de esdorpen zijn op te vatten. Alleen de buurtschappen Taarlo en Rhee vormen een zelfstandige concentratie van agrarische en woonbebouwing. Ook Taarlo vormt min of meer een kern; het is in het Streekplan aangewezen als cultuurhistorisch waardevolle nederzetting, omdat het een voorbeeld is van een karakteristiek esdorp. In dit buurtschap is nog een gave brink met beplanting en in het midden een dobbe aanwezig. Tenslotte komen langs de Groningerstraat vrij veel verspreide woningen en agrarische bedrijven voor.

Jonge veldontginningen

Ubbena en Ter Aard liggen in het deelgebied Jonge Veldontginningen. In beide buurtschappen zijn voornamelijk woningen en agrarische bedrijven aanwezig. Verder komt er in het gebied langs wegen verspreide bebouwing voor. Het gaat overwegend om oorspronkelijk

agrarische bebouwing. Een deel daarvan heeft inmiddels een woonfunctie gekregen.

4 ECOLOGISCHE SITUATIE

4.1 Relatie bodem, hydrologie en ecologische waarden

De ontwikkeling van natuurwaarden hangt samen met de aard van de bodem, de beschikbaarheid van water in de wortelzone en de kwaliteit van het grondwater. Daarnaast hangt de ontwikkeling van natuurwaarden af van de ruimte die de mens hiervoor heeft geboden dan wel heeft overgelaten. Omdat de hydrologische processen in de gemeente vrij ingewikkeld zijn en zich over een grote oppervlakte uitstrekken, kunnen plaatselijke ontwikkelingen in het grondgebruik, zoals in de landbouw, verstrekkende gevolgen hebben voor de voorkomende natuurwaarden in bijvoorbeeld het dal van de Masloot.

Door de aanwezige verschillen in de samenstelling van de bodem, de kwaliteit van het grondwater en de mate van kwel is er sprake van een grote variatie in groeiomstandigheden voor planten. Als deze verschillen tot uiting kunnen komen, mag er een rijke variatie aan ecosystemen worden verwacht. De actuele situatie van de beekdalen is echter zorgelijk, met name als gevolg van de versturende invloed van vermessing en vervuiling met bestrijdingsmiddelen, verzuring van bodem en grondwater en als gevolg van verdroging.

Variaties in het abiotische systeem beïnvloeden niet alleen de vegetatie, maar ook de relaties tussen planten en dieren. Zo bevordert een hoge grondwaterstand met voedselarm kwelwater, zoals dat voorkomt in veengebieden, de verspreiding van de Klokjesgentiaan. Het voorkomen van voldoende exemplaren van de Klokjesgentiaan is nodig voor het Gentiaanblauwtje, een vlinder die van deze plant leeft. In dit voorbeeld is het zeldzaam worden van een vlindersoort direct terug te voeren op het ontwateren van veengronden ten behoeve van het landbouwkundig gebruik (verdroging) en op de nutriëntendepositie (zure regen en vermessing).

4.2 Gradiënten

Een gradiënt is een geleidelijke overgang tussen uitersten, zoals hoog-laag en droog-nat. Doordat bij een gradiëntsituatie op korte afstand van elkaar verschillende abiotische omstandigheden

voorkomen die elk hun eigen vegetatie en dierenleven kennen, zijn gradiënten soortenrijk en in ecologisch opzicht waardevol. Onderzoek heeft aangetoond dat het voorkomen van vele vegetaties en plantensoorten in het plangebied is gerelateerd aan hydrologische gradiëntsituaties. In mindere mate geldt dit ook voor diersoorten. Sommige insecten zijn sterk gebonden aan een bepaalde vochtigheidsgraad of aan het voorkomen van een bepaalde plant, zoals in het voorbeeld van het Gentiaanblauwtje.

Al naar gelang het schaalniveau kunnen macro- en microgradiënten onderscheiden worden. De belangrijkste macrogradiënten worden gevormd door de overgangen van de hogere gronden naar de beekdalen. Hierbij is sprake van verschillende overgangen:

- overgang zand-veen;
- overgang hoog-laag;
- overgang tussen inzijging en kwel.

Op de meeste plaatsen langs de beekdalranden vallen deze overgangen samen, waardoor een mozaïekpatroon ontstaat. Met een mozaïekpatroon wordt bedoeld dat bijvoorbeeld de overgang van hoog naar laag kruislings verloopt op de overgang van zandgrond naar keileem. Daardoor ontstaan bodemplekken met hoog en droog gelegen zand naast laaggelegen en dus natter zand en hooggelegen plekken met keileem en laaggelegen plekken met keileem. Elk van de vier situaties kent zijn eigen begroeiing en daarmee samenhangend dierenleven. Doordat dit alles op korte afstand van elkaar aanwezig is, biedt het mogelijkheden aan kritische soorten die bijvoorbeeld op de ene plek leven maar op de andere plek voedsel zoeken of eieren afzetten. Kikkers die hun eieren afzetten in een dobbe (laag en nat) maar overwinteren in een nabijgelegen houtwal (hoog en droog) zijn hier voorbeelden van. Doordat in de natuur voor vrijwel elk natuurlijk milieu een levensgemeenschap kan ontstaan, is een mozaïek behalve in de abiotische omstandigheden ook in de vegetatie te herkennen. Dergelijke samenvallende gradiënten vergroten de natuurwaarden aanzienlijk. De belangrijkste voorwaarde voor het behoud van deze gradiënten is het behoud of het herstel van de uitersten aan weerszijden ervan.

Afzonderlijke microgradiënten zijn te kleinschalig om er maatregelen op af te kunnen stemmen. Anders ligt het met concentraties van microgradiënten, zoals in beekdalen worden aangetroffen. In dit soort microgradiëntrijke gebieden kunnen ondoorlatende potklei- en keileemlagen ondiep in het profiel voorkomen en grillige patronen vertonen. Ook de dikte en de hoogteligging in het profiel kunnen sterk variëren. Omdat in hydrologisch opzicht deze microgradiënten

plaatselijk doorwerken in de vorm van variaties in kwel, hebben deze gebieden hoge potenties voor natuurwaarden. Waar de natuur voldoende ruimte wordt gelaten, zijn deze waarden in het terrein te herkennen in bijzondere begroeiingen. Zo is het waardevolle bosje tussen het Zeegserloopje en de Noorderesch direct gerelateerd aan de potklei in de ondergrond van het beekdal.

4.3 Ecosystemen als ecologische waarden

Om in het kader van het bestemmingsplan aan te kunnen geven met welke ecologische waarden rekening moet worden gehouden zijn ecosystemen en soorten beschreven. Ecosystemen worden in dit verband beschouwd als delen van de omgeving met een samenhangende bezetting van organismen uit alle biologische groepen; niet alleen de aanwezigheid van verschillende planten en dieren is van belang, maar met name de aanwezigheid van ten minste één gesloten voedselketen. In voedselketens zitten planten-etende dieren (vlinders, muizen), die op hun beurt weer prooien vormen voor roofdieren (uilen, vleermuizen, wezels). Resterend dood materiaal wordt door verteerders, zoals schimmels, afgebroken tot voor planten bruikbare mineralen.

Afhankelijk van het type ecosysteem en de daarin aanwezige soorten zijn er natuurlijk talloze variaties op een dergelijke voedselketen mogelijk. Een bos of een ven is in deze benadering op te vatten als een ecosysteem, maar ook een natuurgebied met daarin bossen, heiden en vennen kan als ecosysteem opgevat worden. De ruimte die een ecosysteem inneemt, vervult de functie van leefgebied voor verschillende soorten planten, schimmels en dieren. Voor een vlinder hoeft dat niet meer te zijn dan een open plek in het bos. Voor trekvogels is het ecosysteem het hele westelijk halfrond.

Op deze benadering moeten twee nuanceringen worden aangebracht. Ten eerste zijn in het Nederlandse cultuurlandschap niet alleen natuurlijke ecosystemen te onderscheiden. Het overgrote deel van de ruimte wordt ingenomen door de landbouw en de bebouwde omgeving. Natuurwaarden zijn doorgaans beperkt tot de kerngebieden en de randzones van het agrarische gebied. Met kerngebieden worden de natuurterreinen aangeduid in de terminologie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Hier wordt verder op ingegaan in hoofdstuk 10. In de randen en overhoekjes van het landbouwgebied zijn de natuurwaarden vaak geconcentreerd in landschapselementen als houtwallen en dobben (zie verder 4.5), al kan het voor de landbouw ingerichte gebied heel goed als half-natuurlijk ecosysteem voor enkele soorten functioneren. Het voorkomen van weidevogels illustreert dat. Zoals de naam van deze groep

al aangeeft, hebben deze soorten hun bestaan in Nederland te danken aan de agrarische graslanden.

Ten tweede is maar een beperkt aantal groepen planten en dieren redelijk geïnventariseerd. Voor het bestemmingsplan hoeft dit geen ernstige belemmeringen te betekenen, omdat beschermende bestemmingsvoorschriften die met het oog op een bepaalde soort worden opgenomen, voor veel meer soorten een gunstige uitwerking hebben. Zo wordt een goed ontwikkelde houtwal gekenmerkt door een grote variatie van soorten in de kruidlaag. Van een afwisselende kruidlaag profiteren vlinders, maar evengoed zweefvliegen, bijen en andere insecten. Hiervan profiteren weer insectenetters als spitsmuizen en vleermuizen enzovoort.

4.4 Flora en fauna

Flora en vegetatie

De systematisch verzamelde flora- en vegetatiegegevens zijn niet allemaal even recent. Deze vegetatiegegevens zijn echter wel bruikbaar voor het ontwikkelen van het beleid. Er zijn veelal plaatsen mee te lokaliseren waar natuurwaarden voorkomen of hersteld kunnen worden. De vegetatiekaart die door de provincie op grond van deze gegevens is gemaakt, heeft als basis gediend voor de onderstaande tekst. Deze is aangevuld met andere gegevens van de provincie en NBLF.

Fauna

Van de in de gemeente voorkomende dieren zijn relatief goede en min of meer volledige gegevens voorhanden van zoogdieren, dagvlinders, amfibieën, reptielen en vogels. Deze gegevens zijn ontleend aan alle toevallige waarnemingen en systematische tellingen zoals deze zijn samengebracht in de provinciale milieu-inventarisatie, de gegevensbanken van diverse landelijke stichtingen en de op basis daarvan samengestelde provinciale atlanten en rapporten. Met name het beschikbaar komen van het biogeografisch informatiesysteem van de provincie is van grote waarde gebleken om recente gegevens te ordenen en toegankelijk te maken.

Twee beperkingen die inherent zijn aan dit systeem betreffen de ordening in uurhokken en het samenvoegen van waarnemingen over meerdere jaren. Bij ordening in uurhokken wordt een soort genoteerd in een kaartvak van 5 bij 5 kilometer. Hierdoor blijkt de exacte plaats van het voorkomen van allerlei dieren ten opzichte van de structuur van het landschap niet uit de gegevens. Verder zijn er maar zelden dichtheidsgegevens voorhanden. Een soort kan wel eens een jaar ontbreken of bij de inventarisaties gemist zijn.

Doordat van veel afzonderlijke soorten wel goed bekend is welke eisen gesteld worden aan de leefomgeving, is de geregistreerde

aanwezigheid in een uurhok veelal te koppelen aan een specifiek natuurgebied of landschapselement. Dit maakt de atlasgegevens toch bruikbaar voor het bestemmingsplan.

Rode lijst

Voor de waardering van het voorkomen van soorten is gebruik gemaakt van de zogenaamde Rode lijst. Voor allerlei in Nederland voorkomende planten, paddestoelen, korstmossen en diergroepen is een lijst opgesteld waar de meest zeldzame voor Nederland karakteristieke soorten opstaan. Ook de aanwezigheid in Nederland van een groot deel van alle individuen van een soort kan een reden voor plaatsing op de Rode lijst zijn.

Uit de landelijke lijst zijn vaak weer provinciale lijsten afgeleid met de soorten die bijvoorbeeld in Drenthe voorkomen. Soorten van Drentse biotopen die (sterk) achteruit zijn gegaan, komen ook op de Rode lijst. Andere soorten zijn niet minder belangrijk maar wat algemener.

Kaart indicatoren natuurwaarden

Bij het maken van een natuurwaardenkaart (bron: Stichting werkgroep Avifauna Drenthe en afdeling Natuur, Landschap en Recreatie, dienst Ruimte en Groen, Provincie Drenthe) is een grote terughoudendheid nagestreefd. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling om alle natuurwaarden op de kaart weer te geven. Dat maakt een kaart op de schaal 1:50.000 ook volstrekt onleesbaar. De aanwezigheid van houtopstanden, heide- en veenterreinen blijkt slechts uit de topografische ondergrond. Vegetatiekundig is daar geen waardeoordeel aan gehecht.

Als indicatoren voor natuurwaarden zijn één categorie planten (indicatoren voor kwel) en twee groepen vogels (indicatoren voor open en besloten gebied) uitgekozen.

De gemeente Vries is volledig op plantensoorten per vindplaats gekarteerd. Van de gemeente zijn de kwelindicatoren als belangrijke natuurwaarden op kaart 4.1 weergegeven.

De fauna is in heel Drenthe per individuele vindplaats gekarteerd. Op de natuurwaardenkaart zijn soorten broedvogels van open en besloten gebied onderscheiden. In Vries zijn de gegevens van de soort Boompieper helaas niet compleet. Deze soort is in vrijwel de hele gemeente aanwezig, maar alleen in het gebied van de Drentsche Aa en in het Zeyerveld zijn de aantallen vastgelegd.

Planten

Tot de meest waardevolle en tevens de meest kwetsbare natuurwaarden in Drenthe behoren de kwelsituaties. Daarbij zijn situaties met diepe en ondiepe kwel, voedselrijkdom en zuurstofgehalte van het kwelwater allemaal als waarden beschouwd. De plantensoorten die met name voorkomen in kwelsituaties staan per individuele waarne-

ming op de kaart. Dit zijn de soorten Holpijp, Dotterbloem, Veldrus en Waterviolier. Ze wijzen op relatief schone bodem- en wateromstandigheden met voldoende water in een veel groter gebied dan de kwelzone alleen. Het voorkomen van deze planten wijst vooral op beeklopen en sloten met natuurwaarden. De bedreiging bestaat dan ook uit verdroging en vervuiling van bodem en water.

Vogels

Naast kwelsituaties zijn open en besloten gebieden belangrijk voor natuurwaarden. Daarom zijn indicatoren voor open en gesloten gebieden uitgezocht. Deze zijn te vinden onder de broedvogels. De gebieden laten zich omschrijven als:

- open gebied, zoals grasland, akkergebieden, heide en veenterreinen;
- besloten gebied, zoals kleinschalige landschappen met veel landschapselementen in de vorm van houtwallen, houtsingels en bosjes.

Broedvogels van open gebied zijn op de kaart gebruikt als indicator voor weidse open landschappen. Deze openheid hangt gewoonlijk samen met het landbouwkundig gebruik van de grond. De hier geregistreerde vogels zijn sterk gebonden aan die openheid. Aantasting van de openheid met bebouwing of beplanting is daarom een serieuze bedreiging. Verder gaat het om grondbroeders. Werkzaamheden in en onder het maaiveld tijdens het broedseizoen zijn derhalve bedreigend.

De meest waardevolle kleinschalige landschappen zijn aan de plantensoorten in de vegetatie te herkennen. Die zijn echter niet voor heel Drenthe per vindplaats gekarteerd. Broedvogels zijn dat wel. Daarom is ook in het besloten gebied het voorkomen van broedvogels gebruikt als indicator voor natuurwaarden. Indicatoren voor besloten gebieden zijn een aantal zangvogels maar ook Patrijs en Steenuil.

In het kleinschalig gebied is het verloren gaan van de beslotenheid de grootste bedreiging. Verder zijn de zangvogels afhankelijk van de beschikbaarheid van insecten, vruchten en zaden. Insecticiden, verdroging of rigoureuze snoei zijn daarom bedreigend voor deze zangvogels. In indirecte zin geldt dat ook voor Steenuil en Kerkuil. De prooi-soorten daarvan, kleine knaagdieren, vogels en grote insecten, zijn van hetzelfde voedsel afhankelijk.

De afzonderlijke soorten staan in tabel 4.1.

Tabel 4.1 Broedvogels als indicatoren van natuurwaarden

	Rode lijst-soorten	niet-Rode lijst-soorten
Open gebied	Grutto	Kievit
	Tureluur	Scholekster
	Watersnip	
	Zomertaling	
	Paapje	
	Kwartelkoning	
	Wulp	
Besloten gebied	Geelgors	Grasmus
	Groene specht	Grote lijster
	Patrijs	Gekraagde roodstaart
	Kerkuil	Boompieper
	Steenuil	Nachtegaal
	Grauwe klauwier	

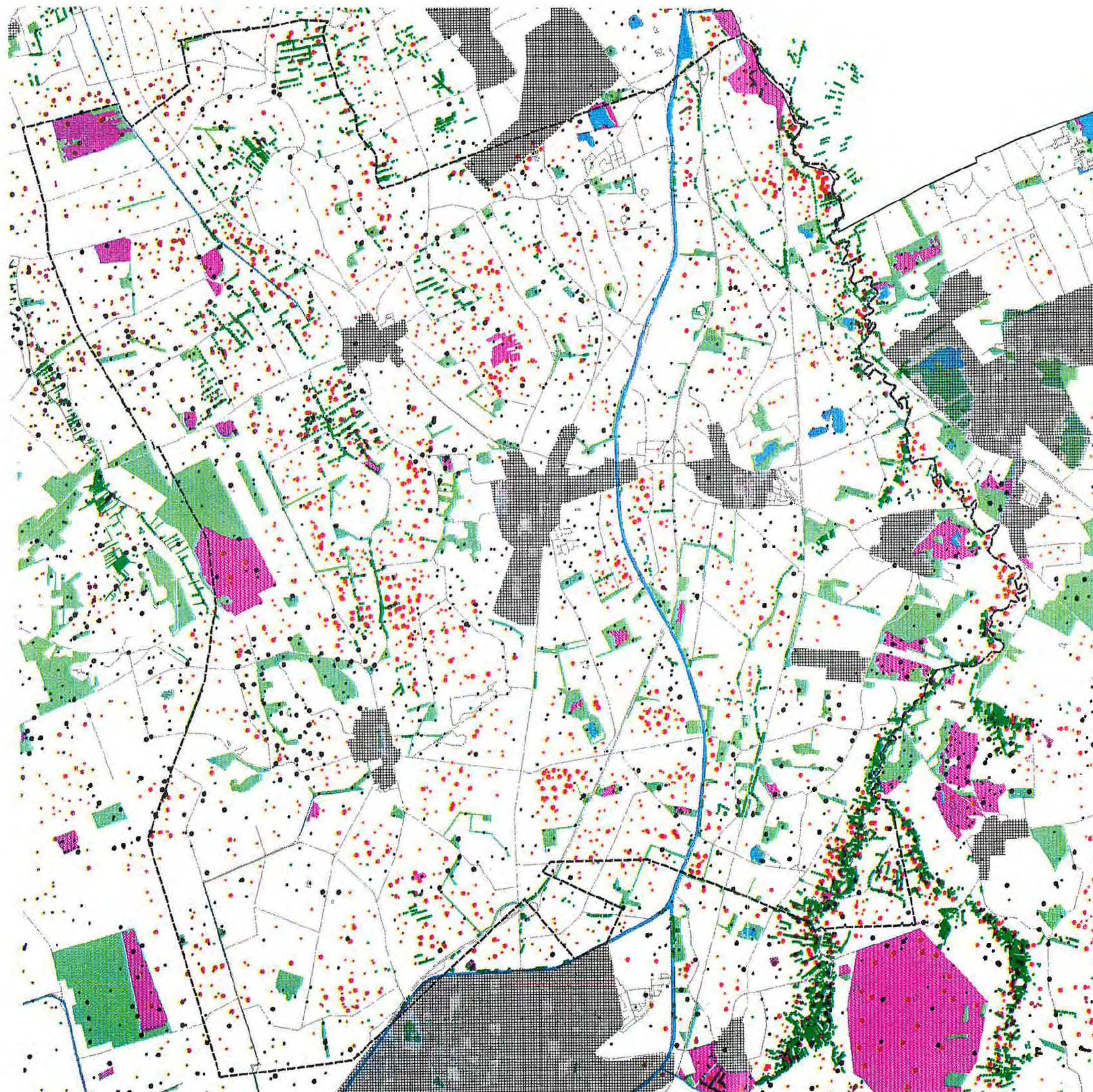
bron: Mileukartering Drenthe, Provincie Drenthe, Dienst Ruimte en Groen, Afdeling Natuur Landschap en Recreatie

4.5 Waardevolle situaties

In deze paragraaf zijn op basis van natuurwaarden gebieds-eenheden onderscheiden die een ecosysteem herbergen. Doordat bijvoorbeeld een ven (Holtveen) zowel een zelfstandige eenheid als ook een onderdeel van een weiden- en bossengebied (Achterste Holten) vormt, levert dit een beschrijving op waarin sommige gebieden vaker worden genoemd.

Er zijn alleen waardevolle en zeer waardevolle gebieden aangeduid. Dit laat onverlet dat ook in de overige gebieden natuurwaarden aanwezig zijn. In de afweging zijn als argumenten gebruikt:

- de mate waarin een compleet ecosysteem is te onderkennen;
- de zeldzaamheid van een ecosysteem of de zeldzaamheid van meerdere soorten daarin;
- de mate waarin een gebied voor een groot aantal soorten of een groot aantal individuen van een soort, ten minste een deel van het jaar, een leefgebied is;
- de mate waarin een gebied is op te vatten als een groot aaneengesloten complex.

Kaart 4.1:

**Verspreiding van
enkele kwel-indicatoren en
indicatieve vogelsoorten**

flora/vegetatie:

• kwel-Indicator

broedvogels:

• Rode lijst-soort open gebied

• niet-Rode lijst-soort open gebied

• Rode lijst-soort besloten gebied

• niet-Rode lijst-soort besloten gebied

bos

overig natuurgebied

water

bebouwing

gemeentegrens

Datum: 31-JUL-1995

Schaal 1 : 50000

Gegevens:
MILIEUKARTERING DRENTE
Provincie Drenthe
Dienst Ruimte en Groen
Afdeling Natuur, landschap en recreatie

De essen

Op de oude bouwlanden komen volgens de vegetatiekaart bijzondere akkeronkruidenvegetaties voor die thans in Nederland zeer zeldzaam zijn. Het gaat om de gemeenschap van Eenjarig hardbloem en Korensla, die optimaal voorkomt in graanakkers op oude kalkarme zandgronden die reeds eeuwen geleden in cultuur gebracht zijn. Soorten zoals Korenbloem, Dauwnetel of Slofhak zijn zeer zeldzaam geworden. Aan de randen van de essen bij Zeijen, Vries, Bunne en Tynaarlo kan deze vegetatie soms nog worden herkend.

Op leemrijkere zandgrond komt de gedeeltelijk ontwikkelde gemeenschap van Ruige klapproos voor. Ook deze komt in goed ontwikkelde vorm op slechts enkele plaatsen in Nederland voor. Binnen de gemeente betreft dit de essen en veldontginningen rond Ter Aard en Yde.

Voor de fauna zijn esgronden van minder belang. Kleinschalig akkerland wordt regelmatig bezocht door zaadetende soorten zoals Kneu, Geelgors en Kwikstaart. Dit geldt bijvoorbeeld voor de Noorderesch van Zeijen (zie kaart 4.1). Braakliggende akkers die met groenbemesters ingezaaid zijn, zijn belangrijk voor bloembezoekende insecten, Veldmuis, Bosmuis en Bosspitsmuis en dus ook voor hun roofdieren zoals Kerkuil en Torenavalk. De broedende kerkuilen bij de essen van Taarlo, Oudemolen en Yde illustreren dit.

Veldontginningen

Het vegetatietype Eenjarig hardbloem en Korensla is op akkers die nog geen eeuwen in cultuur zijn slechts fragmentarisch ontwikkeld. Hier komt de Ganzevoet-klasse voor met soorten als de Zwarte nachtschade, Gekroesde melkdistel en Bleekgele hennepnetel. Deze soorten zijn te vinden in de randen van de akkers en graslanden ten oosten van Yde, rond Taarlo en ten noorden van Winde.

De sloten en graslanden zijn van grote waarde voor weide- en watervogels. Met name tussen Donderen en Yde en tussen Vries en Zeijen komen Kievit, Grutto en Veldleeuwerik voor.

De eswallen en esbosjes

Langs de essen zijn restanten te vinden van de oorspronkelijke eswal of esrandbossen, zoals rond de Noorderesch bij Zeijen en bij Donderen, de Zuideresch van Zeijen en van Zeegse en de es van Taarlo. Doordat deze bossen en houtwallen relatief oud zijn, herbergen deze een bijzondere vegetatie en flora. Het gaat om het Eiken-Berkenbostype met een goed ontwikkelde ondergroei. De boomlaag bestaat meestal uit eiken en de struiklaag is goed ontwikkeld met

Vuilboom, Wilde lijsterbes en Wilde kamperfoelie. Vaak is ook een lage struiklaag te onderscheiden met Rode en Blauwe bosbes, Struikheide en Stekelbrem. In de ondergroei komen regelmatig Dalkruid, Gewone salomonszegel en Eikvaren voor. In het bosje ten westen van Rhee komt Zevenster voor. Een plantje dat buiten enkele plaatsen in Drenthe alleen op de Veluwe is te vinden.

Sommige groenelementen bestaan uit het soortenarm Eiken-Berken-bostype of uit kleine stukken van het Vochtig Berkenbostype. Deze bosjes zijn aanwezig op veengebiedjes of aan de rand van dobben. Vaak hebben deze bosjes een ruderaal ondergroei, wat wil zeggen dat er pioniersoorten en "onkruiden" als bramen, Akkerdistel en Kropaar voorkomen.

De bossen

Zeegser duinen

In de Zeegser duinen komt Eiken-Berkenbos voor, wat wijst op relatief arme zandgrond. De ondergroei is rijk ontwikkeld met soorten als Wilde kamperfoelie, Wilde lijsterbes en Adelaarsvaren. Daarnaast komt als boomlaag ook Grove den voor. Dit wijst op aanplant. In de vorige eeuw zijn bijvoorbeeld voor (mijn)houtwinning en om zandverstuivingen te bedwingen naaldbossen aangeplant. Gezien het geaccidenteerde terrein zal het bedwingen van zandverstuivingen hier zeker hebben meegespeeld. Soorten als Grove den, Larix en Douglasspar vormen de grote massa van de bomen. Op lichtere plekken vormt de ondergroei van het Eiken-Berkenbostype vaak de eerste stap naar de natuurlijke omvorming in het inheemse bos.

Noordsche veld

Een deel van het veengebied is begroeid met naaldbos, al dan niet met heide-ondergroei en deels met Eiken-Berkenbos met heidesoorten en Rode en Blauwe bosbes. De bomen zijn voor het merendeel te beschouwen als jonge aanplant. Toch is er al een struiklaag te herkennen met Amerikaanse vogelkers en Wilde lijsterbes. De ondergroei bestaat uit soorten als Dalkruid, Wilde kamperfoelie en Adelaarsvaren.

Op heidevelden die grenzen aan bossen komen bijzondere vogels voor als Roodborsttapuit, Tapuit en Groene specht. Op kaart 4.1 is dit patroon te zien bij de heidevelden van Oudemolen en Zeegse. In naaldbossen zijn Goudhaantje, Sijs en Kruisbek te vinden. Van de zoogdieren zijn Rosse woelmuis, Eekhoorn en Bosspitsmuis en de vleermuis Laatvlieger als natuurwaarden aan te merken.

Zeijerstrubben

Er bestaan ook rijkere vormen van het loofbos. Naast bovengenoemde soorten komen dan Klimop, Witte klaverzuring en Bosanemoon voor. Dit bostype is in de gemeente Vries te vinden in de Zeijerstrubben. Dit bos is beroemd om het voorkomen van Zweedse kornoelje.

Karakteristieke vogelsoorten van het rijke Eiken-Berkenbostype zijn Groene specht, Boomklever en Fluiters. Op kaart 4.1 zijn de Zeijerstrubben daardoor herkenbaar aan de concentratie van broedvogels van besloten gebied. Deze bossen zijn ook van groot belang voor wintergasten als Koperwiek, Kramsvogel en Zwarte mees. Van de zoogdieren zijn Eekhoorn, Rosse woelmuis en Grootoorvleermuis kenmerkende bossoorten. Voor een aantal zoogdieren zijn de eerder genoemde bossen van groot belang als schuil- en slaapplek. Vos, Ree en verschillende vleermuissoorten zijn hier voorbeelden van.

Voor de bosranden zijn voor veel insecten belangrijk. Dagvlinders als Eikepage en Bont zandoogje vinden er openheid, beschutting en de juiste waard- en nectarplanten. Diverse soorten loopkevers en boktorren zijn gebonden aan bos. Larven van boktorren leven van dood hout.

De houtwallen en houtsingels

De oude cultuurlandschappen zijn onder andere te herkennen aan houtwallen en -singels. Met name in beekdalen zijn deze aanwezig. De vegetatie hangt af van het oorspronkelijke bos in de directe omgeving. Op zandgrond betreft dit de soorten van het hiervoor beschreven Eiken-Berkenbos met een goed ontwikkelde ondergroei. Het bodemmateriaal van een wallichaam is vaak rijker van samenstelling dan de omgeving. Zo liggen er verspreid kleinere stukjes opgaand hout langs de Bunneres en de essen van Yde en Zeegse die vergelijkbaar zijn met dergelijk rijker bos.

In natte gebieden, zoals in het beekdalstelsel van de Drentsche Aa, vormen de soorten van het Elzenbronbos de opgaande elementen. Daarin zijn Grauwe en Geoorde wilg, Hop en Verspreidbladig goudveil te vinden, zoals bij het Schipborgsche en Oudemolensche Diep. Hier groeit ook de paddestoel Elzenrussula.

De houtwallen zijn van belang voor de fauna. Vooral houtwallen met een gevarieerde kruidlaag bieden foerageer- en broedgelegenheid voor een verscheidenheid aan vogels. Braamsluiper, Grasmus en Groene specht zijn kenmerkende houtwalbewoners. Op de kaart 4.1 is dit rond het Oudemolensche Diep te zien aan de aanduidingen voor vogels van besloten gebied. 's Winters biedt een rijke kruidlaag voedsel voor een groot aantal soorten lijsters en mezen, waaronder Koperwiek, Kramsvogel en Matkopmees.

Een gevarieerde ondergroei levert voedsel voor insekteneters als spitsmuizen en vleermuizen en voor zaad- en planteneters als Bosmuis en Rosse woelmuis. Voor roofdieren als Hermelijn, Wezel en Bunzing vormen houtwallen een wezenlijk onderdeel van het jachtterrein.

De beekdalen

De beekdalen worden vanwege verschil in intensiteit van gebruik, verschil in abiotische aspecten (hydrologie en bodem), ligging en de met al deze factoren samenhangende vegetaties ingedeeld in typen. In de gemeente Vries komen al dan niet gekanaliseerde boven-, midden- en benedenlopen voor. In de gemeente zijn drie beekstelsels te onderscheiden:

- de vrijwel geheel gekanaliseerde Masloot en Eelderdiep;
- een wat minder gerationaliseerde bovenloop van het Ooster-voortsche diep dat één van de twee takken van het Peizerdiep vormt;
- de goeddeels vrij stromende Drentsche Aa.

De resulterende vegetaties liggen als een mozaïek door de beekdalen heen. Een precieze aanduiding van de plaats van een bepaalde vegetatie is daardoor niet altijd mogelijk. De meeste ecosystemen in de beekdalen beslaan verscheidene vegetaties. De in de stromingsrichting opeenvolgende delen van een beek zijn, waar mogelijk, onderscheiden. De grote variatie in milieu-omstandigheden heeft geleid tot zeer waardevolle halfnatuurlijke en natuurlijke vegetaties. De natuurlijke vegetaties in beekdalen zijn van oorsprong veenvormend, behalve op de hogere oeverwallen. Door lichte ontwatering en bemesting met stalmest in het verleden zijn er half-natuurlijke vegetaties ontstaan, die als hooiland gebruikt werden.

Drentsche Aa

Het stroomdal van de Drentsche Aa wordt grotendeels beheerd door Staatsbosbeheer. De licht bemeste Dotterbloemhooilanden zijn ruim vertegenwoordigd. Dit blijkt uit de grote dichtheid van kwelindicatoren op kaart 4.1. Op enkele plaatsen komen goed ontwikkelde grondwaterafhankelijke schraallanden voor, die landelijk zeer zeldzaam zijn. Dit zijn de zogenaamde blauwgraslanden met het Biezeknoppen-Pijpestroojesverbond. Behalve Blauwe zegge en Spaanse ruiters komt hier Moerasgaffeltandmos voor.

Veevormend zijn vooral de zeggevegetaties en in mindere mate de Moerasspirea- en Rietvegetaties. Een andere bijzondere vegetatie is te vinden in de bloemrijke hooilanden. Hier komen verschillende orchideeën en soorten als Drijvende waterweegbree, Duizendknoopfonteinkruid en Naaldwaterbies voor.

De vegetatie in het stroomdal van de Drentsche Aa vertoont sporen van verdroging en de waterkwaliteit van de beken is, hoewel die

slechter is geweest, nog steeds niet optimaal. In het verleden heeft het overstromen van de beekdalgraslanden bijgedragen aan de waarde en de variatie van het gebied. Vanwege de slechte waterkwaliteit zou frequente overstroming voor sommige vegetatietypen nu nadelig zijn.

In het stromende water van het beekdalstelsel van de Drentsche Aa leven vrij zeldzame vissen als Bèrmpje, Beekprik en Meun. Van algemene vissen als Alver en Blankvoorn komen in de beken grote aantallen voor. De visetende IJsvogel kan 's winters regelmatig langs de beken worden gezien. Tot broeden komt hij hier maar zelden, omdat zandige steile oevers ontbreken.

Bijzondere trekvogels als Visarend en Zwarte wouw kiezen vaak voor de beekdalen als trekroute. Tijdens vorstperioden blijven de beken geruime tijd open, waardoor ze een goede uitwijkmogelijkheid bieden voor allerlei watervogels.

Taarlosche, Oudemolensche, Schipborgsche en Westerdiep

Een deel van de natuurlijke middenloop van de Drentsche Aa heeft achtereenvolgens de namen Taarlosche, Oudemolensche Schipborgsche en Westerdiep. De oeverlanden hiervan worden gekenmerkt door vochtig grasland met Dotter- en Kleine zeggenvegetaties die ondermeer bestaan uit Kleine egelskop, Pijlkruid en fonteinkruiden. Met name onder wintergasten is dit een gewild gebied met soorten als Dodaars en Watersnip. Tot de broedvogels behoren Wulp, Scholekster en Kievit. Het jaar rond zijn hier verschillende marterachtigen als Hermelijn en Wezel en de heide-onder soort van Haas te vinden. Zeer waardevol is de aanwezigheid van Adder en Levendbarende hagedis. Dit hangt direct samen met de ligging van heideveldjes naast de oeverlanden van de beek. Tot de insecten van dit gebied behoren de aan grassen gebonden Heivlinder en de Grote zandloopkever.

Eischenbroekscheloo en Zeegserdiep

De Eischenbroekscheloo ontspringt in de gemeente Vries zelf. De brongebieden zijn te herkennen aan het Bittere veldkers en bronkruidverbond. Behalve de naamgevers van deze plantengemeenschap komt Verspreidbladig goudveil en Donkergroene basterdwederik voor in de oorsprongsgebieden. Ook is er een heideterreintje aan de beek gelegen met Valkruid. Vaak gaat het voorkomen van deze kruiden samen met aan vochtige omstandigheden gebonden mossoorten als Gewoon haarspitsmos, Gewoon puntmos en Fijn laddermos. De beekjes vormen een van de natuurlijke bovenlopen van de Drentsche Aa. Langs deze beken zijn waardevolle graslandgebieden en houtwallen te vinden. Er is een goed ontwikkelde mantel- en zoomvegetatie aanwezig in de overgang van bomen naar gras. De houtwallen zijn opgebouwd uit soorten van het Beuken-Eikenbos en het Eiken-Berkenbos. In het grasland komen soorten voor als

Duizendknoopfonteinkruid, Gevlekte orchis en Naaldwaterbies. Klimop en Witte klaverzuring zijn te vinden op de wallen. In de ondergroei van de droge, schrale houtwallen groeien heide- en droge graslandsoorten zoals Schapegras, Tormantil en Muizeoor. In het grasland broeden Watersnip, Graspieper en Rietgors. Het Eischenbroekveld is verder van waarde als slaapplek voor rond de honderd exemplaren van Grutto en Regenwulp. De gradiënt van water naar houtwal biedt ook een leefgebied voor Waterspitsmuis, Muskusrat en Woelrat. De combinatie van opgaande vegetatie bij water maakt beken tot het jachtgebied van Watervleermuis, Meervleermuis en Franjestaart. De combinatie van water en grasland vormt het leefgebied voor de libellen Platbuik en Metaalglanslibel.

Eelderdiep

Het deel van het beekdalstelsel Eelderdiep in de gemeente Vries heeft de kenmerken van een middenloop. Het hele gebied is wat voedselrijker dan het beekdalstelsel van de Drentsche Aa. In het dal van het Eelderdiep komen in de kavelsloten soorten voor die wijzen op kwel, zoals Waterviolier, Holpijp en Grote boterbloem (zie kaart 4.1.). De beek zelf is gekanaliseerd en de aanliggende percelen zijn in verband met de ontwatering ten behoeve van de landbouw verdroogd. De voor de natuur meest waardevolle delen zijn de oevers van sloten. De verlanding komt hier, net als in het beekdalstelsel van de Drentsche Aa, van verschillende zeggevegetaties met soorten als Kleine watereppe, Waterscheerling en Pijptorkruid. De oeverlanden bestaan uit cultuurgras. Hier horen soorten bij als Fluitekruid, Gewone bereklauw en Witte rapunzel uit het Glanshaververbond. Juist voor vogels is dit grasland erg waardevol. Hier komen weidevogels als Kievit, Grutto en Scholekster voor. Op kaart 4.1 zijn grote concentraties van broedvogels van het open gebied te zien ten westen van Vries en ten noordwesten van Donderen, maar ook prooizoekeers als Buizerd en Steenuil zijn hier te vinden. Bij uitstek is dit het leefgebied voor soorten als Waterspitsmuis, Muskusrat en Woelrat. Voor wintergasten onder de vogels heeft dit gebied grote waarde. Behalve om grote groepen ganzen gaat het hierbij om soorten als Dodaars, Watersnip en Rietgors.

Elsbroeken en Runsloot,
de Fledders en Zeijer
Stroeten

De bovenlopen Runsloot en het beekje in de Zeijer Stroeten liggen midden in cultuurland. Deze loopjes vormen het begin van het Oude Eelderdiep. De soorten in het grasland vertonen over het hele beekdalstelsel grote overeenkomst. De bijzondere waarde van de bovenlopen blijkt uit bloemrijke schrale bermen en de samenstelling van diverse bosjes en houtwallen. Zo is een aantal houtwallen te herleiden tot het Eiken-Beukenbos met soorten als Gewone salomonszegel, Grootbloemuur en Klimop. Met name bosrandsoorten zoals

Zevenblad, Witte dovenetel en Dolle kervel zijn goed vertegenwoordigd. Ook de vegetatie van het Eiken-Berkenbos is te herkennen in de ondergroei van bosjes en houtwallen. Dit blijkt uit het voorkomen van Struikheide, Tormetil en Muizeoor.

De hoeveelheid opgaand hout maakt de aanwezigheid van vogels als Braamsluiper, Grasmus en Groene specht mogelijk. Dit is op kaart 4.1 goed te zien. Van de zoogdieren zijn Bosmuis, Rosse woelmuis, Watervleermuis en Meervleermuis hier te vinden. Regelmatig worden soorten als Regenwulp, Goudplevier en Kramsvogel aangetroffen. Onder vlinders is dit terrein favoriet bij Geel- en Zwartsprietdikkopje, Bruin blauwtje en Koevinkje.

Smeerveense Loop

Hoewel niet meer dan een sloot ten zuiden van Zeijen, is de Smeerveense Loop één van de bovenlopen van de Grote Masloot en dus van het Eelderdiep. De afwisseling in bodemsamenstelling, met humuspodzolen en keileem, leidt tot interessante mozaïeken in de vegetatie. Op twee plaatsen is dit nog in percelen herkenbaar. Hier staan planten als Klokjesgentiaan, Mannetjesorchis en Welriekende nachtorchis. Het graslandgebied is van waarde voor Watersnip, Grutto en Tureluur. Op kaart 4.1 is de Smeerveense Loop herkenbaar door de kwelindicatoren (hier voornamelijk Holpijp) en broedvogels van open gebied.

Grote Masloot en de Eekhoornsche Loop

Langs de middenloop van het Oude Eelderdiep hebben de grootschalige cultuurgraslanden de overhand. Waardevolle Dotterbloem-, Moerasspirea- en zeggevegetaties zijn daarom tot kleine stukken van dit deel van het beekdal beperkt. Met name in het oost-west lopende beekdal ten noorden van Bunne is dit herkenbaar. Behalve enkele percelen zijn de sloten en slootkanten vaak van waarde. Zo komen hier bijvoorbeeld vele soorten amfibieën en reptielen voor, zoals Rugstreeppad, Kleine watersalamander en Heikikker. Waarschijnlijk vervult het gebied ook een functie als trekweg voor bijvoorbeeld de Ringslang. Rond het water zijn de libellen Breedscheenjuffer, Beekrombout en Metaalglanslibel te vinden. Vermeldenswaard zijn ook de schrale bermen en houtwallen met ondergroei van soorten uit het Eiken-Berkenbos. Daarnaast zijn er elzensingels en jonge aanplant uit de ruilverkaveling. Deze hebben een lagere natuurwaarde.

Peizerdiep

De Broekenloop

Een van de fraaiste bovenlopen van het Peizerdiep, gedeeltelijk midden in cultuurland, is de Broekenloop. Dit watertje vormt het begin van het Oostervoortsche Diep. De speciale natuurwaarden zijn te danken aan de combinatie met direct aan de beek gelegen gebieden als het heide-terrein Negen Bergen en de esbossen van de Noorderesch van Zeijen.

Hier is sprake van fraai ontwikkelde mozaïeken. Dit blijkt uit bloemrijke schrale bermen en de samenstelling van diverse bosjes en houtwallen. Zo is een aantal houtwallen te herleiden tot het Eiken-Beukenbos met soorten als Gewone salomonszegel, Grootbloemmuur en Klimop. Met name bosrandsoorten zoals Zevenblad, Witte dovenetel en Dolle kervel zijn goed vertegenwoordigd. Ook de vegetatie van het Eiken-Berkenbos is te herkennen in de ondergroei van bosjes en houtwallen. Dit blijkt uit het voorkomen van Struikheide, Dopheide en Rode en Blauwe bosbes.

De hoeveelheid opgaand hout maakt de aanwezigheid van vogels als Braamsluiper, Grasmus en Groene specht mogelijk. (Op kaart 4.1 is dit zichtbaar door de aanduiding voor vogels van besloten gebied.) Ook Bosmuis en Rosse woelmuis komen hier voor. De nabijheid van heide en water en langgerekte opgaande elementen maakt dat Watervleermuis en Meervleermuis hier hun prooi zoeken.

De heide- en hoogveengebieden

Natuurlijke veengebieden hebben een geheel eigen flora en fauna. In de gemeente is de vegetatie van veengebieden terug te vinden in een paar grotere stukken in het (noord)westen, rond dobben en in slootkanten in het zuidwesten. Behalve de moerasbegroeiing van sloten en wijken is de oorspronkelijke uitgestrektheid van het veengebied hier en daar nog te herkennen in enkele schrale wegbermen. De dobben in de gemeente vormen zeer kenmerkende landschapselementen. Het zijn kleine, vaak ronde laagtes, waarin water stagneert. Dobben gevuld met water worden ook wel vennen genoemd. Rond Vries zijn ze bekend onder de streeknaam "veen-ties".

Heidevegetaties maken deel uit van de begroeiing van de rand van dobben. Ook de ondergroei van Eiken-Berkenbos kent heidesoorten. Een eerste begroeiing van een kaal stuk in een bos of een bosterrein dat begraasd wordt, is aan soorten als Struikheide, Tormenit en Liggend Walstro te herkennen. Voorbeelden hiervan zijn te vinden in de Zeijerstrubben.

Noordsche Veld

Het grootste heide- en veengebied is het natuureservaat het Noordsche Veld. Het zuidelijke deel heeft nog het meest het karakter van een open heideveld. De basis hiervan wordt gevormd door Struikheide en Dopheide. Er is een mozaïek te herkennen van stukken met Bochtige smeie, Liggend walstro en Borstelgras, afgewisseld met Stekelbrem, Kraaiheide en Rode bosbes of Pijpestrootje, Kruiplwilg en Veenbies.

Als meest bijzondere planten komen Valkruid, zonnedaawsoorten en Grote wolfsklauw voor. Het mozaïek wordt hier veroorzaakt door hoog-laag en droog-nat gradiënten. In dit milieu horen reptielen-soorten als Adder en Levendbarende hagedis thuis. Verder komen de zeldzame vlinders Heidegentiaanblauwtje en Kleine vuurvliinder hier voor.

Een deel van het veengebied is begroeid met naaldbos en Eiken-Berkenbos met heide-ondergroei. De soorten Roodborsttapuit, Tapuit en Groene specht komen hier voor op de overgang van bos naar heide. Van de zoogdieren zijn Rosse woelmuis en de vleermuis Laatvlieger als natuurwaarden aan te merken. Overigens is het onderscheid met de natuurwaarden van de Broekenloop hier niet scherp te maken. Voor een deel zijn de aangetroffen soorten afhankelijk van de combinatie van terreinen. Dat zal zeker gelden voor de ruim honderd Grutto's die hier nogal eens komen rusten.

Zeegser duinen

Een heidevegetatie, ook met bos maar op een zandgrond, is te vinden bij Zeegse. Het meest kenmerkende voor dit gebied is dan ook de zandverstuiving met randen van Heidespurrie, Buntgras en Zandzegge. De lagere en nattere delen zijn naast Dopheide begroeid met Kleine veenbes en Lavendelheide. De hogere en drogere delen dragen Struikheide, Schapegras en Gewoon struisgras. Direct op de bodem zijn Groot tandmos, Kaal tandmos en Heideklauwtjesmos te vinden. Veenmosvuurzwammetje en Stersporige trechterzwam zijn specifiek voor dergelijke terreinen. Deze heidevegetatie vormt de basis voor een struweel Jeneverbes.

Door het mozaïek van vegetaties met naald- en loofbos wordt het vogelleven bepaald door soorten als Ransuil, Zwarte mees, Zwarte en Groene specht. Er is een rijk ontwikkelde herpetofauna met soorten als Adder, Hazelworm, Levendbarende hagedis en Heikikker aanwezig.

Het Bunner en Hoogeveen

Tegen de noordgrens van de gemeente ligt het natuurterrein Bunnerveen. Dit is samen met het Hoogeveen, ten oosten van Donderen, en het veengebied langs de Bunnerveense Weg een voorbeeld van (gedegenereerd) hoogveen. De vegetatie bestaat niet meer uit veenmossen, maar uit Pitrus, Pijpestrootje en Grote lisdodde naast een enkel exemplaar Struikheide en Dopheide. Toch komen hier nog Kleine veenbes en Lavendelhei voor. In open water zijn Witte waterlelie en Drijvend fonteinkruid te vinden.

Het gedegenereerde veen is nog erg waardevol voor vogels gezien de aanwezigheid, in de loop van het jaar, van Watersnip, Tureluur en Klapekster. Ook aardig wat roofvogels, zoals Bruine kiekendief, Sperwer en Velduil jagen in dit terrein. Beide hoogvenen dienen tot slaapplek voor rond de tweehonderd individuen van Grutto en

Regenwulp, zo af en toe exemplaren van Wulp en wel zeer bijzonder, honderden Kemphanen. In het Hoogeveen is ook een kolonie Kokmeeuw gevestigd.

Van de herpetofauna voelen Heikikker en Adder zich thuis in een dergelijk gebied. Typische hoogveen-libellen zijn Venwitsnuitlibel, Venglazenmaker en Noordse witsnuitlibel. Dat deze soorten hier te vinden zijn, indiceert dat de potenties voor het hoogveengebied nog aanwezig zijn.

Bong- en Bunnerveen,
Holtveen en Langaarveen

Er zijn fraaiere restanten van het oorspronkelijk uitgestrekte hoogveen. Zo zijn bijvoorbeeld in aanvulling op voorgaande vegetatie Klokjesgentiaan, Beenbreek en Witte en Bruine snavelbies te vinden in het Bong- en Bunnerveen. Het Holtveen wordt gekenmerkt door een Eiken-Berkenbos-, een moeras- en een veenmosvegetatie. Hier zijn soorten te vinden als Waterveenmos, Valkruid en Snavelzegge. Het bos wordt getypeerd door Zachte berk en Hazelaar en een ondergroei van Klimop, Dalkruid en Bosanemoon. Veengebieden kennen ook een eigen schimmelflora. Dat blijkt uit paddestoelen als Kaal veenmosklokje en Donker en Schubbig veenmostrechtje.

In het Holtveen komen Ransuil, Rietgors en Wielewaal voor. De Ringslang en de Hazelworm vertegenwoordigen hier de reptielen. Met name het Langaarveen kent eenzelfde dierenbevolking als de nabijgelegen Negen Bergen van het Noordsche Veld. Sterke overeenkomsten zijn er ook met het andere veentje langs de Norgeweg en met het Witteveen.

Meeuwenplas en meeuwenkolonie

De Meeuwenplas grenst aan een militair terrein bij Oudemolen. De natuurwaarden zijn te vinden in de Natte en droge heidevegetatie met opslag van Zachte berk, als stadium naar de vorming van Eiken-Berkenbos. De heide is nogal vergrast met Pijpestrootje en Bochtige smele. Verder komt hier Valkruid en Brem voor. De combinatie van dobbe met water en heide maakt de plek geschikt voor Zwarte stern en Rietgors.

Een andere dobbe met bosje, bij Taarlo, ligt in een omgeving die rijk is aan houtwallen. Het bos bestaat uit Eiken-Berkenbosvegetatie. Het veentje wordt gedomineerd door Pitrus. Daarnaast komt Egelboterbloem, Waternavel en Grauwe wilg voor. Zoals in wel meer dobben is hier een kolonie gevestigd van Kokmeeuw. Verder zijn enkele paartjes Dodaars en Rietgors aangetroffen.

Slotveen en Okkenveen

Een heel andere vegetatie op oud hoogveen is te vinden in het Slotveen. Hier worden soorten van nat schraalland aangetroffen. Voorbeelden hiervan zijn Blauwe zegge, Tandjesgras en Spaanse ruiter. In het Okkenveen groeit behalve het te verwachten pakket planten, Draadzegge en Waterdrieblad.

Dobben

De vegetatie van veen- en heidegebieden is ook vaak aanwezig in en rond de dobben (veenties). De gemeente kent er zo'n honderd. De fraaiste exemplaren zijn het Middelveen, het veentie bij het monument, het Siepelveen, het bovengenoemde Holtveen, het Freeksveen, de Moespot en het veentje achter de Negen Bergen. Het grootste deel van de dobben bevat open water, met daaromheen een rand verdroogd veen. Veenpluis, Eenarig wollegras en Wateraardbei zijn kenmerkende planten in die rand. Heel bijzonder is het voorkomen van Gagel, een struik die alleen op de grens van hoog- en laagveen op zandgrond gedijt. Bij uitstek dus een aan een gradiënt gebonden soort.

Enkele vogels worden als karakteristiek beschouwd voor de waterhoudende dobben (vennen). Hiertoe behoort onze kleinste fuut namelijk de Dodaars, Wintertaling en de in kleine kolonies broedende Zwarte stern. In de oevervegetaties zijn Kleine karekiet, Rietgors en Sprinkhaanrietzangers veel gehoorde gasten. Van de vlindersoorten zijn Veenbesblauwtje en Veenbesparelmoervlinder het vermelden waard. Omdat vennen rijk zijn aan insecten, trekken vleermuizen hier vaak heen. Vooral de Watervleermuis wordt regelmatig boven vennen aangetroffen. Met name in de voedselarme vennen vinden we een groot aantal karakteristieke libellensoorten, waarvan sommige in internationaal opzicht bedreigd zijn. Tangpantserjuffer, Verwitsnuitlibel en Noordse witsnuitlibel zijn enkele voorbeelden.

Zandgaten

Zandgaten zijn een stuk groter en dieper en veelal van recentere datum dan de in het voorgaande beschreven dobben. Dergelijke plassen zijn te vinden bij Tynaarlo, bij Yde en bij Zeijen. De vegetatie bestaat vaak voor het opgaande deel uit windsingels van doorgesloten bosplantsoen. Een natuurlijke omvorming komt van soorten als Zachte berk, Grauwe en Geoorde wilg en Amerikaanse vogelkers. De oevervegetatie bij Tynaarlo ontwikkelt zich met soorten als Geelgroene zegge, Knolrus en Kleine zonnedauw. De plas bij Yde kent rietkragen met daaromheen een heidevegetatie. Bij deze combinatie komen soorten als Moeraswolfsklauw, Wolfspoot en Moeraskers voor. Deze zandgaten bieden een levensgemeenschap aan soorten als Oeverzwaluw en Rietgors en een slaapplaats aan honderden Scholeksters. Ook de herpetofauna weet dergelijke plassen te koloniseren gezien de aanwezigheid van Kamsalamander, Gewone pad en Groene kikker.

Voormalig veengebied

Het landbouwgebied aan de zuidwestkant van de gemeente kent hier en daar schrale droge bermen. Verder komen hier voornamelijk algemene soorten voor. Het gebied wordt gekenmerkt door

moerasbegroeiing langs de sloten en wijken. De vegetaties vallen onder het Waterscheerlingverbond, de zeggenverbonden en het Vlotgras-Egelskopverbond. Daarbij horen soorten als Gele waterkers, Moeraswederik en Echte valerian.

Voor watervogels is dit een waardevol gebied, wat blijkt uit de aanwezigheid van Zomer- en Wintertaling, Knobbelzwaan en Slob-eend. Ook kleine zangertjes zijn hier goed vertegenwoordigd met Bosrietzanger, Rietgors en Gele kwikstaart. Blauwe reiger en Bruine kiekendief vervullen hier de rol van predator. Het insectenleven is tamelijk rijk met vlinders als Kleine vuurvinder, Koevinkje en Bruin zandoogje.

De spoordijk

Een bijzonder element in de gemeente vormt het tracé van de spoorlijn Groningen-Assen. Door de schrale afwerking van het grindbed en de regelmatige bestrijding van opgaande struiken levert de spoorlijn een heel eigen milieu. Dit leidt vaak tot pioniervegetaties met in Vries bijzonderheden als Heidekartelblad, Weidehavikskruid en Valkruid. Er zijn echter ook uiterst kritische soorten te vinden als Gevlekte orchis, Welriekende nachtorchis en Klokjesgentiaan.

Noord-Willemskanaal

De gemeente wordt doorsneden door het bevaan Noord-Willemskanaal. Voorkomende vissen zijn onder meer Blankvoorn, Brasem en Snoekbaars. In de winter pleisteren hier vaak grote groepen eenden zoals Kuif- en Tafeleend en Grote zaagbek. Vleermuizen gebruiken kanaaloevers wel als leidraad naar geschikte foerageerplaatsen. Watervleermuis en Laatvlieger profiteren tevens van de zwermen insecten boven het wateroppervlak. Langs de oevers bevindt zich op sommige plaatsen een wilgenstruweel met ondergroei van onder andere zeggen. Ook Waterviolier komt hier voor (zie kaart 4.1). Voor zangvogels als Bosrietzanger, Spotvogel en Zwartkop bieden deze struwelen in ruime mate nestgelegenheid.

4.6 Ecologische infrastructuur

De belangrijkste natuurgebieden worden beheerd door instanties als Staatsbosbeheer en Het Drentse landschap. Het gaat hierbij vooral om het Stroomdallandschap Drentsche Aa, de Hondstongen van het Eelderdiep, de bos-, heide- en stuifzandgebieden van de Zeegser duinen en het Noordsche Veld en de moeras- en heidegebieden van Bong- en Bunnerveen. Het beekdalstelsel van de Drentsche Aa en de bos-en-heidecomplexen zijn als kerngebieden te beschouwen. De overige natuurgebieden zijn losliggende stukken beekdal (De Fledders en Zeijer Stroeten en het dal van de Broekenloop), veen- en heideterreintjes en enkele overhoekbosjes.

Stapstenen

Als grote natuurgebieden ver uit elkaar liggen, bestaat het gevaar dat populaties van soorten geïsoleerd raken. Een lokale overbevolking kan het gevolg zijn, maar veel erger is het gevaar van verzwakking van de populatie door inteelt met als mogelijk gevolg uitsterven.

Verspreid liggende kleine natuurelementen maken de uitwisseling van soorten tussen kerngebieden mogelijk. Een aantal organismen kan enkele honderden meters cultuurland wel oversteken, als er hier en daar maar kleine bosjes of ruigten zijn als vluchtplaats. Er is dan sprake van een stapstenen-route. Hiermee wordt bedoeld dat vergelijkbare milieus op bereikbare afstanden van elkaar liggen. Op deze manier kunnen kleine, verspreid liggende elementen de natuurwaarden van grote kerngebieden in belangrijke mate versterken.

Lintvormige verbindingen

Behalve landschapselementen die kunnen dienen als stapstenen, kent het landschap van Vries ook veel doorgaande verbindingen. In en langs sloten, bermen, singels en houtwallen zijn veel natuurwaarden aanwezig. Behalve verbindingen vormen deze elementen voor een aantal algemene soorten foerageer- en leefgebied. Ook als overloopgebied in de vorm van een territorium bij een overschot aan soortgenoten in kerngebieden hebben deze elementen nut. Van vleermuizen is bekend dat ze voor de oriëntatie gebruik maken van lintvormige structuren in de vorm van opgaand hout, zoals de houtwallen langs de Drentsche Aa.

Aanwezige ecologische infrastructuur

De aanwezige bosjes en houtwallen verbinden het bosgedeelte van het Noordsche Veld met de Zeijerstrubben en, tot op zekere hoogte, met de bossen bij Zeegse. Een doorgaande route van opgaand groen is wel aanwezig, maar drukke wegen (A28 en Groningerstraat), een drukke spoorlijn en een breed kanaal met steile oevers vormen barrières. Het Noordsche Veld ligt tegen bossen in de gemeente Norg aan. De Zeegser duinen liggen geografisch dicht bij de bossen rond Schipborg in de gemeente Anloo.

Voor de verbinding van heide- en veenterreinen, met als kerngebieden het Bunnerveen, de Negen Bergen en de Zeegse duinen in de gemeente en het landgoed Huis ter Heide in de gemeente Norg, het Voorste en Achterste Veen in de gemeente Anloo en het Ballooërveld in de gemeente Rolde, is de aanwezigheid van brede en verruigde heischrale wegbermen belangrijk. Met name het uit oogpunt van verkeersveiligheid noodzakelijk onderhoud maakt dat de voor ecologische doeleinden gewenste situatie niet altijd aanwezig is. Samen met de stapstenenroutes die gevormd worden door de kleine veengebiedjes rond dobber is de situatie toch als redelijk te kenschetsen.

Er zijn in totaal een kleine honderd dobben in de gemeente. Van een stapstenenroute van dobben is alleen binnen het meest noordelijke stuk Bunnerveen sprake. Her en der zijn groepjes van drie tot vijf dobben die dicht genoeg bij elkaar liggen om een uitwisseling van soorten te kunnen waarborgen. Dobben kunnen alleen door veel soorten bevolkt blijven en gekoloniseerd worden, als ze op niet te grote afstand liggen van andere dobben. Afhankelijk van de soort, ligt voor amfibieën en reptielen zo'n grens bij 400 tot 700 m. Deze afstanden worden in de hiervoor aangeduide groepjes dobben benaderd.

De stroomdalstelsels van Drentsche Aa, Eelderdiep en Peizerdiep zijn redelijk voorzien van doorgaande natte verbindingen bestaande uit beken, loopjes en sloten. Slechts hier en daar bestaan gescheiden waterstelsels die niet op een voor vissen passeerbare wijze op elkaar zijn aangesloten. Als vissen een route kunnen volgen, mag worden aangenomen dat ook andere soorten waterorganismen zich via dat stelsel kunnen verbreiden. De waterverbinding die wordt gevormd door het Noord-Willemskanaal kent enkele belangrijke barrières in de vorm van sluizen.

De beekstelsels vervullen samen met het Noord-Willemskanaal ook een functie als oriëntatie-as voor trekvogels en trekkende vleermuizen.

De plasdras-oeveren van de beken en sloten functioneren als migratieroute voor bijvoorbeeld Waterspitsmuis en Woelrat. De beekdalstelsels van de Drentsche Aa, het Eelderdiep en het Peizerdiep zijn hiermee belangrijke verbindingroutes in Noord-Drenthe.

Uit de natuurlijke kruidenbegroeiing van de spoordijk blijkt dat deze een belangrijke verbindingfunctie vervult voor heidesoorten en andere planten van schrale standplaats.

5 LANDBOUW

5.1 Bestaande situatie

5.1.1 De agrarische sector in Drenthe

Algemeen

Drenthe kan globaal in twee gebieden worden ingedeeld: de Veenkoloniën en het Drents plateau. Het plateau kan worden onderverdeeld in de Hondsrug aan de oostzijde, het Centraal Zandgebied en het noordelijk en zuidwestelijk weidegebied. Elk van de te onderscheiden gebieden heeft een eigen agrarische karakteristiek. Zo is het gebied van de Veenkoloniën een groot, open landbouwgebied met hoofdzakelijk akkerbouw, terwijl op het Drents plateau het grondgebruik meer gemengd is met afwisselend grondgebonden veehouderij en akkerbouw. In het zuidwesten en het noorden van Drenthe is de grond voornamelijk in gebruik bij de rundveehouderij. Deze tak van de sector wordt gekenmerkt door een relatief lage veebezetting in vergelijking met de landelijke situatie. De Drentse akkerbouw heeft een vrij uniform karakter, waarbij de fabrieksaardappelteelt een belangrijk deel uitmaakt van het bouwplan. Momenteel is de akkerbouw verwikkeld in een veranderingsproces, waardoor het beeld van de akkerbouw diverser wordt.

Betekenis van de landbouw voor de Drentse economie

De bruto toegevoegde waarde van de Drentse landbouw bedroeg in 1989 ongeveer 0.9 miljard gulden. De primaire landbouw droeg hiermee 7.5% bij aan de totale productiewaarde van de Drentse economie. Door de secundaire sector (toelevering, afzet en verwerking van agrarische producten) wordt eveneens een bijdrage geleverd aan de economie in Drenthe. De bruto toegevoegde waarde van de totale agrarische sector komt hierdoor op ongeveer 15%. De bruto toegevoegde waarde van de Nederlandse landbouw bedraagt 20.4 miljard gulden. Hiervan neemt de Drentse landbouw 4.4% voor haar rekening. Dit aandeel neemt geleidelijk af.

In 1990 telde Drenthe 6.523 land- en tuinbouwbedrijven, waarvan 5.670 hoofdberoepsbedrijven en 853 nevenberoepsbedrijven. Op deze bedrijven werken 13.730 arbeidskrachten, 10.7% van de beroepsbevolking in Drenthe. Daarnaast is een groot aantal arbeidskrachten werkzaam in de secundaire sector. Samen met de primaire landbouw zorgt de agrarische sector voor ongeveer 20.000 arbeidsplaatsen, ofwel 16% van de totale beroepsbevolking in Drenthe.

Vergeleken met de rest van Nederland zijn in Drenthe relatief veel mensen werkzaam in de landbouw.

Betekenis van de agrarische productietakken

In de tachtiger jaren hebben zich opvallende veranderingen voorgedaan in de verdeling van de productie-omvang van de verschillende agrarische productietakken. Het aandeel van de rundveehouderijsector in de totale agrarische productie is met bijna 10% verminderd tot ruim 50% in 1990. De sectoren intensieve veehouderij, akkerbouw en tuinbouw zijn daarentegen met enkele procenten gegroeid. Ondanks de veranderingen blijven in Drenthe de rundveehouderij en de akkerbouw de belangrijkste sectoren; zij zorgen voor 83% van de totale productie-omvang. Landelijk ligt dit op 55%. Met name de tuinbouw en in wat mindere mate de intensieve veehouderij zijn in Drenthe relatief kleine sectoren.

5.1.2 Bedrijfseconomische situatie in Vries

Wanneer de gemeente Vries wordt ingedeeld in de Drentse agrarische regio's, dan maakt het deel uit van het noordelijk weidegebied waar de grond voornamelijk voor de rundveehouderij wordt gebruikt. De situatie in Vries correspondeert redelijk met de karakteristiek van dit gebied, zoals hierboven is beschreven. In het onderstaande is dit aan de hand van de landbouwstatistieken 1994 van het CBS kort aangegeven.

Productiesectoren

In Vries waren in 1994 261 agrarische bedrijven gevestigd. Hiervan vormen de 219 grondgebonden veehouderijbedrijven (84%) de grootste groep van agrarische bedrijven. De andere bedrijfstypen komen in beperkter mate voor:

- 22 akkerbouwbedrijven;
- 219 graasdierbedrijven (grondgebonden veehouderij);
- 2 tuinbouwbedrijf;
- 1 hokdierbedrijf (intensieve veehouderijbedrijf);
- 17 combinatiebedrijven.

Uit deze opsomming mag worden geconcludeerd dat er een vrij grote mate van specialisatie in de verschillende agrarische bedrijven is doorgevoerd. Ruim 93% van de agrarische bedrijven vormt een groep die zich in een specifieke agrarische sectoren heeft ontwikkeld.

De cultuurgrond in Vries werd in 1994 voor het belangrijkste deel als grasland gebruikt (66%) en in minder mate voor akkerbouw (34%). Een belangrijk deel van de akkers wordt gebruikt voor de teelt van maïs als veevoer. Het bovenstaande suggereert grote

akkerbouwbedrijven, maar vermoedelijk wordt een belangrijk deel van de akkers door veehouderijbedrijven beteeld met maïs.

Bedrijfsomvang

De omvang van de bedrijven varieert sterk, zoals in tabel 5.1 is te lezen.

Tabel 5.1 Bedrijven naar oppervlakte cultuurgrond in de gemeente Vries in 1994

Omvang van de bedrijven in ha.	Aantal bedrijven
0	2
0 - 1	2
1 - 5	45
5 - 10	49
10 - 15	12
15 - 20	19
20 - 30	25
30 - 50	63
50 - 100	38
> 100	6

bron: CBS

Uit tabel 5.1 blijkt dat er een redelijk grote groep bedrijven kleiner is dan 10 ha, terwijl eveneens een grote groep meer dan 20 ha cultuurgrond gebruikt.

Tabel 5.2 Bedrijven naar nge in de gemeente Vries in 1994

Omvang van de bedrijven in nge.	Aantal bedrijven
3 - 8	45
8 - 12	29
12 - 16	18
16 - 20	12
20 - 24	8
24 - 32	11
32 - 40	11
40 - 50	11
50 - 70	28
70 - 100	45
100 - 150	26
> 150	17

bron: CBS

Een soortgelijk beeld geeft tabel 5.2, waar de bedrijven naar nge¹ zijn verdeeld.

Ook hier blijkt dat er sprake is van een grote groep kleinere bedrijven en een vrij grote groep van grote tot zeer grote bedrijven: van de 261 bedrijven blijken er 104 bedrijven ($\pm 40\%$) kleiner te zijn dan 20 nge, terwijl 116 bedrijven ($\pm 41\%$) een omvang van ten minste

¹ nge (nederlandse grootte eenheid) is de eenheid waarin de produktie-omvang van een agrarisch bedrijf wordt uitgedrukt; een volwaardig eenmansbedrijf heeft een omvang van ongeveer 40 à 50 nge in 1992.

50 nge hebben. Met ruim 50 nge is er volgens de definitie van het Landbouw Economisch Instituut in 1992 sprake van een volwaardig eenmansbedrijf.

Het aantal agrarische bedrijven neemt jaarlijks met circa 2% af (bron: Ministerie van Landbouw). De trend is dat binnen deze afname het aantal grote en klein bedrijven toeneemt ten koste van de groep middenbedrijven. Dit leidt per saldo tot een verdergaande groei van het aantal min of meer hobbymatige bedrijven en een afname van het aantal beroepsmatig gevoerde bedrijven.

Productie-omstandigheden

De productie-omstandigheden vormen van oudsher een belangrijke factor die mede bepalend is voor het rendement van een agrarisch bedrijf. Met name de verkaveling, de ontsluiting en de ontwatering spelen daarbij een belangrijke rol.

De verkaveling binnen het plangebied is wisselend. In het oostelijk deel hebben de rundveehouderijbedrijven gemiddeld 5-6 kavels¹ per bedrijf tegen 4-5 kavels per rundveehouderijbedrijf in het westelijke deel. Voor de akkerbouwbedrijven geldt een gemiddelde van 7-8 kavels in het oostelijke deel in vergelijking met 5-6 kavels bij akkerbouwbedrijven in het westelijke deel van het plangebied. Ook het percentage rundveehouderijbedrijven met een huiskavel die groter is dan 60% van het totale bedrijf bevestigt dit beeld. In het westelijke deel ligt dit getal op 50% of meer, terwijl dit in het oostelijk deel maar 20-30% is.

Zowel de ontsluiting als de ontwatering in het plangebied zijn, op een aantal kleinere gebieden na goed te noemen. In paragraaf 2.3 over de waterhuishouding is hieraan reeds de nodige aandacht besteed.

5.2 Toekomstperspectieven per bedrijfstak

5.2.1 Rundveehouderij

Door een meer open marktbeleid van de EG ten aanzien van zuivelproducten zal de druk op de prijzen toenemen. Deze druk wordt nog versterkt door de overschotten op dit gebied. Mede hierdoor zullen ondernemers telkens moeten onderzoeken op welke wijze hun bedrijf verder ontwikkeld kan worden.

¹ Onder een kavel wordt verstaan een gebied dat in gebruik is bij één boer en dat door grond van derden wordt omsloten. Een kavel kan uit meerdere percelen bestaan.

Naast verbetering van de kwaliteit van de producten kan door productdifferentiatie de afzet van zuivelproducten worden vergroot of veiliggesteld. Hierbij kan worden gedacht aan:

- het gebruik van stoffen uit de melk die als grondstof kunnen dienen voor nieuwe zuivelproducten;
- het maken van producten voor niet-consumptieve doeleinden, onder andere ten behoeve van de techniek en de geneesmiddelenindustrie;
- het produceren van ecologische en biologisch-dynamische producten.

Het melkveehouderijbedrijf zal ook in de toekomst als gezinsbedrijf worden geëxploiteerd. In verband met de dalende prijzen en de stijgende kosten zal een volwaardig bedrijf minimaal 50 à 60 melk-koeien dienen te omvatten.

Ondanks de matig financiële resultaten van de zoogkoeienhouderij is dit een tak van de vleesproductie geworden die zich flink heeft uitgebreid. In Drenthe worden plaatselijk zoogkoeien gebruikt om de beheerskosten in natuurgebieden te beperken. Wellicht liggen er kansen voor veehouders om middels het houden van zoogkoeien in natuurgebieden een bepaald deel van de markt voor rundvlees te bedienen. Het starten van een tak vleesvee, met name zoogkoeienhouderij en stierenvleesproductie, vraagt om een grote investering. Dit kan met name akkerbouwers ervan weerhouden om een dergelijke tweede tak aan het bedrijf toe te voegen. Bovendien ontbreekt de kennis over het houden van vleesvee bij akkerbouwers grotendeels.

Samenvattend kan worden gesteld dat de grotere invloed van de markt binnen de rundveehouderij, de te verwachten productiestijging per koe, het grotere aandeel van de voederwinning op eigen bedrijf en de lagere veebezetting per hectare de kernpunten zullen zijn van toekomstige ontwikkelingen.

5.2.2 Intensieve veehouderij

De intensieve veehouderij in Drenthe is tussen '80 en '85 enigszins gegroeid met 1.5% per jaar en heeft zich daarna gestabiliseerd. Noord-Nederland heeft desondanks een lage varkens- en pluimveedichtheid. Dit brengt de volgende nadelen met zich mee: een beperkt onderwijsaanbod, onvoldoende kennisuitwisseling en -doorstroming, weinig gespecialiseerde dierenartsen en grotere transportafstanden door het bijlaadverbod. De intensieve veehouderijsector bevindt zich in dit deel van het land dan ook in een

nadelige positie ten opzichte van Midden- en Oost-Gelderland, Brabant en Noord-Limburg.

In de varkenshouderij is nog enige groei mogelijk, omdat de landelijke mestregelgeving, die elders deze productietak aan banden legt, in Drenthe voorlopig voor een deel nog geen beperkende factor is. Deze mogelijke groei kan zich vooral voordoen in de akkerbouwgebieden van de Veenkoloniën, de Hondsrug en het Centrale Zandgebied op de bestaande akkerbouwbedrijven. Echter niet in het noordelijk en zuidwestelijk weidegebied, omdat hier gezien de mestnormering niet veel ruimte meer is. In het plangebied zal vermoedelijk weinig groei in deze sector kunnen optreden.

5.2.3 Akkerbouw

Bij de fabrieksaardappel- en suikerbietenteelt wordt de kwaliteit van het product steeds belangrijker. De verwerkende industrie hecht hieraan veel waarde vanwege de doelmatigheid van het verwerkingsproces en de kwaliteit van de eindproducten. Hierdoor neemt het belang van een goede relatie tussen teler en industrie toe.

Drenthe is gebaat bij het behoud van de centrumfunctie op het gebied van de zetmeelverwerking. Hierdoor kunnen kennisopbouw en -uitwisseling, de logistiek, de beheersing van kwaliteit etc. zich gunstig ontwikkelen. Door introductie van alternatieve zetmeelgewassen (bijvoorbeeld korrelmaïs en gerstmelde) is een teruggang van het areaal fabrieksaardappelen waarschijnlijk, waarbij echter wel moet worden bedacht dat de centrumfunctie hierdoor kan worden versterkt.

Het NMP+ (Nationaal Milieubeleidsplan plus) en de Structuurnota landbouw geven aan dat de vruchtwisseling veel ruimer moet worden en het gebruik van ontsmettings- en bestrijdingsmiddelen drastisch moet worden teruggedrongen. Dit kan aan de ene kant inhouden dat de aardappelenteelt zich zal verspreiden over de zandgronden maar ook daarbuiten. Aan de andere kant zijn er nauwelijks andere akkerbouwproducten, omdat deze ofwel economisch te weinig renderen ofwel spoedig tot marktverzadiging leiden. Alternatieven worden daarom bestudeerd zoals de teelt van olie- en vezelrijke gewassen (onder meer hennep, vlas, olifantsgras) of "tijdelijk" bos ten behoeve van de non-food productie (agrificatie en houtproductie). Verder wordt geëxperimenteerd met geïntegreerde bedrijfsystemen (onder meer op proefboerderij Borgerswold bij Veendam), waarbij vooral bij de onkruidbestrijding veel meer gebruik wordt gemaakt van mechanische onkruidbestrijdingsmiddelen.

Ook is duidelijk geworden dat vergroting van het areaal per akkerbouwbedrijf in de toekomst van groot belang is. Dit is vanwege de financiële positie op de meest gangbare akkerbouwbedrijven niet eenvoudig te realiseren. De hoogte van de grondprijs en de ontwikkelingen op de grondmarkt zijn hierbij maatgevend. De vergroting van de bedrijfsomvang zal in de meeste gevallen worden bewerkstelligd door het opnemen van tuinbouwgewassen in de bedrijfsvoering. De overstap naar arbeidsintensieve, kwalitatief hoogwaardige tuinbouwteelten is echter groot (onder meer vanwege de noodzakelijke kennis en de specifieke machinerie), waardoor opname in het bouwplan een moeizame zaak blijkt. Ook de onbekendheid met het afzetsysteem en de gewenste kwaliteit van het eindproduct dragen hiertoe bij.

6 RECREATIE

6.1 Huidige situatie

Met uitzondering van twee campings bij Vries en bij Donderen is het merendeel van de verblijfsrecreatie in de gemeente Vries geconcentreerd op het gedeelte van de Hondsrug dat deel uitmaakt van de gemeente (tabel 6.1). Het landschap bij Zeegse en de Drentsche Aa vormen een aantrekkelijke recreatieve omgeving. Hier zijn de meeste fietspaden aangelegd en tevens wandel- en ruiterroutes uitgezet. Bij Zeegse is een ponywagenverhuur, bij Zeijen bevinden zich meerdere maneges en hier ligt een fraaie ruiterroute die langs het Noordsche Veld loopt.

Andere bezienswaardigheden zijn de hunebedden bij Tynaarlo en Zeijen, het klokkegietersmuseum, de 12de eeuwse Romaanse kerk in Vries en de molen tussen Zeegse en Oudemolen.

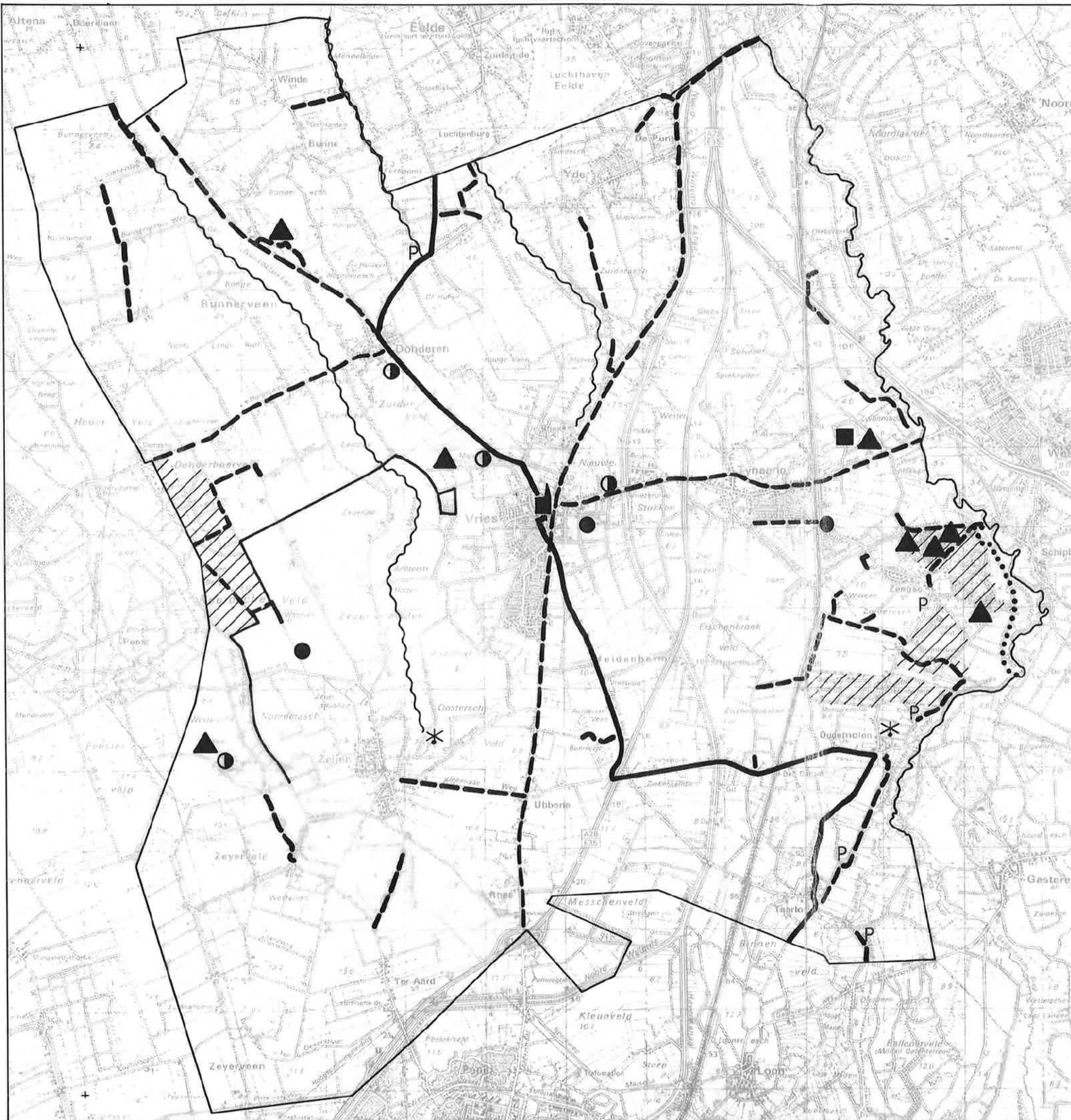
Routegebonden recreatie is in het noordwestelijke gedeelte van de gemeente tevens mogelijk via het water. Op de Grote Masloot en de Runslot kunnen kanoërs in noordelijke richting gaan, waar op het Groningse netwerk aangesloten kan worden.

Bij Zeijerveen wordt een bos aangeplant en is een golfbaan in voorbereiding. Deze ligt gedeeltelijk op het grondgebied van de gemeente Vries.

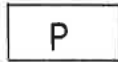

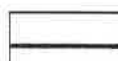

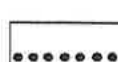

Een overzicht van recreatieve voorzieningen is weergegeven op kaart 6.1.

Tabel 6.1. Indicatie van voorzieningen voor verblijfsrecreatie in de gemeente Vries in 1993

Verblijfs- recreatie:			
	Aantal	Capaciteit	Overnachtingen
Hotel/pension	5	119	13790
Tenthuisjes	2	190	42250
Kampeerterein	6	456	50220

6.1 DAG- EN VERBLIJFSRECREATIE VRIES

- bezienswaardigheid of voorziening
- vertrekpunt voor routegebonden recreatie
- verblijfsrecreatie
- parkeerplaats (wandelveertretpunt)
- (kleine) watersport
- fietspad
- rutterroute
- oeverrecreatie
- recreatieve route
- wandelpad
- recreatief bos/natuurgebied
- molen
- kerk

6.2 Perspectief voor de recreatieve sector

Uit onderzoek van de Grontmij en het IMK (1993) blijkt het perspectief voor de recreatieve sector zeer divers te zijn. Mede op basis van dit rapport worden per sector de volgende ontwikkelingen voorzien.

Kleine campings

Landelijk is het toekomstperspectief van kleine campings niet gunstig. De rendementen zijn vaak gering, terwijl door achterblijvende investeringen de kwaliteit van de aanwezige voorzieningen terugloopt of niet meer voldoet aan de eisen die de recreërende consument vraagt. Met name het bestand stacaravans veroudert snel de laatste jaren. Hoewel wordt voorzien dat de vraag naar het kunnen huren van stacaravans afneemt, zal er een belangrijke behoefte blijven die het noodzakelijk maakt om stacaravans te vervangen. Als gevolg van de (te) geringe opbrengsten is het vervangen een moeilijke zaak. Er wordt aanbevolen om zo mogelijk te investeren in stacaravans en (eenvoudige) bungalows. Verder wordt aanbevolen om meer ruimte te scheppen voor toeristisch kamperen en waar mogelijk om de camping uit te breiden.

Grote campings

Het perspectief voor de grote campings is veel gunstiger dan voor de kleine campings. Over het algemeen liggen de rendementen hier op een zodanig niveau dat er regelmatig in kwaliteitsverbetering kan worden geïnvesteerd en dat er met de markt kan worden meegegroeid: er kan vaak snel worden ingespeeld op veranderingen in de markt. Met name wordt er de laatste jaren ingespeeld op een groei van de vraag naar luxe bungalows en bijkomende luxe voorzieningen, als (tropische) zwembaden en (overdekte) sportvoorzieningen.

Bungalowcomplexen

De laatste jaren vindt er een enorme groei van het aantal bungalowcomplexen plaats. Ook veel bestaande complexen zijn of worden flink uitgebreid en campings worden "omgebouwd" tot bungalowcomplex. De reden is dat er een groeiende behoefte is aan (meestal korte) vakanties in luxe verblijfsmogelijkheden tijdens het vakantie seizoen, maar vooral ook daarbuiten. Toch begint er in verschillende segmenten van de bungalowparken enige verzadiging op te treden. Het investeren in nieuwe bungalows voor specifieke doelgroepen blijft de komende jaren wel interessant. Met name kan worden gedacht aan de rustzoekende natuurgenieter. Omdat dit soort complexen liefst nabij natuurgebieden of in landschappen met een hoge natuurwaarde ligt, zal bij de ontwikkeling nadrukkelijk het natuurbelang in het oog moeten worden gehouden.

Natuurkampeerterreinen

Natuurkamperen staat enorm in de belangstelling. Er is een toenemende vraag naar kleinschalige terreinen, die slechts sobere voorzieningen hebben, maar op fraaie plekjes zijn gesitueerd. Over het algemeen

worden deze terreinen geëxploiteerd door natuurvriendenverenigingen of Staatsbosbeheer. Het genereren van een hoog rendement is over het algemeen niet een eerste doelstelling. Samen met een groeiende belangstelling mag het perspectief van deze terreinen goed worden genoemd.

Kamperen bij de boer

Ook het kamperen bij de boer is, evenals het natuurkamperen, een vorm van verblijfsrecreatie die zich in een toenemende populariteit mag verheugen. Veel boeren beginnen aan deze vorm van kleinschalig kamperen als een soort van neventak, die, gezien het beperkte maximum aantal plaatsen voor caravans, tenten en dergelijke, niet voor een grote inkomstenbron kan zorgen. In verband met de teruglopende inkomsten in de afzet van landbouwproducten, blijkt het voor veel boeren toch interessant.

Dagrecreatie

Het Recreatieschap Noord- en Midden-Drenthe voorziet geen verdere ontwikkeling van grootschalige dagrecreatie. Met name in Noord-Drenthe zullen de mogelijkheden voor het ontwikkelen van aanlegplaatsen voor de grotere recreatievaart bij woonkernen aandacht verdienen. De groeimogelijkheden voor de verblijfsrecreatie acht het recreatieschap gering.

7 WONEN EN NIET-AGRARISCHE BEDRIJFVIGHEID

7.1 De woonfunctie

Het buitengebied van Vries heeft een lange occupatie-geschiedenis. In het hoofdstuk over het landschap is hierover een historische uiteenzetting gegeven. Het wonen in het buitengebied was tot de Tweede Wereldoorlog gebonden aan de bedrijvigheid op het platteland. Daarna zien we dat steeds meer mensen in het buitengebied komen wonen, die elders (in de dorpen) werk vinden. Meestal worden bestaande woningen betrokken en opgeknapt maar soms vond ook volledige nieuwbouw plaats. In de jaren zestig en zeventig, toen door de welvaartsontwikkeling het "buiten wonen" sterk in de belangstelling stond, heeft de trek naar het buitengebied zijn hoogtepunt bereikt.

Mede door de schaalvergroting in de landbouw en de uitstoot van arbeidskrachten wordt de groep mensen die door hun werk aan het buitengebied gebonden zijn (boeren en boeren-arbeiders) steeds kleiner. Dit proces zet zich nog steeds voort. Werden aanvankelijk de arbeiderswoningen bewoond door mensen die niet functioneel aan het buitengebied zijn gebonden, vanaf de jaren zeventig doet zich dit ook in toenemende mate voor bij de boerderijen. De toename van de mobiliteit en de behoefte aan rust en ruimte maakten deze vrijkomende woningen en boerderijen tot begeerde objecten. Ook de gunstige situering van Vries vlak bij Groningen en Assen speelde en speelt een rol. Deze ontwikkeling heeft er mede voor gezorgd dat de verloedering van het platteland is uitgebleven; in veel gevallen zijn voormalige bedrijfsgebouwen tot juweeltjes van woningen en erven omgetoverd.

Niet-functioneel aan het buitengebied gebonden bewoners beperken op zich niet de hoofdfuncties van het buitengebied (landbouw, natuur en landschap). Toch komt het wel voor dat er conflicten ontstaan, zoals milieubezwaren bij de uitbreiding van agrarische bedrijven.

Hobbyboeren

Een ander belangrijk aspect met ruimtelijke consequenties is het verschijnsel van de hobbyboeren. Een groot aantal bewoners van het buitengebied is agrarisch bezig, hetzij als pure hobby, hetzij als bron

van neveninkomsten. Dit varieert van het houden van een enkel paard of een enkele pony tot het stallen van tientallen stuks vee. In voormalige boerderijen kunnen de gewenste activiteiten meestal zonder ruimtelijke gevolgen worden uitgeoefend. Bij de andere woningen zijn meestal bijgebouwen van een zeker formaat nodig.

7.2 Niet-agrarische bedrijvigheid

Het aantal niet-agrarische bedrijven en maatschappelijke voorzieningen in het buitengebied is gelet op de hoeveelheid bebouwing beperkt. Een deel van de bedrijven is qua aard van de bedrijvigheid gebonden aan het buitengebied; andere hebben zich in het buitengebied gevestigd omdat hier vaak min of meer toevallig een (goedkope) locatie beschikbaar was.

In beide gevallen gaat het veelal om bedrijven die zich in vrijgekomen agrarische bedrijfsgebouwen hebben gevestigd. Dit heeft tot positief gevolg dat de bedrijfsgebouwen een nieuwe functie krijgen, waardoor de kans op verpaupering sterk is verkleind. Het gevaar bestaat dat de aard van de bedrijvigheid tot ongewenste milieuhinderlijke effecten (zoals verkeershinder) leidt en, wanneer de activiteiten zich ook buiten de bedrijfsgebouwen afspelen, tot ongewenste landschappelijke effecten. De vestigingsmogelijkheden van niet-agrarische bedrijven in het buitengebied dienen dan ook aan vrij strakke regels ter bescherming van milieu en landschap te zijn gebonden.

Hieronder zijn de verschillende bedrijven opgesomd, die zich tijdens de opstelling van het plan in het buitengebied bevonden:

Café	Asserstraat	Ubbena
Stoffeerderij	Asserstraat	Ubbena
Schoorsteenvegerij	Asserstraat	Rhee
Café	Donderenseweg	Bunne
Standbouwbedrijf	Donderenseweg	Bunne
Transportbedrijf	Donderenseweg	Bunne
Landbouwmechanisatiebedrijf	Peizerweg	Bunne
Scheepsbouwbedrijf	Peizerweg	Bunne
Metaalbedrijf	Peizerweg	Bunne
Mestopslagbedrijf	Roderweg	Bunnerveen
Stucadoorsbedrijf	Groningerstraat	De Punt
Loonbedrijf	Hoofdweg	Zeegse
Schildersbedrijf	Hoofdweg	Taarlo
Loonbedrijf	Hoofdweg	Taarlo
Accountantskantoor	Hoofdweg	Taarlo
Herberg	Dorpsweg	Taarlo

Loonbedrijf	Min. Cremerstraat	Zeijerveld
Werkplaats Staatsbosbeheer	Molensteeg	Oudemolen
Loonbedrijf	Verl. Binnenweg	Zeijerveld
Groothandel	Zeijerweg	Ter Aard
Timmerfabriek	Zeijerweg	Ter Aard
Loonbedrijf	Osbroeksweg	Tynaarlo
Sauna	Meerweg	Tynaarlo
Groothandel	Watermolendijk	Tynaarlo
Loonbedrijf	Ubbenase Weg	Zeijen
Tuincentrum	Taarloseweg	Vries
Kennel	Norgerweg	Donderen
Dierenpension	Ydermade	De Punt

8 OVERIGE FUNCTIES

8.1 Delfstoffen- en waterwinning

8.1.1 Zandwinning

In het plangebied liggen twee zandwinningen. Deze zijn op kaart 8.1 aangegeven.

Zandwinningen uit oppervlaktevoorkomens vinden in beginsel niet meer plaats, tenzij in combinatie met landbouwkundige ingrepen of in verband met natuurbouwdoeleinden. In alle gevallen spelen belangen van natuur en landschap en van bodembescherming bij de afweging een belangrijke rol. Dat geldt ook -althans voor de aspecten van natuur en landschap- bij de afwerking en inrichting van de centrale winningen.

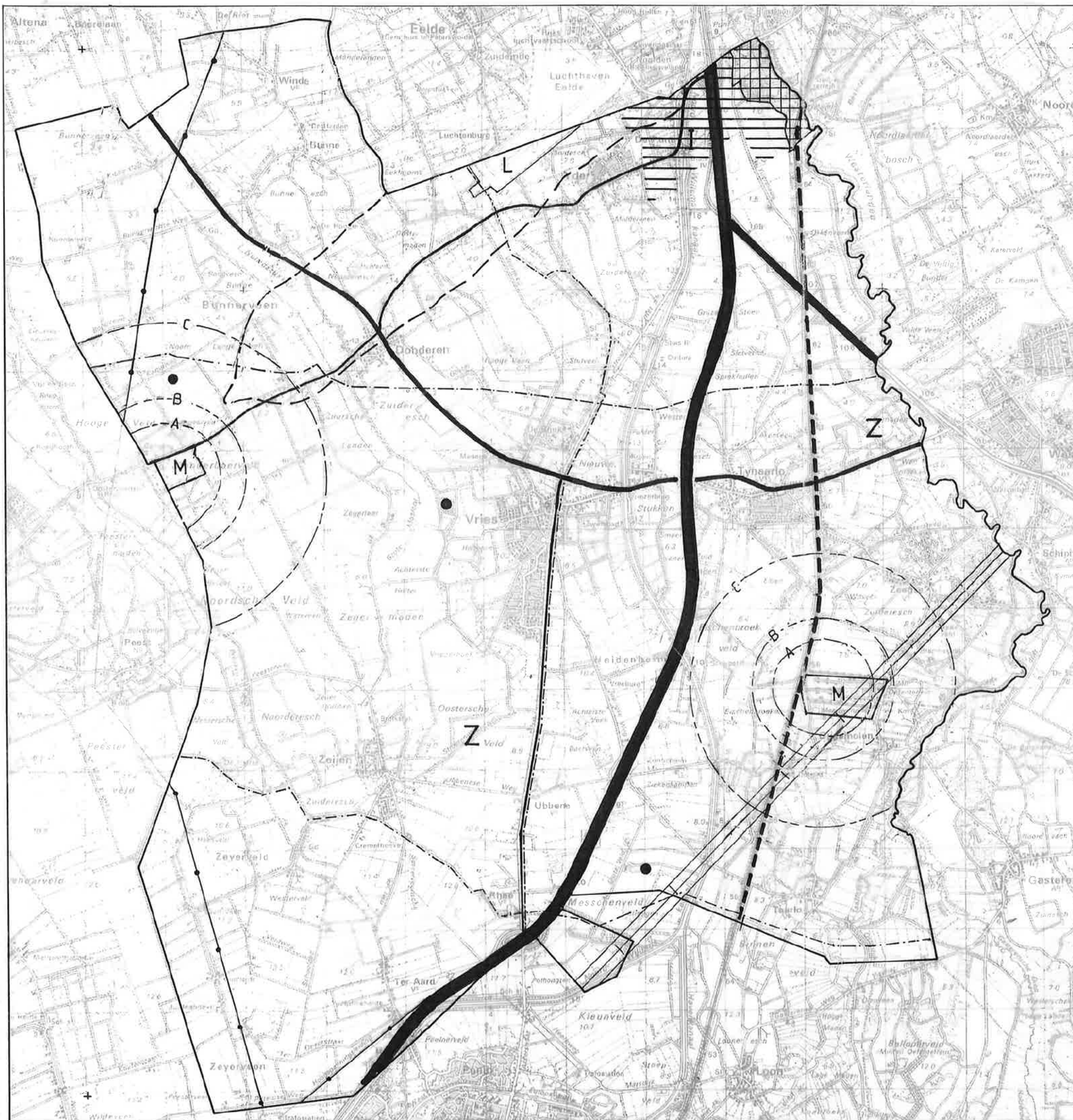
8.1.2 Aardgas, aardolie en zouten

Binnen het plangebied is sprake van een concessiegebied voor aardgaswinning. Op kaart 8.1 is aangegeven waar de putten en installaties zich in het plangebied bevinden.

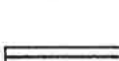

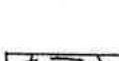

Aan de activiteiten die nodig zijn voor de opsporing, winning en afvoer van aardgas, aardolie en zouten wordt binnen de daarvoor aangewezen concessiegebieden ruimte geboden met inbegrip van de aanleg van de technische voorzieningen die daarvoor noodzakelijk zijn. Bij de situering van deze voorzieningen zal rekening moeten worden gehouden met andere functies in de nabijheid en met aanwezige andere waarden. Dit kan betekenen dat sommige gebieden van opsporing door middel van boren en van winning gevrijwaard dienen te blijven, waarbij met name gedacht wordt aan woongebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en gebieden die wat betreft natuur en landschap zodanige waarden bezitten dat deze daarmee niet of zeer moeilijk verenigbaar zijn.

8.1.3 Waterwinning

De winning van grondwater in Drenthe is niet alleen van betekenis voor de provincie zelf. Ongeveer 40% van het drinkwater wordt getransporteerd naar Groningen en Overijssel. Daarnaast wordt grondwater gewonnen voor de landbouw en industrie.

8.1 OVERIGE FUNCTIES VRIES

- weg 1e categorie
- weg 2e categorie
- weg 3e categorie
- weg 4e categorie
- spoorweg
- hoogspanningsleiding
- hoofdgasleiding
- straalpad
- grondwaterbeschermingsgebied
- milieubeschermingsgebied I
(bescherming tegen fysische bodemaantasting)
- munitieopslag met veiligheidszones
- centrale zandwinplaats voor ophoogzand
- luchthaven Eelde met geluidszone
- gaslokatie

In het plangebied zijn de grondwaterbeschermingsgebieden "De Punt" en "Drentsche Aa" gelegen. Deze beschermingsgebieden zijn op kaart 8.1 aangegeven. Het waterwingebied van "De Punt" ligt buiten het grondgebied van de gemeente Vries.

In het grondwaterbeschermingsgebied worden activiteiten die diffuse en/of puntverontreinigingen teweeg kunnen brengen geweerd. Waar mogelijk wordt de situatie verbeterd en in ieder geval wordt het stand still-beginsel gehanteerd. In een gedeelte van het grondwaterbeschermingsgebied worden alleen activiteiten die een permanente aantasting van de bodem en het grondwaterstromingspatroon tot gevolg hebben geweerd.

Bij de wateronttrekking de Punt wordt ook oppervlaktewater van de Drentsche Aa ingenomen voor de bereiding van drinkwater. Ter bescherming van de kwaliteit van het oppervlaktewater is het grondwaterbeschermingsgebied Drentsche Aa aangewezen. Dit gebied betreft het wateroppervlak en 5 m ter weerszijden daarvan. In het grondwaterbeschermingsgebied Drentsche Aa geldt een verbod op het gebruik van bestrijdingsmiddelen en het innemen van oppervlaktewater voor het vullen en spoelen van spuitmachines.

8.2 Wegen en spoorwegen

8.2.1 Wegen

De A28 wordt in het Structuurschema Verkeer en Vervoer (SVV) genoemd als een weg die deel uitmaakt van het landelijk hoofdwegennet met als status hoofdtransportas. Veranderingen aan deze weg zijn niet aan de orde.

De N34 maakt eveneens deel uit van het landelijk hoofdwegennet en dient omgebouwd te worden tot een volwaardige autoweg. In principe worden hierbij alle gelijkvloerse aansluitingen omgebouwd tot ongelijkvloerse. Een eventuele verdubbeling van de N34 is vooralsnog niet aan de orde.

De streekontsluitende weg Peize-Vries-N34 (N386) functioneert als zodanig nog niet goed, omdat de dorpskom van Vries wordt doorsneden. Tot een verbetering hiervan (omlegging langs de noordzijde van Vries) is reeds besloten. Ook de passage van de weg door Donderen en het kruispunt Lieveren-Bunne vormen knelpunten.

Om te voorkomen dat de weg Vries-Assen door doorgaand verkeer wordt gebruikt is de doorsnijding van Vries heringericht en worden de kruispunten in het overig deel aangepast.

In het onderstaande zijn de wegen opgesplitst naar categorie 1, 2, 3 en 4 van de provinciale categorisering van wegen. Deze wegen zijn op de kaart 8.1 aangegeven:

- Wegen 1^e categorie A28 (Assen-Groningen);
- Wegen 2^e categorie N34 (A28-Zuidlaren);
- Wegen 3^e categorie N386 (Peize-Vries-N34);
- Wegen 4^e categorie N858 (Donderen-Norg) en de Asserstraat (Vries-Assen).

In tabel 8.1 zijn de verkeersintensiteiten van de belangrijkste wegen in het plangebied weergegeven.

Tabel 8.1 Verkeersintensiteiten in de gemeente Vries

wegvak		etmaal- intensiteit
N28	Assen-Assen noord	25.200
	Assen noord-Tynaarlo	29.500
	Tynaarlo-De Punt	29.500
N34	Zuidlaren-De Punt	14.900
N386	gemeentegrens-Donderen	4.200
	Donderen-Vries	5.600
	Tynaarlo-N34	9.400
N858	gemeentegrens-Donderen	4.600
Asserstraat	Rhee-Ubbena	7.500
	Ubbena-Vries	6.400
Groningerstraat	N386-Norgerweg	3.300
Norgerweg	Yde-Donderen	2.100
Ubbenase Weg		2.500
Peesterweg		2.700
Zeijerweg		1.000
Hoofdweg		1.400

Bron: Verkeerstellingen 1995/1997 gemeente Vries, Provincie Drenthe en Rijkswaterstaat

8.2.2 Spoorwegen

In het plangebied is de spoorlijn Zwolle-Groningen gelegen. Deze is op de kaart 8.1 aangegeven.

De NV Nederlandse Spoorwegen heeft in 1988 het plan Rail 21 gepresenteerd. Het plan voorziet in een volledige nieuwe opzet van de treindienst, met drie treinsystemen: het Eurocity-/intercity-net, het interregiosnelnet en het aggro-/regionet. Het traject Groningen-Assen-Zwolle-Utrecht zal deel uit gaan maken van het EC-/IC-net, waarvoor een maximumsnelheid van 160 tot 200 km per uur wordt

genoemd. Voor het traject zoals dat in het plangebied ligt, zullen hiervoor in de (nabije) toekomst aanpassingen van het baanvak nodig zijn.

8.3 Vliegveld

In het noordelijk gedeelte van het plangebied ligt een gedeelte van de hoofdstartbaan van de Luchthaven Eelde. Op grond van de Luchtvaartwet moet rond een vliegveld een geluidszone worden vastgesteld, waarbuiten de geluidsbelasting een waarde van 35 Ke niet mag overschrijden (Ke = Kosteneenheden). In de zone tussen 35 en 40 Ke wordt woningbouw niet toegestaan. Bij bestaande woningen binnen de 40 Ke worden geluidwerende voorzieningen aan de woningen getroffen. Indertijd zijn voor de luchthaven Eelde de geluidscontouren vermeld in het Structuurschema Burgerluchtvaartterreinen. Deze contouren zijn echter nooit formeel vastgesteld.

In het Structuurschema Burgerluchtvaartterreinen werd reeds rekening gehouden met het verlengen van de hoofdstartbaan. Inmiddels zijn hiervoor plannen ontwikkeld, die inhouden dat de hoofdstartbaan wordt verlengd tot 2500 m. Deze verlenging zou op het grondgebied van de gemeente Vries moeten plaatsvinden. Zolang er geen sprake is van vastgestelde geluidscontouren geldt er een interimbeleid, waarin rekening wordt gehouden met de baanverlenging. De op basis van dit beleid geldende contouren komen overeen met de contouren die ook in het Structuurschema Burgerluchtvaartterreinen zijn opgenomen.

De ligging van de luchthaven en de op basis van het interimbeleid bepaalde 35 Ke-contour zijn aangegeven op kaart 8.1.

In het Provinciaal Milieubeleidsplan is aangegeven dat de zonering rond het vliegveld de aandacht blijft vragen, mede in verband met de klachten over de huidige vliegbewegingen en de geplande baanverlenging. Baanverlenging mag niet leiden tot een toename van het aantal ernstig gehinderden.

8.4 Nutsleidingen en straalpaden

8.4.1 Hoogspanningsleidingen

In het plangebied lopen een 220 kV hoogspanningsleiding en een 110 kV hoogspanningsleiding. De beide tracés zijn op kaart 8.1 aangegeven.

Voor het grootschalig transport van elektriciteit wordt met name gebruik gemaakt van bovengrondse elektriciteitslijnen die op masten in het landschap staan. Al naar gelang de capaciteit van de lijn zijn de masten hoger, is daardoor de verstoring voor het landschap groter en het uitoefenen van andere functies in de nabijheid meer beperkt.

8.4.2 Gasleidingen

Voor de gaswinning zijn vele putten en installaties aanwezig om het gas uit de ondergrond te halen en transporteerbaar te maken. Voor het transport van het gas naar de nutsbedrijven en de afnemers is een zeer uitgebreid ondergronds netwerk van leidingen aanwezig. Voor het bestemmingsplan zijn met name de hoofdtransportleidingen (20 bar of meer) van belang, waarin het gas onder zeer hoge druk wordt vervoerd.

In het plangebied ligt ten noorden van Vries een hogedrukleiding voor het gastransport. Het tracé is op kaart 8.1 aangegeven.

De belemmering die voortvloeit uit de aanwezigheid van de hoofdtransportleiding in het plangebied is met betrekking tot de bestaande bebouwing en andere functies het vrijhouden van een obstakelvrije zone van 5 m aan weerszijden van de leiding gemeten uit het hart van de leiding. Bij voorgenomen uitbreidingen van bebouwing als woonwijken of ruimtelijke ontwikkelingen van grootschaliger aard dient te worden uitgegaan van een zogenaamd toetsingsgebied en van een veiligheidsgebied. Het toetsingsgebied dient in principe gevrijwaard te worden van woonbebouwing of bijzondere objecten. Uitzonderingen zijn na afweging van planologische, technische en economische belangen mogelijk. In het veiligheidsgebied mogen geen woningen of bijzondere objecten gerealiseerd worden.

8.4.3 Straalverbindingen

Ten behoeve van de communicatie, het verzenden en ontvangen van signalen, zijn grote kabelnetwerken en straalverbindingen aanwezig. De huidige ontwikkelingen in de bekabeling zijn dusdanig dat planologisch (nog) geen ordende maatregelen nodig zijn. Een uitzondering geldt voor de straalverbindingen van de PTT, het Ministerie van Defensie en de SEP.

Tussen de divers zend- en ontvangtorens kunnen denkbeeldige lijnen getrokken worden waarvoor een vrije baan aanwezig moet zijn. Omdat de straalpaden niet de kromming van het aardoppervlak volgen, verandert de hoogte van het straalpad afhankelijk van de hoogte van de installaties op de zendende en ontvangende toren. In de regel is deze hoogte op het traject dermate dat geen belem-

meringen aanwezig zijn voor bouwwerken die niet hoger reiken dan 12 m boven het maaiveld.

In de gemeente Vries ligt een straalpad. Op kaart 8.1 is het tracé van het straalpad aangegeven. Het straalpad heeft als begin- en/of eindpunt Zuidlaren/Havelte en heeft een hoogte van 54 tot 56 m. Daaruit kan worden geconcludeerd dat deze hoogten geen belemmeringen vormen voor bouwwerken en dat een nadere regeling in het bestemmingsplan niet nodig is.

8.5 Militaire terreinen

Mede door de relatief lage bebouwingsdichtheid, heeft het Ministerie van Defensie reeds lange tijd een redelijk groot aantal terreinen en werken in bezit in de provincie Drenthe. Deze terreinen worden gebruikt voor kazernes, oefen- en schietbanen en bebouwing voor de opslag van munitie of ander materieel.

Op kaart 8.1 is aangegeven dat op het grondgebied van de gemeente Vries twee munitie-opslagcomplexen aanwezig zijn. Het betreft opslag op een afgesloten terrein verdeeld over een aantal bunkers.

Om het risico, dat nu eenmaal samenhangt met de opslag van munitie, zoveel mogelijk te neutraliseren hanteert het Ministerie van Defensie een wijze van veiligheidsberekening, waarbij niet alleen rekening wordt gehouden met de gevolgen van een mogelijke explosie maar eveneens met de kans dat zich een calamiteit voordoet. Als gevolg van deze benaderingswijze is een zonering opgesteld als resultante van een veelvoud van berekeningen op grond van de locatie van de verschillende bunkers. Deze zonering bestaat uit 2, en indien woonbebouwing aanwezig is, uit 3 veiligheidszones en legt de volgende beperkingen aan het ruimtegebruik op:

A-zone:

In deze zone zijn niet toegestaan bebouwing, openbare wegen, spoorwegen, druk bevaren waterwegen, parkeerterreinen en recreatie. Agrarisch grondgebruik mag alleen, indien zich hier slechts incidenteel personen bevinden.

B-zone:

Bebouwing waarin zich regelmatig personen bevinden is in deze zone niet toegestaan, evenals drukke wegen, veel bezochte dagrecreatieterreinen, sportvelden, zwembaden, kampeerterreinen en dergelijke.

C-zone:

De beperkingen in deze zone zijn minder stringent en betreft gebouwen met vlies- of gordijngewelconstructies, met zeer grote glasoppervlakten waarin zich doorgaans veel personen bevinden.

Sinds 1988 is een extern veiligheidsbeleid van kracht, dat inhoudt dat binnen de bestaande veiligheidszones bestaande conflicterende situaties worden geaccepteerd maar dat geen nieuwe strijdigheden worden toegelaten.

Zoals uit de kaart blijkt, gelden er voor zowel het complex bij Donderen als het complex bij Oudemolen A-, B- en C-zones. Het complex bij Oudemolen omvat daarnaast nog een militair oefenterrein.

9 MILIEUHYGIËNE

Zowel op wereldschaal als op landelijk niveau wordt het milieu in ernstige mate bedreigd door de gevolgen van onze veranderende leefstijl. Het inzicht groeit dat een structurele wijziging nodig is om een leefbare aarde te garanderen. Naast internationale afspraken zijn op nationaal en regionaal niveau maatregelen nodig om tot een trendbreuk met het verleden te komen.

Ook in het buitengebied van de gemeente Vries speelt een aantal milieuproblemen een rol, bijvoorbeeld ten aanzien van de agrarische sector.

In dit hoofdstuk is een overzicht gegeven van de milieuproblemen, het milieubeleid en de relevante milieuwetgeving, die mede van invloed zijn op het ruimtelijk beleid van de gemeente Vries. Hierbij is de thematische systematiek gevolgd, zoals deze ook in het NMP en NMP+ voorkomt. In het NMP2 is een aantal doelstellingen uit de eerdere milieubeleidsplannen aangescherpt, maar er wordt daarnaast ook voor een groot aantal stoffen geaccepteerd dat de reductiedoelstellingen niet worden gehaald. Het hoofdstuk wordt afgesloten met de opsomming van de milieubeschermingsgebieden in Vries, waarvoor gebiedsgerichte milieubeleid wordt gevoerd.

9.1 Verzuring

Algemeen

De huidige bodemverzuring wordt met name veroorzaakt door de toegenomen gehalten aan verontreinigende stoffen, SO_2 (zwaveldioxide), NO_x (stikstofoxiden) en NH_3 (ammoniak) in de atmosfeer. Dit leidt tot extra verzuring van de bodem en het grondwater en heeft een nadelige invloed op landbouwgewassen en vegetaties. Met name de vitaliteit van bossen neemt af.

In Drenthe is de gemiddelde zure depositie 4500 mol/ha/jr en de N-depositie 2700 mol/ha/jr. Hoewel de depositie van verzurende stoffen in Drenthe relatief laag is ten opzichte van de rest van Nederland, zijn de effecten van verzuring in Drenthe relatief groot omdat er sprake is van een relatief zwak gebufferd systeem (zandgronden). Daarnaast zijn veel levensgemeenschappen in Drenthe gebonden aan voedselarme milieus (hoogvenen, vennen, heidevelden en bossen), die erg gevoelig voor verzuring zijn.

Huidige situatie

De totale depositie NH_3 op de bossen van de gemeente Vries lag in 1992 tussen de 1500 en 1750 mol/ha/jr. In een substantieel deel van het plangebied zijn bodems aanwezig die gevoelig zijn voor verzuring. In de milieu-inventarisatie Drenthe worden alleen de bodem van de stroomdalen tussen Vries en Winde en de bodem van de stroomdalen tussen Zeegse en Oudemolen als niet verzuringsgevoelig aangemerkt.

9.2 Vermesting

Algemeen

De toename van de hoeveelheid meststoffen in het milieu (met name stikstof, fosfaat en kalium) ontregelt ecologische processen en heeft naast vernietiging van voedselarme levensgemeenschappen, bodem- en waterverontreiniging en eutrofiëring van het oppervlaktewater tot gevolg.

Huidige situatie

In een deel van het plangebied (het gebied tussen Vries, Tynaarlo en Oudemolen) zijn in de periode 1980-1990 in het ondiepe grondwater (0-5 m - maaiveld) nitraatconcentraties gemeten, groter dan 50 mg/l. Deze waarden liggen boven de drinkwaternorm van 50 mg/l. In de rest van het oostelijke deel van het plangebied komen waarden voor tussen de 25-50 mg/l. Deze waarden liggen boven de EG-richtlijn van 25 mg/l.

De kwetsbaarheid van de bodem binnen het plangebied voor nitraatuitspoeling varieert sterk. Het gebied ten noorden van Vries heeft een grote gevoeligheid, terwijl de rest van het plangebied overwegend een geringe kwetsbaarheid van de bodem voor nitraatuitspoeling heeft.

Het fosfaatbindend vermogen binnen het plangebied, dat van belang is voor de kans op eventuele uitspoeling van fosfaat naar het oppervlakte- en grondwater, varieert zeer sterk van 0-5 ton P_2O_5 /ha in sommige beekdalen tot meer dan 25 ton P_2O_5 /ha in sommige hoger gelegen delen van het plangebied.

9.3 Verspreiding

Algemeen

Bij de verspreiding van stoffen in het milieu gaat het met name om bestrijdingsmiddelen, zware metalen en organische stoffen. Bronnen zijn de industrie, het verkeer en de landbouw. Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen ligt in de Drentse akkerbouw op een hoog niveau. Grondontsmettingsmiddelen, gebruikt in de aardappelteelt, vormen in Drenthe veruit het grootste deel van het totale bestrijdingsmiddelengebruik, waarbij vooral dichloorpropeen milieuproblemen veroorzaakt.

Zware metalen komen voor in zowel het oppervlaktewater als de bodem. In Drenthe zijn vooral cadmium, zink en koper van belang.

De verspreiding van zware metalen op en in de bodem zal naar verwachting de komende tijd afnemen door het in werking treden van het Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen uit de Wet bodembescherming.

Door de verspreiding van bovengenoemde stoffen komt er in de provincie Drenthe een groot aantal verontreinigde bodems voor. Het aantal aangemelde locaties voor bodemverontreiniging bedraagt meer dan 200. In 60% van de gevallen bedraagt het oude afvalstorten en lozingen. Uit het bodemsaneringsprogramma 1994-1998 blijkt dat in meer dan 60% van de gevallen een verontreiniging met zware metalen is geconstateerd. In totaal zijn er op dit moment in Drenthe bijna 1400 voormalige en 550 huidige bedrijfsterreinen, die gesaneerd dienen te worden.

Huidige situatie

In het plangebied liggen vier bekende verontreinigde locaties, te weten het Bolhuisgat bij Yde, de voormalige stortplaats bij Donderen, Van Wijk en Boerma in Tynaarlo en een ven bij Zeyerveen, dat is volgestort met afval (zie kaart 9.1). Verder is een gedeelte van de bodem van het Noord-Willemskanaal tussen De Punt en Vries is matig vervuild. Bij het Bolhuisgat, een voormalige vuilstort in een zandwingat, is de sanering in uitvoering. Ook het bedrijfsterrein bij Tynaarlo wordt binnen afzienbare tijd gesaneerd. Bij de overige twee locaties is het oriënteringsonderzoek afgerond. Op korte termijn is het, gezien de aard van de verontreiniging, niet noodzakelijk om deze locaties te saneren (Bodembeschermingsprogramma 1994-1998). Wel vindt ten aanzien van de verontreinigde locatie bij Zeyerveen intensieve monitoring plaats in verband met de ligging in de nabijheid van een waterwingebied. Op dit moment heeft de Waterleidingmaatschappij Drenthe van exploitatie van het waterwingebied Zeijerveen afgezien.

9.4 Verstoring

Verstoring wordt onder andere veroorzaakt door geluid, stank en externe veiligheid. Het gaat om milieuproblemen met een lokaal of regionaal karakter die de gezondheid en leefomgeving beïnvloeden.

9.4.1 Geluid

Ten aanzien van geluidsoverlast is in het buitengebied van de gemeente Vries het verkeer de belangrijkste bron. De Wet geluidhinder biedt de grondslag voor het treffen van geluidbeperkende maatregelen.

Wegen

De Wet geluidhinder is van toepassing in geval van de bouw van (bedrijfs)woningen binnen zones van wegen. In die gevallen zal onder-

zocht moeten worden of wordt voldaan aan de in Wet geluidhinder opgenomen voorkeurgrenswaarden. De voorkeurgrenswaarde vanwege de geluidbelasting van een weg bedraagt 50 dB(A).

In het voorliggende bestemmingsplan is de bouw van nieuwe (tweede) agrarische bedrijfswoningen mogelijk. Evenzo kunnen bij toepassing van de wijzigingsbepaling agrarische bedrijven worden omgezet in woningen.

Daar met het bovenstaande nieuwe geluidsgevoelige bestemmingen mogelijk zijn, is een toets aan de Wet geluidhinder noodzakelijk. Als uitgangspunt geldt dat de minimale afstand voor nieuw te bouwen (agrarische bedrijfs)woningen 20 meter uit de as van de weg bedraagt. Deze afstand is onder meer gebaseerd op landschappelijke en stedenbouwkundige aspecten. In een aantal situaties is een grotere afstand voorgeschreven. Met inachtnaam van een minimale bebouwingsafstand van 20 meter geldt voor een groot deel van de in de gemeente gelegen wegen dat de geluidhinder minder bedraagt dan 50 dB(A).

Voor die situaties waarin de geluidhinder meer dan 50 dB(A) bedraagt kent de Wet geluidhinder de mogelijkheid een hogere grenswaarde aan te vragen. Voor agrarische bedrijfswoningen bedraagt deze maximale grenswaarde 60 dB(A). Voor overige geluidsgevoelige objecten (woningen) bedraagt de maximale grenswaarde 55 dB(A).

Uit akoestisch onderzoek is gebleken dat voor een aantal wegvakken in het buitengebied van de gemeente Vries de geluidsbelasting op 20 meter uit de as van de weg 50 tot 55 dB(A) bedraagt. Voor deze wegvakken is een algemene hogere grenswaarde tot 55 dB(A) aangevraagd.

Voor een aantal wegvakken bedraagt de geluidsbelasting tussen de 55 en 60 dB(A). Per afzonderlijk wegvak is in de voorliggende situatie een hogere grenswaarde tot maximaal 60 dB(A) aangevraagd.

Voor die wegvakken waar de geluidsbelasting op 20 meter meer dan 60 dB(A) bedraagt, is een grotere afstand vereist, namelijk de afstand waarbij de grenswaarde van 60 dB(A) wordt bereikt. Deze zijn in artikel 3 van de voorschriften opgenomen.

In onderstaande tabel zijn de wegvakken opgenomen waarvoor een hogere grenswaarde is aangevraagd. Voor de akoestische berekeningen wordt verwezen naar het als bijlage opgenomen rapport Procedure hogere grenswaarden bestemmingsplan Buitengebied Vries.

Tabel 9.1 Gevraagde hogere grenswaarde voor de in het bestemmingsplan
Buitengebied gelegen wegvakken in de gemeente Vries

wegvak		minimale afstand		maximale geluidbe- lasting	
		agrari- sche be- drijfs- woning	burger- woning	agrari- sche bedrijfs- woning	burger- woning
N28	Assen-Assen nrd	67	132	60	55
	Assen nrd-Tynaarlo	81	158	60	55
	Tynaarlo-De Punt	81	158	60	55
N34	Zuidlaren-De Punt	35	73	60	55
N386	gem.grens-Donderen	20	36	59	55
	Donderen-Vries	20	43	60	55
	Tynaarlo-N34	27	57	60	55
N858	gem.grens-Donderen	20	35	59	55
Asserstraat	Rhee-Ubbena	22	48	60	55
	Ubbena-Vries	20	43	60	55
Gronin- gerstraat	N386-De Punt	20	28	57	55
Norgerweg	Yde-Donderen	20	21	55	55
Ubbenase Weg		20	23	56	55
Peester- weg		20	24	56	55
Zeijerweg		20	20	52	52
Hoofdweg		20	20	53	53

De vermelde geluidbelasting is inclusief aftrek 3 dB(A), artikel 103 Wgh

Spoorweg

Langs de spoorwegverbinding Zwolle-Groningen bevindt zich een geluidszone waarvan de breedte aan weerszijden van de verbinding, gemeten vanuit de buitenste spoorstaaf, 300 m bedraagt.

Met behulp van het Akoestisch Spoorboekje is de 60 dB(A)-contour berekend (= voorkeursgrenswaarde). Deze contour ligt 168 m uit het hart van de spoorlijn.

Ook in het geval van spoorweglawaai is het mogelijk een hogere grenswaarde aan te vragen mits wordt voldaan aan de hiervoor geldende criteria, zoals genoemd in het Besluit geluidhinder spoorwegen. Deze criteria komen vrijwel overeen met die genoemd in het Besluit grenswaarden binnen zones van wegen.

De maximale grenswaarde bedraagt in voorliggende situatie 73 dB(A) en na 1 januari 2000 70 dB(A). Deze geluidsbelastingen doen zich op respectievelijk 74 m en 117 m voor.

De gemeenteraad is bevoegd om in een verordening regels en voorwaarden te stellen aan de zogenaamde recreatie-inrichtingen (horecabedrijven, sportcomplexen, enzovoorts).

9.4.2 Stank

De voornaamste lokale bronnen van stank zijn industrieën, rioolwaterzuiveringsinstallaties en de intensieve veehouderij. Daarnaast treedt verspreid over de gemeente stankhinder op tijdens het uitrijden van mest.

De aanpak van geurhinder die wordt veroorzaakt door inrichtingen vindt met name plaats via het instrument milieuvergunningverlening. In het IMP-Lucht 1985-1989 zijn door het Rijk zogenaamde interim-grenswaarden voor de stankconcentratie gepubliceerd (VNG, 1992).

Maatregelen als mestinjectie en het direct onderwerken van mest, die in eerste instantie dienen om verzuring tegen te gaan, hebben ook de stankoverlast als gevolg van het uitrijden van drijfmest doen afnemen. De ammoniakdepositie op bossen en landschapselementen gelegen op voor verzuring gevoelige bodems wordt verder teruggedrongen door toepassing van de afstandsrichtlijnen intensieve veehouderij bij de milieuvergunningverlening en bij het ontwikkelen van bouwplannen

9.4.3 Externe veiligheid

De kans op een incident met gevaarlijke stoffen (explosie, brand) geldt als de voornaamste "bron" van onveiligheid. Voorbeelden zijn LPG-stations, aardgasleidingen, munitiedepots en het transport van gevaarlijke stoffen per spoor en over de weg.

In de gemeente bevinden zich enkele LPG-stations (kaart 9.1).

9.5 Verwijdering

Algemeen

Onder verwijdering wordt verstaan het inzamelen, verwerken, bewerken en vernietigen van vaste en vloeibare afvalstromen. Het grootste deel van de in Drenthe geproduceerde afvalstoffen gaat naar de VAM te Wijster. Buiten de VAM en twee stortplaatsen voor bouw- en sloopafval zijn er geen stortplaatsen meer in gebruik.

In het plangebied bevindt zich een stortplaats voor bouw- en sloopafval (kaart 9.1).

9.6 Milieubeschermingsgebieden

In de gemeente Vries zijn de volgende milieubeschermingsgebieden aangewezen:

Milieubeschermingsgebied I

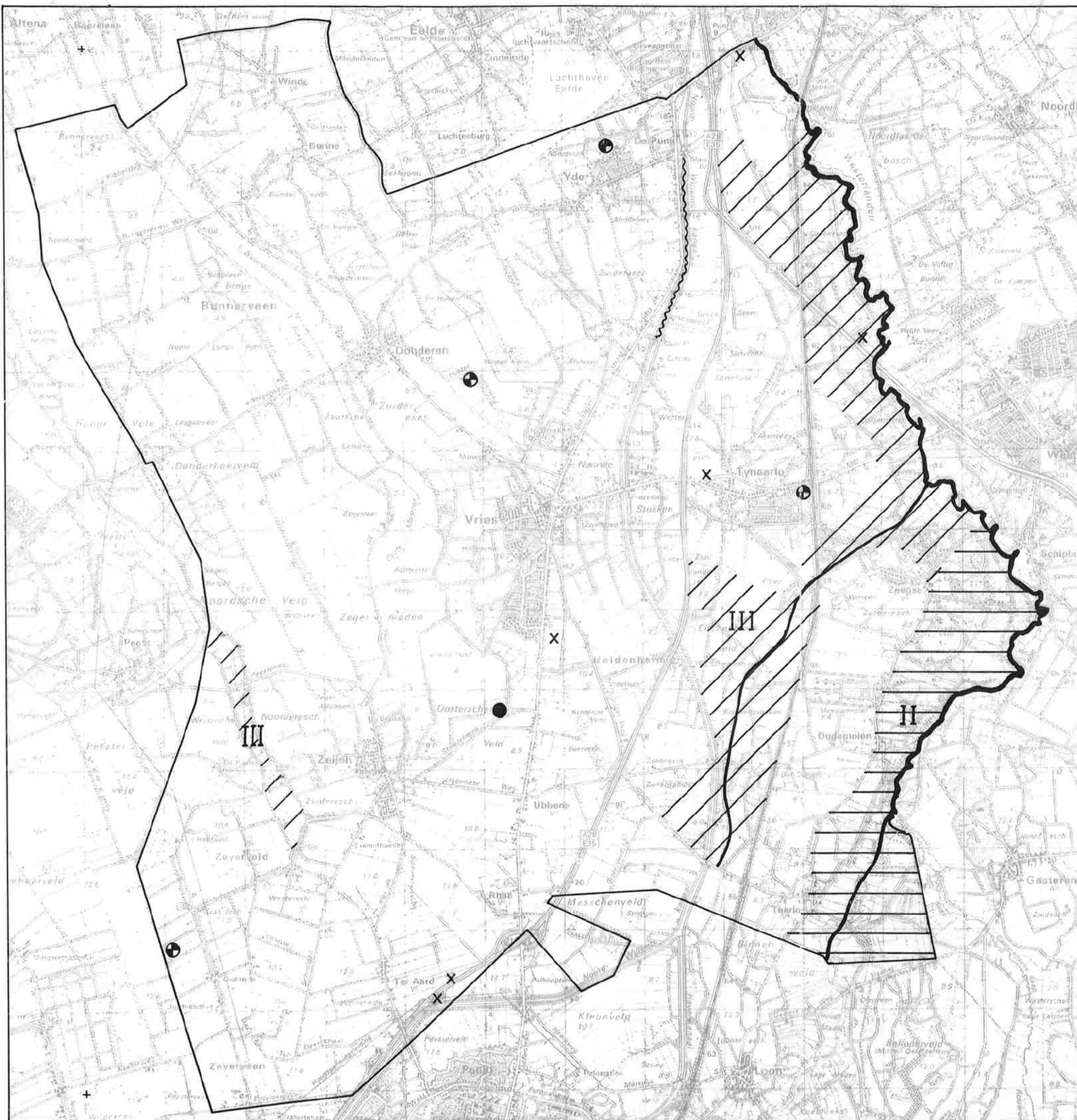
Milieubeschermingsgebied I bestaat uit het grondwaterbeschermingsgebied "De Punt" en "Drentsche Aa" (zie kaart 8.1). Het beleid ten aanzien van deze gebieden is al aan de orde geweest in paragraaf 8.1.3.

Milieubeschermingsgebied II

Milieubeschermingsgebied II is zowel bodembeschermings- als stiltegebied (kaart 9.1). Om het aspect stilte te beschermen geldt in dit gebied een aanvullend beleid.

Milieubeschermingsgebied III

Milieubeschermingsgebied III is het voormalige bodembeschermingsgebied (zie kaart 9.1). De per 1 januari 1994 in werking getreden regelgeving voor bodembeschermingsgebieden wordt hier gehandhaafd. Dit pakket regels geldt voor alle milieubeschermingsgebieden, dus ook voor milieubeschermingsgebied I en II.

9.1 MILIEUHYGIENE VRIES

- bestaand LPG station
- bodemsanerings locatie
- stortplaats voor bouw- en sloopaafval
- milieubeschermingsgebied II
- milieubeschermingsgebied III
- grondwaterbeschermingsgebied Drentsche Aa
- matig verontreinigde waterbodem

DEEL 2 BELEID

48

10 RIJKS- EN PROVINCIAAL BELEID

In hoofdstuk 10 is het beleid opgenomen van rijk en provincie voorzover dat van belang is voor het ruimtelijke ordeningsbeleid van de gemeente Vries.

10.1 Rijksbeleid

Het rijksbeleid kent voor de ruimtelijke ordening, de waterhuishouding en het milieubeheer drie strategische nota's, namelijk de Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening Extra (VINEX), de Derde Nota Waterhuishouding en het Milieubeleidsplan 2. De VINEX is voor het buitengebied nader uitgewerkt in het Structuurschema Groene Ruimte. In deze vier nota's is het algemene facetmatige beleid opgenomen. Per sector zijn afzonderlijke nota's verschenen. Zo is het bosbeleid opgenomen in het Bosbeleidsplan, het recreatiebeleid is opgenomen in de nota Kiezen voor recreatie etcetera.

Voor het bestemmingsplan Buitengebied zijn de VINEX en het Structuurschema Groene Ruimte en het Milieubeleidsplan 2 het meest relevant. Bovendien is het Bosbeleidsplan van belang, omdat daarin onder meer is verwoord waar en hoe nieuw bos zou kunnen worden aangeplant, en is het Structuurschema Burgerluchtvaartterreinen aangehaald, in verband met de ontwikkelingsmogelijkheden van de "Airport Groningen" te Eelde. In deze paragraaf zullen de voor het grondgebied van Vries belangrijkste conclusies uit deze drie beleidsstukken worden aangegeven. De andere nationale sectornota's zijn voor Vries minder concreet; het hierin verwoorde beleid is op provinciaal niveau verwerkt in provinciale nota's. Voorzover dat voor Vries van belang is, is dat in paragraaf 10.2 aangegeven.

10.1.1 VINEX

In de VINEX is het landelijk gebied van Nederland opgedeeld in verschillende deelgebieden, waarvoor een bepaalde koers is uitgezet. Vries is samen met andere Noord-Drentse gemeenten als Norg, Roden en Peize ingedeeld in de gebieden waarvoor een blauwe koers geldt. In gebieden waar gekozen is voor de blauwe koers, worden mogelijkheden geboden voor een verbreding van de plattelandsontwikkeling en daarmee voor een sterke verweving van

landbouw, recreatie, landschap- en waterbeheer en andere functies, waarbij specifieke regionale kwaliteiten richtinggevend zijn.

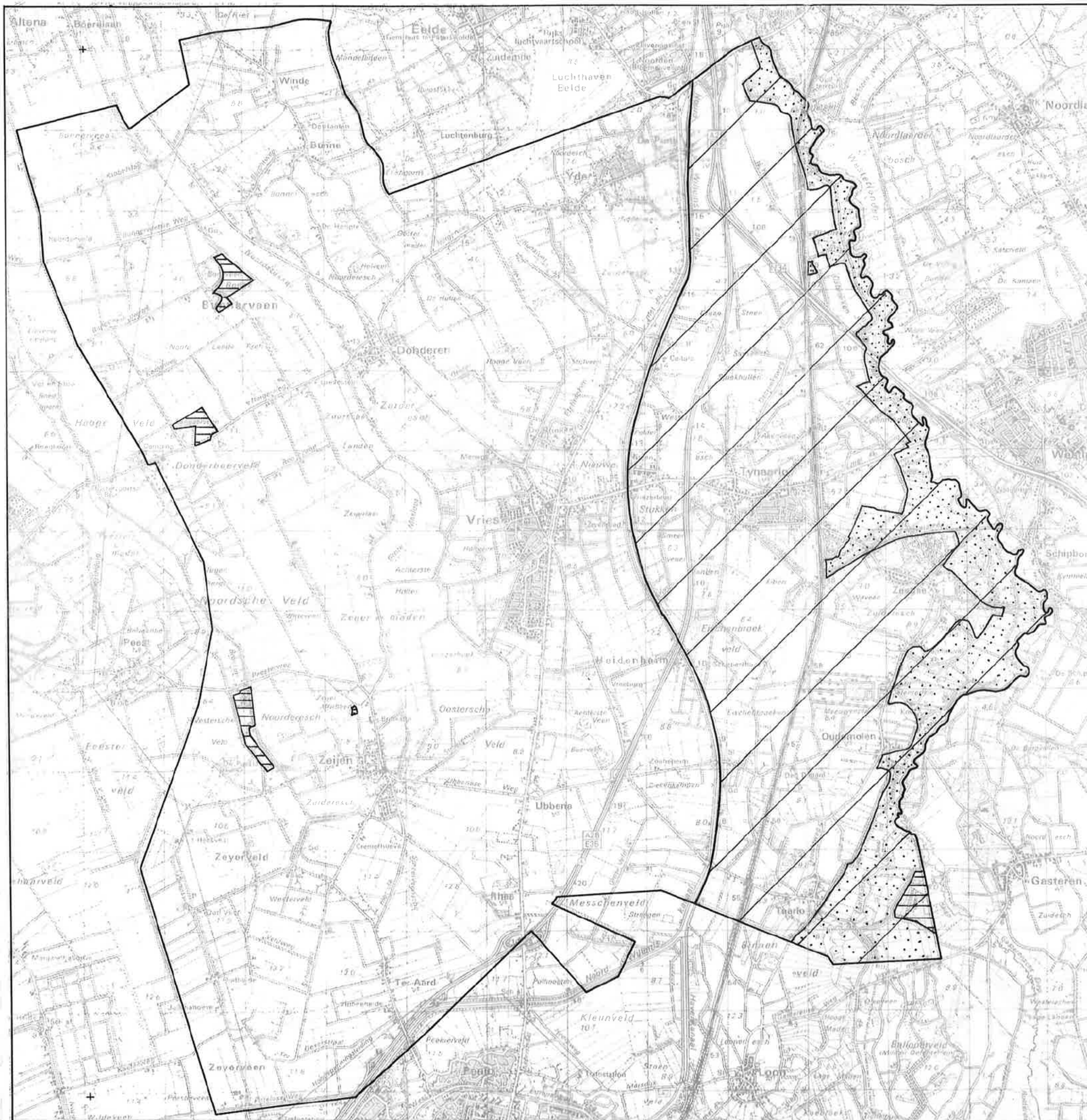
Zoals gesteld is het plangebied Vries in de VINEX ingedeeld bij de blauwe koers. Het beleid met betrekking tot de blauwe koers is hier gericht op het ontwikkelen van verschillende functies in onderlinge samenhang. Daarbij ligt de nadruk op de combinatie van agrarische productie met bepaalde vormen van recreatie en toerisme, natuurbeheer, bosbouw, landschapsbeheer en watervoorziening. De ontwikkeling van de ecologische hoofdstructuur dient hier een belangrijke plaats in te nemen. Dit kan betekenen dat kwelstromen dienen te worden hersteld, dat waterretentie (het vasthouden van water) wordt bevorderd en dat gebiedsvreemd water wordt geweerd. Verder is hier de toepassing van het algemene beleid ten aanzien van gewasbeschermingsmiddelen, mest, ammoniak-emissie en fosfaatverzadigde gronden uitgangspunt.

Het stroomdal van de Drentsche Aa in het oostelijke deel van de gemeente is gelegen in de groene koers. In gebieden met de groene koers zijn ecologische kwaliteiten richtinggevend voor de ruimtelijke ontwikkeling en wordt er voortgebouwd op processen van extensivering en natuurontwikkeling.

ROM-gebied

Teneinde de uitvoering het beleid te versnellen zijn verschillende gebieden in Nederland in de VINEX aangewezen als zgn. ROM-gebied (zie kaart 10.1). Het oostelijk deel van de gemeente Vries maakt deel uit van het ROM-gebied Drentsche Aa - Elperstroom. In de VINEX is een ROM-gebied gedefinieerd als een samenhangend gebied waar geïntegreerd gebiedsgericht ruimtelijk en milieubeleid wordt gevoerd. Het ROM-beleid vormt op zich geen nieuw beleid, maar het geeft op een geïntegreerde wijze uitvoering aan al bestaand beleid. Dit betekent dat verschillende beleidsinstrumenten en daarmee samenhangende geldstromen gezamenlijk worden benut voor het oplossen van bepaalde met elkaar samenhangende ruimtelijke en milieuproblemen.

Voor het ROM-gebied Drentsche Aa - Elperstroom is recentelijk het Plan van Aanpak gepresenteerd, waarin verschillende uitvoeringsplannen zijn opgenomen. Deze plannen zijn vooral thematisch van karakter; de concrete toedeling aan de verschillende deelnemende gemeenten moet nog grotendeels plaatsvinden.

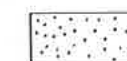
10.1

ROM-gebied

reservaatgebied volgens beheersplan
Norg-Vries

natuur-, beheers- en reservaatgebied
volgens beheerplan Drentsche Aa

1:50000

Voor het ROM-gebied leidt het dit Plan van Aanpak tot het bieden van een beter perspectief voor landbouw, landschap en natuur, door op plaatsen waar de landschaps- en natuurwaarden zeer groot zijn en het perspectief voor de landbouw beperkt is (met name de beekdalen) functies te scheiden (onder meer door boerderijverplaatsing) en elders, waar de problemen tussen landbouw en natuur minder groot zijn, de conflicterende situaties zoveel mogelijk op te lossen. Bovendien is in het Plan van Aanpak voorzien in de stimulering van de recreatie (onder meer door de aanleg van fietspaden) waardoor via de recreatie en het toerisme een economische impuls aan de streek kan worden gegeven.

10.1.2 Structuurschema Groene Ruimte

Het VINEX-beleid is nader uitgewerkt in het *Structuurschema Groene Ruimte*, dat tevens het integratiekader vormt van de Structuurnota Landbouw, het Natuurbeleidsplan en Kiezen voor Recreatie.

Het Structuurschema Groene Ruimte bevat als zodanig geen nieuw beleid. Bepaald reeds bestaand beleid is vereenvoudigd en is soms onder een nieuwe naam gepresenteerd. Een voorbeeld daarvan is het beleid voor de Waardevolle Cultuurlandschappen (WCL).

Waardevol cultuurlandschap

In het Structuurschema Groene Ruimte heeft het grondgebied van Vries de status van Waardevol Cultuurlandschap gekregen. Het beleid met betrekking tot dit gebied is gericht op het behoud en de versterking van de relatief goede milieu-omstandigheden voor de bijzondere waardevolle natuurlijke elementen. Verder is het beleid gericht op behoud en versterking van het karakteristieke landschap en een grote mate van verweving van functies, met bijzondere aandacht voor de beheersfunctie van de landbouw. Daarnaast dient de recreatief-toeristische functie te worden versterkt.

De land- en bosbouw hebben als dragers van veel van de genoemde waarden een speciale positie in deze gebieden. Dat betekent dat er in deze gebieden naar wordt gestreefd om deze functies een duurzaam en concurrerend perspectief te bieden. Het Rijk wil komen tot een herstructurering van de landbouw in deze gebieden, waarbij de functie van de landbouw als beheerder van natuur en landschap wordt versterkt. Het accent ligt daarbij op grondgebonden vormen van landbouw. Extensivering kan daarbij een belangrijk middel zijn. Daarnaast wordt er naar gestreefd de mogelijkheden voor inkomensvorming uit natuur-, bos- en landschapsbeheer zo veel mogelijk te benutten. Dit kan ook betekenen dat de inrichting van de gebieden en -afhankelijk van de keuze van de individuele ondernemer- de bedrijfsstructuur en bedrijfsvoering worden afge-

stemd op de aanwezige en te ontwikkelen waarden. Met het oog op deze waarden wordt in deze gebieden een in beginsel terughoudend beleid voor vestiging van intensieve veehouderijbedrijven en glastuinbouwbedrijven voorgestaan.

Ecologische hoofdstructuur

Delen van het grondgebied van Vries zijn in het Structuurschema aangewezen als behorende tot de ecologische hoofdstructuur (EHS). De gedachte achter de EHS is gepresenteerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) (1989). De EHS bestaat uit aanwezige natuurgebieden, nog te realiseren natuurgebied en verbindingzones tussen deze natuurgebieden. De EHS dient in de toekomst een samenhangend netwerk te gaan vormen van in (inter)nationaal opzicht belangrijke, duurzaam te behouden ecosystemen. De EHS is op provinciaal niveau nader uitgewerkt.

De strategie voor de ontwikkeling van een EHS is gericht op het creëren van aaneengesloten gebieden, waarin de natuur een hoofd-functie heeft. De gebieden die deel uitmaken van de EHS hebben een zekere omvang, waardoor er een min of meer natuurlijke bescherming tegen menselijke beïnvloeding ontstaat. Het feit dat het gaat om aaneengesloten of via "corridors" aaneengeregen gebieden zorgt ervoor dat uitwisseling van dieren en planten tussen gebieden gemakkelijker kan plaatsvinden.

Pogingen tot behoud en ontwikkeling van natuurwaarden binnen de ecologische hoofdstructuur hebben alleen dan zin, wanneer de condities die bepalend zijn voor de groei- en leefomstandigheden van de flora en fauna ten minste van een zeker kwalitatief niveau blijven. Daarbij gaat het in de eerste plaats om de abiotische situatie: de van nature aanwezige grondwaterstroming, grondwaterpeilen en grondwaterkwaliteiten in samenhang met de kwaliteit van de bodem en het aanwezige reliëf. Daarnaast heeft depositie invloed op de natuurwaarden in het gebied.

Bufferbeleid

In gebieden die niet zijn aangewezen zijn als EHS-gebied zijn eventueel buffermaatregelen mogelijk. Doel van het bufferbeleid is het creëren van zodanige duurzame condities buiten de EHS dat de gewenste natuurwaarden in de EHS gehandhaafd dan wel gerealiseerd kunnen worden. Het beleid richt zich op de aanpak van bronnen waarvoor geldt dat er een duidelijke relatie bestaat tussen de bron en het effect in een bepaald gebied. Het gaat dus om het nemen van maatregelen op lokale en regionale schaal met betrekking tot kwantiteit en kwaliteit van toestromend grond- en oppervlaktewater (eutrofiëring, verontreiniging, verdroging). Hierbij kan worden gedacht aan bodembeschermingsgebieden, bepalingen in het provinciale waterhuishoudingsplan, oppervlakte- in plaats van grondwaterwinning, relatienotabeleid en dergelijke. Volgens het Structuurschema leidt aanwijzing tot bufferge-

bied in beginsel niet tot wijziging van de primaire bestemming. Wel wordt het mogelijk voor een aantal activiteiten aanlegvergunningen te vragen, dan wel nadere voorschriften op te nemen.

10.1.3 Bosbeleidsplan

In het Bosbeleidsplan is voor de periode 1994 tot 2000 het rijksbeleid voor bos en bosbouw vastgelegd. Allereerst is het beleid gericht op de duurzame instandhouding van het bosareaal en van voor Nederland kenmerkende boscossystemen.

Verder wordt er gestreefd naar een multi-functioneel gebruik van het grootste deel van de bossen. Dat wil zeggen dat deze bossen een functie vervullen voor zowel recreatie, houtproductie, natuur, landschap en milieu. Aan 60.000 à 80.000 ha van het bestaande bos wordt het accent natuur gegeven. Verder blijft het beleid gericht op een verhoging van de houtproductie.

In de komende 25 jaar wordt gestreefd naar een uitbreiding van het bosareaal in Nederland met minimaal 75.000 ha. In het landelijk gebied is plaats voor ten minste 60.000 ha extra bos, waarvan 30.000 ha op landbouwbedrijven, 15.000 ha in bestaande en nieuwe natuurgebieden en 15.000 ha elders in het landelijk gebied.

10.1.4 Structuurschema Burgerluchtvaartterreinen

In het Structuurschema Burgerluchtvaartterreinen wordt het vliegveld Eelde gezien als een belangrijk element voor de verbetering van de bereikbaarheid van Noord-Nederland vanuit binnen- en buitenland. Voor Eelde dient in het jaar 2000 voldoende accommodatie te zijn voor 5.000 binnenlandse en buitenlandse vluchten in het commerciële (lijn- en charter)verkeer. Het Structuurschema acht ook een ontwikkeling tot 10.000 commerciële overland-vluchten denkbaar. Voor een volledige inschakeling van de luchthaven Eelde in het Europese luchtverkeer, waarbij alle typen vliegtuigen met volle belading en met reservebrandstof van de baan gebruik kunnen maken, is een hoofdbaan van 2500 m lengte nodig. De huidige lengte van de startbaan bedraagt 1800 m.

10.1.5 Nationaal milieubeleidsplan 2

Het NMP2 vormt de weerslag van het nationaal milieubeleid. Het milieubeleid wordt tegenwoordig gevoerd op basis van een thematische indeling, de zgn. "ver"-thema's: verzuring, verspreiding, ver...

Verzuring

In het NMP en NMP+ wordt de nadruk gelegd op het heffen van brongerichte maatregelen. Prioriteit wordt gegeven aan de volgende maatregelen:

- emissiegerichte maatregelen met als doel een reductie van 70% voor totaal zuur in het jaar 2000;

- regionale en lokale maatregelen, met name voor ammoniakbestrijding (onder andere een Plan van Aanpak beperking van ammoniakemissie van de landbouw).

Ten aanzien van het terugdringen van ammoniakemissie uit de landbouw geldt dat in 1994 een reductie van 30% en in 2000 een reductie van 50% ten opzichte van 1980 wordt nagestreefd. Dit beleid legt een zware druk op de bedrijven. Met name bedrijven met een geringe bedrijfsomvang kunnen problemen ondervinden bij het realiseren van (emissie-arme) mestopslag en bij de bouw van emissie-arme stalsystemen.

Als antwoord op de problemen rond de verzuring, zijn de richtlijnen "Ammoniak en Veehouderij 1987 en 1991" (ecologische richtlijn) opgesteld. De ecologische richtlijn is recent vervangen door de Interimwet ammoniak en veehouderij. Het doel van de Interimwet is om normen te stellen die bij de verlening van milieuvergunningen dienen te worden toegepast teneinde op eenduidige wijze de ammoniakuitstoot van veehouderijbedrijven te stabiliseren, als dat vanwege de nabijheid van voor verzuring en aantasting gevoelige natuurterreinen, bossen en landschapselementen gewenst is, een en ander als gevolg van uitbreiding of nieuwvestiging van veehouderijbedrijven.

De Uitvoeringsregeling van de Interimwet bevat criteria voor de aanwijzing van voor verzuring gevoelige gebieden en elementen.

Vermesting

Het rijksbeleid, zoals dat tot uitdrukking komt in het NMP, NMP+, de Meststoffenwet, de Derde Nota Waterhuishouding en de Landbouwstructuurnota, is gericht op het herstellen van het evenwicht tussen toevoer en afvoer van fosfaat en stikstof in water en bodem, zodat de daaraan toegekende functies worden beschermd. In het NMP2 wordt voor het thema vermisting geconstateerd en geaccepteerd dat bovenstaande doelstellingen niet worden gehaald.

Verspreiding

Het Rijk heeft in het NMP een aantal doelstellingen geformuleerd voor het jaar 2000. Het bestrijdingsmiddelengebruik moet met 40-70% zijn gereduceerd. Voor de 40 prioritare stoffen, waaronder koper en cadmium geldt een reductie van 60 à 70% ten opzichte van het jaar 1985. Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen moet in 2000 met minstens 50% zijn teruggebracht ten opzichte van het gemiddelde gebruik in de periode '84-'88. Daarbij zal het gebruik van grondontsmettingsmiddelen met 80% moeten afnemen. Bovendien zullen dan geen middelen meer zijn toegestaan die uit milieu-oogpunt als onaanvaardbaar schadelijk moeten worden aangemerkt. In het NMP2 wordt aangegeven dat de meeste reductiedoelstellingen, zoals verwoord in het

NMP en NMP⁺ niet zullen worden gehaald, zonder dat hieraan echter consequenties worden verbonden.

Verwijdering

Het Rijksbeleid is gericht op preventie, samen met hergebruik van afvalstoffen. Bovendien is het beleid erop gericht dat het storten van afvalstoffen in het jaar 2000 drastisch moet zijn teruggedrongen.

Verstoring

In het NMP⁺ wordt ten aanzien van verstoring gestreefd naar brongegerichte maatregelen, voorkomen van groei van verstoring, gebiedsbeleid en effectgerichte maatregelen om het ontstaan van nieuwe knelpunten te voorkomen.

In het NMP2 is ten aanzien van het thema geluid, in tegenstelling tot veel andere thema's een aantal aspecten duidelijk aangescherpt, zoals een vermindering van het aantal ontheffingen in het kader van de Wet geluidhinder en een versterking van de sanering van industrielawaai.

10.2 Provinciaal beleid

Zoals er op rijksniveau 4 zogenaamde strategische beleidsnota's bestaan waarin het ruimtelijk, water- en milieubeleid is opgenomen, zijn er op provinciaal niveau het Streekplan Drenthe, het Provinciaal Waterhuishoudingsplan (PWP) en het Provinciaal Milieubeleidsplan (PMP). Het rijksbeleid is met name koersbepalend beleid: het vormt een globaal toetsingskader voor het provinciaal en gemeentelijk beleid. Bovendien is het in beperkte mate voorwaardescheppend beleid: voor bepaalde gebieden (ROM-gebied, WCL-gebied) zijn er subsidiepotjes die bij voorrang voor deze gebieden kunnen worden benut.

Het provinciaal beleid is met name een toetsingsbasis voor gemeentelijk beleid. Zo vormt het Streekplan volgens de wet (Wet op der Ruimtelijke Ordening) het toetsingskader voor het bestemmingsplan. Daar waar het bestemmingsplan via het daarin opgenomen ruimtelijk beleid indirect water- of milieubeleid wordt gevoerd, wordt dit getoetst aan het PWP en PMP.

Omdat de drie strategische provinciale beleidsnota's van belang zijn voor het ruimtelijk beleid binnen de gemeente Vries, is aan deze drie nota's ruime aandacht geschonken voorzover ze van invloed zijn op het ruimtelijk beleid in Vries. Bovendien is aandacht besteed aan de volgende sectornota's:

- het Provinciaal Natuurbeleidsplan, hetgeen een uitwerking vormt van het in het Streekplan opgenomen natuurbeleid;

- Houtoog(s) in Drenthe, waarin de visie van de provincie ten aanzien van de aanplant van met name snelgroeiend productiebos is gegeven;
- Beleidsprogramma voor recreatie en toerisme 1993 - 2000, waarin het recreatiebeleid nader is verwoord.

10.2.1 Streekplan Drenthe

Het streekplan vormt het ruimtelijk beleidskader op provinciaal niveau. Het Streekplan Drenthe is daartoe als volgt opgebouwd: het Streekplan gaat uit van een bepaalde ruimtelijke basiskwaliteit voor ieder gebied. Deze basiskwaliteit is gebaseerd op de abiotische kenmerken (bodemkundige en waterhuishoudkundige kenmerken), de biotische kenmerken (natuurwaarden) en de antropogene kenmerken (landschappelijke en cultuurhistorische waarden) van een gebied.

Op basis van deze basiskwaliteit is Drenthe in 6 zones verdeeld, waarbij per zone is bepaald hoe een gebied mag worden gebruikt. Het gaat hier om de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van bestaande functies als landbouw, natuur en landschap en daarmee samenhangend de recreatie. De bedoelde 6 zones zijn op de Streekplankaart aangegeven.

Beleid voor landbouw,
natuur en landschap

In het onderstaande is per zone aangegeven welk ruimtelijk beleid er wordt gevoerd voor de functies landbouw, landschap, natuur en in zekere mate ook voor de recreatie. De recreatie komt hieronder meer uitgebreid aan bod ter hoogte van het margekopje "Recreatiebeleid".

Zone 1: Het beleid van zone 1 stelt de uitoefening van landbouw op bedrijfseconomische grondslag voorop. Verbetering van verkaveling, waterbeheersing, ontsluiting, bodemprofiel en maaiveldligging en vestiging dan wel uitbreiding van bebouwing ten behoeve van de grondgebonden landbouw behoren, afhankelijk van de kenmerken van het gebied, tot de mogelijkheden.

Vestiging van nieuwe bedrijven voor de intensieve veehouderij wordt in beginsel niet toegestaan. Voorzover dit verenigbaar is met de milieuwetgeving en de ruimtelijke basiskwaliteit zijn er wel mogelijkheden voor uitbreiding van een bestaand intensieve veehouderijbedrijf en voor toevoeging van een tak intensieve veehouderij aan een bestaand grondgebonden bedrijf.

- Zone 2: Voor zone 2 geldt eenzelfde soort beleid als voor zone 1; men streeft hier echter meer naar grondgebonden landbouw en instandhouding van de waarden van natuur, landschap en cultuurhistorie. Daarnaast is uitbreiding van de intensieve veehouderij en de toevoeging van een tak van veredeling in het algemeen niet meer mogelijk en landschappelijke verzorging gewenst.
- Zone 3: Binnen zone 3 zijn zowel doeleinden van natuur- en landschapsbehoud, cultuurhistorie, recreatief medegebruik als agrarische doeleinden aan de orde. In deze gebieden is doorgaans nog een grote samenhang van waarden aanwezig. Handhaving van deze waarden acht men van wezenlijk belang. Alleen in bijzondere gevallen is vestiging van nieuwe grondgebonden agrarische bedrijven toegestaan; uitbreiding van bestaande blijft in het algemeen mogelijk. Groei, in elk opzicht, van de intensieve veehouderij is hier niet toegestaan.
- Zone 4: Het beleid ten aanzien van zone 4 richt zich op een meervoudige doelstelling van bossen. Houtproductie, recreatie en behoud dan wel ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden zijn in deze gebieden in wisselende maar gelijkwaardige mate aan de orde. Landbouw speelt hier, behoudens enkele in de bosgebieden liggende landbouwgronden, een geringe rol.
- Zone 5: Behoud, herstel en ontwikkeling van natuurwaarden krijgen de nadruk binnen zone 5. Landbouw is daarbij nog van belang voorzover passend bij de doelstelling en als beheersmiddel. Alleen in het kader van beheer is nieuwbouw mogelijk. Natuurtechnisch beheer (beheersplannen) acht men in deze gebieden dan ook van wezenlijk belang.
- Zone 6: Ook voor zone 6 geldt eenzelfde soort beleid; de natuurfunctie krijgt hier echter meer voorrang en in slechts enkele gevallen is beheerslandbouw mogelijk.

Verder is in het Streekplan aangegeven waar nieuwe functies mogen worden geïntroduceerd. In dit verband gaat het met name

om de ontwikkeling van nieuw natuurgebied (waarbij landbouwgrond kan worden omgezet in natuurgebied), de ontwikkeling van nieuwe waterwinningslocaties en de ontwikkeling van recreatieve uitloopzones (zoals de zone ten noordwesten van Assen). Deze ontwikkelingsmogelijkheden zijn op de zogenaamde Ontwikkelingskaart aangegeven.

Hetgeen op de Streekplankaart is vermeld, vormt formeel het toetsingskader; hetgeen op de Ontwikkelingskaart is aangeduid vormt een streefbeeld.

Volgens het Streekplan komen in het plangebied alle 6 zoneringen voor. De zones 1 en 2 vinden we verdeeld over het gehele plangebied. Hiertoe behoren met name de deelgebieden Jonge veldontginningen en de Essen en veldontginningen. Ruwweg kan worden gesteld dat ten aanzien van deze delen wordt gestreefd naar bevordering van de landbouwkundige ontwikkeling en instandhouding van natuurwaarden. Daar de landbouw hier echter een hoofdfunctie vervult, moet er van worden uitgegaan dat de inrichting en inrichtingsmaatregelen in eerste instantie op de agrarische sector gericht zijn.

Zowel doeleinden van natuur- en landschapsbehoud, cultuurhistorie, recreatief medegebruik als agrarische doeleinden zijn sterker aan de orde in de gebieden waar podzol-, veen- en moerige gronden liggen. Deze hebben een zone 3 of 4 aanduiding. In deze gebieden streeft men naar instandhouding, herstel en ontwikkeling van natuur-, landschaps- en cultuurhistorische waarden. Handhaving van de samenhangen tussen deze waarden acht men van wezenlijk belang.

In de zones 5 en 6 is aan de natuur een hoofdfunctie toebedeeld. Het betreft hier de gebieden met een gemengde functie met over het algemeen grote landschappelijke en natuurwaarden en de bestaande over het algemeen waardevolle natuurgebieden die soms een ondergeschikte functie landbouw of recreatie hebben. Het beleid ten aanzien van deze gebieden is gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van natuurwaarden. Andere doeleinden zijn slechts aanvaardbaar voorzover deze verenigbaar zijn met of ten dienste staan van de natuurdoelstellingen. Gebieden die volgens het Streekplan een dergelijke aanpak vereisen zijn onder andere het stroomdal van de Drentsche Aa, de Zeijer Strubben en het Noordse Veld.

Het concrete beleid voor de bebouwing en het wonen wordt met name bepaald in het Streekplan. Het hierin opgenomen beleid strookt met het rijksbeleid. Het provinciale beleid richt zich op het volgende.

De bebouwingsmogelijkheden in het buitengebied worden in algemene zin bepaald door de zonering op de functiekaart uit het Streekplan. In aanvulling daarop worden de volgende algemene richtlijnen toegepast bij de beoordeling van bebouwingswensen in het landelijk gebied.

Het beleid is gericht op het beperken van de bebouwing in het buitengebied. Nieuwbouw is in z'n algemeenheid slechts mogelijk, wanneer dit ten dienste staat van het kunnen laten functioneren van een in het buitengebied thuishorende functie. De bouw van nieuwe woningen en bedrijfsgebouwen wordt dan ook alleen in die situatie toegestaan. Het beleid is er overigens wel op gericht om bestaande bebouwing zoveel mogelijk te benutten, liefst in combinatie met een woonfunctie, vooral wanneer het karakteristieke bebouwing betreft.

De situering en vormgeving van bebouwing in het buitengebied moeten passen in het landschap. Dat geldt ook voor de erfbeplantingen. In z'n algemeenheid wordt 12 m als maximale bouwhoogte aangehouden. Uitzonderingen gelden voor (bedrijfseconomisch noodzakelijk geachte) torensilos en windmolens.

De bebouwing dient over het algemeen op bestaande of nieuwe erven te worden geplaatst. Daarbuiten worden slechts bedrijfseconomisch van belang zijnde bouwwerken, die qua afmetingen van ondergeschikte aard zijn, toegestaan. De situering van deze bouwwerken dient liefst zo dicht mogelijk bij de erven plaats te vinden. In verband met het karakter van het landschap kunnen bepaalde gebieden worden uitgesloten voor dit soort bebouwing.

In cultuurhistorisch waardevolle nederzettingen is het beleid gericht op handhaving en waar mogelijk en zinvol ook op herstel van de nog aanwezige cultuurhistorische waarden. Dit betreft zowel de gehele nederzetting, dan wel delen die nog redelijk gaaf zijn, alsook de relatie met de omgeving.

Recreatiebeleid

De indeling die in het Streekplan Drenthe gehanteerd wordt met een zestal zones, legt in geringe mate beperkingen op aan het recreatief medegebruik. Het Bunnerveen, het Noordsche Veld en het stroomdal van de Drentsche Aa zijn als gevolg van belangrijke ecologische waarden als zone 6-gebieden bestempeld. Voorzover passend binnen de doelstelling van natuurbehoud is recreatief medegebruik in deze omgeving slechts beperkt mogelijk. Mogelijkheden voor recreatief medegebruik in de zone 2-gebieden zijn aantrekkelijk als gevolg van natuurwaarden, landschap en cultuurhistorie. In iets mindere mate geldt dat voor de zone 1-gebieden. Voor de zogenaamde zone 3- en

zone 4-gebieden geldt dat recreatief medegebruik mogelijk is, mits dit passend is binnen de doelstellingen voor behoud en herstel van natuur en landschap, waarop inrichtingsmaatregelen zullen worden afgestemd.

Ten aanzien van verblijfsrecreatie dient een terughoudend beleid te worden gevoerd in gebieden, waar de huidige recreatiedruk niet mag toenemen in verband met de wens deze gebieden in de toekomst aantrekkelijk te houden. In beperkte mate wordt aan de vestiging van nieuwe bedrijven meegewerkt of krijgen bestaande bedrijven toestemming voor uitbreiding. Dat geldt ook voor het kamperen bij de boer (of de burger) en voor minicampings. Ook de verblijfsrecreatie kan in de stadsrandzone ontwikkeld worden (in hoofdzaak volkstuincomplexen en vaste standplaatsen op campings).

De vestiging van verblijfsrecreatiebedrijven is binnen de ruimtelijke randvoorwaarden en afwegingen een zaak van particulier initiatief. Binnen het door de overheid gestelde kader wordt de keuze van de locatie dan ook bepaald door de ondernemer. Een planmatige aanpak van de verblijfsrecreatieve vestigingen heeft de voorkeur, omdat naast duidelijkheid voor verschillende partijen ook andere instrumenten op het gebied van natuur- en landschapsontwikkeling, verbetering van de toeristische infrastructuur en dergelijke efficiënter ingezet kunnen worden. Sleutelwoorden in dit kader zijn "seizoensverbreding door middel van kwaliteit die tegemoet komt aan de vraag". In gebieden waar recreatiedoelstellingen in sterke mate strijdig zijn met de doelstellingen voor natuurbehoud zal in overleg met de betrokkenen gewerkt worden aan sanering van bestaande recreatiebedrijven.

Een verruiming van de mogelijkheden voor plankzeilen is gewenst. De bestaande meren in het noorden op de grens met de provincie Groningen zitten aan de grens van hun capaciteit. Verruiming van de mogelijkheden bieden zandwinputten. De ontwikkelingsschets voor de dagrecreatie suggereert ten zuiden van Vries een te realiseren plas voor het plankzeilen. Het gedeelte van de gemeente oostelijk van de spoorlijn Assen-Groningen geldt in de globale recreatiestructuur als een recreatie-concentratiegebied. In samenhang met de landschapsbouw dient ten oosten van Tynaarlo de recreatieplas voor het plankzeilen te worden opgewaardeerd.

Voor de recreatietoervaart zullen de bestaande doorvaartmogelijkheden behouden moeten blijven. Passantenplaatsen zullen in de eerste plaats bij kruisingen met wegen die een goede toegang

verschaffen tot gebieden met aantrekkelijke landrecreatiemogelijkheden en bij centra van bijvoorbeeld cultuurhistorie, aangelegd worden. Voor het kanoën wordt gestreefd naar vergroting van het aantal doorgaande routes middels het treffen van technische voorzieningen bij duikers en stuwen (Werkgroep kleine watersport in Drenthe, 1987). Voorbeelden hiervan zijn het grote Masloottraject en het aansluitingstraject Oostervoortsche Diep.

Lawaaispoorten dienen volgens een zogenaamd 15 km-model geconcentreerd te worden op een aantal locaties verspreid door Drenthe. In de stadsrandzone van Assen kan in samenhang met landschapsbouw de ruimte voor dagrecreatie ingericht worden.

Wegen

In het Streekplan wordt een relatie gelegd tussen het gebruik en de functie van een weg in het totale wegennetwerk. Op basis daarvan zijn de wegen ingedeeld in categorieën. Globaal worden 4 categorieën onderscheiden met respectievelijk autosnelwegen, autowegen die autosnelweg kunnen worden, autowegen en wegen waarop (brom)-fietsverkeer is gescheiden van het overige verkeer. Deze categorie-indeling bepaalt het inrichtingsniveau van de wegen.

De A28 doorkruist het plangebied van noord naar zuid en de N386 doorkruist het plangebied in oost-westelijke richting. Deze twee wegen vormen de belangrijkste ontsluitingswegen van het plangebied.

Het Streekplan geeft aan dat op termijn capaciteitsproblemen kunnen ontstaan op de N34. Tegen een verdubbeling bestaan ruimtelijke bezwaren (ingreep Drentsche Aa-gebied en Hondsrug). Bekeken zou kunnen worden of ook minder ingrijpende verbeteringen mogelijk zijn, waaraan deze bezwaren niet kleven. De mogelijkheden voor verbetering van het openbaar vervoer dienen ook daarbij te worden betrokken.

Zandwinning

Voor de winning van zand is een tiental winningen verspreid over de provincie in exploitatie. Voorlopig is er geen behoefte aan nieuwe winplaatsen. Het beleid is er, vanwege de ernstige aantasting van het landschap, op gericht de winning op de huidige locaties op beheerste wijze voort te zetten.

Hoewel de verwachting is dat de komende jaren vanuit de huidige centrale winplaatsen kan worden voorzien worden in de vraag, zijn er toch enkele nieuwe centrale winplaatsen gepland. Voor Noord-Drenthe geeft het Streekplan aan dat daarbij meer aan een uitbreiding van de bestaande winning bij Zeijen gedacht, dan aan een nieuwe winplaats.

Waterwinning

Op de functiekaart in het Streekplan is een aantal grondwaterbeschermingszones aangegeven. Daar is de winning van grondwater ten behoeve van de drinkwaterbereiding een "medefunctie" naast de functies die de eveneens aangegeven zonering volgen. In het kader van het provinciaal Milieubeleidsplan is de begrenzing van de grondwaterbeschermingsgebieden aangepast. Het beleid is erop gericht om in de grondwaterbeschermingsgebieden de grondwaterwinning op lange termijn veilig te stellen door risicovolle activiteiten en niet omkeerbare processen zoveel mogelijk te weren en door goed verenigbare vormen van grondgebruik te bevorderen (zoals milieuvriendelijke vormen van landbouw, natuurbouw, bosbouw en extensieve vormen van recreatie).

Hoogspanningsleidingen

Het streekplanbeleid is wat betreft de trajectkeuze van nieuwe hoogspanningsleidingen gericht op:

- het zoveel mogelijk bundelen met reeds aanwezige lijnen of met verkeersinfrastructuur;
- het vermijden van gebieden die mogelijk in aanmerking komen voor kernuitbreiding;
- het vermijden van waardevolle delen van het landelijk gebied;
- beperking van het aantal knikken;
- waar wenselijk en mogelijk het toepassen van aangepaste masttypen en eventueel in bijzondere gevallen van verkabeling.

Binnen het plangebied is niet voorzien in een uitbreiding van het net van hoogspanningsleidingen.

Gastransportleidingen

De huidige capaciteit van het gastransportleidingennetwerk is blijkens het Streekplan Drenthe toereikend. De vraag naar gas is sterk afhankelijk van internationale ontwikkelingen op de energiemarkt. Vanwege de ingrijpende invloed op het landschap (verstoring waterhuishouding, veranderingen in de bodem en invloed op de vegetatie) en de sterke belemmeringen in een strook langs de leidingen, heeft de regering een aantal buisleidingstroken aangewezen die dienen te worden uitgewerkt tot planologische reserveringen en die afhankelijk van de ontwikkelingen (vergroting van de centrale Eemsmond) bij een toename van de vraag benut kunnen worden.

In de gemeente zijn geen leidingstroken voor nieuwe leidingen aanwezig.

Straalpaden

Het beleid is gericht op een onbelemmerd gebruik van de bestaande en eventuele nieuwe straalpaden voorzover deze laatste ruimtelijk goed inpasbaar zijn. In verband met de toenemende vraag naar het gebruik van straalverbindingen is het niet uitgesloten dat op een steeds groter deel van de ruimte beperkingen met betrekking tot de bouwhoogte

opgelegd moeten worden. Voor Vries wordt het instellen van nieuwe straalpaden niet voorzien.

Militaire terreinen

Zowel de technische ontwikkeling binnen het leger als de maatschappelijke opvattingen over de inzet van het leger zijn aan sterke veranderingen onderhevig. Het eerste proces heeft voornamelijk invloed op de kwaliteit en het gebruik van terreinen, gebouwen en werken. Het tweede proces kan sterke invloed hebben op de kwantiteit daarvan. Zowel de grootte als de functie van het leger (flexibiliteit, internationale samenwerking en dergelijke) staan momenteel ter discussie, alsook de consequenties van het huidige ruimtegebruik in relatie tot milieu en landschap.

Op termijn wordt het oefenterrein Oudemolen buiten gebruik gesteld. Dit zal gebeuren op het moment dat het oefenterrein De Haar/Laaghalerveen is uitgebreid. Verwacht wordt dat dit rond 1998 het geval zal zijn.

LPG-stations

Ten aanzien van LPG-stations wordt in het Streekplan Drenthe aangegeven dat nieuwe LPG-stations buiten de bebouwde kom moeten worden gevestigd, maar dat daarbij moet worden voorkomen dat zij op den duur zelf een belemmering voor toekomstige kernuitbreidingen gaan vormen. De afstand die in het algemeen tot een LPG-installatie moet worden aangehouden, varieert tussen de 20-80 m.

10.2.2 Provinciaal Natuurbeleidsplan

In het Provinciaal Natuurbeleidsplan is het Streekplan voor de sector natuur nader uitgewerkt. Behoud, herstel en ontwikkeling van natuurwaarden binnen de EHS heeft, volgens het Provinciaal Natuurbeleidsplan, prioriteit ten opzicht van de gebieden buiten de EHS. De gebieden die in dit plan zijn aangeduid als kerngebied dan wel als natuurontwikkelingsgebied komen vrijwel overeen met de als zodanig aangeduide gebieden in het NBP.

De provincie heeft ten opzichte van het NBP een aantal natuurontwikkelingsgebieden niet op de plankaart opgenomen. Daarnaast heeft de provincie een aantal verbindingzones opgenomen, die als zodanig niet in het NBP zijn genoemd. Omdat ook binnen de hoofdstructuur keuzes gemaakt zullen moeten worden (wanneer middelen en mogelijkheden beperkt zijn), heeft men prioriteit gegeven aan die grote, samenhangende gebieden, waar thans belangrijke actuele natuurwaarden aanwezig zijn en die daarnaast de meest gunstige perspectieven bieden voor de ontwikkeling van nieuwe natuurwaarden.

In het Provinciaal Natuurbeleidsplan is ook een kaart opgenomen met een globale aanwijzing van relatienotagebieden en natuurontwikkelingsprojecten. De concrete aanwijzing, begrenzing en indeling van de gebieden gebeurt door gedeputeerde staten door vaststelling van beheers- en begrenzingsplannen.

Voor Vries wordt er in het Provinciaal Natuurbeleidsplan natuurontwikkeling voorgestaan in en langs de beekdalen van de Drentsche Aa. Ook zijn er 2 ecologische verbindingzones aangegeven, die door de provincie Drenthe, als aanvulling op het NBP, zijn opgevoerd op de plankaart. Het gaat hier om de trajecten Zeijen-Zeegse en Zeegse-Eelde. Gestreefd wordt naar behoud en versterking van de verbindingfunctie, onder andere door vermindering van de barrièrewerking van de A28 en het Noord-Willemskanaal.

In de gemeente zijn twee gebieden concreet begrensd als Relatienotagebied. Het betreft het beheers- en reservaatgebied Drentsche Aa en het reservaatgebied Norg-Vries (zie kaart 10.1).

10.2.3 Houtoog(s)t in Drenthe

Met betrekking tot het aanplanten van snelgroeiend productiebos heeft de provincie, in aansluiting op het meerjarenplan Bosbouw, in de nota houtoog(s)t in Drenthe (1990) een aantal voorkeursgebieden aangegeven, die voor de aanleg van "tijdelijk" bos in aanmerking komen. In aansluiting op de bovenstaande zonering uit het Streekplan geldt dat in zone 1-gebieden "tijdelijk" bos in het algemeen mogelijk is, in zone 2-gebieden op een aantal plaatsen (afhankelijk van gebiedskenmerken) en in zone 3-gebieden in het algemeen niet mogelijk is. Het is niet de bedoeling dat alle voorkeursgebieden volledig worden ingevuld met snelgroeiend bos. In en rondom deze gebieden kunnen ook plekken voorkomen waar bosaanplant ongewenst is, zoals aangrenzende natuurgebieden (in verband met vochtonttrekking) of archeologische monumenten. In de gemeente Vries is een groot aantal voorkeursgebieden aangegeven.

10.2.4 Beleidsprogramma voor recreatie en toerisme

In 1993 is een beleidsprogramma voor recreatie en toerisme voor de periode 1993-2000 door Provinciale Staten vastgesteld. De hoofddoelstelling voor het toeristisch-recreatieve beleid tot de eeuwwisseling luidt:

Het verder ontwikkelen van het toeristisch-recreatieve product Drenthe, waarbij zoveel mogelijk voldaan wordt aan de vraag van de Drentse samenleving en specifieke doelgroepen (toeristen) en wel op een zodanige wijze dat:

- de werkgelegenheid en de regionale inkomensvorming worden bevorderd;
- een divers kwalitatief hoogwaardig toeristisch product in stand wordt gehouden c.q. ontwikkeld wordt;
- een kwalitatief hoogwaardig natuur- en recreatiemilieu in stand wordt gehouden en versterkt wordt.

In navolging van het Streekplan Drenthe worden voor recreatie de volgende toekomstige ruimtelijke ontwikkeling in hoofdlijnen aangegeven:

- Behoud van factoren zoals rust, ruimte, verspreid liggende bossen, natuurgebieden, kleinschalige cultuurlandschappen en waardevolle dorpen en bovendien versterking van de beleevingswaarde van gebieden die deze waarde thans niet of nauwelijks of in geringe mate hebben.
- In gebieden waar de recreatiedruk reeds erg hoog is, ligt de nadruk op de verhoging van de kwaliteit van de bestaande recreatiebedrijven.
- Het openhouden van kanalen voor de recreatietoervaart.
- Een vergroting van de aantrekkelijkheid van de directe omgeving van de steden (ontwikkeling stadsrandzones) en dorpen.
- Bevordering van recreatief medegebruik.
- Concentratie van recreatieve voorzieningen, die hinder voor de omgeving veroorzaken, situering van voorzieningen die van elkaar kunnen profiteren zo mogelijk in elkaars nabijheid.

10.2.5 Provinciaal Waterhuishoudingsplan

In het Provinciaal Waterhuishoudingsplan wordt het provinciaal beleid ten aanzien van de waterhuishouding beschreven. In dit plan wordt beleid gevoerd op basis van de functies die binnen bepaalde gebieden aan het oppervlaktewater en aan het freatisch en het diepe grondwater zijn toegekend. De volgende functies worden onderscheiden:

- bij het oppervlaktewater:
 - . natuurfunctie op middenniveau;
 - . natuurfunctie op hoog niveau;
- bij het freatisch grondwater:
 - . algemene functie;
 - . landbouwfunctie;
 - . natuurfunctie;
 - . ondersteuning natuurfunctie;
- bij het diepe grondwater:
 - . grondwater voor de bereiding van drinkwater (bestaand);
 - . grondwater voor de bereiding van drinkwater (1e prioriteit);
 - . grondwater voor de bereiding van drinkwater (2e prioriteit);

ondersteuning, natuurfunctie van het freatisch grondwater.

Het oppervlaktewater van het stroomdal van de Drentsche Aa en van de Broekenloop heeft een natuurfunctie op hoog niveau. Bij een natuurfunctie op hoog niveau geldt dat het ecosysteem zich in een "natuurlijke staat" bevindt. Er is een evenwichtige relatie met de omliggende natuurwaarden, er vindt geen aanvoer van gebiedsvreemd water plaats en het oppervlaktewater vervult een functie als ecologische verbindingszone.

Ook het freatisch grondwater van deze beekdalen heeft de natuurfunctie. Dit betekent dat gestreefd wordt naar een zodanige kwaliteit, stand en stroming van het freatisch grondwater dat het behoud en de ontwikkeling van natuurwaarden zo goed mogelijk wordt ondersteund.

Het beheer wordt afgestemd op de kwelafhankelijke vegetaties in de beekdalen en op het natuurlijk ecosysteem in de beken. De grondwaterstand in de beekdalen moet in de winter en in het voorjaar tot aan maaiveld staan en mag in de zomer niet te ver wegzakken.

De strook van Taarlo naar Zeegse heeft voor het freatisch grondwater de ondersteunende natuurfunctie. Deze functie is toegekend aan een aantal landbouwgebieden die waterhuishoudkundig samenhangen met aangrenzende gebieden met een natuurfunctie. Het is gewenst dat in dit gebied door het nemen van waterhuishoudkundige maatregelen een positief effect wordt verkregen op het aangrenzende gebied. Een verandering van het grondgebruik wordt echter niet nagestreefd. Verder mogen er geen nadelige effecten voor de landbouw optreden.

In de rest van de gemeente heeft het freatisch grondwater een landbouwfunctie of een algemene functie. In gebieden met een algemene functie wordt de waterhuishouding afgestemd op het huidige grondgebruik. Dit kan zowel landbouw als natuur zijn. De huidige natuurwaarden mogen niet achteruit gaan. Verder mogen ingrepen in de waterhuishouding geen negatieve invloed hebben op het aangrenzende landbouw- dan wel natuurgebied.

In het noordoostelijke gedeelte van de gemeente heeft het diepe grondwater een functie voor de bereiding van drinkwater. De rest van de gemeente heeft de aanduiding ondersteuning natuurfunctie van het freatisch grondwater. Dit wordt vooral in die systemen gebruikt die als hoofddoelstelling het behoud of de ontwikkeling van kwelafhankelijke natuur hebben.

In het Provinciaal Waterhuishoudingsplan wordt een aantal oplossingen voor de verdrogingsproblematiek aangedragen. Er wordt een toename van de winning van oppervlaktewater voorgesteld, in plaats van de winning van grondwater. Ook is er een plan voor de aanpak van verdroogde (natuur)gebieden. Verder kunnen bepaalde verdrogingsgevoelige gebieden waterhuishoudkundig worden geïsoleerd door het instellen van bufferzones, waar het peil wordt opgezet en gebiedseigen water wordt geconserveerd.

10.2.6 Provinciaal Milieubeleidsplan

In februari 1995 is het Provinciaal Milieubeleidsplan 1995-1998 (PMP) vastgesteld. Uit het PMP blijkt dat de provincie het milieubeleid hoofdzakelijk wil bereiken op basis van vrijwilligheid en via de inzet van stimuleringsmaatregelen. Het provinciale milieubeleid zal niet leiden tot strengere regels in bestemmingsplannen.

Evenals het Nationaal Milieubeleidsplan 2 is ook het PMP opgesteld rond de "ver"-thema's. In het onderstaande is van het provinciaal beleid op basis van deze thema's een overzicht gegeven.

Verzuring

Met betrekking tot het thema verzuring streeft de provincie ernaar de NMP-doelstelling voor 2000 versneld te bereiken. Gestreefd wordt de emissies van verzurende stoffen met 70% à 80% te reduceren. Prioriteit wordt gelegd bij de extra verzuringsgevoelige gebieden, die deel uitmaken van de milieubeschermingsgebieden (zie paragraaf 9.6). In deze gebieden is het beleid erop gericht in de komende acht tot tien jaar een depositieniveau te bereiken van 1400 mol/ha/jaar (waarvan 600 mol NH_3 /ha/jaar). In de veenkoloniën is in 2000 een depositieniveau van 2400 mol/ha/jaar acceptabel (waarvan 1000 mol NH_3 /ha/jaar). In het overige gebied wordt het rijksbeleid gevolgd. Door toepassing van het stand still-beginsel wordt normopvulling voorkomen. Zo mogelijk wordt een depositieniveau van 1400 mol/ha/jaar eerder bereikt.

Met betrekking tot de specifieke doelstellingen voor andere verzurende stoffen volgt de provincie het rijk. De uitvoering van dit beleid kan er toe leiden dat bepaalde (vooral kleinere) agrarische bedrijven versneld afbouwen en dat andere een nieuwe locatie gaan zoeken, waar de milieuhinder kleiner is zodat een groter agrarisch perspectief ontstaat.

Aan gemeenten wordt gevraagd ammoniakreductieplannen op te stellen, zoals bedoeld in de Interimwet ammoniak en veehouderij. Middels een ammoniakreductieplan heeft de gemeente de mogelijkheid om bij de vergunningverlening in het kader van de Wet Milieubeheer de zogenaamde verruimde saldomethode toe te passen. Dit

houdt in dat bij de vergunningverlening ook de relatie met andere bedrijven wordt betrokken. Daarnaast kunnen op basis van regionale omstandigheden de grenswaarden van de ecologische richtlijn worden aangepast. Voor Noord- en Midden-Drenthe wordt momenteel een amoniakreductieplan (ARP) opgesteld.

Vermesting

Uit het PMP blijkt dat het streven van de provincie is dat aan het einde van de planperiode sprake is van evenwichtsbemesting in de gehele provincie. Het provinciale beleid om tot een duurzame landbouw te komen wordt gecontinueerd.

Vanwege de samenhang tussen vermessings- en verzuringsproblematiek en het vestigingsbeleid dient de her- of nieuwvestiging van melkveebedrijven -met name bedrijven die elders in Drenthe te weinig ontplooiingsmogelijkheden hebben vanwege ligging in of nabij een milieubeschermingsgebied/natuurgebied- bij voorkeur in de veenkoloniën plaats te vinden. Daar is ook beperkte ruimte voor inplaatsing van buiten de provincie. Bij verplaatsing moet per saldo sprake zijn van een voor het milieu gunstiger situatie. In ieder geval moet sprake zijn van grondgebonden veehouderij. Als de verplaatsing van een bedrijf nodig blijkt, gaat de voorkeur uit naar een nieuwe locatie buiten milieubeschermingsgebieden en buiten de invloedszones rond kwetsbare natuurgebieden.

Verspreiding

Het beleid van de provincie is erop gericht om zoveel mogelijk mee te werken om de door het rijk geformuleerde doelstellingen te realiseren. Bij agrarische bedrijven zal de invoering van milieuzorgsystemen worden bevorderd, zoveel mogelijk in overleg met de georganiseerde landbouw. Verder zal door de provincie voorlichting worden gegeven over mogelijkheden om diffuse verspreiding van schadelijke stoffen te voorkomen.

Verwijdering

Ten aanzien van het beheersen van de stroom afvalstoffen is het provinciaal beleid gericht op het terugdringen van de hoeveelheid afval die in het milieu terecht komt en op de beheersing van de gehele afvalketen. Uit de doelstellingen in het Rijksbeleid blijkt dat preventie, samen met hergebruik van afvalstoffen, fors moet toenemen en dat het storten van afvalstoffen in het jaar 2000 drastisch moet zijn teruggedrongen. In het provinciaal beleid wordt de eerst komende jaren geen rekening gehouden met nieuwe stortplaatsen.

Verstoring

In het kader van de Wet Milieubeheer is de provincie verplicht in het PMP milieubeschermingsgebieden *aan te duiden*. Gebieden zijn als milieubeschermingsgebied aangeduid op grond van een bijzondere functie of op grond van een bijzondere kwetsbaarheid. In Drenthe gaat

het dan om de functies natuur, bodem, drinkwaterwinning en belevingswaarde (stilte, landschap).

De bijzondere bescherming van de milieubeschermingsgebieden bestaat voor een belangrijk deel uit het versneld bereiken van de algemene milieukwaliteit.

In de milieubeschermingsgebieden wordt een stimuleringsbeleid gevoerd. De belangrijkste uitgangspunten bij dit stimuleringsbeleid zijn:

- Het bestaande stimuleringsbeleid voor de bodem- en grondwaterbeschermingsgebieden wordt voortgezet; verder wordt op basis van het per gebied op te stellen plan van aanpak bekeken hoe dit stimuleringsbeleid verder uitgebouwd kan worden.
- De algemene milieukwaliteit wordt via het generieke milieubeleid gerealiseerd.
- Het geldende beleid met betrekking tot ruimtelijke ordening, waterhuishouding en natuur wordt voortgezet.

Uit de aanduiding als milieubeschermingsgebied vloeien geen juridische consequenties voort. Voor een kleiner gedeelte van de milieubeschermingsgebieden worden bij de Provinciale Milieuverordening (PMV) regels gesteld. Deze gebieden worden *aangewezen* als milieubeschermingsgebied. Alleen de aangewezen milieubeschermingsgebieden zijn in het bestemmingsplan opgenomen.

11 STRUCTUURVISIE VOOR DE LANGE TERMIJN

11.1 Inleiding

Het landelijk gebied is de laatste jaren onderhevig aan allerlei ontwikkelingen. Veel boeren zoeken bijvoorbeeld naar nieuwe wegen om hun bedrijf weer rendabel te maken nu het in de landbouw als gevolg van de overproductie en strenge milieuregelgeving minder goed gaat. Ook op het gebied van natuur en landschap is er veel in beweging. Zo wordt steeds meer grond aangekocht en ingericht ten behoeve van natuurontwikkeling.

Het vorige bestemmingsplan kwam niet tegemoet aan de vraag om adequate oplossingen te bieden voor deze ontwikkelingen in het landelijk gebied. Het plan was gericht op het min of meer handhaven van de bestaande situatie.

Om te voorkomen dat voor elke nieuwe ontwikkeling in de toekomst via de zogenaamde anticipatie- of artikel 19-procedure een aanpassing van het bestemmingsplan Buitengebied noodzakelijk is, is nu gekozen voor een globaler en flexibeler plan. Dit biedt meer mogelijkheden om allerlei (gewenste) ontwikkelingen met behulp van het bestemmingsplan Buitengebied af te wegen. Het plan geeft de ruimte om deze afweging pas te maken op het moment dat een nieuwe ontwikkeling daadwerkelijk aan de orde is. De reden hiervoor is dat op voorhand nog onbekend is welke ontwikkelingen zich precies zullen voordoen.

In hoofdstuk 11 is het gemeentelijk beleid voor de lange termijn aangegeven. Daartoe is in paragraaf 11.2 aangegeven wat het doel is van een gemeentelijk beleid wat de bestemmingsplanperiode overstijgt. In paragraaf 11.3 is aangegeven dat dit beleid per deelgebied wordt gevoerd; een beschrijving per deelgebied is hier gegeven. Omdat in het Landschapsbeleidsplan Vries is aangegeven hoe de gemeente met haar landschap wil omgaan en omdat dit van invloed is op de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente is in paragraaf 11.4 aangegeven met welke beleidsuitspraken uit het landschapsbeleidsplan in de structuurvisie rekening moet worden gehouden. In paragraaf 11.5 zijn de perspectieven van de verschillende buitengebiedfuncties geschetst, waarmee bij de totstandkoming van het beleid rekening kan worden gehouden. Tenslotte is in

paragraaf 11.6 per deelgebied het feitelijke gemeentelijk beleid voor de lange termijn weergegeven.

11.2 Doel van de structuurvisie voor de lange termijn

Hoewel het precieze verloop van het veranderingsproces nog onduidelijk is, bestaat er wel behoefte aan sturing van de ruimtelijke ontwikkelingen. Om sturing te kunnen geven aan ruimtelijke ontwikkelingen is een visie op het gewenste ruimtegebruik in de toekomst noodzakelijk. Veel van de huidige problemen in het landelijk gebied kunnen niet in de bestemmingsplanperiode van ± 10 jaar worden opgelost. Daarom is ervoor gekozen om in de toelichting van dit bestemmingsplan Buitengebied een structuurvisie voor de lange termijn, een periode van zo'n 25 à 30 jaar, op te nemen.

Het beleid voor de lange termijn heeft geen juridische betekenis. Indien zich echter ontwikkelingen aandienen die in het bestemmingsplan niet zijn voorzien, zal de gemeente rekening houden met het door haar opgestelde beleid voor de lange termijn om op die ontwikkelingen te reageren. Daarnaast schept de visie ook duidelijkheid naar de bewoners en andere belanghebbenden over het ruimtegebruik dat de gemeente in de toekomst nastreeft. Zij kunnen daardoor met hun bouw- of andere investeringsplannen anticiperen op deze toekomstige situatie.

Veel veranderingsprocessen hebben wat tijd nodig. Het ligt dan ook voor de hand om een dergelijk proces stap voor stap te doorlopen. In dat verband is er voor gekozen het lange termijnbeleid te vertalen naar beleid voor de korte termijn (± 10 jaar), waarin een eerste stap in een veranderingsproces kan worden gezet. Dit korte termijnbeleid vormt tegelijkertijd het bestemmingsplanbeleid: de voorschriften van het bestemmingsplan zijn hierop gebaseerd.

Na evaluatie van het aan het eind van de bestemmingsplanperiode behaalde resultaat kan in een volgend bestemmingsplan een volgende stap in de richting van de doelstellingen voor de lange termijn gezet worden.

Omdat inzichten in de loop van de tijd kunnen veranderen, is het tevens noodzakelijk om aan het eind van de bestemmingsplanperiode te komen tot een eventuele bijstelling van de visie voor de lange termijn.

11.3 Deelgebiedsindeling op basis van landschappelijke en natuurlijke waarden

Op basis van de historie, de landschapskarakteristiek en de aanwezige natuurwaarden van het gebied kunnen 4 landschapseenheden worden onderscheiden (kaart 11.1). Elk deelgebied heeft een aantal abiotische (bodem en water), biotische (natuur) en cultuurhistorische/landschappelijke kenmerken en kwaliteiten. In het navolgende is van de 4 deelgebieden deze kenmerken en kwaliteiten opgesomd. Deze kenmerken en kwaliteiten vormen de randvoorwaarden voor een adequaat ruimtelijk beleid voor de lange termijn.

1. Beekdalen I

Kenmerken en kwaliteiten

Abiotisch:

- madeveengronden die aan de rand van de beekdalen geleidelijk overgaan in (moerige) eerdgronden;
- belangrijke gradiënten (reliëf, bodem en water) in dwars- en lengterichting;
- grootschalige kwelgebieden; kwel komt nog maar plaatselijk tot aan maaiveld;
- kwel deels gevoed door diepe grondwater, deels door ondiepe grondwater;
- geomorfologisch waardevol gebied (GEA-object).

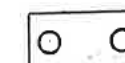
Biotisch:

- voor vissen en oevervegetatie zeer waardevolle waterlopen;
- zeer waardevolle houtwallen als leefgebied voor vogels en zoogdieren en als ecologische verbindingroute;
- zeer waardevolle graslandvegetaties in bovenloop van beken;
- grasland waardevol voor weidevogels;
- jonge houtsingels van waarde als ecologische verbindingroute en potentieel leefgebied.

Cultuurhistorisch/landschappelijk:

- grotendeels meanderend beekbeloop;
- weinig bebouwing;
- grasland;
- langgerekte openheid langs de beek en sterke verdichting van de ruimte door houtwallen evenwijdig aan en dwars op de beek; deze zijn nog op veel plaatsen intact.

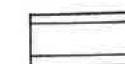
11.1 DEELGEBIEDEN VRIES

essen en veldontginningen

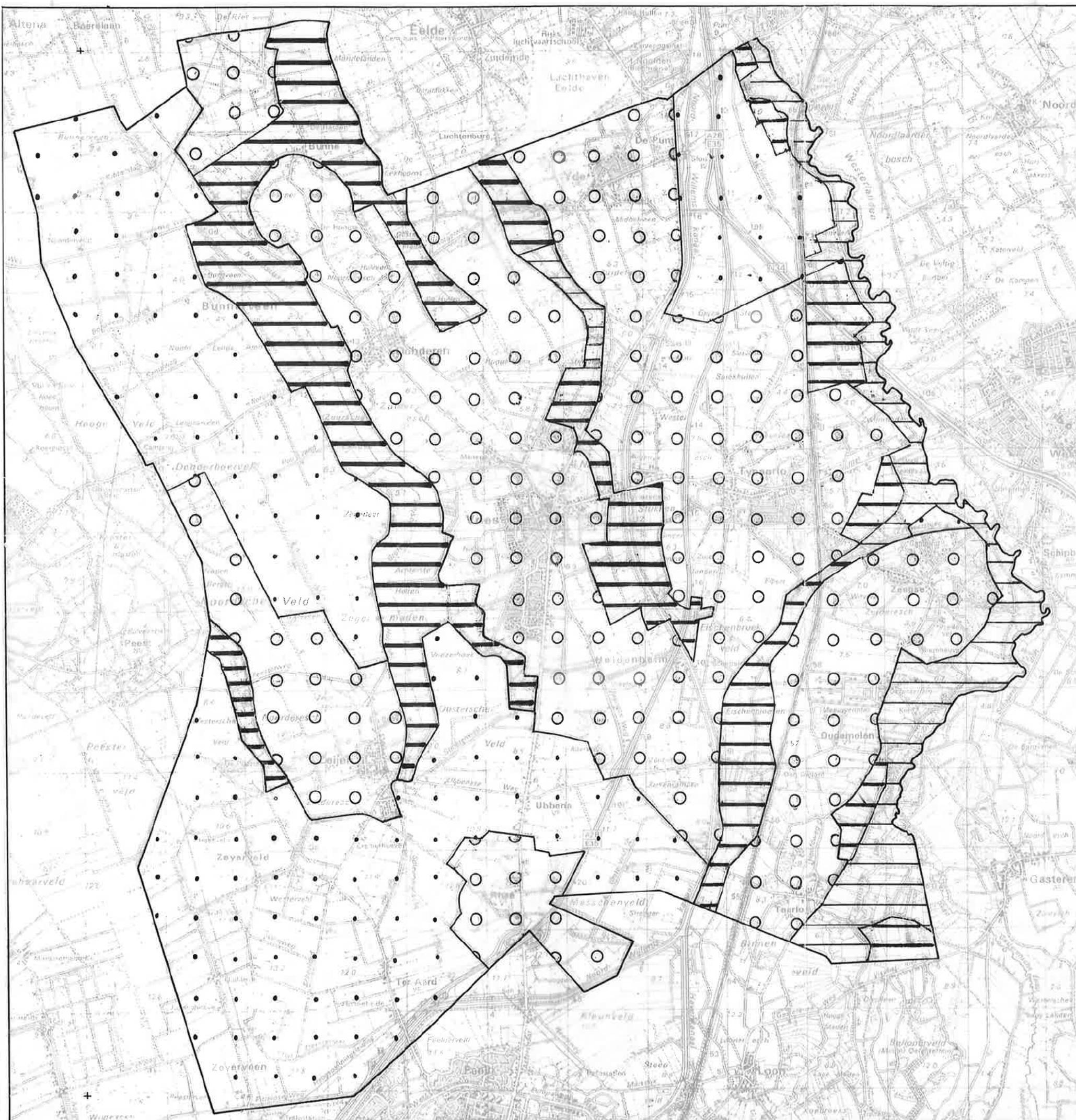
jonge veldontginningen

beekdalen I

beekdalen II

1:50000

2. Beekdalen II

Abiotisch:

- madeveengronden die aan de rand van de beekdalen geleidelijk overgaan in (moerige) eerdgronden;
- belangrijke gradiënten (reliëf, bodem en water) in dwars- en lengterichting;
- grootschalige kwelgebieden; kwel komt niet meer tot aan maai-veld;
- kwel gevoed door ondiepe grondwater.

Biotisch:

- grasland waardevol voor weidevogels;
- waardevolle slootkantvegetaties;
- waardevol als trek- en verbindingroute voor vogels en vleermuizen.

Cultuurhistorisch/landschappelijk:

- grotendeels gekanaliseerde beken;
- in gebruik als grasland en bouwland;
- grotendeels open gebied, met grootschalig karakter; beekdal van de Broekenloop, de Fledders en de Zeijer stroeten kleinschalig karakter;
- niet scherp begrensd vanwege de afbraak van de traditionele randbeplantingen en dwarswallen; in beekdal van de Broekenloop, de Fledders en de Zeijer stroeten nog wel houtwallen evenwijdig aan en dwars op de beek;
- behalve bij Bunne en Winde grotendeels vrij van bebouwing;
- Bunne cultuurhistorisch waardevolle nederzetting.

3. Essen en veldontginningen

Abiotisch:

- geomorfologisch van belang zijnde essen met een bolle ligging en soms een dik esdek;
- hoger gelegen rug bestaande uit Bunneresch en Noorderesch ten noorden van Donderen geomorfologisch zeer waardevol (GEA-object);
- bijzonder stuifzandgebied met veel micro-reliëf bij Zeegse;
- licht golvend terrein bestaande uit podzol- en enkeerdgronden;
- lage grondwaterstanden, daardoor weinig sloten;
- hydrologische relatie met beekdalen van groot belang (inziggebied); belang neemt toe naarmate de afstand tot de beekdalen kleiner wordt.

Biotisch:

- waardevolle akkeronkruidenvegetaties op de perceelsranden en overhoekjes van de essen;
- enkele esrand- en esbosjes met zeer waardevolle vegetaties (o.a. Zeijerstrubben);
- zeer waardevolle kerngebieden in de vorm van boscomplexen met naaldhout, stuifzanden, Jeneverbesstruwelen, heide- en veenvegetaties en dobben;
- Noord-Willemskanaal waardevol als verbindingroute.

Cultuurhistorisch/landschappelijk:

- essen zijn open en grotendeels in gebruik als bouwland;
- essen zijn nog gedeeltelijk begrensd door houtwallen en oude bosresten (bijvoorbeeld Noorderesch van Zeijen);
- archeologisch waardevolle gebieden, zoals Noordsche Veld en verschillende essen;
- bebouwing geconcentreerd in de dorpen;
- Taarlo en Bunne cultuurhistorisch waardevolle nederzettingen;
- kronkelig wegenpatroon met deels onverharde wegen.

4. Jonge veldontginningen

Abiotisch:

- hoogveenrestant in het Bunnerveen;
- voornamelijk podzolgronden;
- sterk fluctuerende grondwaterstanden in gebieden met keileem of potklei in de ondergrond, verder lage grondwaterstanden;
- hydrologische relatie met beekdalen van groot belang (inziggebied); belang neemt toe naarmate de afstand tot de beekdalen kleiner wordt.

Biotisch:

- waardevolle heide- en veenvegetaties en groepen veentjes;
- waardevolle oevervegetaties langs sloten en wijken; sloten en wijken van waarde voor watervogels;
- Noord-Willemskanaal waardevol als verbindingroute.

Cultuurhistorisch/landschappelijk:

- (grootschalig) open gebied met plaatselijk verdichting in de vorm van boselementen;
- in gebruik als grasland en bouwland;
- verspreide heide en veentjes;
- weinig, verspreid voorkomende bebouwing (langs ontginningsassen).

11.4 Samenhang met het Landschapsbeleidsplan Vries

Bij de beschrijving van de huidige situatie zijn op basis van met name cultuurhistorische, landschappelijke en natuurlijke waarden, deelgebieden onderscheiden (zie kaart 11.1). In de vorige paragraaf is een overzicht gegeven van de abiotische, biotische en cultuurhistorisch/landschappelijke kenmerken en kwaliteiten van deze deelgebieden. Deze kenmerken en kwaliteiten beschrijven de deelgebieden, zoals deze er op het moment uitzien. Voor de opstelling van het beleid voor de lange termijn is het echter noodzakelijk aan te geven welk ideaalbeeld van het landschap de gemeente nastreeft. De gemeente Vries heeft dit ideaalbeeld al weergegeven in de landschapsstructuurvisie van het Landschapsbeleidsplan.

Uit het Landschapsbeleidsplan blijkt dat de openheid van de essen in stand gehouden dient te worden. Verder wordt gestreefd naar verdichting van de esranden. Door extensief akkerranden-beheer kunnen zeldzame vegetaties van akkeronkruiden ontwikkeld worden. Ook in de grootschalige beekdalen moet de openheid gehandhaafd blijven. Verder is het beleid gericht op het verdichten van de beekdalranden. Het verdient aanbeveling om in de beekdalen ecologische verbindingen aan te brengen.

In de kleinschalige beekdalen moet de bestaande kleinschalige structuur in stand gehouden en waar nodig hersteld worden. Ook hier dient de beekdalrand te worden geaccentueerd. In de beekdalen die binnen de ecologische hoofdstructuur vallen, is het beleid gericht op natuurontwikkeling. In de overige kleinschalige beekdalen wordt gestreefd naar het handhaven van de bestaande natuurwaarden.

In de kleinschalige heide- en veenontginningen dient de kleinschaligheid gehandhaafd en eventueel versterkt te worden. Snelgroeiend bos moet bij voorkeur in niet te grote eenheden worden aangeplant. Door het ontwikkelen van brede structuurrijke bermen en houtwallen kunnen ecologische verbindingen versterkt worden.

Voor de grootschalige heide- en veenontginningen is het beleid gericht op het handhaven van het open karakter. De aanleg van snelgroeiend bos is mogelijk, bij voorkeur in grotere eenheden. Door het ontwikkelen van enkele brede bermen, oevers en bosstroken kunnen ecologische verbindingen gevormd worden.

11.5 Perspectieven voor de verschillende functies

De kenmerken en kwaliteiten van een deelgebied en de wijze waarop deze deelgebieden nu al voor de functies als landbouw en natuur worden gebruikt, bepalen de perspectieven voor de verschil-

lende functies in het landelijk gebied. Deze perspectieven zijn tevens afhankelijk van het beleid dat door rijk en provincie wordt gevoerd.

De perspectieven zijn op hun beurt van belang voor het beleid voor de lange termijn. In het onderstaande wordt daarom een overzicht gegeven van de perspectieven voor de verschillende functies in het buitengebied van de gemeente Vries.

Landbouw

De landbouw is een belangrijke functie in het plangebied en heeft het gebied sinds mensenheugenis gevormd en benut. De huidige economische en milieutechnische omstandigheden hebben echter tot gevolg dat het perspectief voor de verschillende landbouwsectoren minder groot is, dan het in het verleden wel eens is geweest. Met name als gevolg van de werking van de Interimwet ammoniak en veehouderij worden zowel grondgebonden als niet-grondgebonden veehouderijbedrijven beperkt in hun ontwikkelingsmogelijkheden. In het overgrote deel van de gemeente Vries zijn verzuringsgevoelige bodems aanwezig. Op deze verzuringsgevoelige bodems komen vrij veel bossen en natuurgebieden voor, die op basis van de Interimwet ammoniak en veehouderij van rijkswege zijn aangewezen als voor verzuring gevoelig gebied. Op grond van het huidige vergunningenbeleid in het kader van de Wet Milieubeheer zijn er in grote delen van de gemeente daarom nagenoeg geen uitbreidingsmogelijkheden voor veehouderijbedrijven.

Het is een belangrijke taak van het bestemmingsplan om de ruimte te bieden aan de landbouw, daar waar er nog wel perspectief is. Dit kan echter niet ongelimiteerd, omdat een gebied meerdere functies kan hebben die zich in goede onderlinge samenhang moeten kunnen ontplooiën.

De gemeente Vries maakt deel uit van het "waardevolle cultuurlandschap" Noord-Drenthe. Uit het Structuurschema Groene Ruimte blijkt dat het accent in dit gebied ligt op grondgebonden vormen van landbouw.

Het oostelijke deel van de gemeente Vries maakt deel uit van het ROM-gebied Drentsche Aa. De hoofddoelstelling voor de landbouw in dit gebied is de instandhouding en stimulering van een duurzame landbouw, zowel op economisch als ecologisch gebied. Op grond van het voorgaande lijken beide doelstellingen een tegenstrijdigheid in te houden. De milieuwetgeving belemmert immers de ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw. In het kader van het ROM-project Drentsche Aa worden er echter allerlei mogelijkheden onderzocht om het beleid op een andere wijze vorm te geven, waardoor de landbouw toch enig perspectief geboden kan worden.

Allereerst wordt er gezocht naar ruimte in de milieuwetgeving. Volgens de Interimwet ammoniak en veehouderij kunnen op basis van ammoniakreductieplannen de mogelijkheden voor bedrijfsontwikkeling verruimd worden. Middels een ammoniakreductieplan heeft de gemeente namelijk de mogelijkheid om bij de vergunningverlening onder voorwaarden de zogenaamde verruimde saldo-methode toe te passen. Dit houdt in dat bij de vergunningverlening ook de relatie met andere bedrijven wordt betrokken. Daarnaast kunnen op basis van regionale omstandigheden de grenswaarden van de ecologische richtlijn worden aangepast. Er wordt gewerkt aan een ammoniakreductieplan.

Ook door verplaatsing kunnen de ontwikkelingsmogelijkheden van agrarische bedrijven vergroot worden. Het rijk heeft hiervoor in het kader van het ROM-project geld ter beschikking gesteld.

Bij ontwikkeling van agrarische bedrijven moet niet alleen gedacht worden aan ontwikkeling door vergroting van het productievolume (uitbreiding). Er kan bijvoorbeeld ook gedacht worden aan vergroting van de toegevoegde waarde van het product door kwaliteitsverbetering. Er is een groeiende markt voor kwaliteitsproducten, met name in de sfeer van de ecologische en biologisch-dynamische landbouw. Daarnaast kan een gebiedseigen product perspectieven bieden.

Buiten de agrarische ontwikkeling kan gedacht worden aan het verkrijgen van neveninkomsten uit natuurbeheer en/of recreatie. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan vergoedingen in beheersgebieden in het kader van de Relatienota. Ook "kamperen bij de boer" vormt een mogelijke bron van inkomsten. Tenslotte kan met name op akkerbouwbedrijven houtteelt (tijdelijk) een eventuele inkomstenbron vormen.

Natuur

Het stroomdal van de Drentsche Aa, het Noordsche Veld en de Zeijer strubben zijn in het provinciaal Natuurbeleidsplan opgenomen als nadere uitwerking van de ecologische hoofdstructuur. Dit zijn gebieden met belangrijke bestaande natuurwaarden. Het provinciaal beleid is hier primair gericht op behoud en verdere ontwikkeling van die natuurwaarden.

Ook in het beekdal van de Broekenloop en de Eisenbroeksche Loop is het provinciaal beleid gericht op ontwikkeling van natuurwaarden. Dit zijn echter agrarische gebieden, waar doeleinden van natuur, landschap, cultuurhistorie, recreatief medegebruik en landbouw gelijkwaardig zijn. In het bosgebied aansluitend aan het

Noordsche Veld is het provinciaal beleid eveneens mede gericht op natuurontwikkeling.

In het provinciaal Natuurbeleidsplan zijn tenslotte twee ecologische verbindingzones aangegeven, te weten de trajecten Zeijen-Zeegse en Zeegse-Eelde. Gestreefd wordt naar behoud en versterking van de verbindingfunctie, onder andere door vermindering van de barrièrewerking van de A28 en het Noord-Willemskanaal.

Algemeen wordt gesteld dat natuurwaarden bedreigd worden door verzuring, vermessing, verdroging en/of recreatieve druk. Er zou daarom een conflict bestaan tussen de functie natuur enerzijds en de functies landbouw en recreatie anderzijds.

Uit het voorgaande is al gebleken dat het spanningsveld tussen landbouw en natuur wel enige nuancering behoeft. Er zijn allerlei verschillende natuurwaarden en mogelijke vormen van landbouw. Beide functies hoeven elkaar daarom niet per definitie altijd uit te sluiten. Afhankelijk van de bestaande en/of te ontwikkelen natuurwaarden zal in bepaalde gebieden verweving van landbouw en natuur mogelijk zijn, terwijl in andere gebieden scheiding van landbouw en natuur gewenst is.

Het stroomdal van de Drentsche Aa maakt onderdeel uit van de ecologische hoofdstructuur. Grote delen van het stroomdal zijn in handen van Staatsbosbeheer en het beheer is daar gericht op natuurontwikkeling. In dit gebied heeft de natuur dus het primaat en is voor de landbouw alleen nog een beheersfunctie weggelegd.

Aan de randen van de essen komen plaatselijk waardevolle akker-onkruidenvegetaties voor. Door extensief esrandenbeheer kunnen deze vegetaties in stand gehouden en eventueel verder ontwikkeld worden. Verweving van landbouw en natuur is hier dan ook goed mogelijk.

Er zijn nog weinig harde gegevens bekend over de invloed van recreatie op natuur. Uit een onderzoek naar de effecten van verblijfsrecreatie op het natuurlijk milieu (Landbouwuniversiteit Wageningen, 1987) blijkt dat hierbij allerlei factoren een rol spelen, zoals:

- omvang, aard en voorzieningenniveau van het verblijfsrecreatie-terrein;
- samenstelling en structuur van het natuurgebied, grootte, vorm, functie en kwaliteit van het natuurlijk milieu.

Per definitie is het ook niet zo, dat hoe groter het verblijfsrecreatie-terrein hoe groter de recreatieve druk. Wanneer er namelijk veel verschillende voorzieningen op het terrein aanwezig zijn, ontplooit men weinig recreatieve activiteiten buiten het terrein.

Het is natuurlijk wel zo dat zowel (grootschalige) verblijfs- als dagrecreatieve terreinen een verkeersaantrekkende werking hebben, wat schadelijk kan zijn voor onder andere de rust van een natuurgebied. Het is trouwens goed mogelijk door een bewuste situering van fiets- en wandelpaden en picknickplaatsen de recreatieve druk op een natuurterrein te sturen.

Al met al kan geconcludeerd worden dat er ook niet altijd een spanningsveld aanwezig is tussen natuur en recreatie.

Bosbouw

In de gemeente Vries zijn enkele grote bosgebieden aanwezig die een meervoudige doelstelling hebben. Dit betekent dat er sprake kan zijn van houtproductie, recreatie en behoud dan wel ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden.

Er zijn mogelijkheden voor uitbreiding van de houtproductie door de aanleg van specifieke productiebossen. Delen van de gemeente zijn namelijk door de provincie aangewezen als voorkeursgebied voor "tijdelijk bos".

Uit het Bosbeleidsplan blijkt dat het rijk streeft naar uitbreiding van het areaal bos in Nederland op landbouwbedrijven, in bestaande en nieuwe natuurgebieden en elders in het landelijk gebied. Het rijk heeft ook een bijdrageregeling voor aanplant van zowel tijdelijk als permanent bos.

Hoewel met het oog op het behoud van landschappelijke kenmerken bosbouw in enkele gebieden, zoals op de essen en in de beekdalen, niet gewenst is, zijn er in de gemeente ruime mogelijkheden voor de aanplant van zowel bos. Hierbij zal rekening gehouden moeten worden met de randeffecten die bosbouw kan hebben op naastgelegen landbouwgronden en de effecten op de agrarische structuur.

Recreatie

De gemeente Vries heeft een belangrijke recreatiefunctie. Met name Zeegse is een concentratiepunt voor recreatie, maar in de gehele gemeente speelt zowel verblijfs- als dagrecreatie een rol. Daarnaast zijn er volop mogelijkheden voor routegebonden vormen van recreatie (wandelen, fietsen, kanoën, paardrijden). Op het moment wordt bij Zeijerveen een bos aangeplant en is een golfbaan in voorbereiding. Deze ligt deels op het grondgebied van de gemeente Vries. Voor het bos en de golfbaan is een apart bestemmingsplan Bos en Golf in procedure.

De provincie ziet ook mogelijkheden voor verdere ontwikkeling van de recreatiefunctie. De zandwinplassen ten oosten van Tynaarlo en ten zuiden van Vries kunnen ingericht worden voor plankzeilen. Ook verdere ontwikkeling van de kleine watersport (kanoën) is mogelijk. De provincie en ook het recreatieschap Noord en Midden-Drenthe

achten de groeimogelijkheden voor verblijfsrecreatie in de gemeente gering, omdat de huidige recreatiedruk naar hun mening al groot is. Het recreatieschap voorziet geen verdere ontwikkeling van groot-schalige dagrecreatie. Wel verdienen de mogelijkheden voor het ontwikkelen van aanlegplaatsen voor de grotere recreatievaart bij woonkernen de aandacht.

Wonen en niet-agrarische bedrijvigheid

In het kader van de voorbereiding van leefbaarheidsplannen voor de dorpen Donderen, Oudemolen, Taarlo, Zeegse en Bunne/Winde zijn locaties naar voren gebracht waar woningbouw zou kunnen plaatsvinden. Om de locaties te kunnen beoordelen zijn de volgende toetsingscriteria opgesteld:

- Uitbreiding moet zodanig plaatsvinden dat cultuurhistorisch waardevolle elementen niet worden geschaad.
- Een goede landschappelijke inpassing van een uitbreiding is een voorwaarde.
- Er moet sprake zijn van een goede ruimtelijke opbouw.
- Een locatie dient goed bereikbaar te zijn.
- Op de locatie mag geen geluidhinder of stankoverlast worden ondervonden.

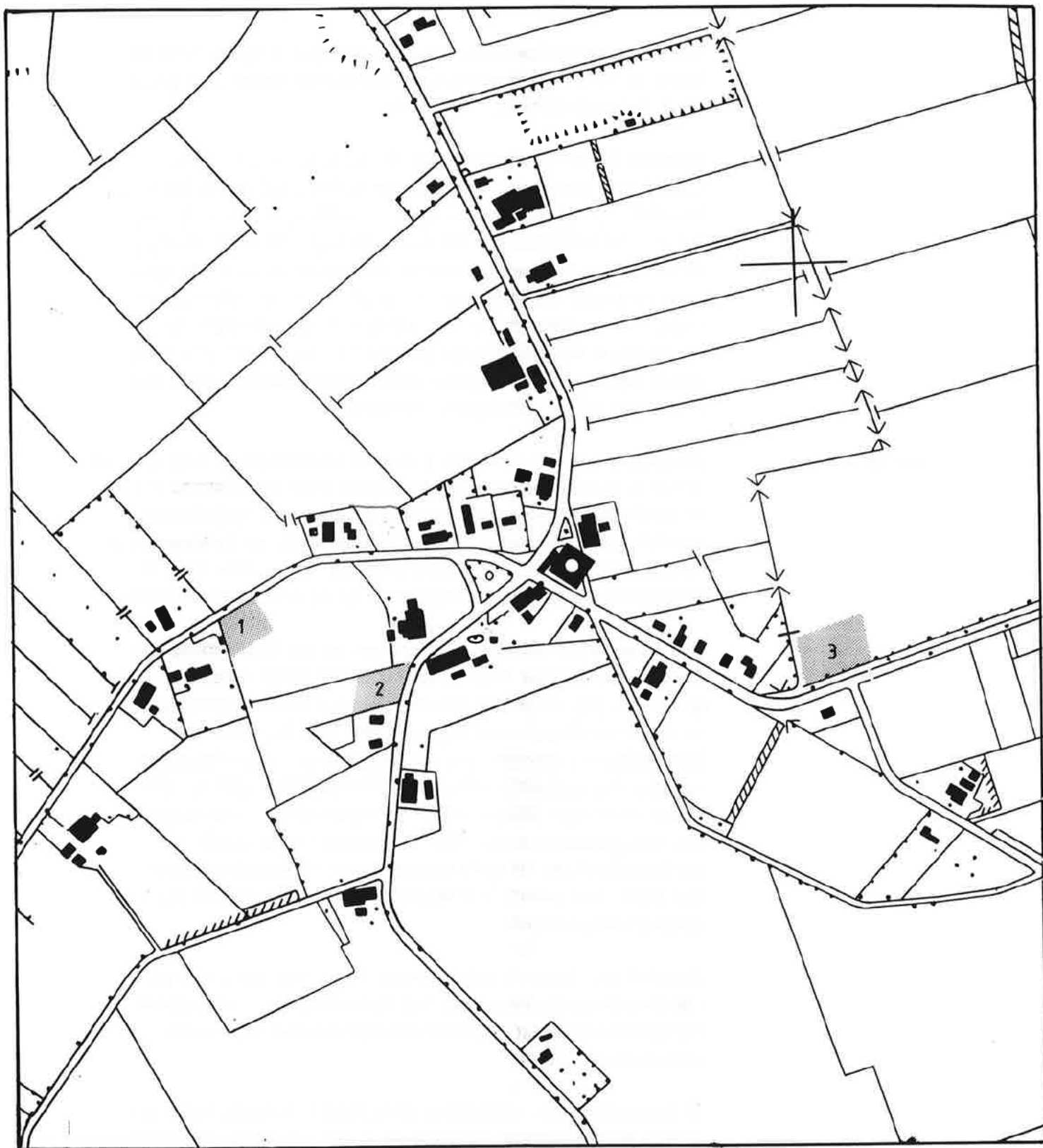
Na een nadere afweging bleken alleen enkele locaties in Donderen en Bunne geschikt voor woningbouw. Het betreft hier opvulling van open plekken. Alleen Bunne maakt deel uit van het bestemmingsplan Buitengebied. Op kaart 11.2 zijn de vier locaties in Bunne die geschikt zijn voor woningbouw aangegeven.

De situatie in Bunne wordt gekenmerkt door een concentratie van bebouwing op het kruispunt van de weg Donderen-Peize met de weg Eelde-Lieveren. De twee wegen zijn historisch gezien en ook in de huidige situatie (qua functie) gelijkwaardig. Langs de weg Eelde-Lieveren is aan weerszijden van het kruispunt een voor een esdorp van deze omvang gesloten en vrij zware lintbebouwing ontstaan. Op enige afstand ten zuidwesten van de bebouwingsconcentratie bevindt zich nog enige bebouwing, die eveneens behoort tot het dorpsgebied van Bunne.

Locatie 1 maakt duidelijk deel uit van de bebouwingsstructuur van Bunne. De locatie is direct aansluitend bij een reeds bestaande woning gesitueerd. Hierdoor wordt het fraaie aanzicht van de karakteristieke bebouwing in het centrum van Bunne op geen enkele wijze nadelig beïnvloed.

Locatie 2 is zodanig gekozen, aansluitend aan een reeds bestaande woning, dat het doorzicht op het aanliggende open gebied gehandhaafd blijft. Bovendien wordt het ruimtelijk beeld van Bunne evenwichtiger, wanneer de weg Donderen-Peize wat zwaarder wordt bebouwd.

11.2 WONINGBOUWLOCATIES IN BUNNE

nieuwbouwlocaties

BügelHajema
adviseurs

0 50 100 m

Op locatie 3 is de bouw van 2 nieuwe woningen mogelijk. Door de bouw van twee woningen wordt ter plaatse een nieuwe, acceptabele afronding van het dorp gecreëerd.

Vanwege het behoud van het landelijk karakter van het buitengebied dient wonen en niet-agrarische bedrijvigheid verder beperkt te worden tot de bestaande bebouwing. Nieuwe woningen en niet-agrarische bedrijven horen respectievelijk thuis binnen de bebouwde kom en op een bedrijventerrein. Wel kunnen vrijkomende agrarische gebouwen eventueel worden benut voor wonen of bepaalde vormen van niet-agrarische bedrijvigheid, zoals nijverheids-, ambachtelijke of dienstverlenende bedrijven. Voorwaarde hierbij is dat de niet-agrarische bedrijvigheid geen belemmeringen oplevert voor in de nabijheid gelegen agrarische bedrijven.

Overige functies

De gemeente wordt doorsneden door verschillende wegen en door de spoorlijn Zwolle-Groningen. In de toekomst dient de N34 omgebouwd te worden tot een volwaardige autoweg, waarbij alle gelijkvloerse aansluitingen omgebouwd worden tot ongelijkvloerse. Een eventuele verdubbeling van de N34 is vooralsnog niet aan de orde. Er is al besloten tot omlegging van de N386 langs de noordzijde van Vries.

Een gedeelte van de hoofdstartbaan van de Luchthaven Eelde ligt in de gemeente Vries. In de toekomst zal het aantal vluchten mogelijk worden uitgebreid. Dit kan betekenen dat een verlenging van de startbaan noodzakelijk wordt geacht. Wanneer de noodzaak tot baanverlenging voor de regionale ontwikkeling is aangetoond, zal het gemeentebestuur zich beraden of zij hier onder voorwaarden (onder andere ten aanzien van de milieubelasting) aan wil meewerken. Het gemeentebestuur blijft zich verzetten tegen nacht- en nachtrandvluchten. Dit geldt eveneens voor oefenvluchten anders dan lesvluchten van de KLS (KLM-luchtvaartschool) met vliegtuigen gestationeerd op Eelde.

Zowel bij Donderen als bij Oudemolen liggen munitie-complexen. Het complex bij Oudemolen omvat tevens een militair oefenterrein. De verwachting is dat dit militair oefenterrein rond 1998 buiten gebruik wordt gesteld.

In de gemeente zijn verschillende straalpaden, hoogspanningslijnen en een hoofdgasleiding aanwezig. Er is niet voorzien in een uitbreiding hiervan.

Net buiten de gemeente, op het grondgebied van de gemeente Haren, ligt waterwinning "De Punt". Hier wordt voor de bereiding van

drinkwater zowel grondwater als oppervlaktewater van de Drentsche Aa gebruikt. Deze waterwinning blijft gehandhaafd. In het noordelijk deel van het plangebied is tussen het Noord-Willemskanaal en de A28 een mengbekken gerealiseerd. Dit mengbekken maakt geen deel uit van het bestemmingsplan Buitengebied.

Bij Zeijen en Tynaarlo liggen zandwinningen. In de gemeente zijn geen nieuwe zandwinningen gepland.

11.6 Beleid voor de lange termijn

Per deelgebied is een beschrijving gegeven van het beleid voor de lange termijn. Verder wordt ingegaan op het overkoepelende beleid dat geldt voor het gehele plangebied (of een gedeelte daarvan).

11.6.1 Beleid per deelgebied

Allereerst wordt op grond van de kenmerken en kwaliteiten van het deelgebied, de landschapsvisie en de perspectieven voor de verschillende functies aangegeven wat de *hoofdbeleidskeuze* is voor het deelgebied.

Vervolgens wordt een overzicht gegeven van de *essentiële ruimtelijke randvoorwaarden* van het deelgebied. Op grond van de hoofdbeleidskeuze en de landschapsvisie blijken enkele van de in paragraaf 11.3 genoemde kenmerken en kwaliteiten namelijk van wezenlijk belang voor het deelgebied. Wanneer deze essentiële ruimtelijke randvoorwaarden verdwijnen, treedt er een grote verandering op van het karakter van het deelgebied.

In het beleid wordt ernaar gestreefd om bij de gebiedsontwikkeling sterk rekening te houden met deze gebiedsaspecten. Op het moment zijn deze essentiële ruimtelijke randvoorwaarden soms al in meer of mindere mate aangetast. Het beleid zal daarom gericht worden op zowel behoud alsook herstel van deze essentiële ruimtelijke randvoorwaarden.

Tenslotte is per functie aangegeven wat in het betreffende deelgebied het beleid is voor de lange termijn, de zogenaamde *functietoekenning*.

Omdat binnen een deelgebied meerdere functies kunnen plaatshebben, is mede in verband met de verschillende gebiedskenmerken en -kwaliteiten een onderlinge afstemming noodzakelijk tussen de verschillende functies. Per deelgebied is een rangorde in functies aangebracht.

Hierbij is onderscheid gemaakt in 4 klassen, namelijk:

- hoofdfuncties;
- ondergeschikte functies;
- te tolereren functies;
- ongewenste functies.

De betekenis van deze klassen is de volgende:

1. Hoofdfuncties

Een deelgebied kan één of meerdere hoofdfuncties hebben. In het laatste geval gaat het om nevengeschikte hoofdfuncties. Het beleid in het deelgebied is er in de eerste plaats op gericht om goede ontwikkelingsmogelijkheden te bieden aan deze hoofdfunctie(s). Wanneer er meerdere nevengeschikte hoofdfuncties in een deelgebied aanwezig zijn, dan zal er bij het gebruik van gronden ten behoeve van één van de hoofdfuncties rekening gehouden moeten worden met de andere hoofdfunctie(s).

2. Ondergeschikte functies

Een gebied kan één of meerdere ondergeschikte functies hebben. Ook voor deze ondergeschikte functie(s) zijn er ontwikkelingsmogelijkheden. Activiteiten en ontwikkelingen ten behoeve van een ondergeschikte functies zijn echter alleen toegestaan, wanneer ze geen ernstige schade toebrengen aan de hoofdfunctie(s) of de ontwikkelingsperspectieven daarvan. Nieuwe activiteiten en uitbreiding van activiteiten ten behoeve van een ondergeschikte functies zijn daarom alleen onder voorwaarden mogelijk. Welke voorwaarden gesteld worden, is afhankelijk van de hoofdfunctie(s) in het betreffende deelgebied.

3. Te tolereren functies

Een gebied kan één of meerdere te tolereren functies hebben. Het gaat hierbij altijd om bestaande functies in het deelgebied. In principe past een dergelijke functie minder goed in het gebied, maar deze wordt getolereerd als vorm van medegebruik. Activiteiten ten behoeve van deze functie mogen echter geen schade toebrengen aan de hoofdfunctie(s). Een te tolereren functie krijgt in principe geen verdere ontwikkelingsmogelijkheden.

4. Ongewenste functies

Een gebied kan één of meerdere ongewenste functies hebben. Deze functies zijn strijdig met de hoofdfunctie(s). Wanneer een ongewenste functie al in het deelgebied aanwezig is, is het streven voor de lange termijn gericht op verwijdering daarvan. Wanneer het

gaat om een nieuwe functie, dan wordt deze functie niet in het deelgebied toegestaan.

Het aangeven van de rangorde in functies biedt de mogelijkheid om het ruimtegebruik in het landelijk gebied in een bepaalde richting te sturen. Daarbij laat het voldoende ruimte om flexibel te kunnen reageren op veranderende inzichten en nieuwe ontwikkelingen. De functietoekenning biedt een handvat bij de afweging van de inpasbaarheid van nieuwe ontwikkelingen. Hierbij moet echter niet uit het oog verloren worden, dat er natuurlijk geen harde scheidslijn aanwezig is tussen bijvoorbeeld ondergeschikte functies en te tolereren functies.

Het beleid is zodanig geformuleerd, dat bestaande functies in de gemeente in ieder geval toekomstperspectief geboden wordt. Hierbij is het van belang om het beleid voor de verschillende deelgebieden niet los van elkaar te zien. Wanneer een bestaande functie in een bepaald deelgebied geen ontwikkelingsmogelijkheden heeft, omdat dit in strijd is met de hoofdfunctie van het deelgebied, worden er altijd ontwikkelingsmogelijkheden geboden in één of meerdere andere deelgebieden.

Voor functiewisselingen, bijvoorbeeld van landbouwgrond naar (grootschalige) boscomplexen, dient een procedure ex artikel 11 - WRO te worden toegepast (zie hoofdstuk 12).

Beekdalen I

Hoofdbeleidskeuze

In het Streekplan vallen de beekdalen I grotendeels binnen zone 5. In deze beekdalen zijn de kenmerken en kwaliteiten van een natuurlijke laaglandbeek nog in belangrijke mate aanwezig. In aansluiting op het Streekplan, het provinciaal Natuurbeleidsplan en Waterhuishoudingsplan wordt het beleid in deze beekdalen daarom gericht op behoud en verdere ontwikkeling van het natuurlijke beekdalsysteem.

Essentiële ruimtelijke randvoorwaarden

- meanderend beekbeloop;
- langgerekte openheid langs de beek en sterke verdichting van de ruimte door houtwallen evenwijdig aan en dwars op de beek;
- kwel tot aan maaiveld;
- reliëf;
- ongestoorde bodemstructuur;
- moeras;
- elzen en wilgenbroekbossen;
- waardevolle graslandvegetaties;
- grasland waardevol voor weidevogels;

- grotendeels vrij van bebouwing;
- deels onverharde wegen.

Functietoekenning

Deze hoofdbeleidskeuze betekent dat de hoofdfunctie in deze beekdalen natuur is. Landbouw kan een functie hebben bij het beheer van het gebied.

Alleen de bestaande agrarische bedrijven, de bestaande woningen en recreatiewoningen worden getolereerd. Andere functies zijn niet in dit deelgebied aanwezig en worden ook niet toegestaan. Een uitzondering vormt het recreatief medegebruik in de vorm van wandelen en fietsen. Dit wordt gezien als ondergeschikte functie. Kanoën op de Drentsche Aa wordt niet toegestaan.

Beekdalen II

Hoofdbeleidskeuze

De beken in deze beekdalen zijn grotendeels genormaliseerd. De kwel komt niet meer tot aan het maaiveld en wordt gevoed door het ondiepe grondwater, waardoor de kwel voor de natuur van minder waarde is. Verder is de traditionele houtwallenstructuur deels verdwenen. Als gevolg hiervan zijn de natuurwaarden in deze beekdalen hoofdzakelijk beperkt tot waardevolle sloten en slootkantvegetaties. Daarnaast zijn de graslanden van belang voor weidevogels.

Omdat deze beekdalen al in belangrijke mate zijn aangetast, wordt er niet naar gestreefd om hier weer een natuurlijk beekdalsysteem te ontwikkelen. Ook de provincie ziet in deze beekdalen weinig perspectief voor ontwikkeling van natuurwaarden. Deze beekdalen hebben in het Streekplan deels een zone 2- en deels een zone 3-aanduiding. Uit het provinciaal Waterhuishoudingsplan blijkt dat de waterhuishouding in grote delen deze beekdalen wordt afgestemd op de landbouw; in enkele beekdalen wordt de waterhuishouding op de natuurwaarden in het gebied zelf dan wel op natuurwaarden in het aangrenzende gebied afgestemd. In lijn met het Landschapsbeleidsplan van de gemeente wordt ervoor gekozen om de landschappelijke structuur van de beekdalen te behouden en verder te versterken. Dit betekent dat gestreefd wordt naar behoud van de openheid van de beekdalen en herstel van de beekdalbegrenzende beplanting. Tevens wordt gestreefd naar behoud van de huidige natuurwaarden.

Bunne is een cultuurhistorisch waardevolle nederzetting. In Bunne is het beleid daarom gericht op behoud en herstel van de cultuurhistorische waarden.

Essentiële ruimtelijke randvoorwaarden

- grootschalig open gebied begrensd door houtwallen; kleinschalige gebieden met houtwallen evenwijdig aan en dwars op de beek in het beekdal van de Broekenloop, de Fledders en de Zeijer stroeten;
- waardevolle sloten dwars op de beek;
- grasland waardevol voor weidevogels;
- weinig bebouwing;
- Bunne cultuurhistorisch waardevolle nederzetting;
- deels onverharde wegen.

Functietoekenning

Op de lange termijn zijn de grondgebonden landbouw en de natuur nevengechikte hoofdfuncties.

Bestaande grondgebonden agrarische bedrijven kunnen zich hier gewoon ontwikkelen. Met het oog op het behoud van de openheid is nieuwvestiging van agrarische bedrijven, zowel grondgebonden als niet-grondgebonden, echter niet toegestaan.

Herstel van natuurwaarden is mogelijk, wanneer bestaande grondgebonden bedrijven daarvan geen al te groot nadeel ondervinden. Hierbij kan gedacht worden aan herstel van halfnatuurlijke graslanden en herstel van de houtwallenstructuur. Herstel van de beekdalbegeleidende houtwallen heeft prioriteit boven herstel van dwarswallen. Deze houtwallen kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan verbetering van de ecologische verbindingen.

Het provinciaal beleid is gericht op versterking van de ecologische verbindingzone tussen Zeegse en Eelde en natuurontwikkeling in de beekdalen van de Eischenbroekse Loop en de Broekenloop. Herstel van natuurwaarden verdient daarom de voorkeur in de beekdalen ten oosten van Vries en in het beekdal van de Broekenloop.

Bosbouw verenigt zich niet met het streven naar behoud van de openheid en wordt daarom niet toegestaan.

Zowel grootschalige recreatiebedrijven en -terreinen als kleinschalige vormen van verblijfsrecreatie passen eveneens niet in het open karakter van de beekdalen. Ontwikkelingen met betrekking tot de kleine watersport (kanoën), zoals de aanleg van passantenplaatsen, zijn onder voorwaarden wel mogelijk. Ook andere vormen van recreatief medegebruik, zoals wandelen en fietsen, zijn mogelijk.

De bestaande woningen en niet-agrarische bedrijven worden in dit deelgebied gezien als ondergeschikte functie. Onder voorwaarden

kunnen voormalige agrarische gebouwen worden benut voor wonen of bepaalde vormen van niet-agrarische bedrijvigheid.

In paragraaf 11.4 is aan de orde gekomen dat enkele locaties in Bunne na een nadere afweging geschikt bleken te zijn voor woningbouw. Het betreft de invulling van open plekken. Op deze locaties is de bouw van een nieuwe burgerwoning toegestaan.

Essen en veldontginningen

Hoofdbeleidskeuze

In het Streekplan valt het gebied van de essen en veldontginningen binnen zone 2 en 3. Het gebied is vanuit cultuurhistorisch oogpunt zeer waardevol. Het streven is erop gericht het karakteristieke landschap te behouden en verder te versterken. Dit betekent dat het lange termijnbeleid allereerst gericht is op behoud van de karakteristieke kenmerken van de essen, te weten openheid, bolle ligging en het esdek. Tevens wordt in aansluiting op het Landschapsbeleidsplan gestreefd naar verdichting van de esranden, omdat in de loop van de tijd al veel van de esrandbosjes verdwenen zijn. In de cultuurhistorisch waardevolle nederzettingen Taarlo en Bunne wordt tenslotte gestreefd naar behoud en herstel van de cultuurhistorische waarden van deze buurtschappen.

Essentiële ruimtelijke randvoorwaarden

- bijzonder stuifzandgebied met veel micro-reliëf bij Zeegse;
- essen met bolle ligging en esdek;
- hoger gelegen rug bestaande uit Bunneresch en Noorderesch ten noorden van Donderen geomorfologisch zeer waardevol (GEA-object);
- waardevolle vennen, veentjes en poelen;
- waardevolle boscomplexen met naalddhout, stuifzanden, Jeneverbesstruwelen, heide- en veenvegetaties;
- Noordsche Veld waardevol heide- en veengebied; veengebied deels begroeid met naaldbos en Eiken-Berkenbos;
- open essen begrensd door houtwallen en bosjes;
- Zeijerstrubben oud esbos: rijk Eiken-Berkenbos met grote concentratie broedvogels;
- plaatselijk aan de randen van essen waardevolle akkeronkruidenvegetaties;
- archeologisch waardevolle gebieden, zoals Noordsche Veld en verschillende essen;
- bebouwing geconcentreerd in de dorpen;
- Taarlo en Bunne cultuurhistorisch waardevolle nederzettingen;
- kronkelig wegenpatroon met deels onverharde wegen.

Functietoekenning

Om dit landschap in stand te houden is een belangrijke rol weggelegd voor de landbouw. Met name in de zone 3-gebieden zijn ook belangrijke natuurwaarden aanwezig. In de zone 3-gebieden worden grondgebonden landbouw en natuur daarom gezien als nevenschikte hoofdfuncties. In de rest van dit deelgebied is de grondgebonden landbouw de hoofdfunctie. In lijn met het Structuurschema Groene Ruimte heeft de grondgebonden landbouw het primaat en wordt intensieve veehouderij gezien als ondergeschikte activiteit.

Vanwege de belangrijke landschappelijke en natuurlijke waarden van de essen en veldontginningen wordt vestiging van agrarische bedrijven in principe niet toegestaan. Bij vestiging van agrarische bedrijven wordt de voorkeur gegeven aan het gebied van de jonge veldontginningen. Alleen wanneer er zwaarwegende argumenten zijn, is vestiging van een grondgebonden bedrijf binnen de veldontginningen die zijn gelegen in zone 2 onder voorwaarden mogelijk. Met het oog op het behoud van de karakteristieke openheid van de essen is vestiging van agrarische bedrijven op de essen niet toegestaan.

Vestiging van nieuwe niet-grondgebonden bedrijven is in het gehele deelgebied uitgesloten.

De aanplant van bos op de essen is ongewenst. Ter versterking van het karakteristieke landschap bestaat er echter wel de mogelijkheid voor aanplant van kleinere bossen aan de rand van de essen.

Herstel van natuurwaarden is eventueel mogelijk langs en zo mogelijk ook op de essen ten gunste van de karakteristieke akkeronkruidenvegetaties en in de bosjes. Met name de Zeijerstrubben komen hiervoor in aanmerking, omdat dit bos deel uitmaakt van de ecologische hoofdstructuur.

Met name bij Zeegse heeft dit deelgebied een belangrijke recreatieve functie. Het beleid is gericht op handhaving van bestaande verblijfsrecreatiebedrijven en dagrecreatieve terreinen. Met het oog op het behoud van de karakteristieke openheid van de essen wordt in het gehele deelgebied geen ruimte geboden voor nieuwe recreatiebedrijven en -terreinen. Ontwikkeling van kleinschalige vormen van verblijfsrecreatie, zoals kamperen bij de boer, is onder voorwaarden wel mogelijk. Op de essen wordt hiervoor echter geen ruimte geboden. Het gebied leent zich verder uitstekend voor recreatief medegebruik.

De bestaande woningen en niet-agrarische bedrijven worden in dit deelgebied gezien als ondergeschikte functie. Onder voorwaarden kunnen voormalige agrarische gebouwen worden benut voor wonen of bepaalde vormen van niet-agrarische bedrijvigheid.

In paragraaf 11.4 is aan de orde gekomen dat enkele locaties in Bunne na een nadere afweging geschikt bleken te zijn voor woningbouw. Op deze locaties is de bouw van een nieuwe burgerwoning toegestaan.

Jonge veldontginningen

Hoofdbeleidskeuze

In tegenstelling tot de overige deelgebieden wordt de basis voor de lange termijnvisie voor dit deelgebied niet gevormd door een landschapsvisie. Toch heeft ook het landschap van de jonge veldontginningen een belevingswaarde. Het deelgebied biedt goede perspectieven voor ontwikkeling van de landbouw. In aansluiting op het Streekplan en het Waterhuishoudingsplan wordt er naar gestreefd de landbouw ook op de lange termijn goede ontwikkelingsmogelijkheden te bieden. Uiteraard geldt wel als nevensdoelstelling dat de essentiële ruimtelijke randvoorwaarden van het gebied behouden blijven.

Essentiële ruimtelijke randvoorwaarden

- open gebied met plaatselijk verdichting in de vorm van boselementen;
- hoofdzakelijk grootschalige gebied;
- waardevolle vennen, veentjes en poelen;
- waardevolle oevervegetaties langs sloten en wijken; sloten en wijken van waarde voor watervogels;
- hoogveenrestant in Bunnerveen, waardevol voor vogels;
- bebouwing langs ontginningsassen;
- deels onverharde wegen.

Functietoekenning

Grondgebonden landbouw overheerst in het gebied en dit is dan ook de hoofdfunctie. Intensieve veehouderij wordt gezien als ondergeschikte activiteit.

Vestiging van nieuwe grondgebonden bedrijven, eventueel met een neventak intensieve veehouderij, is onder voorwaarden mogelijk.

Vestiging van niet-grondgebonden bedrijven is alleen mogelijk in zone 1-gebieden, wanneer het verplaatsing van bestaande bedrijven betreft die elders om milieuhygiënische redenen in de knel zijn gekomen.

Bosbouw wordt gezien als ondergeschikte functie. Aanplant van bos is mogelijk. Zoals al in het Landschapsbeleidsplan van de gemeente

is aangegeven, is het beleid erop gericht bij bosaanplant rekening te houden met de schaal van het landschap. Dit betekent dat de voorkeur uitgaat naar aanplant van grotere aaneengesloten bos-complexen.

Het beleid is gericht op behoud en herstel van de landschappelijke waarden en behoud van de bestaande natuurwaarden van het gebied. Om de ontwikkelingsmogelijkheden van de landbouw niet in de weg te staan is het beleid niet gericht op ontwikkeling van nieuwe natuurwaarden.

Recreatie is een ondergeschikte functie. Het beleid is gericht op handhaving van het bestaande verblijfsrecreatiebedrijf. Vestiging van nieuwe verblijfsrecreatiebedrijven is onder voorwaarden mogelijk, al gaat de voorkeur uit naar ontwikkelingen op of bij bestaande bedrijven. Ook nieuwe dagrecreatieve terreinen, zoals een recreatieplas en een golfterrein, zijn onder voorwaarden mogelijk. Ditzelfde geldt voor kleinschalige vormen van verblijfsrecreatie.

Met betrekking tot wonen en niet-agrarische bedrijvigheid geldt hetzelfde beleid als voor het deelgebied van de essen en veldontginningen.

11.6.2 Deelgebied overschrijdend beleid

Er zijn natuurlijk geen strikte scheidingen tussen de verschillende deelgebieden. Naast het beleid voor de afzonderlijke deelgebieden is er daarom ook nog een overkoepelend beleid dat geldt voor het gehele grondgebied (of een gedeelte daarvan). Dit beleid heeft allereerst betrekking op enkele overkoepelende essentiële ruimtelijke randvoorwaarden, te weten hydrologische relaties tussen deelgebieden en ecologische verbindingzones. Daarnaast zijn er door de provincie milieubeschermingsgebieden aangewezen, waarvoor een bepaalde regelgeving geldt. Tenslotte gaat het om beleid ten aanzien van wegen, de spoorlijn en dergelijke.

Via de grondwaterstroming zijn er relaties tussen verschillende deelgebieden. De essen en veldontginningen en de jonge veldontginningen fungeren als inziggebieden. Neerslagwater infiltreert hier in de bodem en stroomt in de richting van de lager gelegen beekdalen, waar het als kwelwater uittreedt. In een deel van de beekdalen van de Drentsche Aa en de Broekenloop komt de kwel nog tot aan het maaiveld. In de overige beekdalen wordt de kwel door sloten of drainage afgevangen. De kwelstroom is essentieel voor het voortbestaan van de waardevolle graslandvegetaties in de Beekdalen I.

Deze hydrologische relatie tussen inzijg- en kwelgebieden kan gezien worden als een overkoepelende essentiële ruimtelijke randvoorwaarde. Het beleid is erop gericht deze grondwaterrelatie op de lange termijn te handhaven.

Al eerder is aangegeven dat het provinciaal beleid gericht is op de realisering van twee ecologische verbindingzones in de gemeente Vries, te weten de trajecten Zeijen-Zeegse en Zeegse-Eelde. De gemeente is al rijk aan ecologische verbindingen via waterlopen, bosjes en houtwallen. In navolging van het provinciaal Natuurbeleidsplan is het lange termijnbeleid gericht op behoud en versterking van de verbindingfunctie. Bij versterking van de verbindingfunctie wordt prioriteit gegeven aan de genoemde trajecten Zeijen-Zeegse en Zeegse-Eelde.

Gedeelten van de gemeente zijn aangewezen als milieubeschermingsgebied I, II en III (zie de kaarten 8.1 en 9.1). Voor deze gebieden wordt een beleid gevoerd zoals opgenomen in de provinciale milieuverordening.

Uit het Streekplan blijkt dat er in de toekomst mogelijk aanpassingen plaatsvinden aan wegen en aan de spoorlijn. Met betrekking tot dergelijke zaken volgt het bestemmingsplan het Streekplan.

12 BESTEMMINGSPLANBELEID

12.1 Inleiding

Het beleid voor de lange termijn is vertaald naar het beleid voor de korte termijn, het feitelijke bestemmingsplanbeleid. Op enkele punten zijn er verschillen aanwezig tussen het beleid voor de lange en het beleid voor de korte termijn. De reden hiervoor is allereerst dat bepaalde veranderingen die op de lange termijn nagestreefd worden, op de korte termijn niet aanvaardbaar zijn. Er moet eerst een maatschappelijk draagvlak gevormd worden, mede vanwege het feit dat veel veranderingen op basis van vrijwillige medewerking moeten plaatsvinden. Daarnaast ontbreken in enkele gevallen de (financiële) middelen om veranderingen op de korte termijn uit te voeren.

Het beleid voor de korte (en lange) termijn wordt niet alleen gevoerd via het bestemmingsplan. In paragraaf 12.2 wordt een overzicht gegeven van het bestemmingsplanbeleid, dat vertaald is in de voorschriften. In paragraaf 12.3 wordt kort ingegaan op de belangrijkste andere middelen die de gemeente wil inzetten bij de uitvoering van haar beleid.

12.2 Bestemmingsplanbeleid

In de structuurvisie voor de lange termijn is aangegeven dat het beleid gericht is op behoud en herstel van de essentiële ruimtelijke randvoorwaarden van de verschillende deelgebieden. Met het oog hierop is in bepaalde deelgebieden voor een aantal werkzaamheden een aanlegvergunning vereist. Het gaat hierbij om werkzaamheden zoals het vellen en rooien van houtopstanden. Het aanlegvergunningstelsel verschilt per deelgebied. In hoofdstuk 13 (planbeschrijving) wordt hier nader op ingegaan.

Beekdalen I

Landbouw

In het gebied zijn enkele grondgebonden bedrijven aanwezig. De ontwikkelingsmogelijkheden van deze bedrijven worden beperkt. Hout-, boom en/of fruitteelt is niet toegestaan, omdat dit niet past in het beekdallandschap.

Nieuwvestiging van agrarische bedrijven is in het gebied niet toegestaan, omdat gestreefd wordt naar behoud, herstel en ontwikkeling van het natuurlijke beekdalsysteem.

De mogelijkheid bestaat om de agrarische functie van de boerderijen om te zetten in een woonfunctie. Voormalige agrarische schuren kunnen niet gebruikt worden voor niet-agrarische bedrijvigheid.

Bosbouw

Aanplant van bos is in het gebied niet toegestaan.

In het kader van het herstel van de houtwallenstructuur in de beekdalen is aanplant van houtopstanden toegestaan. Hiervoor is wel een aanlegvergunning vereist.

Natuur

Het beleid is gericht op het behoud, herstel en ontwikkeling van de landschappelijke en natuurlijke waarden van deze beekdalen.

Recreatie

De bestaande recreatiewoningen zijn op de plankaart als zodanig aangegeven. Verder is in het gebied geen verblijfsrecreatie toegestaan. Dit betekent dat ook een aantal in de Wet op de openluchtrecreatie bedoelde kleinschalige vormen van verblijfsrecreatie niet zijn toegestaan.

In het gebied wordt ruimte geboden voor recreatief medegebruik, zoals wandelen en fietsen. Kanoën op de Drentsche Aa is niet toegestaan.

Wonen

De bestaande woningen zijn als zodanig bestemd. De mogelijkheid bestaat om de agrarische functie van de boerderij om te zetten in een woonfunctie.

Niet-agrarische bedrijvigheid

Niet-agrarische bedrijvigheid is in het gebied niet toegestaan.

Beekdalen II

Landbouw

Het beleid biedt ruime mogelijkheden voor de ontwikkeling van de bestaande (in hoofdzaak) grondgebonden bedrijven. Met het oog op het behoud van de openheid wordt er slechts ruimte geboden voor een beperkte tak intensieve veehouderij. Hout-, boom- en/of fruitteelt en de teelt in kassen is niet toegestaan, omdat dit niet past in het beekdallandschap.

Intensieve veehouderijbedrijven zijn niet in deze beekdalen aanwezig.

Omdat gestreefd wordt naar behoud van de openheid, zijn er geen mogelijkheden voor de vestiging van nieuwe, zowel grondgebonden als niet-grondgebonden, agrarische bedrijven.

Er zijn mogelijkheden voor functiewijziging van agrarische bedrijfsgebouwen naar wonen en niet-agrarische bedrijven, mits landschappelijk, milieutechnisch en landbouwkundig aanvaardbaar.

Bosbouw

Bosbouw is in het gebied niet toegestaan.

Versterking van de beekdalranden door de aanplant van houtopstanden is wel mogelijk. Hiervoor is echter wel een aanlegvergunning vereist.

Natuur

Het beleid is gericht op het behoud en herstel van de landschappelijke en natuurlijke waarden van deze beekdalen.

Recreatie

Met het oog op het behoud van de openheid van de beekdalen zijn kleinschalige vormen van verblijfsrecreatie niet toegestaan.

Het bestemmingsplan biedt ruimte voor de inrichting van kleinschalige dagrecreatieve voorzieningen, zoals fiets-, wandel- en ruitersporen, passantenplaatsen voor kanoërs en picknickplaatsen.

Wonen

De bestaande woningen zijn als zodanig bestemd. De mogelijkheid bestaat om de agrarische functie van boerderijen om te zetten in een woonfunctie. In Bunne zijn er mogelijkheden voor de bouw van 4 nieuwe woningen, waarvan twee locaties zijn gelegen in het beekdal.

Niet-agrarische bedrijvigheid

Het aantal bedrijven wordt in principe beperkt tot de bestaande. De mogelijkheid bestaat echter vrijkomende agrarische gebouwen onder voorwaarden te gebruiken voor nijverheids-, ambachtelijke of dienstverlenende bedrijven.

Essen en veldontginningen

Landbouw

Het beleid biedt ruime mogelijkheden voor de ontwikkeling van de bestaande (in hoofdzaak) grondgebonden bedrijven. Met uitzondering van de essen wordt ruimte geboden aan teelt in kassen en hout-, boom- en/of fruitteelt. Veel bebouwing wordt ongewenst geacht in het deelgebied van de essen en veldontginningen. De ruimte voor het opzetten van een tak intensieve veehouderij wordt daarom beperkt.

Bestaande intensieve veehouderijbedrijven krijgen eveneens beperkte uitbreidingsmogelijkheden. Uiteraard geldt hierbij dat uitbreiding van veehouderijbedrijven alleen mogelijk is, wanneer dit verenigbaar is met de milieuwetgeving.

Vestiging van grondgebonden agrarische bedrijven is onder voorwaarden mogelijk in de veldontginningen, voorzover deze zijn gelegen in zone 2. Vestiging in de jonge veldontginningen heeft echter de voorkeur. Op de essen nieuwvestiging niet toegestaan. Vestiging van nieuwe intensieve veehouderijbedrijven is in het gehele deelgebied niet toegestaan.

Functiewijziging van agrarische bedrijfsgebouwen naar wonen en niet-agrarische bedrijven is mogelijk, mits landschappelijk, milieutechnisch en landbouwkundig aanvaardbaar.

Bosbouw

Ter versterking van de esranden is de aanplant van kleine boscomplexen toegestaan. Hiervoor is wel een aanlegvergunning vereist.

Natuur

Het beleid is gericht op behoud en herstel van de landschappelijke en natuurlijke waarden van de essen en veldontginningen.

Recreatie

De omvang van de bestaande dagrecreatieve terreinen wordt beperkt tot de bestaande grootte. Wel wordt ruimte geboden aan uitbreiding van de bestaande verblijfsrecreatiebedrijven, onder voorwaarden van landschappelijke en milieutechnische inpasbaarheid en het kunnen aantonen van de behoefte. Nieuwe recreatiebedrijven en -terreinen zijn niet toegestaan.

De Wet op de openluchtrecreatie verruimt de mogelijkheden voor kleinschalige vormen van verblijfsrecreatie. Op grond van de Kampeerwet kon ontheffing verleend worden voor het houden van tien kampeermiddelen op een agrarisch erf (kamperen bij de boer). Op basis van de Wet op de openluchtrecreatie kan ontheffing verleend worden voor vijftien kampeermiddelen. Deze mogen ook buiten het agrarisch erf gesitueerd worden en zelfs bij een gewone woning. Omdat het ongewenst wordt geacht wanneer er in het gehele deelgebied kampeermiddelen kunnen verschijnen, wordt de mogelijkheid voor het houden van ten hoogste vijftien kampeermiddelen beperkt tot de agrarische erven. Op de essen zijn kleinschalige vormen van verblijfsrecreatie niet toegestaan.

Het bestemmingsplan biedt ruimte voor de inrichting van kleinschalige dagrecreatieve voorzieningen, zoals fiets-, wandel- en ruiterspaden en picknickplaatsen.

Wonen

De bestaande woningen zijn als zodanig bestemd. De mogelijkheid bestaat om de agrarische functie van boerderijen om te zetten in een woonfunctie.

In Bunne zijn er mogelijkheden voor de bouw van 4 nieuwe woningen, waarvan twee locaties zijn gelegen in het gebied van de essen en oude veldontginningen.

Niet-agrarische bedrijvigheid

Het aantal bedrijven wordt in principe beperkt tot de bestaande. De mogelijkheid bestaat echter vrijkomende agrarische gebouwen onder voorwaarden te gebruiken voor nijverheids-, ambachtelijke of dienstverlenende bedrijven.

Jonge veldontginningen

Landbouw

In de jonge veldontginningen is het beleid gericht op het bieden van ruime mogelijkheden voor de ontwikkeling van de bestaande (in hoofdzaak) grondgebonden bedrijven, inclusief de ruimte voor het opzetten van een tak intensieve veehouderij. Er wordt ruimte geboden aan teelt in kassen en hout-, boom- en/of fruitteelt.

Bestaande intensieve veehouderijbedrijven krijgen ruime uitbreidingsmogelijkheden.

Er worden vestigingsmogelijkheden geboden aan zowel grondgebonden als niet-grondgebonden bedrijven. Nieuwe bedrijven dienen zoveel mogelijk in de bestaande bebouwingslinten gebouwd te worden en in ieder geval aan de openbare weg. Vestiging van nieuwe niet-grondgebonden bedrijven is alleen mogelijk in zone 1-gebieden, wanneer het verplaatsing van bestaande bedrijven betreft die elders om milieuhygiënische redenen in de knel zijn gekomen.

Uiteraard geldt als uitgangspunt dat uitbreiding of nieuwvestiging van veehouderijbedrijven alleen mogelijk is, wanneer dit verenigbaar is met de milieuwetgeving.

Er zijn mogelijkheden voor functiewijziging van agrarische bedrijfsgebouwen naar wonen en niet-agrarische bedrijven, mits landschappelijk, milieutechnisch en landbouwkundig aanvaardbaar.

Natuur

Het beleid is gericht op behoud en herstel van de landschappelijke waarden en behoud van de natuurlijke waarden van de jonge veldontginningen.

Bosbouw

Er wordt ruimte geboden voor bosbouw. In het gebied ten oosten van De Punt en in het gebied Zeijerlaar wordt gestreefd naar behoud van de openheid. Bosbouw is in dit gebied niet toegestaan. De grootte van de boscomplexen dient te passen in de schaal van het landschap. Voor de aanplant van bos is daarom een aanlegvergunning vereist. Bij de beoordeling over het al dan niet verlenen van een aanlegvergunning wordt het Landschapsbeleidsplan betrokken.

Recreatie

Het beleid is gericht op handhaving en kwaliteitsverbetering van het aanwezige verblijfsrecreatiebedrijf. Er wordt ruimte geboden aan uitbreidingen van het bestaande bedrijf, onder voorwaarden van landschappelijke en milieutechnische inpasbaarheid en het kunnen aantonen van de behoefte.

Hoewel in de structuurvisie voor de lange termijn is aangegeven dat nieuwe verblijfsrecreatieve bedrijven onder voorwaarden mogelijk zijn, geeft het bestemmingsplanbeleid deze mogelijkheid niet.

Gezien de belangen die in het geding zijn, lijkt het verstandig hiervoor de meest uitgebreide planologische procedure te volgen.

Ook in dit deelgebied geldt dat het houden van ten hoogste vijftien kampeermiddelen alleen mogelijk is op de agrarische erven.

Het bestemmingsplan biedt tenslotte ruimte voor de inrichting van kleinschalige dagrecreatieve voorzieningen, zoals fiets-, wandel- en ruiterspaden en picknickplaatsen.

Wonen

De bestaande woningen zijn als zodanig bestemd. De mogelijkheid bestaat om de agrarische functie van boerderijen om te zetten in een woonfunctie.

Niet-agrarische bedrijvigheid

Het aantal bedrijven wordt in principe beperkt tot de bestaande.

De mogelijkheid bestaat echter vrijkomende agrarische gebouwen onder voorwaarden te gebruiken voor nijverheids-, ambachtelijke of dienstverlenende bedrijven.

Overige functies

Voor de stortplaats bij Ubbena is een apart bestemmingsplan van kracht. Het beleid is gericht op een goede landschappelijke inpassing van de stortplaats bij Ubbena na beëindiging van het gebruik. Deze landschappelijke inpassing kan onderdeel uitmaken van de inrichting van de ecologische verbindingzone tussen Zeijen en Zeegse.

Deelgebiedoverschrijdend
beleid

Het beleid voor de lange termijn is gericht op handhaving van de relaties tussen inrij- en kwelgebieden. Zoals al eerder bleek, is de waterhuishouding in de inrijgebieden van belang voor de kwelstroom in de Beekdalen I. Dit belang neemt toe naarmate de afstand tot de kwelgebieden kleiner wordt. Met het oog hierop zijn twee hydrologische aandachtsgebieden ingesteld (zie toetsingskaart). Deze hydrologische aandachtsgebieden zijn afgeleid van de functie-toekenning voor het freatisch grondwater in het provinciaal Waterhuishoudingsplan. In hydrologisch aandachtsgebied I en delen van hydrologisch aandachtsgebied II zijn alle ingrepen in de waterhuishouding, zoals het graven en dempen van sloten, het wijzigen van het greppelsysteem en het aanbrengen van drainage, beperkt toegestaan. In de rest van hydrologisch aandachtsgebied II zijn alleen grote ingrepen in de waterhuishouding, zoals het graven en dempen van sloten, beperkt toegestaan. Bij de beoordeling over het al dan niet toestaan van deze ingrepen wordt een afweging gemaakt tussen de landbouw- en natuurbelangen.

Op de toetsingskaart zijn in overeenstemming met het provinciaal Natuurbeleidsplan ook twee ecologische verbindingzones aangegeven. Het bestemmingsplan biedt ruimte voor de (mogelijke) inrichting van deze verbindingzones.

Op de plankaart zijn de verschillende milieubeschermingsgebieden aangegeven. Bij de beoordeling van aanvragen voor aanlegvergunningen, wijzigingen en vrijstellingen dient hiermee rekening te worden gehouden. Dit betekent dat in milieubeschermingsgebied II bij de situering van voorzieningen bijvoorbeeld aan de bescherming c.q. verbetering van het aspect stilte moet worden getoetst. In het grondwaterbeschermingsgebied (milieubeschermingsgebied I) wordt een aantal risicodragende activiteiten, zoals grootschalige recreatieve voorzieningen, geweerd. Deze regeling is conform de provinciale milieuverordening.

De archeologisch waardevolle gebieden (meldingsgebieden) in de gemeente zijn eveneens op de plankaart aangegeven. Het ophogen, ontgronden, egaliseren, ontginnen en diepploegen van deze gronden wordt beperkt.

Het hunebed ten noorden van Zeijen is op de plankaart niet nader aangeduid. Het hunebed is een beschermd monument en wordt derhalve al in het kader van de Monumentenwet beschermd.

12.3 Overig beleid

In het Landschapsbeleidsplan heeft de gemeente haar visie ten aanzien van het landschap neergelegd. De structuurvisie voor de lange termijn is hierop afgestemd. In het bestemmingsplanbeleid is al aangegeven dat dit Landschapsbeleidsplan in bepaalde gevallen, zoals bij een aanvraag voor een aanplantvergunning van bos, betrokken dient te worden bij de afweging over het al dan niet toestaan van een activiteit. Het beleid van de gemeente is echter tevens gericht op behoud en verdere versterking van de gewenste landschapsstructuur. Maatregelen met betrekking tot beheer van bestaande en het aanbrengen van nieuwe beplantingen worden hiertoe in jaarlijkse uitvoeringsplannen in overleg met grondeigenaren en -gebruikers en eigenaren van omliggende gronden nader uitgewerkt.

Al eerder kwam aan de orde dat de gemeente deel uitmaakt van het waardevol cultuurlandschap (WCL) Noord-Drenthe. Daarnaast behoort het oostelijke deel van de gemeente tot het ROM-gebied Drentsche Aa/Elperstroom. In het kader van deze projecten zijn er financiële middelen beschikbaar van het rijk. De gemeente zal zich er sterk voor maken te bevorderen dat enkele gewenste ontwikkelingen, zoals die aangegeven zijn in de structuurvisie voor de lange termijn, via deze projecten gerealiseerd worden. Hierbij wordt bijvoorbeeld gedacht aan natuurontwikkeling in de Beekdalen I in het kader van het ROM-project. In het deelgebied van de essen en veldontginningen kunnen WCL-projecten een bijdrage leveren bij de versterking van het karakteristieke landschap. Verder kunnen WCL-projecten een bijdrage leveren aan de versterking van het recreatief product door de aanleg van parkeer-, wandel- en fietsmogelijkheden.

Via overleg met de Welstandscommissie zal de gemeente bevorderen dat nieuwe woningen qua architectuur passen in het landschapelijke beeld.

DEEL 3 VORMGEVING VAN HET PLAN

13 PLANBESCHRIJVING

13.1 Inleiding

In hoofdstuk 12 is het korte termijnbeleid voor het plangebied weer-gegeven. Dit moet in het bestemmingsplan worden vertaald in voor-schriften. In dit hoofdstuk is als tussenstap thematisch per sector aangegeven hoe de korte termijnbeleidskeuzen concreet worden vertaald in voorschriften. Op deze wijze wordt tevens inzichtelijk hoe beleidskeuzen bijvoorbeeld over boerderijbouw of over natuuront-wikkeling verschillen per deelgebied.

Bij de beoordeling in het kader van een wijziging ex artikel 11 WRO, van aanlegvergunningen en vrijstellingen wordt, indien nodig, infor-matie ingewonnen. De tekst en de kaarten in de toelichting kunnen hierbij een hulpmiddel vormen. Deze toelichtingskaarten hebben echter geen enkele juridische status.

13.2 Landbouw

13.2.1 De bestemming

Bestaande agrarische
bedrijven

In het plangebied zijn alle bestaande agrarische bedrijven in de be-stemming begrepen. Daartoe zijn deze bedrijven op de plankaart aangeduid. Er is onderscheid gemaakt tussen "agrarische bedrijven" en "grondgebonden agrarische bedrijven".

In principe zijn alle bestaande agrarische bedrijven voor "grondge-bonden agrarisch bedrijf" bestemd. Indien er sprake is van een be-stand in hoofdzaak niet-grondgebonden bedrijf is er bestemd voor "agrarisch bedrijf". Dit is in overeenstemming met het lange termijn-beleid om het aantal niet-grondgebonden bedrijven niet verder te laten toenemen.

Nieuwe agrarische bedrij-
ven

Nieuwe (volwaardige) grondgebonden en niet-grondgebonden agrari-sche bedrijven kunnen via wijziging ex artikel 11 WRO worden gereali-seerd. Vestiging van grondgebonden agrarische bedrijven is zowel mogelijk binnen de bestemming Jonge veldontginningen alsook binnen de bestemming Essen en veldontginningen, met uitzondering de zone 3-gebieden en van de gronden die op de toetsingskaart zijn aangeduid

met "essen" en "handhaven openheid". Vestiging binnen de Jonge veldontginningen heeft hierbij prioriteit.

Vestiging van (niet-grondgebonden) agrarische bedrijven is alleen mogelijk in de zone 1-gebieden binnen de bestemming Jonge veldontginningen, wanneer het verplaatsing van een bestaand bedrijf betreft dat elders om milieuhygiënische redenen in de knel is gekomen; voorbeelden hiervan zijn te saneren situaties met betrekking tot de woonomgeving of vanwege de realisatie van een natuurontwikkelingsgebied.

De wijziging is niet van toepassing binnen de geluidszone van het vliegveld en de veiligheidszones A en B rond het munitiedepot.

In alle gevallen geldt dat vestiging van een agrarisch bedrijf alleen mogelijk is op gronden die binnen een strook van 200 m uit de weg zijn gelegen dan wel in voormalige agrarische bedrijfsgebouwen die hiervoor door hun afmetingen geschikt zijn of eenvoudig geschikt gemaakt kunnen worden.

Wijziging van agrarische
bedrijven in andere
functies

De agrarische functie kan voor alle agrarische bedrijven worden gewijzigd (ex artikel 11 WRO) in de volgende functies:

- wonen (afhankelijk van bouw/volume kunnen meerdere woningen per agrarisch bedrijf worden toegestaan);
- sociale, culturele, medische, maatschappelijke en educatieve functies in combinatie met wonen (met uitzondering van de bestemming Beekdalen I);
- niet-agrarische bedrijven voorzover genoemd in de Staat van bedrijven in combinatie met wonen (met uitzondering van de bestemming Beekdalen I);
- een recreatieve functie, zoals een kampeerboerderij, in combinatie met wonen (met uitzondering van de bestemming Beekdalen I).

Als aanvullende voorwaarden gelden:

- de landschappelijk verstorende bebouwing dient te worden afgebroken;
- in gebieden die op de plankaart zijn aangeduid met milieubeschermingsgebied II mogen via de wijziging geen lawaaierige functies worden geïntroduceerd.

In de geluidszone rond het vliegveld en de veiligheidszones A en B rond de munitiedepots, is wijziging naar wonen niet toegestaan.

13.2.2 Het bouwen

Bouwperceel

Het bouwen ten behoeve van een bestaand agrarisch bedrijf is gebonden aan een maximale oppervlakte van 1.5 ha, waarvan de plaats voor de bestaande bedrijven indicatief middels een cirkelaanduiding op de

plankaart is aangegeven. Via een vrijstelling kan deze oppervlakte vergroot worden tot 2 ha.

Gebouwen

Binnen het bouwperceel mogen bedrijfsgebouwen en 1 bedrijfswoning ten behoeve van het agrarisch bedrijf worden opgericht die aan de volgende maatvoering dienen te voldoen:

Bedrijfsgebouwen:

- bouwhoogte: maximaal 12 m;
- goothoogte: maximaal 4.50 m, bij vrijstelling 6 m;

Kassen:

- maximaal 1.000 m² binnen bepaalde bestemmingen (zie elders in deze paragraaf);

Bedrijfswoning:

- bouwhoogte: maximaal 8 m;
- goothoogte: maximaal 3.50 m.

De plaats van de bebouwing dan wel uitbreidingsrichting van ieder bedrijf is middels een pijlaanduiding indicatief op de plankaart aangegeven.

Middels het stellen van nadere eisen kan worden verplicht tot:

- het bouwen binnen een denkbeeldige rechthoek met een maximale breedte langs de weg van 100 m en een maximale diepte van 150 m teneinde zeer langgerekte dan wel zeer brede bebouwde erven te voorkomen;
- het bouwen op een kortere afstand dan 20 m gerekend vanaf het dichtstbijzijnde bestaande gebouw, teneinde te voorkomen dat het op geconcentreerd bouwen gerichte streven wordt aangetast;
- de goothoogte, bouwhoogte, dakhelling en nokrichting teneinde een goede inpassing in het landschappelijke/stedebouwkundige beeld te kunnen bewerkstelligen.

Tweede bedrijfswoning

Met uitzondering van de bestemming Beekdalen I en de gronden binnen de geluidszone van het vliegveld en de veiligheidszones A en B rond de munitiedepots kan bij elk agrarisch bedrijf bij vrijstelling binnen het bouwperceel een tweede bedrijfswoning worden gebouwd.

Veestallingen

Buiten het bouwperceel is binnen de bestemmingen Essen en veldontginningen en Jonge veldontginningen bij vrijstelling de oprichting van veestallen mogelijk, zowel voor bedrijfsmatig gebruik als voor hobbydoeleinden. Voorwaarden zijn dat de betrokkene over ten minste 2 ha cultuurgrond beschikt en dat het gebouw op aanvaardbare wijze

landschappelijk wordt ingepast. In de zone 3-gebieden en op de gronden die op de toetsingskaart zijn aangeduid met "essen" en "handhaven openheid" is oprichting van veestallingen buiten het bouwperceel niet toegestaan.

De maatvoering dient aan de volgende voorwaarden te voldoen:

- de oppervlakte is maximaal 50 m²;
- de bouwhoogte is maximaal 3.50 m;
- er dient gebouwd te worden in 1 bouwlaag met kap.

Vollegrondskwekerijen

Buiten het bouwperceel kunnen vollegronds- en boomkwekerijen binnen de bestemmingen Essen en veldontginningen en Jonge veldontginningen bij vrijstelling een materialenberging plaatsen. Voorwaarden zijn dat uit een bedrijfsplan is gebleken dat een inkomen is te verwerven voor minimaal een eenmansbedrijf en dat het gebouw op aanvaardbare wijze landschappelijk wordt ingepast. In zone 3-gebieden en op de gronden die op de toetsingskaart zijn aangeduid met "essen" en "handhaven openheid" is oprichting van een materialenberging niet toegestaan.

De maatgeving dient aan de volgende voorwaarden te voldoen:

- de oppervlakte is maximaal 50 m²;
- de bouwhoogte is maximaal 6.00 m;
- de goothoogte is maximaal 2.80 m.

Vollegronds- en boomkwekerijen die een oppervlakte van meer dan 2 ha aaneengesloten cultuurgrond hebben en waarbij uit een bedrijfsplan is gebleken dat een inkomen te verwerven is, kunnen worden beschouwd als agrarisch bedrijf. Via een wijziging ex artikel 11 WRO kan aan deze vollegronds- en boomkwekerijen een agrarisch bouwperceel worden toegekend, waarbij ook een bedrijfswoning gebouwd kan worden.

Bouwwerken geen gebouwen zijnde

Bouwwerken geen gebouwen zijnde mogen binnen het bouwperceel worden gebouwd, waarbij de hoogte is beperkt tot maximaal 12 m. Buiten het bouwperceel mag zonder vergunning tot maximaal 3 m hoogte worden gebouwd. De bouw van sleufsilo's en mestopslagplaatsen is van dit recht uitgezonderd (zie hieronder).

Middels het stellen van nadere eisen kan worden verplicht tot het bouwen binnen een denkbeeldige rechthoek en op een zodanige plaats dat rekening wordt gehouden met de afstand tot de weg indien deze minder dan 20 m bedraagt.

Mest-, toren- en sleufsilo's

Het is bij recht mogelijk om binnen het bouwperceel van de agrarische bedrijven mestopslagplaatsen, toren- en sleufsilo's te bouwen. Voor (toren)silo's geldt als maximale bouwhoogte 12 m.

Buiten het bouwperceel mogen met uitzondering van de bestemming Beekdalen I en de gronden die op de plankaart respectievelijk toetsingskaart zijn aangeduid met "archeologisch waardevol", "geomorfologisch waardevol", "handhaven openheid" en "essen" sleufsilo's worden gebouwd tot een bouwhoogte van 3 m.

Buiten het bouwperceel mogen, met uitzondering van de gronden die op de plankaart respectievelijk toetsingskaart zijn aangeduid met "archeologisch waardevol", "geomorfologisch waardevol", "handhaven openheid" en "essen", binnen de bestemming Jonge veldontginningen en binnen de zone 2-gebieden van de bestemmingen Essen en veldontginningen en Beekdalen II mestopslagplaatsen worden gebouwd met een inhoud van maximaal 2500 m³ en een bouwhoogte van 6 inclusief overkapping.

Binnen de zone 3-gebieden van de bestemmingen Essen en veldontginningen en Beekdalen II is de bouw van mestopslagplaatsen met een inhoud van maximaal 2500 m³ en een bouwhoogte van 6 m inclusief overkapping buiten het bouwperceel mogelijk via een wijziging ex artikel 11 WRO.

Buiten het bouwperceel mogen met uitzondering van de bestemming Beekdalen I en de gronden die op de toetsingskaart zijn aangeduid met "essen" bij vrijstelling mestopslagplaatsen en sleufsilo's worden gebouwd met een inhoud van maximaal 2500 m³ en een bouwhoogte van respectievelijk 6 en 3 m inclusief overkapping.

Het kunnen stellen van nadere eisen is alleen mogelijk met het oog op de inpassing in het landschaps- en bebouwingsbeeld, het uitzicht van woningen en de verkeersveiligheid.

13.2.3 Het gebruik van gebouwen

Intensieve veehouderij

De bedrijfsgebouwen van alle agrarische bedrijven mogen worden gebruikt ten behoeve van grondgebonden agrarische activiteiten. Afhankelijk van de bestemming zijn er meer of minder mogelijkheden voor het gebruik van de gebouwen voor niet-grondgebonden activiteiten. Het beleid is als volgt vertaald:

Alle bedrijven die zijn aangeduid als "grondgebonden agrarische bedrijf" kunnen bij recht stalruimte tot een oppervlakte van 250 m², dan wel de bestaande oppervlakte, gebruiken voor een tak van

intensieve veehouderij binnen de bestemmingen Beekdalen I, Beekdalen II en Essen en veldontginningen.

De grondgebonden agrarische bedrijven binnen de bestemming Jonge veldontginningen kunnen bij recht stalruimte tot een oppervlakte van 500 m² gebruiken voor een tak van intensieve veehouderij. Bij vrijstelling kan deze oppervlakte van 500 m² verder worden vergroot.

Alle bedrijven die binnen de bestemming Essen en veldontginningen zijn aangeduid als "agrarisch bedrijf" kunnen bij vrijstelling hun stalruimte voor intensieve veehouderij vergroten met maximaal 250 m² of 10% van de bestaande oppervlakte indien dit meer is. De (niet-grondgebonden) agrarische bedrijven binnen de bestemming Jonge veldontginningen kunnen bij recht hun stalruimte voor intensieve veehouderij vergroten met 500 m²; bij vrijstelling kan deze oppervlakte verder worden vergroot.

Binnen de bestemmingen Beekdalen I en Beekdalen II komen geen (niet-grondgebonden) agrarische bedrijven voor.

Uiteraard is uitbreiding van de stalruimte ten behoeve van het houden van vee alleen mogelijk, wanneer hiervoor in het kader van de Wet milieubeheer een milieuvergunning is verleend (zie paragraaf 13.2.5).

Teelt in kassen

In de gemeente bestaat belangstelling voor het opzetten van (boom)-kwekerijen. In het plan is daarom een regeling opgenomen voor de bouw van opkweekkassen. Binnen de bestemmingen Essen en veldontginningen en Jonge veldontginningen kunnen bij recht kassen (zowel permanente (glazen) kassen als semi-permanente tunnelkassen) worden gebouwd tot een oppervlakte van 1000 m². Bij vrijstelling kan deze oppervlakte worden vergroot tot 5000 m². Deze vrijstelling is niet van toepassing in de zone 3-gebieden. Verder wordt de vrijstelling alleen verleend wanneer de kassen, in het bijzonder in de cultuurhistorisch waardevolle nederzetting Bunne, op aanvaardbare wijze landschappelijk worden ingepast.

Vanuit landschappelijk oogpunt worden kassen op de essen en binnen de bestemmingen Beekdalen I en Beekdalen II niet toegestaan.

De beleidsvertaling impliceert dat er via de bovenstaande regels geen volwaardig glastuinbouwbedrijf kan ontstaan. In Drenthe komen enkele glastuinbouwcentra voor (onder meer bij Eelde en Emmen), waar voldoende vestigingsmogelijkheden zijn voor nieuwe glastuinbouwbedrijven.

13.2.4 Het grondgebruik

De agrarische cultuurgrond heeft in bepaalde gebieden niet alleen agrarische maar soms ook andere waarde, zoals archeologische, geomorfologische, cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwaarde. Met het oog op de bescherming van deze waarden geldt er een aanlegvergunningenstelsel voor bepaalde werken en werkzaamheden:

- Met het oog op het voorkomen van ongewenste wijzigingen van de waterhuishouding en daarmee verstoring van de relaties tussen inzijs- en kwelgebieden, is een aanlegvergunning vereist voor het graven en dempen van sloten en andere watergangen, het vergroten of verkleinen van het doorstromingsprofiel en het aanbrengen of verwijderen van dammen en stuwen voorzover de gronden op de toetsingskaart zijn aangeduid als "hydrologisch aandachtsgebied I" of "hydrologisch aandachtsgebied IIa en IIb".
- Met het oog op het behoud van de bestaande grondwaterfluctuaties die voor de vegetatie en de fauna van belang kunnen zijn, is een aanlegvergunning vereist voor het wijzigen van het greppelsysteem en het aanbrengen van drainage voorzover de gronden op de toetsingskaart zijn aangeduid als "hydrologisch aandachtsgebied I" of "hydrologisch aandachtsgebied IIa".
- Met het oog op het behoud van het bodemprofiel dat van bijzonder bodemkundig, geomorfologisch en archeologisch belang kan zijn en/of dat van belang kan zijn voor de vegetatie, is een aanlegvergunning vereist voor het ophogen, ontgronden, egaliseren, ontginnen en diepploegen voorzover de gronden op de toetsingskaart dan wel op de plankaart respectievelijk zijn aangeduid als "essen", "archeologisch waardevol" of "geomorfologisch waardevol" of gelegen zijn binnen de bestemming Beekdalen I. Deze aanlegvergunning is uitsluitend vereist bij ophoging of afgraving tot 0.5 m, omdat bij een ophoging of afgraving van meer dan 0.5 m een provinciale ontgrondingenvergunning vereist is.
- In verband met het behoud van de samenhangende houtwallen- en houtsingelstructuur, is een aanlegvergunning vereist voor het vellen en/of rooien van houtopstanden binnen de bestemmingen Beekdalen I, Beekdalen II en Essen en veldontginningen.
- Met het oog op het behoud van waardevolle graslandvegetaties dan wel ten behoeve van het behoud van graslanden waardevol voor weidevogels is binnen de bestemming Beekdalen I een aanlegvergunning vereist voor het scheuren en frezen van grasland anders dan ten behoeve van graslandverbetering en herinzaai.

Boom- en fruitteelt

Boom- en fruitteelt behoort tot het agrarisch gebruik van gronden. De inplant ten behoeve van de boom- en fruitteelt heeft met name visueel-landschappelijke gevolgen.

Boom- en fruitteelt past niet in een beekdallandschap. Binnen de bestemmingen Beekdalen I en Beekdalen II is boom- en fruitteelt daarom niet toegestaan.

Binnen de bestemmingen Essen en veldontginningen is voor boom- en fruitteelt ongeacht de oppervlakte een aanlegvergunning vereist, teneinde de plaats in het landschap te kunnen afwegen. Binnen de bestemming Jonge veldontginningen is een aanlegvergunning vereist voorzover de teelt een grotere oppervlakte dan 1 ha beslaat. Bij de beoordeling over het al dan niet afgeven van een aanlegvergunning dient het Landschapsbeleidsplan betrokken te worden. Op de gronden die op de toetsingskaart zijn aangeduid met "essen" en "handhaven openheid" is boom- en fruitteelt niet toegestaan.

Het beplanten van agrarische gronden met productiebos is eveneens een agrarische activiteit. Hier wordt echter verder op ingegaan onder bosbouw.

Inrichtingsplan

Indien ten behoeve van de (her)inrichting van een gebied voor meerdere activiteiten gelijktijdig een aanlegvergunning wordt aangevraagd en deze zijn ondergebracht in een plan, wordt het plan in zijn geheel in de beoordeling betrokken.

Geluidhinder

13.2.5 Toepassing van milieuwetgeving

Bij de beoordeling of de bouw van woningen toelaatbaar is in verband met eventuele geluidhinder, wordt uitgegaan van een minimale afstand van 20 m tot de as van de weg. Bij de bouw van woningen dient in principe een voorkeursgrenswaarde van 50 dB(A) in acht te worden genomen. In bepaalde gevallen ligt de gevelbelasting bij een afstand van 20 m tot de as van de weg boven de 50 dB(A). Op grond van artikel 83 van de Wet geluidhinder is door de gemeente bij Gedeputeerde Staten een algemene ontheffing aangevraagd voor agrarische bedrijfswoningen voor een hogere grenswaarde van 55 dB(A) en verkregen. Tevens is voor bepaalde wegvlakken voor agrarische bedrijfswoningen een hogere grenswaarde dan 55 dB(A) aangevraagd en verkregen.

Stankhinder

In het landelijk gebied heeft de landbouw het primaat. Er wordt daarom een afwijkend beleid gehanteerd met betrekking tot stankhinder. Bij de beoordeling in het kader van de Wet milieubeheer (op basis van de richtlijn Veehouderij en Hinderwet) of het houden van vee toelaatbaar is in verband met stankhinder, zullen de voormalige agrarische bedrijfswoningen en de binnen de 50 m van het betreffende agrarisch bedrijf

gelegen woningen in het buitengebied alle worden beschouwd als agrarische bedrijfswoningen. De woningen gelegen buiten een afstand van 50 m van het betreffende agrarisch bedrijf zullen op de gebruikelijke wijze worden behandeld.

"Burgerwoningen" binnen de 50 m van een agrarisch bedrijf en voormalige agrarische bedrijfswoningen worden in het buitengebied als "agrarische bedrijfswoning" beschouwd, omdat wonen in het algemeen een ten opzichte van de agrarische functie ondergeschikte functie vormt. Tevens wordt geredeneerd dat een burger, die een woning in de onmiddellijke nabijheid van een agrarisch bedrijf betreft, geacht wordt rekening te houden met de mogelijke gevolgen van deze keuze. Het gaat daarbij vaak om woningen die voorheen als bedrijfswoning in het buitengebied zijn gebouwd.

Verzuringsschade

Voor Noord en Midden-Drenthe is een ARP opgesteld. Op basis van dit ARP vindt de beoordeling in het kader van de Wet Milieubeheer plaats of de bouw van schuren en stallen ten behoeve van het houden van vee toelaatbaar is in verband met eventuele verzuringsschade. Het bestemmingsplan Buitengebied en het ARP zijn op elkaar afgestemd.

13.3 Bosbouw

13.3.1 De bestemming

Binnen de bestemmingen Essen en veldontginningen en Jonge veldontginningen is bosbouw in de bestemming begrepen. Binnen de bestemming Essen en veldontginningen is alleen bosbouw ter versterking van de esranden toegestaan.

13.3.2 Het bouwen

Ten behoeve van het beheer van het bos mogen bij vrijstelling beheersgebouwen worden gebouwd, indien het te beheren object ten minste 25 ha bedraagt; per 100 ha is 1 gebouw toegestaan. De daarbij geldende maximale maten zijn:

- de maximale inhoud bedraagt 150 m³;
- er dient gebouwd te worden in 1 bouwlaag met kap.

13.3.3 Het grondgebruik

Binnen de bestemmingen Essen en veldontginningen en Jonge veldontginningen mogen gronden beplant worden met bos of bosstroken met een maximum omvang van 1 ha, wanneer daarvoor een aanlegvergunning is verkregen. Bij de beoordeling over het al dan niet afgeven van de aanlegvergunning dient het Landschapsbeleidsplan betrokken te worden. Op de gronden die op de toetsingskaart zijn aangeduid met "essen" en "handhaven openheid" is bosbouw niet toegestaan.

Complexen met een omvang van meer dan 1 ha kunnen binnen de bestemming Jonge veldontginningen ten behoeve van de bosbouw worden ingeplant en gebruikt wanneer daarvoor het plan is gewijzigd ex artikel 11 WRO; er kan alleen worden gewijzigd, wanneer hieraan een nota ten grondslag ligt waarin ten minste de wijze van uitvoering en financiering is aangegeven.

In alle gevallen geldt dat op bepaalde gronden eveneens een aanlegvergunning nodig is verschillende aspecten die al in paragraaf 13.2.4. zijn genoemd, zoals het aanleggen of dempen van sloten en andere watergangen, het vergroten of verkleinen van het doorstromingsprofiel en het aanbrengen van dammen en stuwen en zoals het vellen en/of rooien van houtopstanden.

Evenals bij de agrarische bedrijven wordt, indien ten behoeve van de (her)inrichting van een gebied voor meerdere activiteiten gelijktijdig een aanlegvergunning wordt aangevraagd en deze zijn ondergebracht in een plan, het plan in zijn geheel in de beoordeling betrokken.

13.4 Natuur en landschap

13.4.1 De bestemming

De gronden binnen de bestemming Beekdalen I zijn bestemd voor behoud, herstel en ontwikkeling van landschappelijke en natuurlijke waarden.

De gronden binnen de bestemmingen Beekdalen II en Essen en veldontginningen zijn bestemd voor behoud en herstel van de landschappelijke en natuurlijke waarden.

De gronden binnen de bestemming Jonge veldontginningen zijn bestemd voor behoud en herstel van de landschappelijke waarden en behoud van de natuurlijke waarden.

De gronden die concreet begrensd zijn als reservaat- dan wel natuurontwikkelingsgebied zijn op de toetsingskaart aangeduid met "natuurontwikkeling toegestaan". Ook de Zeijerstrubben en het Noordsche Veld zijn op de toetsingskaart voorzien van de aanduiding "natuurontwikkeling toegestaan". Deze gronden zijn bestemd voor behoud, herstel en ontwikkeling van de landschappelijke en natuurlijke waarden.

Via een wijziging ex artikel 11 WRO is aanpassing van de begrenzing van de gronden aangeduid met "natuurontwikkeling toege-

staan" mogelijk, wanneer nieuwe gebieden concreet begrensd worden als reservaat- dan wel natuurontwikkelingsgebied.

13.4.2 Het bouwen

Ten behoeve van het beheer van natuur- en landschapswaarden mogen bij vrijstelling beheersgebouwen worden gebouwd, indien het te beheren object ten minste 25 ha bedraagt; per 100 ha is 1 gebouw toegestaan. De daarbij geldende maximale maten zijn:

- de maximale inhoud bedraagt 150 m³;
- er dient gebouwd te worden in 1 bouwlaag met kap.

13.4.3 Het grondgebruik

Binnen alle bestemmingen mag worden ingericht met het oog op het behoud en herstel van landschappelijke en natuurlijke waarden. Daarbij gelden de volgende regels:

- Bossen en bosstroken met een omvang van maximaal 1 ha mogen binnen de bestemmingen Essen en veldontginningen en Jonge veldontginningen ten behoeve van het herstel van de landschapsstructuur of de natuurwaarde worden ingeplant, wanneer daarvoor een aanlegvergunning is verkregen.
- Houtwallen, houtsingels en bomenrijen mogen binnen alle bestemmingen ten behoeve van de versterking/ontwikkeling van de landschapsstructuur of de natuurwaarden worden ingeplant, wanneer daarvoor een aanlegvergunning is verkregen.
- Er is eveneens een aanlegvergunning nodig voor de verschillende aspecten en binnen bepaalde bestemmingen die al in paragraaf 13.2.4 zijn genoemd, zoals het aanleggen of dempen van sloten en andere watergangen, het vergroten of verkleinen van het doorstromingsprofiel en het aanbrengen van dammen en stuwen en zoals het vellen en/of rooien van houtopstanden.
- Binnen de bestemming Jonge veldontginningen waar het vellen en/of rooien van houtopstanden niet via de aanlegvergunningen-procedure wordt afgewogen, speelt alleen de gemeentelijke kapverordening een rol.

Evenals bij de agrarische bedrijven wordt, indien ten behoeve van de (her)inrichting van een gebied voor meerdere activiteiten gelijktijdig een aanlegvergunning wordt aangevraagd en deze zijn ondergebracht in een plan, het plan in zijn geheel in de beoordeling betrokken.

Het bestemmingsplan kan ten gunste van de natuur- en/of landschapsontwikkeling worden gewijzigd binnen de op de toetsingskaart opgenomen aanduiding "ecologische verbindingzone". Aan de wijziging dient een nota ten grondslag te liggen waarin ten

minste de wijze van uitvoering en financiering is aangegeven. Deze bevoegdheid is opgenomen om investering in de ontwikkeling van natuur- en/of landschapswaarden, die een vrij groot gebied betreffen, zinvol te maken door de verhouding tussen de verschillende functies in een gebied opnieuw te kunnen regelen.

Eveneens is de wijzigingsbevoegdheid van belang om bestaande landschapselementen of gebieden met natuurwaarde, die tot een ecologische verbindingszone gaan behoren, beter tegen inbreuk van buitenaf te beschermen. Binnen de nu in de voorschriften opgenomen regelingen is het mogelijk om bijvoorbeeld een plattelandsweg aan te leggen door een gebied dat dienst zal gaan doen in het kader van een ecologische verbindingszone. Een wijzigingsplan zou dit kunnen uitsluiten.

Er is bewust gekozen voor deze constructie, omdat het niet juist wordt geacht om aan ontwikkelingen, die nog niet meer zijn dan globale wensen van de samenleving, consequenties te verbinden voor bestaande functies en belangen. Het ligt voor de hand om de gewenste ontwikkeling planologisch te regelen op het moment dat er zicht is op uitvoering. Een nota met daarin aangegeven de wijze van uitvoering en de financiële onderbouwing is dan wel het minste waarop de wijziging kan worden gebaseerd. Pas wanneer een dergelijke nota voorhanden is, kan ook het beste worden bepaald hoe de bestaande belangen en het uitvoeren van de gewenste ontwikkelingen op elkaar dienen te worden afgestemd.

13.5 Recreatie

13.5.1 De bestemming

Recreatief medegebruik

In alle gebiedsbestemmingen is recreatief medegebruik in de bestemming begrepen. Dit betekent dat alle gronden mogen worden gebruikt voor de recreatie, zonder dat daarvoor wordt gebouwd.

Dagrecreatie

In alle gebiedsbestemmingen is dagrecreatie in de bestemming begrepen. Het doel "dagrecreatie" is beperkt tot de inrichting en het gebruik van dagrecreatieve voorzieningen in de vorm van voet-, fiets- en ruitersporen, picknickplaatsen, parkeervoorzieningen, de inrichting van visoevers en naar de aard daarmee gelijk te stellen voorzieningen. In het doel "dagrecreatie" is ook het gebruik van het terrein ten noorden van Vries ten behoeve van evenementen begrepen.

Het bestemmingsplan kan worden gewijzigd ten gunste van de inrichting van een zandwinplas voor dagrecreatie.

Kleinschalige vormen van
verblijfsrecreatie

Binnen de bestemmingen Jonge veldontginningen en Essen en veldontginningen met uitzondering van de essen zijn de in de Wet op de openluchtrecreatie bedoelde kleinschalige vormen van verblijfsrecreatie toegestaan.

In de Wet op de openluchtrecreatie worden de volgende vormen onderscheiden:

- a. een kampeerterrein voor ten hoogste tien en tijdelijk vijftien kampeermiddelen;
- b. een kampeerterrein door een organisatie met een doelstelling van sociale, culturele, educatieve of wetenschappelijke aard ten behoeve van eigen doeleinden;
- c. een natuurkampeerterrein.

Dit betekent dat het bestemmingsplan zich niet verzet tegen deze vormen van kleinschalig kamperen. Door vrijstelling of ontheffing van het Kampeerverbod kunnen Burgemeester en Wethouders de plaats waar en de omvang waarin deze vormen van kleinschalige verblijfsrecreatie worden toegelaten, regelen.

Om de landschappelijk nadelige effecten van het overal toelaten van de onder a bedoelde vormen van kamperen te voorkomen wordt dit alleen toegelaten op het erf van de agrarische bedrijven. Verder wordt vrijstelling voor deze vorm van kamperen alleen verleend, indien het een in bedrijf zijnde agrarisch bedrijf betreft.

Verblijfsrecreatie

Alle bestaande verblijfsrecreatieve terreinen zijn in de bestemming begrepen; op de plankaart zijn deze gebieden aangeduid.

Binnen de bestemmingen Essen en veldontginningen en Jonge veldontginningen kan vergroting van de bestaande verblijfsrecreatieve terreinen via wijziging ex artikel 11 WRO worden gerealiseerd, mits er ten aanzien van de inrichting de richtlijnen van de Nederlandse Kampeerraad als uitgangspunt worden genomen.

In de structuurvisie voor de lange termijn is aangegeven dat realisering van nieuwe verblijfsrecreatiebedrijven binnen de bestemming Jonge veldontginningen eventueel mogelijk is. Omdat hiervoor geen enkel plan bestaat, lijkt het niet juist om alvast in planologisch opzicht vooruit te lopen op iets wat nog slechts een bestuurlijke mogelijkheid is. De oprichting van nieuwe bedrijven is daarom alleen mogelijk via planherziening.

13.5.2 Het bouwen

Recreatief medegebruik

Recreatief medegebruik impliceert het meegebruiken van wegen, paden, oevers die zijn ingericht met het oog op een andere functie, maar die ook voor recreatieve doeleinden gebruikt kunnen worden. Ten behoeve van het recreatief medegebruik mag niet worden gebouwd. Wel kan bijvoorbeeld een bank worden geplaatst.

Dagrecreatie

Ten behoeve van de dagrecreatie mogen binnen alle gebiedsbestemmingen bouwwerken geen gebouw zijnde worden gebouwd tot een hoogte van maximaal 3 m.

Kleinschalige vormen van verblijfsrecreatie

Voor de vormen die binnen de verschillende bestemmingen (in 13.5.1 genoemd) zijn toegelaten, mag in het algemeen niet worden gebouwd. Wel mag voor de vormen a, b en c een sanitairgebouw worden gebouwd met een maximale vloeroppervlakte van 25 m².

Verblijfsrecreatie

Er is in het plan geen onderscheid gemaakt tussen campings en terreinen met recreatiewoningen of terreinen met zowel kampeerplaatsen als recreatiewoningen. Kampeerplaatsen en recreatiewoningen mogen vrijelijk worden uitgewisseld. Dit beleid past in het streven naar het vergroten van de kwaliteit van het verblijfsrecreatieve aanbod. Verder is gemeend dat het plan zich moet beperken tot de noodzakelijke regelgeving over het bouwen op deze terreinen, omdat de recreatie-ondernemer in het algemeen heel goed weet op welke wijze hij z'n bedrijf moet inrichten.

Recreatiewoningen mogen op de met "verblijfsrecreatie" aangeduide terreinen worden gebouwd, indien aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- de perceelsoppervlakte per woning is minimaal 300 m²;
- de vloeroppervlakte van de woning is maximaal 60 m²;
- er dient gebouwd te worden in 1 bouwlaag al dan niet met kap met een maximale bouwhoogte van 8 m en een maximale goothoogte van 3 m.

Gebouwen ten behoeve van beheer en voorzieningen mogen worden gebouwd, mits wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- Van verblijfsrecreatieterreinen tot een oppervlakte van 5 ha mag ten hoogste 3% van de oppervlakte worden bebouwd met deze gebouwen; indien een terrein groter is mag voor iedere ha meer 1% meer worden bebouwd.
- Er dient gebouwd te worden in 1 laag met of zonder kap met een maximale bouwhoogte van 10 m.

Er mag 1 bedrijfswoning ten behoeve van het verblijfsrecreatieterrein worden opgericht, die aan de volgende maatvoering dient te voldoen:

- bouwhoogte maximaal 8 m;
- goothoogte maximaal 3.5 m.

Indien de bedrijfseconomische noodzaak wordt aangetoond, kan bij vrijstelling een tweede bedrijfswoning worden gebouwd.

Andere bouwwerken (geen gebouwen zijnde) mogen tot een hoogte van 3 m worden gebouwd.

Staanplaatsen moeten qua oppervlakte voldoen aan de richtlijnen van de Nederlandse Kampeerraad.

13.5.3 Het grondgebruik

Recreatief medegebruik

Voor recreatief medegebruik mag niet worden ingericht.

Dagrecreatie

Voor het aanleggen van dagrecreatieve voorzieningen, zoals voet-, fiets- en ruiterspaden, picknickplaatsen, parkeervoorzieningen en de inrichting van visoevers dient binnen alle bestemmingen een aanlegvergunning te worden gevraagd. De plaatsen van deze voorzieningen zijn binnen het plan niet nader bepaald, anders dan dat ze binnen de bestemmingen dienen te worden gerealiseerd.

Onverharde wegen en paden mogen binnen alle bestemmingen in principe niet worden verhard. Deze onverharde wegen en paden zijn van cultuurhistorische waarde. Verder is het verharderen van wegen en paden ongewenst vanwege het behoud van de rust van een gebied. Er kunnen echter omstandigheden zijn die het verharderen van wegen en paden noodzakelijk maken. Dit is daarom mogelijk via een vrijstelling.

Aanvullend geldt ook voor de dagrecreatie het vergunningenstelsel binnen de bestemmingen zoals genoemd in paragraaf 13.2.4.

Verblijfsrecreatie

Er zijn geen nadere regels gesteld ten aanzien van het grondgebruik. Wel geldt ook voor de verblijfsrecreatie het vergunningenstelsel binnen de bestemmingen zoals genoemd in paragraaf 13.2.4. Het is voorstelbaar dat afhankelijk van de concrete situatie een strook langs de gehele of een deel van de rand van het verblijfsrecreatieterrein ligt, die niet voor staanplaatsen mag worden gebruikt of waar geen recreatiewoningen mogen worden gebouwd met het oog op het landschappelijk beeld.

13.6 Wonen

13.6.1 De bestemming

Bestaande woningen

Alle bestaande woningen zijn (met uitzondering van de bedrijfswoningen) in de bestemming begrepen en aangeduid met "wonen". Bij het aanduiden van de verschillende woningen is niet gelet op de exacte begrenzing van het erf. Het wordt in het buitengebied planologisch niet van belang geacht of een erf een kleine of een grote oppervlakte heeft. Vaak is er sprake van wonen in combinatie met een agrarische hobby. De vraag die dan kan worden gesteld is of de grond die voor het houden van enkele dieren wordt benut nu voor wonen of voor agrarische doeleinden wordt gebruikt. In de praktijk is het antwoord op deze vraag volstrekt irrelevant. Van veel groter belang is de globale plaats van de woning en het aantal woningen in het buitengebied. Hierop is de regeling verder afgestemd.

Nieuwe woningen

In Bunne is de bouw van 4 nieuwe woningen toegestaan. De betreffende locaties zijn op de plankaart eveneens aangeduid met "wonen". Verder mogen geen nieuwe woningen in het buitengebied worden gebouwd, tenzij het een eerste of tweede bedrijfswoning betreft bij een agrarisch bedrijf of een verblijfsrecreatiebedrijf dan wel als vervanging van bestaande woningen.

13.6.2 Het bouwen

Woningen

Ten behoeve van de functie wonen mag binnen de aanduiding "wonen" slechts het aantal woningen worden gebouwd dat op de plankaart is aangegeven. Indien er niets is aangegeven is het aantal beperkt tot 1.

De volgende maatvoering dient in acht te worden genomen:

- maximale bouwhoogte is 8 m, dan wel de bestaande bouwhoogte;
- maximale goothoogte is 3.5 m, dan wel de bestaande goothoogte.

Er kunnen nadere eisen worden gesteld aan:

- de plaats van de woning;
- de bouwhoogte, goothoogte, dakhelling en nokrichting.

De aan- en bijgebouwen

Bij de woning mogen aan- en bijgebouwen worden gebouwd. Daarbij gelden de volgende voorwaarden.

- Aan- en bijgebouwen dienen in de onmiddellijke omgeving van de woning te worden gebouwd (deze bepaling is van belang, omdat de bestemming wonen niet nader is begrensd).
- De gezamenlijke oppervlakte van woning en aan- en bijgebouwen is beperkt tot maximaal 200 m²; indien de bestaande oppervlakte van de woning groter is dan 150 m² is maximaal 50 m² aan- en bijgebouwen toegestaan.

- De maximale goothoogte bedraagt 3 m.
- De maximale bouwhoogte bedraagt 6 m.

Via een vrijstelling kan de oppervlakte aan- en bijgebouwen met maximaal 50 m² worden vergroot, enerzijds ten behoeve van agrarische nevenactiviteiten en aan-huis-gebonden beroepen (niet zijnde detailhandel) en anderzijds indien het erf een oppervlakte van minimaal 1000 m² heeft.

Er kunnen nadere eisen worden gesteld aan:

- de plaats van de aan- en bijgebouwen;
- de bouwhoogte, goothoogte, dakhelling en nokrichting.

In paragraaf 13.4.3 is aan de orde gekomen dat het mogelijk is om het bestemmingsplan te wijzigen ten gunste van natuur- en/of landschapsontwikkeling binnen de op de toetsingskaart opgenomen aanduiding "ecologische verbindingszone". Om dit beleid sneller te kunnen uitvoeren kan het bestemmingsplan worden gewijzigd ten behoeve van de verbouw van woningen of voormalige agrarische bedrijfsgebouwen tot landhuizen met landgoed.

Ter versterking van het landschap kan het bestemmingsplan ook in de zone ten noordoosten van Vries tussen de Groningerstraat en de A28 en ten westen van Ter Aard aansluitend op het bos/golfcomplex voor de verbouw van woningen of voormalige agrarische bedrijfsgebouwen tot landhuizen met landgoed gewijzigd worden. Deze zone is op de toetsingskaart voorzien van de aanduiding "landgoedontwikkelingszone".

Aan de wijzigingsbevoegdheid zijn de volgende voorwaarden verbonden:

- de wijziging is alleen van toepassing op gronden die reeds zijn bebouwd met een woning, aan- en/of bijgebouwen of voormalige agrarische bedrijfsgebouwen;
- de bestaande woning, aan- en/of bijgebouwen of voormalige agrarische bedrijfsgebouwen mogen slechts op het bestaande erf worden verbouwd of herbouwd;
- de oppervlakte van het erf is ten minste 1.000 m² groot;
- er dient gebouwd te worden in hoofdzaak 1 bouwlaag met kap;
- er dient ten behoeve van het realiseren van het landgoed ten minste 5 ha grond te worden ingericht, ingeplant en/of beheerd, zulks overeenkomstig een hierop gericht inrichtings- en beheersplan, hetgeen dient te zijn uitgevoerd voorafgaand aan de afgifte van de (ver)bouwvergunning;
- er bestaat een ruimtelijke samenhang tussen de woning en het landgoeddeel.

Andere bouwwerken

Op tuinen en erven mogen andere bouwwerken (geen gebouwen zijnde) worden gebouwd met een maximale bouwhoogte van 3 m.

13.7 Niet-agrarische bedrijven

Bestaande bedrijven

13.7.1 De bestemming

Alle aanwezige niet-agrarische bedrijven zijn in de bestemming begrepen. Daartoe zijn de niet-agrarische bedrijven op de plankaart aangeduid met "bedrijven".

Het doel "bedrijven" is beperkt tot het bestaande bedrijf en voor nijverheids-, ambachtelijke of dienstverlenende bedrijven (waaronder opslag is begrepen) genoemd in de categorieën 1 en 2 in de Staat van bedrijven, dan wel hiermee wat betreft het leefklimaat vergelijkbare bedrijven.

De bedrijven zijn ingedeeld in 2 klassen:

- I. bedrijven die een directe functionele binding hebben met het buitengebied;
- II. bedrijven die geen directe functionele binding hebben met het buitengebied.

Nieuwe bedrijven

Nieuwe bedrijven kunnen zich uitsluitend vestigen in (voormalige) agrarische bedrijfsgebouwen, nadat de functie via planwijziging (ex artikel 11 WRO) is gewijzigd in "niet-agrarische bedrijven". Hierbij zijn uitsluitend bedrijven toegelaten, die in de Staat van bedrijven zijn genoemd dan wel hiermee wat betreft het leefklimaat vergelijkbare bedrijven. Deze wijzigingsbepaling geldt niet binnen de bestemming Beekdalen I.

Gebouwen

13.7.2 Het bouwen

Klasse I:

Ten behoeve van deze niet-agrarische bedrijven mag worden gebouwd onder de volgende voorwaarden:

- de oppervlakte van de bedrijfsgebouwen mag met maximaal 10% worden vergroot; via vrijstelling is uitbreiding mogelijk tot ten hoogste 25% van de bestaande oppervlakte; verdere uitbreiding is mogelijk via een vrijstelling met een verklaring van geen bezwaar van gedeputeerde staten;
- de maximale goothoogte bedraagt 3.5 m;
- de maximale bouwhoogte bedraagt 8 m.

Klasse II:

Ten behoeve van deze niet-agrarische bedrijven mag worden gebouwd onder de volgende voorwaarden:

- de oppervlakte mag met maximaal 10% worden vergroot;

- de maximale goothoogte bedraagt 3.5 m;
- de maximale bouwhoogte bedraagt 8 m.

Voor beide klassen bedrijven geldt het volgende.

Er nadere eisen kunnen worden gesteld aan:

- de plaats van bouwwerken indien de afstand tot de weg minder dan 20 m bedraagt;
- de bouwhoogte, goothoogte, dakhelling en nokrichting.

Andere bouwwerken

Andere bouwwerken (geen gebouwen zijnde) mogen worden gebouwd tot een maximale hoogte van 3 m.

13.8 Verkeer

13.8.1 De bestemming

Wegverkeer

Alle wegen die vallen onder de categorie 1, 2 en 3 in de provinciale classificering van wegen, zoals opgenomen in het Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan, zijn apart bestemd in een eigen doelbestemming "Wegverkeer". Het tracé van deze wegen ligt daarmee vast; het wijzigen hiervan kan uitsluitend via planherziening.

Alle wegen die in een lagere categorie vallen zijn in de verschillende gebiedsbestemmingen als "Essen en veldontginningen" etc. begrepen. Het tracé van deze wegen ligt derhalve niet vast en kan dan ook met een in het plan opgenomen procedure worden aangepast.

Spoorwegverkeer

De spoorlijn is apart bestemd in een eigen doelbestemming "Spoorweg". Het tracé van de spoorlijn ligt daarmee vast; het wijzigen hiervan kan uitsluitend via planherziening.

Scheepvaartverkeer

Ook het Noord-Willemskanaal is apart bestemd in een eigen doelbestemming "Vaarweg".

Vliegverkeer

Het gemeentelijk beleid is gericht op de handhaving van de huidige start- en landingsbaan van de luchthaven Eelde, voorzover deze op het grondgebied van de gemeente Vries ligt. De gemeente handhaaft voor dit terrein het vigerend bestemmingsplan. Eventuele noodzakelijke planologische aanpassingen aan deze baan zullen via een eigen bestemmingsplanherziening dienen plaats te vinden.

13.8.2 Het bouwen

Wegverkeer

Ten behoeve van de functie wegverkeer binnen de bestemming "Wegverkeer" (dus voor de wegen uit de categorieën 1, 2 en 3) is het

bouwen beperkt tot bouwwerken geen gebouwen zijnde. Hieraan zijn geen verdere criteria verbonden.

Ten behoeve van de functie wegverkeer binnen de verschillende gebiedsbestemmingen is het bouwen eveneens beperkt tot de andere bouwwerken, waarbij de maximale bouwhoogte 12 m bedraagt.

Spoorwegverkeer

Ten behoeve van de spoorlijn binnen de bestemming "Spoorlijn" kan gebouwd worden. Hieraan zijn buiten bebouwingsmaten in verband met het landschappelijk beeld geen verdere criteria verbonden.

Scheepvaartverkeer

Ten behoeve van het Noord-Willemskanaal binnen de bestemming "Vaarweg" is het bouwen beperkt tot het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde. Hieraan zijn buiten bebouwingsmaten in verband met het landschappelijk beeld geen verdere criteria verbonden.

Vliegverkeer

Hoewel het uitgangspunt in dit bestemmingsplan is dat de gemeente niet wil vooruitlopen op een eventuele noodzakelijke verlenging van de luchthaven Eelde, is in het verleden met de Rijksluchtvaartdienst afgesproken dat de gemeente wel rekening houdt met de eventuele consequenties inzake de geluidsbelasting. In verband daarmee is op de plankaart de 35 Ke-contour aangegeven die gebaseerd is op het zogenaamde Interimbeleid (zie ook paragraaf 8.3). Binnen deze contour mogen geen nieuwe geluidgevoelige objecten (zoals een tweede bedrijfswoning) worden gebouwd.

Omdat wordt verwacht dat binnen de planperiode de ligging van de 35 Ke-contour op basis van nieuw onderzoek zal worden aangepast, is in het plan een wijzigingsprocedure ex artikel 11 WRO opgenomen, die gevolgd kan worden om de nieuwe contour planologisch te regelen.

Deze wijzigingsprocedure kan alleen dan worden gevolgd wanneer de nieuwe contour in zijn geheel binnen de oude contour (dat wil zeggen aan de zijde van de luchthaven) komt te liggen. In dat geval is er immers sprake van een situatie waarbij het gebied met beperkingen voor het oprichten van geluidgevoelige objecten kleiner wordt. In zo'n geval wordt het redelijk geacht dat er een beperkte planologische procedure wordt gevolgd.

Indien hiervan geen sprake is (de nieuwe contour ligt geheel of gedeeltelijk buiten de bestaande 35 Ke-contour), dan zal de nieuwe contour via een planherziening worden geregeld. Uitbreiding van het gebied met beperkingen voor het oprichten van geluidgevoelige objecten

verdient een afwegingsprocedure waarin belanghebbenden maximaal aan hun trekken kunnen komen.

13.8.3 Het grondgebruik

Het is mogelijk om binnen alle gebiedsbestemmingen wegen of paden na afweging in het kader van het aanlegvergunningenstelsel aan te leggen. Het lijkt alsof het op deze wijze mogelijk wordt om complete autosnelwegen in het gebied aan te leggen, maar via de manier van afwegen is het slechts mogelijk om uitsluitend eenvoudige fiets-, ruiter- en wandelpaden en eventueel plattelandswegen aan te leggen.

13.9 Bijzondere functies

Munitiedepot

In de gemeente Vries zijn twee munitiedepots aanwezig. Omdat de functie munitiedepot vrij bijzonder is, is het onzinnig om een dergelijke functie op te nemen in de bestemming Jonge veldontginningen. Er is dan ook voor gekozen om hier een specifieke bestemming aan te geven.

Zandwinning

In de gemeente Vries zijn twee zandwinningen aanwezig. Ook deze zandwinningen zijn specifiek bestemd conform de huidige verleende concessies.

Binnen de bestemmingen Essen en veldontginningen, Beekdalen I, Beekdalen II en Jonge veldontginningen, voorzover de gronden zijn aangeduid met "gebied tegen fysische bodemaantasting" is een aanlegvergunning vereist voor het zoeken naar delfstoffen (seismisch onderzoek en exploratieboringen) in verband met de bescherming van landschappelijke en natuurlijke waarden en de bescherming van de bodem en het grondwaterstromingspatroon.

Leidingen

Alle belangrijke leidingen als hoogspanningsleidingen en gastransportleidingen zijn in de gebiedsbestemmingen begrepen. De zones waarin deze leidingen liggen, zijn op de plankaart aangeduid. Bij de toepassing van sturingsregels (vrijstellingen, aanlegvergunning, wijziging) dient rekening te worden gehouden met deze leidingen.

Binnen alle bestemmingen is een aanlegvergunning vereist voor het aanbrengen of verwijderen van ondergrondse leidingen in verband met het beperken van de rust en het voorkomen van schade aan de vegetatie.

Windturbines

Windturbines kunnen na wijziging ex artikel 11 WRO op agrarische erven worden opgericht tot een bouwhoogte van maximaal 35 m

(exclusief de rotorbladen) binnen de bestemming Jonge veldontginnin-
gen.

Gebouwen van openbaar
nut

Tot een inhoud van maximaal 75 m³ en met een maximale bouw-
hoogte van 3 m mogen gebouwen van openbaar nut worden ge-
bouwd, mits daarvoor vrijstelling is verkregen. Het betreft hier gebou-
wen als gemalen, transformatorstations, telefooncellen, wachthuisjes en
dergelijke.

13.10 Uitvoering

In de voorschriften is vastgelegd dat het beleid, waarvoor de juridi-
sche kaders in het bestemmingsplan zijn bepaald, eveneens via
andere middelen wordt uitgevoerd.

Het Landschapsbeleidsplan dient in bepaalde gevallen, zoals bij
een aanvraag voor een aanplantvergunning van bos, betrokken te
worden bij de afweging over het al dan niet toestaan van de activi-
teit. Daarnaast worden maatregelen met betrekking tot beheer van
bestaande en het aanbrengen van nieuwe beplantingen in overleg
met grondeigenaren en eigenaren van omliggende gronden nader
uitgewerkt in jaarlijkse uitvoeringsplannen.

De gemeente zal zich verder inzetten om bepaalde gewenste
ontwikkelingen, zoals natuurontwikkeling binnen de bestemming Be-
ekdalen I, de aanleg van ecologische verbindingzones en de
aanleg van dagrecreatieve voorzieningen, te realiseren via ROM-
dan wel WCL-projecten.

Tenslotte streeft de gemeente er via overleg met de Welstandscom-
missie naar dat de architectuur (kleur, bouwstijl en dergelijke) van
nieuwe woningen past in het landschappelijke beeld.

13.11 Uitvoering van werken en werkzaamheden

Bij de diverse vormen van grondgebruik is al aan de orde geweest
dat voor de uitvoering van bepaalde werken en werkzaamheden
aanlegvergunningen vereist zijn met het oog op de bescherming
van waardevolle gebiedskenmerken. In tabel 1 zijn deze werken en
werkzaamheden voor de verschillende deelgebieden samengevat.

Inrichtingsplan

Indien ten behoeve van de (her)inrichting van een gebied voor meerde-
re activiteiten gelijktijdig een aanlegvergunning wordt aangevraagd en
deze zijn ondergebracht in een plan, wordt het plan in zijn geheel in de
beoordeling betrokken.

13.12 Overzicht regelingen

In dit hoofdstuk is voor de verschillende functies in het buitengebied een groot aantal regelingen opgenomen. In tabel 2 is voor iedere functie in het buitengebied een overzicht gegeven van de verschillende regelingen die van toepassing kunnen zijn. Hierbij is met name aandacht geschonken aan de maximale oppervlakte, hoogte dan wel inhoud van een gebouw of bouwwerk. Daarnaast zijn in tabel 2 de vrijstellingen en wijzigingen die voor de verschillende functies gelden opgenomen.

Tabel 1. Aanlegvergunningen (bestemmingsplan buitengebied gemeente Vries)

Werkzaamheden	Essen en veldontginningen	Jonge veldontginningen	Beekdalen I	Beekdalen II
A. het aanleggen en/of verwijderen van wegen, voet-, fiets- en ruitpaden en dagrecreatieve voorzieningen zoals picknickplaatsen, parkeervoorzieningen en de inrichting van visoevers	X	X	X	X
B. de aanleg of verwijdering van ondergrondse leidingen	X	X	X	X
C. het zoeken naar delfstoffen	X	X	X	X
D. grondwerkzaamheden dieper dan 2 m			X (voor zover de gronden zijn aangeduid als "grondwater-beschermingsgebied")	X (voor zover de gronden zijn aangeduid als "grondwater-beschermingsgebied")
E. het kweken van bomen en fruitteelt	X (op de gronden aangeduid op de toetsingskaart als "essen" is dit verboden)	X (voor zover de omvang groter is dan 1 ha; op de gronden op de toetsingskaart aangeduid als "handhaven openheid" is dit verboden)	Nt	Nt
F. het beplanten en bebossen van gronden met houtopstanden met een maximum omvang van 1 ha	X (op gronden aangeduid op de toetsingskaart als "essen" is dit verboden) afw. LBP.	X (op de gronden aangeduid op de toetsingskaart als "handhaven openheid" is dit verboden) afw. LBP	Nt	Nt
G. het aanleggen van lijnvormige beplantingen	X	X	X	X
H. ophogen, ontgronden, ontginnen, egaliseren en diepplougen	X (voor zover de gronden op de toetsingskaart zijn aangeduid als "essen" of op de plankaart als "archeologisch waardevol" of "geomorfologisch waardevol")	X (voor zover de gronden op de plankaart zijn aangeduid als "geomorfologisch waardevol")	X	
I. het vellen en/of rooien van houtopstanden	X		X	X
J. het wijzigen van het greppelsysteem en het aantrengen van drainage	X (voor zover de gronden op de toetsingskaart zijn aangeduid als "hydrologisch aandachtsgebied I of IIa")	X (voor zover de gronden op de toetsingskaart zijn aangeduid als "hydrologisch aandachtsgebied I of IIa")	X	X (voor zover de gronden op de toetsingskaart zijn aangeduid als "hydrologisch aandachtsgebied I of IIa")
K. het graven en dempen van sloten en andere watergangen, het vergroten of verkleinen van het doorstromingsprofiel en het aanbrengen of verwijderen van dammen en stuwen	X (voor zover de gronden op de toetsingskaart zijn aangeduid als "hydrologisch aandachtsgebied I, IIa of IIb")	X (voor zover de gronden op de toetsingskaart zijn aangeduid als "hydrologisch aandachtsgebied I, IIa of IIb")	X	X (voor zover de gronden op de toetsingskaart zijn aangeduid als "hydrologisch aandachtsgebied I, IIa of IIb")
L. het scheuren en frezen van grasland anders dan ten behoeve van graslandverbetering en herinzaai			X	

X= aanlegvergunning

Nt= niet toegestaan

afw. LBP = bij de beoordeling dient het Landshapsbeleidsplan te worden betrokken.

Geen vergunning is nodig voor werkzaamheden t.b.v. normaal onderhoud.

Tabel 2. Overzicht regelingen per functie in de gebiedsbestemmingen (gemeente Vries)

Regeling per functie \ Deelgebied:	Essen en veldontginningen	Jonge veldontginningen	Beekdalen I	Beekdalen II
Landbouw oppervlakte bouwperceel	max. 1.5 ha, vrij. 2 ha	max. 1.5 ha, vrij. 2 ha	max. 1.5 ha	max. 1.5 ha, vrij. 2 ha
grondgebruik: grondgeb. agr. bedrijf agrarisches bedrijf	max. 250 m ² int. tak of best. opp. vrij max. 250 m ² of 10% vergroten	max. 500 m ² int. tak vrij max. 500 m ² vergroten vrij	max. 250 m ² int. tak of best. opp. n.v.t.	max. 250 m ² int. tak of best. opp. n.v.t.
nieuw grondg. agr. bedrijf nieuw agrarisch bedrijf	wijz. (2+4) Nt	wijz. (3) wijz. (3)	Nt Nt	Nt Nt
wijziging agrarisch functie in andere functies	wijz.	wijz.	wijz.	wijz.
bouwhelping: bedrijfsgebouw bedrijfswoning tweeda bedrijfswoning bouwwerken (geen gebouwen zijnde)	bo: 12 m, gh: 4.5 m, vrij. 6 m bo: 8 m, gh: 3.5 m vrij. max. 12 m (binnen bouwperc.) max. 3 m (buiten bouwperc.)	bo: 12 m, gh: 4.5 m, vrij. 6 m bo: 8 m, gh: 3.5 m vrij. max. 12 m (binnen bouwperc.) max. 3 m (buiten bouwperc.)	bo: 12 m, gh: 4.5 m, vrij. 6 m bo: 8 m, gh: 3.5 m Nt max. 12 m (binnen bouwperc.) max. 3 m (buiten bouwperc.)	bo: 12 m, gh: 4.5 m, vrij. 6 m bo: 8 m, gh: 3.5 m vrij. max. 12 m (binnen bouwperc.) max. 3 m (buiten bouwperc.)
mest-, toren- en sleufsilo's binnen het bouwperceel	max. 12 m	max. 12 m	max. 12 m	max. 12 m
mest- en sleufsilo's buiten het bouwperceel	vrij/wijz. max. 2500 m ³ bouwhoogte max 6 m (mestsilo), max. 3 m (sleufsilo) (2)	vrij. max. 2500 m ³ bouwhoogte max 6 m (mestsilo), max. 3 m (sleufsilo) (3)	Nt	vrij/wijz. max. 2500 m ³ bouwhoogte max 6 m (mestsilo), 3 m (sleufsilo)
kassen (binnen bouwperceel)	max. 1000 m ² , vrij. 5000 m ² (2+4)	max. 1000 m ² , vrij. 5000 m ²	Nt	Nt
veestallen (buiten het bouwperceel)	vrij. max. 50 m ² bouwhoogte max. 3.5 m (2+4)	vrij. max. 50 m ² bouwhoogte max. 3.5 m (3)	Nt	Nt
Bosbouw beheersgebouwen bos aanleg bos > 1 ha. aanleg bos < 1 ha.	vrij. alleen indien het object min. 25 ha bedraagt Nt (1)	vrij. alleen indien het object min. 25 ha bedraagt wijz. (1)	n.v.t. Nt Nt	n.v.t. Nt Nt
Natuur beheersgebouwen t.b.v. natuur- en landschapswaarden	vrij. alleen indien het object min. 25 ha bedraagt	vrij. alleen indien het object min. 25 ha bedraagt	vrij. alleen indien het object min. 25 ha bedraagt	vrij. alleen indien het object min. 25 ha bedraagt
Recreatie kleinschalige vormen van verblifsrecreatie: bouwbeplanning:	op agr. bouwpercelen max. 15 standpl. sanitair gebouw max. 25 m ²	op agr. bouwpercelen max. 15 standpl. sanitair gebouw max. 25 m ²	Nt n.v.t.	Nt n.v.t.
Wonen woning + bijgebouw	max. 200 m ² , vrij. bijgebouwen max. 50 m ²	max. 200 m ² , vrij. bijgebouwen max. 50 m ²	max. 200 m ² , vrij. bijgebouwen max. 50 m ²	max. 200 m ² , vrij. bijgebouwen max. 50 m ²
Bijzondere functies windturbines gebouwen van openb.nut	Nt vrij max 75 m ³	wijz. max. 35 m ³ vrij max. 75 m ³	Nt vrij max 75 m ³	Nt vrij max 75 m ³

bo: bouwhoogte, gh: goothoogte, best: bestaande oppervlakte

1. regeling door middel van aanlegvergunning
 2. geldt niet voor zover de gronden op de beelingskaart zijn aangeduid als "essen"
 3. geldt niet voor zover de gronden op de beelingskaart zijn aangeduid als "handhaven openheid"
 4. geldt niet voor zover de gronden op de plankaat zijn aangeduid als "nevenschikking natuur en landbouw"
- vrij. = vrijstelling
n.v.t. = wijziging ex artikel 11 WRO
n.v.t. = niet van toepassing in de betreffende gebiedsbestemming
Nt = niet toegestaan

14 OVERLEG EN INSPRAAK

14.1 Overleg

In het kader van het overleg ex artikel 10 Bro (Besluit op de ruimtelijke ordening) zijn reacties ontvangen van de volgende instanties:

- Commissie voor Gemeentelijke Bestemmingsregelingen van de Provinciale Commissie van de Provincie Drenthe;
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij;
- Dienst Water en Milieuhygiëne, provincie Drenthe;
- Dienst Verkeer en Waterstaat, provincie Drenthe;
- Ministerie van Economische Zaken;
- Landbouwschap, Gewestelijke Raad voor Drenthe;
- Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat;
- Milieufederatie Drenthe;
- Inspectie van de Ruimtelijke Ordening;
- Waterschap Hunze en Aa;
- Ministerie van Defensie;
- Gasunie;
- Gemeente Anloo;
- Gemeente Assen.

De volgende instanties zagen geen aanleiding tot het maken van opmerkingen:

- Rijksdienst voor de Monumentenzorg;
- PTT Telecom;
- Waterschap Eemsholvest;
- Gemeente Roden;
- Gemeente Peize;
- Gemeente Eelde.

Deze overlegreacties zijn kort weergegeven in de nota Overleg en Inspraak, Bestemmingsplan buitengebied Vries. In de nota is tevens het standpunt van de gemeente ten aanzien van de verschillende overlegreacties opgenomen. De overlegreactie van de Commissie voor Gemeentelijke Bestemmingsregelingen is in een aparte nota besproken. Waar het standpunt van de gemeente leidde tot aanpassingen van het bestemmingsplan, zijn de aanpassingen in het onderhavige bestemmingsplan verwerkt. Voor de inhoud van de

overlegreacties en het standpunt van de gemeente wordt verwezen naar de genoemde nota's.

14.2 Inspraak

Het voorontwerp-bestemmingsplan heeft gedurende 4 weken ter inzage gelegen. In deze periode is de gelegenheid geboden schriftelijk op het plan te reageren. Er zijn schriftelijke reacties ontvangen van de volgende personen:

Deze inspraakreacties zijn kort weergegeven in de nota Overleg en Inspraak, Bestemmingsplan buitengebied Vries. In deze nota is tevens het standpunt van de gemeente ten aanzien van de verschillende inspraakreacties opgenomen. Waar dit standpunt leidde tot aanpassingen van het bestemmingsplan, zijn de aanpassingen in het onderhavige bestemmingsplan verwerkt. Voor de inhoud van de inspraakreacties en de reactie van de gemeente wordt verwezen naar de genoemde nota.

Voorschriften

Vries/Assen
19 november 1997

INHOUDSOPGAVE

ALGEMENE BEPALINGEN	3
Artikel 1 Begripsbepalingen	3
Artikel 2 Wijze van meten	8
 BESTEMMINGSBEPALINGEN	 9
Artikel 3 Beschrijving in hoofdlijnen voor alle bestem- mingen	9
Artikel 4 Essen en veldontginningen	17
Artikel 5 Jonge veldontginningen	32
Artikel 6 Beekdalen I	45
Artikel 7 Beekdalen II	55
Artikel 8 Vaarweg	66
Artikel 9 Wegverkeer	67
Artikel 10 Spoorweg	68
Artikel 11 Munitiedepot	69
Artikel 12 Zandwinning	70
 BIJZONDERE BEPALINGEN	 71
Artikel 13 Wijzigingsbepalingen	71
Artikel 14 Algemene vrijstelling	76
Artikel 15 Overgangsbepalingen	77
Artikel 16 Slotbepaling	78

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

Begripsbepalingen

In deze voorschriften wordt verstaan onder:

- a. *het plan*:
het bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Vries;
- b. *de plankaart*:
de kaart met bijbehorende verklaring, bestaande uit bladen, waarop de bestemmingen van de in het plan begrepen gronden zijn aangewezen;
- c. *de toetsingskaart*:
de op de kaart aangegeven gebiedskenmerken, welke dienen als toetsing voor de wijze van toepassing van de voorschriften; deze kaart maakt deel uit van het bestemmingsplan;
- d. *bouwen*:
het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk;
- e. *bouwwerk*:
elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, welke hetzij direct of indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond;
- f. *gebouw*:
elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt;
- g. *bebouwing*:
een of meer gebouwen en/of bouwwerken, geen gebouwen zijnde;
- h. *bouwvlak*:
een op de plankaart door bouwgrenzen omsloten vlak, waarmee gronden zijn aangeduid waarop gebouwen zijn toegelaten;

- i. bouwgrens:*
een op de plankaart aangegeven lijn, die niet door gebouwen mag worden overschreden, behoudens krachtens deze voorschriften toegelaten afwijkingen;
- j. bebouwingspercentage:*
een op de plankaart of in de voorschriften aangegeven percentage, dat de grootte aangeeft van het deel van een bouwperceel, dat ten hoogste mag worden gebouwd;
- k. bouwperceel:*
een aaneengesloten stuk grond, waarop krachtens het plan een zelfstandige, bij elkaar horende bebouwing is toegelaten;
- l. bestemmingsvlak:*
een op de plankaart door bestemmingsgrenzen omsloten vlak, waarmee gronden zijn aangegeven met eenzelfde bestemming;
- m. bestemmingsgrens:*
een op de plankaart aangegeven lijn, die de grens aanduidt van een bestemmingsvlak;
- n. hoofdgebouw:*
een gebouw, dat op een bouwperceel door zijn constructie of afmetingen als het belangrijkste bouwwerk valt aan te merken;
- o. bijgebouw:*
een gebouw, behorende bij een op hetzelfde bouwperceel gelegen hoofdgebouw;
- p. aanbouw:*
een aan een gebouw aanwezig bouwwerk dat al dan niet rechtstreeks vanuit dat gebouw toegankelijk is;
- q. peil:*
 - 1. voor gebouwen, waarvan de hoofdtoegang onmiddellijk aan een weg grenst: de hoogte van die weg ter plaatse van de hoofdtoegang;
 - 2. in andere gevallen: de gemiddelde hoogte van het aansluitende afgewerkte maaiveld;
- r. woning:*
een (gedeelte van een) gebouw dat dient voor de huisvesting van één huishouden;

- s. *bedrijfs/dienstwoning:*
een woning in of bij een gebouw of op een terrein, die kennelijk slechts bedoeld is voor de huisvesting van (het huishouden van) een persoon wiens huisvesting daar, gelet op de bestemming van de grond ter plaatse van het gebouw of het terrein, noodzakelijk moet worden geacht;
- t. *agrarisch bedrijf:*
een bedrijf dat is gericht op het voortbrengen van produkten door middel van het telen van gewassen en/of het houden van dieren;
- u. *grondgebonden agrarisch bedrijf:*
een agrarisch bedrijf waarbij hoofdzakelijk gebruik gemaakt wordt van open grond (waaronder ook begrepen grond met kassen met een hoogte van niet meer dan 1.5 m);
- v. *kampeermiddelen:*
tenten, tentwagens, kampeerauto's of caravans dan wel andere onderkomens of andere voertuigen, gewezen voertuigen of gedeelten daarvan, voorzover niet als bouwwerk aan te merken, waarvoor ingevolge artikel 40 van de Woningwet een bouwvergunning vereist is, die geheel of gedeeltelijk blijvend zijn bestemd of ingericht dan wel worden gebruikt voor recreatief nachtverblijf dan wel voor nachtverblijf van personeel, werkzaam op het kampeerterrein waar deze onderkomens of voertuigen zijn geplaatst;
- w. *landschappelijke waarde:*
de aan een gebied toegekende waarde gekenmerkt door het waarneembare deel van het aardoppervlak, die wordt bepaald door de onderlinge samenhang en beïnvloeding van de levende en niet-levende natuur;
- x. *cultuurhistorische waarde:*
de aan een bouwwerk of een gebied toegekende waarde gekenmerkt door het beeld dat is ontstaan door het gebruik dat de mens in de loop van de geschiedenis heeft gemaakt van dat bouwwerk of dat gebied;
- y. *natuurlijke waarde:*
de aan een gebied toegekende waarde gekenmerkt door geologische, geomorfologische, bodemkundige en biologische elementen, zowel afzonderlijk als in onderlinge samenhang;

- z. *archeologische waarde:*
de aan een gebied toegekende waarde in verband met de kennis en de studie van de in dat gebied voorkomende overblijfselen van menselijke aanwezigheid of activiteit uit oude tijden;
- aa. *recreatiewoning:*
een permanent aanwezig gebouw, geen woonkeet en geen caravan of ander bouwsel op wielen zijnde, bestemd om uitsluitend door een huishouden of een daarmee gelijk te stellen groep van personen, dat het hoofdverblijf elders heeft, gedurende een gedeelte van het jaar bewoond te worden;
- bb. *bestaand gebouw:*
een gebouw dat op het tijdstip van het in ontwerp ter inzage leggen van het plan bestaat, krachtens een voor dat tijdstip reeds verleende vergunning in uitvoering is of in uitvoering kan worden genomen, dan wel de vergunning nadien moest worden verleend wegens overschrijding van de termijn als bedoeld in artikel 25 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, in relatie met artikel 50, lid 3, van de Woningwet;
- cc. *bestaand gebruik:*
het gebruik op het tijdstip dat het bestemmingsplan onherroepelijk is;
- dd. *tijdstip van beëindiging van een bepaald gebruik:*
1. het tijdstip waarop een gebouw is gesloopt dan wel vanwege bouwkundige gebreken het gebruik ingevolge de Woningwet dient te worden gestaakt;
 2. het tijdstip waarop gronden en/of een gebouw met de bijbehorende grond kennelijk in gebruik zijn genomen voor een andere functie dan in het bestemmingsplan voor de betreffende gronden in de doeleindenomschrijving is aangegeven;
- ee. *bosbouw:*
het geheel van bedrijfsmatig handelen en activiteiten gericht op de instandhouding en ontwikkeling van bestaande en nieuwe bossen ten behoeve van (de functies) natuur, houtproductie, landschap, milieu en recreatie.

ff. geluidsgevoelig object:

een woning of een ander gebouw of object waarvoor ingevolge artikel 82 van de Wet geluidhinder bij algemene maatregel van bestuur de ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting is aangegeven;

gg. mestopslagplaats:

een constructie van beton, hout of staal, dan wel een aarden put bekleed met folie of beton, dan wel een gemetselde constructie die geheel of gedeeltelijk is ingegraven en wordt omgeven door een grondwal ten behoeve van de opslag van drijfmest; onder een mestopslagplaats wordt niet begrepen een mestkelder, zijnde een volledig ondergrondse bak, die is gecombineerd met een gebouw;

hh. boom- en fruitteelt:

het kweken dan wel het doen ontstaan van nieuwe rassen van bomen en fruit als agrarische bedrijfsactiviteit.

Artikel 2

Wijze van meten

- a. *lengte, breedte en diepte van een gebouw:*
tussen (de lijnen, getrokken door) de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van gemeenschappelijke scheidsmuren);
- b. *oppervlakte van een gebouw:*
tussen (de buitenste verticale projecties van) de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van gemeenschappelijke scheidsmuren);
- c. *(bouw-)hoogte/nokhoogte van een bouwwerk:*
vanaf het peil tot het hoogste punt van het bouwwerk; voor wat betreft gebouwen worden antennes, schoorstenen en andere ondergeschikte dakopbouwen hierbij niet meegerekend;
- d. *goothoogte van een gebouw:*
vanaf het peil tot de bovenkant van de goot c.q. de druiplijn, het boeibord of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel;
- e. *inhoud van een gebouw:*
tussen de buitenwerkse gevelvlakken (en/of de harten van gemeenschappelijke scheidsmuren) en de dakvlakken, zulks met inbegrip van erkers en dakkapellen, en boven peil;
- f. *afstand tot de zijdelingse bouwperceelgrens:*
tussen de zijdelingse grenzen van een bouwperceel en enig punt van het op dat bouwperceel voorkomend (hoofd-)gebouw, waar die afstand het kortst is.

BESTEMMINGSBEPALINGEN

Artikel 3

Beschrijving in hoofdlijnen voor alle bestemmingen

Algemeen

1. De beschrijving in dit artikel geldt niet als rechtstreeks toetsingskader voor bouwvergunningen en de voorschriften betreffende het gebruik, maar is beperkt tot het aangeven van de wijze waarop doeleinden worden nagestreefd die op meerdere bestemmingen betrekking hebben, de toepassing van algemene regels met betrekking tot het kunnen stellen van nadere eisen, het verlenen van vrijstellingen en het gebruik van de wijzigingsbevoegdheid en de afstemming op andere wetten en verordeningen. Voor de concrete bestemmingen wordt verwezen naar de beschrijving in hoofdlijnen opgenomen bij de betreffende artikelen.

Voorzover samenhangende abiotische, biotische en/of cultuur-historische/landschappelijke kenmerken zich uitstrekken over meerdere bestemmingen dient, bij de beoordeling van een verzoek om aanlegvergunning, vrijstelling of wijziging, deze samenhang mee in acht te worden genomen. Daarbij geldt dat:

- aantasting van de geomorfologische kenmerken van de op de plankaart respectievelijk toetsingskaart met "geomorfologisch waardevol" en "essen" aangegeven gebieden in z'n algemeenheid dient te worden voorkomen;
- aantasting van reliëfverschillen in het terrein (steilranden, laagten en dergelijke) in z'n algemeenheid dient te worden voorkomen;
- grootschalige bodemaantasting (veranderingen van het bodemprofiel, zoals ophogen, ontgronden en diepploegen) in z'n algemeenheid dient te worden voorkomen;
- de op de grondwaterstroming berustende hydrologische samenhang tussen kwelgebieden en inziggebieden in het gebied niet zodanig mag worden beïnvloed dat er (op termijn) sprake is van significante aantasting van de kenmerkende natuurwaarden, zoals die zich in de verschillende deelgebieden van het plangebied voordoen;
- het beleid is gericht op behoud en versterking van de ecologische samenhangen die tussen de verschillende landschappelijke deelgebieden bestaan; bij versterking van

- de verbindingsfunctie wordt prioriteit gegeven aan de trajecten Zeijen-Zeegse en Zeegse-Eelde;
- aantasting van de samenhang tussen de cultuurhistorische/landschappelijke kenmerken in z'n algemeenheid dient te worden voorkomen; dit betekent in ieder geval dat de visuele relatie tussen de cultuurhistorische nederzettingen Bunne, Donderen, Zeijen, Taarlo, Zeegse, Tynaarlo, Vries en Yde en de nabije omgeving gehandhaafd dient te blijven;
 - de met "archeologisch waardevol" op de plankaart aangegeven gronden in z'n algemeenheid niet mogen worden verstoord/aangetast anders dan in verband met wetenschappelijk archeologisch onderzoek.

Bij de beoordeling van een verzoek om aanlegvergunning, vrijstelling of wijziging worden, indien relevant, tevens de op de toetsingskaart opgenomen aspecten in acht genomen. Daarnaast wordt alvorens een aanlegvergunning te verlenen dan wel een wijzigingsbepaling toe te passen voor het beplanten en bebossen van gronden, het landschapsbeleidsplan van de gemeente Vries (d.d. 25 mei 1993, nr. 9/BO/WR) bij de beoordeling betrokken.

De gemeente zal zich inzetten om bepaalde gewenste ontwikkelingen, zoals natuurontwikkeling binnen de bestemming "beekdalen I", de aanleg van ecologische verbindingszones en dagrecreatieve voorzieningen, te realiseren via onder meer ROM- dan wel WCL-(Waardevolle Cultuurlandschap)projecten en via particuliere middelen.

Via overleg met de Welstandscommissie zal de gemeente bevorderen dat de architectuur (kleur, bouwstijl) van nieuwe bebouwing past in het landschappelijke beeld.

Tenslotte zal de gemeente maatregelen met betrekking tot beheer van bestaande en het aanbrengen van nieuwe beplantingen in overleg met grondeigenaren en eigenaren van omliggende gronden uitwerken in jaarlijkse uitvoeringsprogramma's.

Nadere eisen

2. De nadere eisen met betrekking tot de plaats en afmetingen van bebouwing worden uitsluitend gesteld met het oog op:
 - de inpassing van de bebouwing in het landschapsbeeld;
 - de belangen te stellen ten aanzien van het uitzicht van woningen;
 - de verkeersveiligheid.

Met het oog op het landschapsbeeld wordt daarbij gestreefd naar bebouwing in 1 bouwlaag met kap en een aan het hoofdbouw ondergeschikte maatvoering en situering van aan- en bijgebouwen.

Vrijstellingen

3. De toepassing van de vrijstellingsbevoegdheid is beperkt tot incidentele gevallen, waarbij het functioneren van de bestemming begrepen doeleinden niet wezenlijk wordt aangetast; in de afweging worden in ieder geval de agrarische, landschappelijke, natuurlijke, verkeerstechnische en milieuhygiënische belangen in acht genomen. Voor de gronden aangegeven met "grondwaterbeschermingsgebied" en "gebied tegen fysische bodemaantasting" geldt dat geen ernstige afbreuk mag worden gedaan aan de belangen te stellen aan de drinkwaterwinning.

De vrijstelling voor een tweede dienstwoning wordt alleen verleend indien de noodzaak en levensvatbaarheid van het agrarisch bedrijf dan wel het verblijfsrecreatiebedrijf is aangetoond. Uitgangspunt is dat de tweede dienstwoning zo dicht mogelijk bij de bestaande bebouwing gebouwd dient te worden.

De vrijstelling voor een tak van veredeling wordt uitsluitend verleend, indien sprake blijft van een grondgebonden agrarisch bedrijf.

De vrijstelling voor een vergroting van het agrarisch bouwperceel wordt uitsluitend verleend, indien aangetoond wordt dat vergroting uit het oogpunt van de toekomstige bedrijfsvoering noodzakelijk is.

De vrijstelling voor een uitbreiding van de oppervlakte aan kassen wordt uitsluitend verleend indien de kassen, in het bijzonder in de cultuurhistorisch waardevolle nederzetting Bune, op aanvaardbare wijze landschappelijk worden ingepast.

Vrijstelling voor het oprichten en/of aanbrengen van mestopslagplaatsen en sleufsilos buiten het bouwperceel wordt uitsluitend verleend, indien:

- onvoldoende fysieke ruimte binnen het agrarisch bouwperceel aanwezig is;
- vanwege milieuhygiënische knelpunten op het bouwperceel geen ruimte aanwezig is;
- bedrijfstechnische overwegingen aanwezig zijn, waarom er op een veldkavel gebouwd moet worden;

- verkeerstechnische overwegingen aanwezig zijn, waarom er op een veldkavel gebouwd moet worden.

De vrijstelling voor de bouw van een materialenberging wordt uitsluitend verleend, indien uit een bedrijfsplan is gebleken dat een inkomen is te verwerven voor minimaal een eenmansbedrijf en het gebouw op aanvaardbare wijze landschappelijk wordt ingepast.

De vrijstelling voor de bouw van veestallen wordt uitsluitend verleend, indien het gebouw op aanvaardbare wijze landschappelijk wordt ingepast door zoveel mogelijk aan te sluiten bij bestaande beplanting en/of bebouwing en door bij voorkeur langs de weg te bouwen.

De vrijstelling voor een grotere goothoogte wordt uitsluitend verleend, wanneer dit vanwege bedrijfstechnische redenen noodzakelijk is en dit uit landschappelijk oogpunt aanvaardbaar is.

De vrijstelling voor het vergroten van het oppervlak ten dienste van niet-agrarische bedrijven wordt uitsluitend verleend, indien kan worden aangetoond dat de uitbreiding niet op een bedrijventerrein kan worden gerealiseerd.

Wijziging

4. De toepassing van de wijzigingsbevoegdheid is beperkt tot de gevallen waarbij de kenmerken van het betreffende gebied niet wezenlijk worden aangetast; in de afweging worden in ieder geval de agrarische, landschappelijke, natuurlijke, verkeerstechnische en milieuhygiënische belangen in acht genomen. Voor de gronden aangegeven met "grondwaterbeschermingsgebied" en "gebied tegen fysische bodemaantasting" geldt dat geen ernstige afbreuk mag worden gedaan aan de belangen te stellen aan de drinkwaterwinning.

De toepassing van de wijzigingsbevoegdheid dient te worden onderbouwd door een nota waarin in ieder geval de wijze van uitvoering en financiering is opgenomen; hierdoor kan bepaald worden of daadwerkelijk tot functiewijziging kan worden overgegaan.

Bij de toepassing van de wijzigingsbevoegdheid voor bosbouw dient in de nota bovendien een verantwoording van de locatiekeuze te worden gegeven.

Bij de toepassing van de wijzigingsbevoegdheid voor de vestiging van grondgebonden agrarische bedrijven heeft vestiging binnen de bestemming "jonge veldontginningen" prioriteit boven vestiging binnen de bestemming "essen en veldontginningen". Binnen de bestemming "essen en veldontginningen" worden de landschappelijke en natuurlijke belangen bij de afweging zwaarder gewogen.

De toepassing van de wijzigingsbevoegdheid voor de verbouw van woningen of voormalige agrarische bedrijfsgebouwen tot landhuizen dient te worden onderbouwd door een nota waarin wordt aangegeven hoe ten behoeve van het realiseren van het landgoed ten minste 5 ha grond zal worden ingericht, ingeplant en/of beheerd, overeenkomstig een overgelegd inrichtings- en beheersplan en hoe de ruimtelijke samenhang tussen de woning en het landgoed zal worden gerealiseerd.

Voor de gronden aangegeven met "milieubeschermingsgebied II" is de wijzigingsbevoegdheid voor wijziging van agrarische bedrijven in andere functies in elk geval niet van toepassing op lawaaierige inrichtingen, zoals hondenkennels en recreatiebedrijven.

De toepassing van de wijzigingsbevoegdheid voor het oprichten van mestopslagplaatsen buiten het bouwperceel is beperkt tot de gevallen, waarbij:

- onvoldoende fysieke ruimte binnen het agrarisch bouwperceel aanwezig is;
- vanwege milieuhygiënische knelpunten op het bouwperceel geen ruimte aanwezig is;
- bedrijfstechnische overwegingen aanwezig zijn, waarom er op een veldkavel gebouwd moet worden;
- verkeerstechnische overwegingen aanwezig zijn, waarom er op een veldkavel gebouwd moet worden.

Afstemming op andere wetten en verordeningen

5. *Woningwet artikel 9, lid 2 (uitsluiting aanvullende werking van de bouwverordening)*

De voorschriften van de bouwverordening ten aanzien van onderwerpen van stedenbouwkundige aard blijven buiten toepassing, behoudens ten aanzien van de volgende onderwerpen:

- a. de richtlijnen voor het verlenen van vrijstelling van de stedenbouwkundige bepalingen;
- b. bereikbaarheid gebouwen voor wegverkeer;
- c. bereikbaarheid gebouwen voor gehandicapten;

- d. bouwen bij hoogspanningsleidingen en ondergrondse hoofdtransportleidingen;
- e. parkeergelegenheid;
- f. ruimte tussen bouwwerken;
- g. invloed van de omgeving op een bouwwerk;
- h. erf- en terreinafscheidingen;
- i. bepalingen met betrekking tot de voorgevelrooilijn, met dien verstande dat bij het ontbreken van een regelmatige of nagenoeg regelmatige ligging van de voorgevels van de bestaande bebouwing de afstand tot de as van de weg ten minste 20 m dient te bedragen, dan wel ten minste de bestaande afstand.

Wet op de openluchtrecreatie

De bestemming "jonge veldontginningen" en de bestemming "essen en veldontginningen" met uitzondering van de gronden op de toetsingskaart aangeduid met "essen" verzetten zich niet tegen het gebruik als bedoeld in artikel 8, 2° lid van de Wet op de openluchtrecreatie, met dien verstande dat het gebruik als bedoeld in artikel 8, 2° lid onder a uitsluitend wordt toegestaan binnen het in artikel 4 en 5, lid 3, sub a genoemde aaneengesloten oppervlak van 1,5 ha.

Vrijstelling van het kampeerverbod wordt alleen verleend, indien het een agrarisch bedrijf is.

Wet milieubeheer

Bij vergunningverlening op grond van de Wet milieubeheer worden alle woningen, welke binnen een afstand van 50 m van een agrarisch bedrijf zijn gelegen, en voormalige agrarische dienstwoningen aangemerkt als agrarische dienstwoningen.

Voor niet-agrarische bedrijven wordt met het oog op de bescherming van het leefklimaat bij de vergunningverlening het gestelde in de publicatie "Bedrijven en milieuzonering" (geheel herziene uitgave 1992) van de V.N.G. voor wat betreft de aspecten geluid, lucht, water, bodem en verkeer behorende bij de categorieën 1 en 2 als uitgangspunt gehanteerd.

Kapverordening

Bij de beoordeling van een verzoek om kapvergunning op grond van de Algemene Plaatselijke verordening worden de gebiedskenmerken, zoals opgenomen in de beschrijving in hoofdlijnen bij de bestemmingen, in acht genomen. Daarnaast wordt, alvorens een kapvergunning te verlenen, het land-

schapsbeleidsplan van de gemeente Vries (d.d. 25 mei 1993, nr. 9/BO/WR) bij de beoordeling betrokken.

Wet geluidhinder

Wegverkeerslawaaï

Voor geluidgevoelige objecten dient, in verband met wegverkeerslawaaï, in principe 20 m tot de as van de weg in acht te worden genomen. Voor bepaalde wegvakken geldt voor geluidgevoelige objecten de in de onderstaande tabel aangegeven afstand tot het hart van de genoemde weg c.q. wegvak.

Weg c.q. wegvak*		Afstand uit de as van de weg in meters bij:		
		woning geen agrarisches bedrijfswo- ning zijnde	agrarisches bedrijfswo- ning	overige ge- luidsgevoelige objecten
N28	Assen-Assen	132	67	132
	noord	158	81	158
	Assen noord- Tynaarlo Tynaarlo-De Punt	158	81	158
N34	Zuidlaren-De Punt	73	35	73
N386	gem.grens- Donderen	36	20	36
		43	20	43
	Donderen- Vries Tynaarlo-N34	57	27	57
N858	gem.grens- Donderen	35	20	35
Asserstraat	Rhee-Ubbena	48	22	48
	Ubbena-Vries	43	20	43
Groninger- straat	N386-De Punt	28	20	28
Norgerweg	Yde-Donderen	21	20	21
Ubbenase Weg		23	20	23
Peesterweg		24	20	24
Zeijerweg		20	20	20
Hoofdweg		20	20	20

Railverkeerslawaaï

De in de volgende tabel aangegeven afstand tot het hart van de genoemde spoorbaan is bepalend voor de bouw van geluidgevoelige objecten. Deze afstand dient ook in acht te worden genomen bij toepassing van de wijzigingsbevoegdheid voor het wijzigen van een agrarische functie in een woonfunctie.

Periode	Afstand uit de as van de spoorweg in meters bij:		
	woning geen agrarische be- drijfswoning zijn- de	agrarische be- drijfswoning	overige geluids- gevoelige objec- ten
tot 1-1-2000	74	74	74
na 1-1-2000	117	117	117

Invliegstrook

Voor de gronden aangegeven met "invliegstrook" wordt bij de beoordeling van een verzoek om bouw- of aanlegvergunning overleg gepleegd met het Ministerie van Verkeer en Waterstaat met betrekking tot de belangen verbonden aan de luchtvaart.

Veiligheidszonerings munitiedepot

Binnen de met "A-zone munitiedepot" aangegeven zone zijn bebouwing, openbare wegen, spoorwegen, druk bevaaren waterwegen, parkeerterreinen en recreatie niet toegestaan. Agrarisch grondgebruik is alleen toegestaan, indien hier slechts incidenteel personen aanwezig zijn.

Binnen de met "B-zone munitiedepot" aangegeven zone zijn bebouwing waarin zich regelmatig personen bevinden, drukke wegen, veel bezochte dagrecreatieterreinen, sportvelden, zwembaden, kampeerterreinen en dergelijke niet toegestaan.

Binnen de met "C-zone munitiedepot" aangegeven zone zijn gebouwen met vlies- of gordijnconstructies, met zeer grote glasoppervlakten waarbinnen zich doorgaans veel personen bevinden, niet toegestaan.

Intergemeentelijk overleg

6. Voorzover er bij de beoordeling van een verzoek om een aanlegvergunning, vrijstelling of wijziging sprake is van belangen die een gemeentegrens overschrijdend karakter hebben, wordt, alvorens een beslissing te nemen, het betreffende gemeentebestuur gehoord.

Artikel 4**Essen en veldontginningen****Doeleinden**

1. De als zodanig op de plankaart aangegeven gronden zijn bestemd voor:
 - behoud en herstel van de landschappelijke en natuurlijke waarden van essen en veldontginningen;
 - behoud, herstel en ontwikkeling van de landschappelijke en natuurlijke waarden, voorzover de gronden op de toetsingskaart zijn aangegeven met "natuurontwikkeling toegestaan";
 - bescherming van de archeologische waarden van de gronden op de plankaart respectievelijk toetsingskaart aangegeven met "archeologisch waardevol" en "essen";
 - bescherming van de geomorfologische waarden van de gronden op de plankaart respectievelijk toetsingskaart aangegeven met "geomorfologisch waardevol" en "essen";
 - bescherming van de bodem van de gronden aangegeven met "milieubeschermingsgebied III";
- en voor de volgende sociaal-economische doeleinden:
- uitoefening van het agrarisch bedrijf;
 - bosbouw;
 - dagrecreatie en ijsbaan, voorzover de gronden zijn aangegeven met "ijsbaan";
 - verblijfsrecreatie, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "verblijfsrecreatie";
 - wonen;
 - gaslocatie, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "gaslocatie";
 - niet-agrarische bedrijven, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "bedrijven";
 - kwekerij, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "kwekerij";
 - maatschappelijke doeleinden, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "maatschappelijke doeleinden";
 - horeca, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "horeca";
 - saunabedrijf, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "saunabedrijf";
 - vliegveld, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "baken" en "radarstation";
 - verkeer;

- hoofdgastransportleiding, uitsluitend een strook met een breedte van 5 m ter weerszijden van de lijn aangegeven met "hoofdgastransportleiding";
- hoogspanningsleiding, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "hoogspanningsleiding";
- milieubeschermingsgebied II, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "milieubeschermingsgebied II";
- bescherming drinkwater, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "gebied tegen fysische bodemaantasting".

In het doel "herstel van de landschappelijke en natuurlijke waarden" is de aanleg van landschapselementen groter dan 1 ha niet begrepen.

Het doel "bosbouw" is beperkt tot bestaand bos of bosstroken en voor de aanleg van bos en bosstroken met een maximale aaneengesloten oppervlakte van 1 ha; de aanleg van bos en bosstroken is niet in het doel bosbouw begrepen voorzover de gronden op de toetsingskaart zijn aangegeven met "essen".

Het doel "verblijfsrecreatie" is beperkt tot het bestaande aantal recreatiewoningen en staanplaatsen voor kampeermiddelen.

Het doel "niet-agrarische bedrijven" is beperkt tot de, op het moment dat het bestemmingsplan onherroepelijk is geworden, aanwezige bedrijfsuitoefening en voor nijverheids-, ambachtelijke of dienstverlenende bedrijven (waaronder opslag begrepen) genoemd in de categorieën 1 en 2 van de staat van bedrijven dan wel hiermee voor wat betreft het leefklimaat vergelijkbare bedrijven. Bij de beoordeling of er sprake is van een bedrijf dat voor wat betreft het leefklimaat vergelijkbaar is met de bedrijven genoemd in de categorieën 1 en 2, ligt de nadruk op de aspecten geluid, lucht, water, bodem en verkeer.

In het doel "niet-agrarische bedrijven" is voor de gronden aangegeven met "houden van dieren toegestaan" de huisvesting van vee toegestaan.

Het doel "dagrecreatie" is beperkt tot de inrichting en het gebruik van dagrecreatieve voorzieningen in de vorm van voet-, fiets- en ruiterspaden, picknickplaatsen, parkeervoorzieningen en naar de aard daarmee gelijk te stellen voorzieningen.

Met uitzondering van de gronden op de toetsingskaart aangegeven met "essen", is de aanleg van houtopstanden tot een oppervlakte van 1 ha en boom- en fruitteelt in het doel "uitoefening van het agrarisch bedrijf" begrepen. In het doel "uitoefening van het agrarisch bedrijf" is het oprichten en/of aanbrengen van mestopslagplaatsen en sleufsilos buiten het in lid 3 onder a genoemde aaneengesloten oppervlak niet begrepen. In het doel "uitoefening van het agrarisch bedrijf" is een café begrepen voorzover de gronden zijn aangeduid met "horeca toegestaan".

In het doel "kwekerij" is de verkoop van ter plaatse gekweekte producten en tuingereedschap begrepen.

In het doel "verkeer" is het verharderen van onverharde wegen en paden niet begrepen.

Van de in de bestemming begrepen wegen mag het aantal rijstroken ten hoogste 2 bedragen.

Beschrijving in hoofdlijnen

2. a. Beleid

Het gestelde in de beschrijving in hoofdlijnen geldt niet als rechtstreeks toetsingskader voor bouwvergunningen en de voorschriften betreffende het gebruik, maar zal door het gemeentebestuur in acht worden genomen worden bij:

- de beoordeling van activiteiten welke slechts toelaatbaar zijn op grond van een vrijstelling, aanlegvergunning of de toepassing van de wijzigingsbevoegdheid;
- het kunnen stellen van nadere eisen;
- de toepassing van sectorwetgeving voorzover daarbij sprake is van raakvlakken met de ruimtelijke ordening;
- de uitvoering van plannen die betrekking hebben op de ruimtelijke inrichting.

Vanuit cultuurhistorisch oogpunt is het gebied van de essen en veldontginningen zeer waardevol. Het streven is erop gericht het karakteristieke landschap te behouden en verder te versterken. Dit betekent dat het beleid allereerst is gericht op het behoud van de karakteristieke kenmerken van de essen, te weten: openheid, bolle ligging en het esdek. Tevens wordt in aansluiting op het landschapbeleidsplan gestreefd naar verdichting van de esranden, omdat in de loop van de tijd veel van de esrandbosjes verdwenen zijn. Tenslotte wordt gestreefd naar behoud en herstel van de cultuurhistorische waarden van Taarlo en Bunne.

De doeleinden ten aanzien van natuurlijke, landschappelijke en archeologische waarden worden nagestreefd door middel van behoud en herstel van de essentiële ruimtelijke randvoorwaarden:

- bijzonder stuifzandgebied met veel micro-reliëf bij Zeegse;
- essen met bolle ligging en esdek;
- hoger gelegen rug bestaande uit Bunneresch en Noorderesch ten noorden van Donderen geomorfologisch zeer waardevol (GEA-object);
- waardevolle vennen, veentjes en poelen;
- waardevolle boscomplexen met naaldhout, stuifzanden, Jeneverbesstruwelen, heide- en veenvegetaties;
- Noordsche Veld waardevol heide- en veengebied; veengebied deels begroeid met naaldbos en Eiken-Berkenbos;
- open essen begrensd door houtwallen en bosjes;
- Zeijerstrubben oud esbos: rijk Eiken-Berkenbos met grote concentratie broedvogels;
- plaatselijk aan de randen van essen waardevolle akkeronkruidenvegetaties;
- archeologisch waardevolle gebieden, zoals Noordsche Veld en verschillende essen;
- bebouwing geconcentreerd in de dorpen;
- Taarlo en Bunne cultuurhistorisch waardevolle nederzettingen;
- kronkelig wegenpatroon met deels onverharde wegen.

b. Functionele structuur

1. Onderlinge verhoudingen

Ondergeschikte doeleinden:

- Met uitzondering van het doel "behoud en herstel van de landschappelijke en natuurlijke waarden van essen en veldontginningen" voorzover gelegen binnen de op de plankaart gegeven aanduiding "nevenschikking natuur en landbouw", zijn alle doeleinden ondergeschikt aan het doel "uitoefening van het agrarisch bedrijf".
- Voorzover gelegen binnen de op de plankaart gegeven aanduiding "nevenschikking natuur en landbouw" zijn alle doeleinden, met uitzondering van het doel "uitoefening van het agrarisch bedrijf", ondergeschikt aan het doel "behoud en herstel van de landschappelijke en natuurlijke waarden van essen en veldontginningen".

Bovengeschikte doeleinden:

- Met uitzondering van het doel "behoud en herstel van de landschappelijke en natuurlijke waarden van essen en veldontginningen" voorzover gelegen binnen de op de plankaart gegeven aanduiding "nevenschikking natuur en landbouw", is het doel "uitoefening van het agrarisch bedrijf" bovengeschikt aan de overige doeleinden.
- Voorzover gelegen binnen de op de plankaart gegeven aanduiding "nevenschikking natuur en landbouw" is, met uitzondering van het doel "uitoefening van het agrarisch bedrijf", het doel "behoud en herstel van de landschappelijke en natuurlijke waarden van essen en veldontginningen" bovengeschikt aan de overige doeleinden.

Nevengeschikte doeleinden:

- Voorzover gelegen binnen de op de plankaart aangegeven aanduiding "nevenschikking natuur en landbouw" zijn het doel "behoud en herstel van de landschappelijke en natuurlijke waarden van essen en veldontginningen" en het doel "uitoefening van het agrarisch bedrijf" nevengeschikt aan elkaar.
- Voorzover de onderlinge verhouding niet is aangemerkt als ondergeschikt of bovengeschikt zijn de doeleinden nevengeschikt aan elkaar.

Voorzover activiteiten slechts toelaatbaar zijn op grond van een vrijstelling, aanlegvergunning of de toepassing van de wijzigingsbevoegdheid dient bij de afweging van de onderlinge verhouding de hierna onder punt 2 "afweging" opgenomen schema's te worden aangehouden, waarbij voor behoud en herstel van de landschappelijke en natuurlijke waarden de onderlinge verhouding wordt bepaald ten opzichte van de landschappelijke en/of natuurlijke waarden van de in lid 2, sub a, genoemde essentiële ruimtelijke randvoorwaarden.

2. Afweging

Bij de afweging worden de onderlinge verhoudingen als volgt toegepast:

Bovengeschikte doeleinden:

activiteiten ten behoeve van bovengeschikte doeleinden mogen geen onevenredige afbreuk doen aan de overige doeleinden.

Ondergeschikte doeleinden:

activiteiten ten behoeve van ondergeschikte doeleinden mogen geen ernstige afbreuk doen aan bovengeschikte doeleinden en geen onevenredige afbreuk aan overige ondergeschikte doeleinden.

Nevengeschikte doeleinden:

activiteiten ten behoeve van nevenschikte doeleinden mogen geen ernstige afbreuk doen aan bovengeschikte doeleinden en geen onevenredige afbreuk aan overige nevenschikte en ondergeschikte doeleinden.

De beoordeling of een activiteit al dan niet onder voorwaarden ernstige of onevenredige afbreuk doet aan de betreffende doeleinden wordt bepaald met behulp van onderstaande schema's.

Ernstige afbreuk			
<i>Gevolgen van de inbreuk</i>	<i>Vrijwel afwezig</i>	<i>Matig</i>	<i>Groot</i>
Nut van de activiteit:			
Gering	ja	ja	ja
Redelijk groot	nee	ja	ja
Groot	nee	nee	ja
Onevenredige afbreuk			
<i>Gevolgen van de inbreuk</i>	<i>Vrijwel afwezig</i>	<i>Matig</i>	<i>Groot</i>
Nut van de activiteit:			
Gering	nee	ja	ja
Redelijk groot	nee	nee	ja
Groot	nee	nee	nee

ja: sprake van ernstige of onevenredige afbreuk
 nee: geen sprake van ernstige of onevenredige afbreuk

Bij de indeling van een voorgenomen activiteit naar het nut ervan, gelden de volgende uitgangspunten.

Gering

Het nut is gering indien sprake is van een verbetering van omstandigheden, welke geen of slechts een geringe invloed heeft op de uitoefening van de betreffende niet-bedrijfseconomische functie, dan wel geen of nagenoeg geen aantoonbaar voordeel heeft voor de betreffende bedrijfseconomische functie.

Redelijk groot

Het nut is redelijk groot indien er sprake is van een aantoonbare verbetering van het kunnen uitoefenen van de betreffende niet-bedrijfseconomische functie, dan wel een aantoonbaar voordeel optreedt voor de betreffende bedrijfseconomische functie.

Groot

Het nut is groot indien de activiteit in belangrijke mate van betekenis is voor het voortbestaan van het kunnen uitoefenen van de betreffende niet-bedrijfseconomische functie, dan wel een aanmerkelijk aantoonbaar voordeel optreedt voor de betreffende bedrijfseconomische functie.

Bij de indeling van de inbreuk naar aanleiding van de activiteit gelden de volgende uitgangspunten.

Vrijwel afwezig

De inbreuk is vrijwel afwezig indien het effect gering is, van tijdelijke aard is en/of betrekking heeft op een klein gebied, dan wel indien er geen of nagenoeg geen aantoonbaar nadeel optreedt voor de betreffende bedrijfseconomische functie.

Groot

Van een grote inbreuk is in ieder geval sprake indien de effecten groot zijn en blijvende gevolgen hebben dan wel tot onomkeerbare veranderingen leiden van de daarbij in het geding zijnde niet-bedrijfseconomische functie, dan wel indien een aanmerkelijk aantoonbaar nadeel optreedt voor de betreffende bedrijfseconomische functie.

Matig

De inbreuk is matig indien deze niet wordt aangemerkt als vrijwel afwezig of groot.

Voorschriften betreffende
bebouwing

3. a. *Bebouwing ten dienste van de uitoefening van het agrarisch bedrijf*

Ten behoeve van de "uitoefening van het agrarisch bedrijf" is op de plankaart met "grondgebonden agrarisch bedrijf" en "agrarisch bedrijf" aangegeven gronden, bebouwing toegestaan, mits deze wordt gegroepeerd binnen een aaneengesloten oppervlak van 1,5 ha. De oppervlakte van kassen mag ten hoogste 1000 m² per bedrijf bedragen. Op de gronden die op de toetsingskaart zijn aangegeven met "essen" zijn kassen niet toegestaan.

De oppervlakte van gebouwen ten behoeve van fokkerijen, mesterijen en/of pluimvee mag per bedrijf, aangegeven met "grondgebonden agrarisch bedrijf", ten hoogste 250 m² dan wel ten hoogste de bestaande oppervlakte bedragen en per bedrijf aangegeven met "agrarisch bedrijf" ten hoogste de bestaande oppervlakte. Voorzover de gronden zijn voorzien van de aanduiding "horeca toegestaan" mag de oppervlakte van de gebouwen ten behoeve van horeca de bestaande oppervlakte vermeerderd met 10% bedragen.

Van gebouwen mag de goot- en bouwhoogte ten hoogste respectievelijk 4.5 m en 12 m, dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte, bedragen. Voor agrarische bedrijfswoningen bedragen deze maten maximaal respectievelijk 3.5 m en 8 m dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte. Per bedrijf is ten hoogste 1 dienstwoning toegestaan.

De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 12 m bedragen.

Buiten het genoemde aaneengesloten oppervlak van 1,5 ha mogen uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd tot een maximale bouwhoogte van 3 m.

De bebouwing dient per bedrijf geconcentreerd te worden binnen een vierhoek. De uitbreidingsrichting dient aan te sluiten bij het aanwezige bebouwingspatroon, waarbij tevens rekening dient te worden gehouden met het uitzicht van woningen.

De op de plankaart aangegeven "uitbreidingsrichting" geldt voor de betreffende situaties als indicatie voor de aansluiting op het aanwezige bebouwingspatroon en/of het uitzicht van woningen.

b. *Bebouwing ten dienste van de verblijfsrecreatie*

Voor recreatiewoningen geldt een maximaal bebouwd oppervlak van 60 m² (exclusief bijgebouw) en een gemiddeld perceelsoppervlakte per huisje van ten minste 300 m². Bij een recreatiewoning is een aangebouwd bijgebouw toegestaan van maximaal 15 m². Voor de oppervlakte per standplaats worden de richtlijnen van de Nederlandse Kampeerraad gehanteerd. Van gebouwen ten behoeve van beheer en voorzieningen mag tot een omvang van

5 ha ten hoogste 3% van het terreinoppervlak worden bebouwd te verhogen met 1% voor het aantal meerdere hectares.

Gebouwd dient te worden in 1 bouwlaag met een maximale bouwhoogte van 8 m en een maximale goothoogte van 3 m voor recreatiewoningen en een maximale bouwhoogte van 10 m voor gebouwen ten behoeve van beheer en voorzieningen.

Per bedrijf is ten hoogste 1 dienstwoning toegestaan met een maximale goot- en bouwhoogte van respectievelijk 3.5 m en 8 m dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte.

De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 3 m bedragen.

c. *Bebouwing ten dienste van niet-agrarische bedrijven*

Ten behoeve van de betreffende bedrijven op de plankaart aangegeven met BI en BII mag de oppervlakte van de gebouwen met maximaal 10% worden vergroot. De goot- en bouwhoogte mag respectievelijk maximaal 3.5 m en 8 m dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte bedragen. Per bedrijf is ten hoogste 1 dienstwoning toegestaan.

De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 3 m bedragen.

d. *Bebouwing ten dienste van wonen*

Ten behoeve van wonen is ten hoogste het bestaande aantal woningen per op de plankaart met "wonen" aangegeven gebied toegestaan, met een maximale goot- en bouwhoogte van respectievelijk 3.5 m en 8 m, dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte. Aan- en bijgebouwen zijn toegestaan tot een maximale goot- en bouwhoogte van respectievelijk 3 m en 6 m. De gezamenlijke oppervlakte van de woning en de aan- en bijgebouwen is beperkt tot maximaal 200 m². Indien de bestaande oppervlakte van de woning groter is dan 150 m², is maximaal 50 m² aan aan- en bijgebouwen toegestaan. De bijgebouwen dienen in de directe omgeving van de woning te worden gebouwd.

De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 3 m bedragen.

e. *Bebouwing ten dienste van kwekerij*

Ten behoeve van het doel "kwekerij" mag de oppervlakte van de gebouwen (exclusief dienstwoning) maximaal 500 m² bedragen. Hierin zijn kassen begrepen. De goot- en bouwhoogte van gebouwen mag maximaal 3.5 m respectievelijk 8 m dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte bedragen. Er is ten hoogste 1 dienstwoning toegestaan.

De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 3 m bedragen.

f. *Bebouwing ten dienste van maatschappelijke doeleinden*

Ten behoeve van de betreffende instellingen mag uitsluitend gebouwd worden ten behoeve van verbouw en/of gehele en gedeeltelijke vernieuwing met inachtneming van de bestaande oppervlakte en met een maximale goot- en bouwhoogte van respectievelijk 3.5 m en 8 m dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte.

De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 3 m bedragen.

g. *Bebouwing ten dienste van horeca*

Ten behoeve van het doel "horeca" mag de oppervlakte van de gebouwen met maximaal 10% worden vergroot. De goot- en bouwhoogte van gebouwen mag maximaal 3.5 m respectievelijk 8 m dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte bedragen.

De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 3 m bedragen.

h. *Bebouwing ten dienste van saunabedrijf*

Ten behoeve van het doel "saunabedrijf" mag de oppervlakte van de gebouwen met maximaal 10% worden vergroot. De goot- en bouwhoogte van gebouwen mag maximaal 3.5 m respectievelijk 8 m dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte bedragen. Er is ten hoogste 1 dienstwoning toegestaan.

De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 3 m bedragen.

i. *Bebouwing ten dienste van overige doeleinden*

Ten behoeve van de in artikel 8, lid 2, onder a van de Wet op de openlucht recreatie genoemde kampeermogelijkheid is per kampeerterrein ten hoogste 1 sanitairgebouw van maximaal 25 m² toegestaan.

Voor het doel "dagrecreatie" is het bouwen beperkt tot bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tot een bouwhoogte van maximaal 3 m. De oppervlakte van een kantine ten behoeve van de ijsbaan bedraagt maximaal 75 m².

Voor het doel "gaslocatie" bedraagt de hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten hoogste 10 m.

Voor de doeleinden "verkeer" en "hoogspanningsleiding" is het bouwen beperkt tot bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tot een bouwhoogte van respectievelijk maximaal 12 m en maximaal 65 m.

Voor de doeleinden "baken" en "radarstation" is het bouwen beperkt tot gebouwen ten dienste van de luchtvaart tot een bouwhoogte van maximaal 15 m.

Nadere eisen

4. Burgemeester en Wethouders kunnen nadere eisen stellen aan:

- a. de plaats van de bebouwing ten behoeve van agrarische bedrijven in die zin dat:
 - gebouwd dient te worden binnen een denkbeeldige rechthoek;
 - de afstand tussen gebouwen niet meer dan 20 m mag bedragen;
 - de maximale breedte langs de weg ten hoogste 100 m en de maximale diepte ten hoogste 150 m mag bedragen;
- b. de goothoogte, bouwhoogte, dakhelling en nokrichting;
- c. de plaats van woningen en aan- en bijgebouwen;
- d. de plaats van bouwwerken indien de afstand tot de as van de weg minder bedraagt dan 20 m;
- e. de verhouding tussen de oppervlakte van het hoofdbouw en de aan- en bijgebouwen.

Vrijstelling van de voorschriften betreffende bebouwing

5. a. Burgemeester en Wethouders kunnen vrijstelling verlenen voor:

1. een vergroting van het in lid 3 onder a genoemde aaneengesloten oppervlak tot ten hoogste 2 ha;

2. de bouw van een tweede dienstwoning bij een agrarisch bedrijf, een kwekerij dan wel een verblijfsrecreatiebedrijf, met uitzondering van de gronden die op de plankaart zijn aangegeven met "interim-geluidzone" dan wel "A-zone munitiedepot" en "B-zone munitiedepot";
3. de bouw van mestopslagplaatsen buiten het in lid 3 onder a genoemde aaneengesloten oppervlak, met uitzondering van de gronden die op de plankaart respectievelijk toetsingskaart zijn aangeduid met "nevenschikking natuur en landbouw", "geomorfologisch waardevol", "archeologisch waardevol" en "essen" tot een inhoud van ten hoogste 2.500 m³ en een bouwhoogte van ten hoogste 6 m inclusief overkapping;
4. de bouw van sleufsilo's buiten het bouwperceel, met uitzondering van de gronden die op de toetsingskaart respectievelijk plankaart zijn aangeduid met "essen", "geomorfologisch waardevol" en "archeologisch waardevol", tot een bouwhoogte van ten hoogste 3 m;
5. uitbreiding van de oppervlakte aan kassen per bedrijf tot ten hoogste 5000 m³, met uitzondering van de gronden die op de plankaart respectievelijk toetsingskaart zijn aangeduid met "nevenschikking natuur en landbouw" en "essen", mits gebouwd wordt binnen het in lid 3 onder a genoemde aaneengesloten oppervlak van 1,5 ha;
6. een vergroting van het oppervlak ten behoeve van fokkerijen, mesterijen en pluimvee voor de met "agrarisch bedrijf" aangegeven bedrijven met ten hoogste 250 m² dan wel met ten hoogste 10%, indien het bestaande oppervlak voor dat doel meer dan 2.500 m² bedraagt, mits gebouwd wordt binnen het in lid 3 onder a genoemde aaneengesloten oppervlak van 1,5 ha;
7. een vergroting van het oppervlak aan- en bijgebouwen per woning met ten hoogste 50 m², uitsluitend indien het erf een oppervlakte van minimaal 1.000 m² heeft dan wel ten behoeve van agrarische (neven)activiteiten en aan huis verbonden beroepen (niet zijnde detailhandel);
8. de oprichting van veestallen buiten het bouwperceel, met uitzondering van de gronden die op de plankaart respectievelijk toetsingskaart zijn aangeduid met "nevenschikking natuur en landbouw", "archeologisch waardevol", "geomorfologisch waardevol" en "essen", met een oppervlakte van maximaal 50 m² en een bouwhoogte van maximaal 3,5 m, mits er gebouwd wordt in 1 bouwlaag met kap; vrijstelling wordt alleen verleend, indien de betrokkene over ten minste 2 ha cultuurgrond beschikt;

9. de bouw van een materialenberging ten behoeve van een vollegronds- en boomkwekerij, met uitzondering van de gronden die op de plankaart respectievelijk toetsingskaart zijn aangeduid met "nevenschikking natuur en landbouw", "archeologisch waardevol", "geomorfologisch waardevol" en "essen", met een oppervlakte van maximaal 50 m², een bouwhoogte van maximaal 6 m en een goothoogte van maximaal 2.8 m;

10. uitbreiding van de bebouwing ten dienste van bedrijven op de plankaart aangegeven met BI tot ten hoogste 25% van de bestaande oppervlakte; een uitbreiding met meer dan 25% is mogelijk na een vooraf verkregen verklaring van geen bezwaar van Gedeputeerde Staten;

11. een grotere goothoogte van agrarische bedrijfsgebouwen tot ten hoogste 6 m;

12. uitbreiding van de bebouwing ten dienste van saunabedrijf tot ten hoogste 25% van de bestaande oppervlakte; een uitbreiding met meer dan 25% is mogelijk na een vooraf verkregen verklaring van geen bezwaar van Gedeputeerde Staten.

b. De onder a bedoelde vrijstelling wordt niet verleend indien de betreffende bebouwing gelet op de beoordeling aan de hand van de afwegingsschema's in lid 2, sub b, niet toelaatbaar is.

Voorschriften betreffende gebruik van gronden en bouwwerken

6. Het is verboden de gronden en bouwwerken te gebruiken in strijd met de in lid 1 omschreven doeleinden. Als verboden gebruik wordt in ieder geval aangemerkt:

- het beplanten en bebossen van gronden, voorzover de gronden op de toetsingskaart zijn aangeduid met "essen";
- boom- en fruitteelt, voorzover de gronden op de toetsingskaart zijn aangeduid met essen;
- de opslag van afvalstoffen in de bodem.

Vrijstelling van de voorschriften betreffende gebruik van gronden en bouwwerken

7. a. Burgemeester en Wethouders verlenen vrijstelling van het bepaalde in lid 6, indien strikte toepassing van dit voorschrift leidt tot een beperking van het meest doelmatige gebruik, die niet door dringende redenen wordt gerechtvaardigd.

b. Burgemeester en Wethouders zijn bevoegd vrijstelling te verlenen voor:

1. het aanbrengen van mestopslagplaatsen, welke niet als bouwwerk worden aangemerkt, buiten het in lid 3 onder a genoemde aaneengesloten oppervlak van

1.5 ha, met uitzondering van de gronden die op de toetsingskaart respectievelijk plankaart zijn aangeduid met "essen", "geomorfologisch waardevol" en "archeologisch waardevol";

2. het verhardten van wegen en paden.

c. De onder b bedoelde vrijstelling wordt niet verleend indien het gebruik gelet op de beoordeling aan de hand van de afwegingsschema's in lid 2, sub b niet toelaatbaar is.

Voorschriften betreffende uitvoering van werken en werkzaamheden

8. a. Het is verboden zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning (aanlegvergunning) van Burgemeester en Wethouders de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren:

1. ophogen, ontgronden, egaliseren, ontginnen en diep-ploegen voorzover de gronden op de toetsingskaart zijn aangeduid met "essen" en/of op de plankaart als "archeologisch waardevol" of "geomorfologisch waardevol";
2. het beplanten en/of bebossen van gronden met houtopstanden;
3. het vellen en/of rooien van houtopstanden;
4. het kweken van bomen en fruitteelt;
5. het aanleggen of verwijderen van wegen, voet-, fiets- en ruitpaden en dagrecreatieve voorzieningen zoals picknickplaatsen en parkeervoorzieningen;
6. het aanleggen of verwijderen van ondergrondse leidingen;
7. het aanleggen van lijnvormige beplantingen;
8. het wijzigen van het greppelsysteem en het aanbrengen van drainage, voorzover de gronden op de toetsingskaart zijn aangeduid als "hydrologisch aandachtsgedied I of IIa";
9. het graven en dempen van sloten en andere watergangen, het vergroten of verkleinen van het doorstrotingsprofiel en het aanbrengen of verwijderen van dammen en stuwen, voorzover de gronden op de toetsingskaart zijn aangeduid als "hydrologisch aandachtsgedied I, IIa of IIb";
10. het zoeken naar delfstoffen (seismisch onderzoek en exploratieboringen).

b. 1. De onder a bedoelde vergunning is niet vereist, indien het werkzaamheden betreft die het normale onderhoud tot doel hebben.

2. De onder a.2 bedoelde vergunning is niet vereist indien er sprake is van erfbeplanting.
 3. De onder a.1 bedoelde vergunning is uitsluitend vereist bij ophoging of afgraving tot 0.5 m.
- c. Voorzover voor meerdere werken en/of werkzaamheden vergunningen worden gevraagd en deze in één (inrichtings)plan zijn ondergebracht, wordt dit plan in zijn geheel in de beoordeling betrokken.
- d. De onder a bedoelde vergunning wordt niet verleend indien het werk of de werkzaamheid gelet op de beoordeling aan de hand van de afwegingsschema's in lid 2, sub b niet toelaatbaar is.

Strafbaarstelling

9. Overtreding van het bepaalde in lid 6 en lid 8 wordt aangemerkt als een strafbaar feit in de zin van artikel 59 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

Artikel 5**Jonge veldontginningen****Doeleinden**

1. De als zodanig op de plankaart aangegeven gronden zijn bestemd voor:
 - behoud en herstel van de landschappelijke waarden van de jonge veldontginningen;
 - behoud van de bestaande natuurlijke waarden;
 - behoud, herstel en ontwikkeling van de landschappelijke en natuurlijke waarden, voorzover de gronden op de toetsingskaart zijn aangegeven met "natuurontwikkeling toegeestaan";
 - bescherming van de geomorfologische waarden van de gronden aangegeven met "geomorfologisch waardevol";
 - bescherming van de bodem van de gronden aangegeven met "milieubeschermingsgebied III";
- en voor de volgende sociaal-economische doeleinden:
 - uitoefening van het agrarisch bedrijf;
 - bosbouw;
 - dagrecreatie;
 - verblijfsrecreatie, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "verblijfsrecreatie";
 - wonen;
 - gaslocatie, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangeduid met "gaslocatie";
 - niet-agrarische bedrijven, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "bedrijven";
 - mestopslagbedrijf, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "mestopslagbedrijf";
 - horeca, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "horeca";
 - verkeer;
 - hoofdgastransportleiding, uitsluitend een strook met een breedte van 7 m ter weerszijden van de lijn aangegeven met "hoofdgastransportleiding";
 - hoogspanningsleiding, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "hoogspanningsleiding";
 - bescherming drinkwater, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "gebied tegen fysische bodemaantasting".

In het doel "herstel van de landschappelijke waarden van de jonge veldontginningen" is de aanleg van landschapselementen groter dan 1 ha niet begrepen.

Het oprichten en/of aanbrengen van mestopslagplaatsen en sleufsilo's buiten het in lid 3 onder a genoemde aaneengesloten oppervlak is niet in het doel "uitoefening van het agrarisch bedrijf" begrepen. Met uitzondering van de gronden op de toetsingskaart aangegeven met "handhaven openheid", is de aanleg van houtopstanden tot een oppervlakte van 1 ha en boom- en fruitteelt in het doel "uitoefening van het agrarisch bedrijf" begrepen.

Het doel "bosbouw" is beperkt tot bestaand bos of bosstroken en voor de aanleg van bos en bosstroken met een maximale aaneengesloten oppervlakte van 1 ha; de aanleg van bos en bosstroken is niet in het doel "bosbouw" begrepen voorzover de gronden op de toetsingskaart zijn aangegeven met "handhaven openheid".

Het doel "niet-agrarische bedrijven" is beperkt tot de, op het moment dat het bestemmingsplan onherroepelijk is geworden, aanwezige bedrijfsuitoefening en voor nijverheids-, ambachtelijke of dienstverlenende bedrijven (waaronder opslag begrepen) genoemd in de categorieën 1 en 2 van de staat van bedrijven dan wel hiermee voor wat betreft het leefklimaat vergelijkbare bedrijven. Bij de beoordeling of er sprake is van een bedrijf dat voor wat betreft het leefklimaat vergelijkbaar is met de bedrijven genoemd in de categorieën 1 en 2, ligt de nadruk op de aspecten geluid, lucht, water, bodem en verkeer.

Het doel "verblijfsrecreatie" is beperkt tot het bestaande aantal recreatiewoningen en staanplaatsen voor kampeermiddelen.

Het doel "dagrecreatie" is beperkt tot de inrichting en het gebruik van dagrecreatieve voorzieningen in de vorm van voet-, fiets- en ruiterspaden, picknickplaatsen, parkeervoorzieningen, de inrichting van visoevers en naar de aard daarmee gelijk te stellen voorzieningen.

In het doel "verkeer" is het verharderen van wegen en paden niet begrepen.

Van de in de bestemming begrepen wegen mag het aantal rijstroken ten hoogste 2 bedragen.

Beschrijving in hoofdlijnen 2. a. Beleid

Het gestelde in de beschrijving in hoofdlijnen geldt niet als rechtstreeks toetsingskader voor bouwvergunningen en de voorschriften betreffende het gebruik, maar zal door het gemeentebestuur in acht worden genomen bij:

- de beoordeling van activiteiten welke slechts toelaatbaar zijn op grond van een vrijstelling, aanlegvergunning of de toepassing van de wijzigingsbevoegdheid;
- het kunnen stellen van nadere eisen;
- de toepassing van sectorwetgeving voorzover daarbij sprake is van raakvlakken met de ruimtelijke ordening;
- de uitvoering van plannen die betrekking hebben op de ruimtelijke inrichting.

Het deelgebied biedt goede perspectieven voor ontwikkeling van de landbouw. In aansluiting op het Streekplan en het Waterhuishoudingsplan wordt er naar gestreefd de landbouw ook op de lange termijn goede ontwikkelingsmogelijkheden te bieden.

De doeleinden ten aanzien van natuurlijke en landschappelijke waarden worden nagestreefd door middel van behoud en herstel van de volgende essentiële ruimtelijke randvoorwaarden:

- open gebied met plaatselijk verdichting in de vorm van boselementen;
- hoofdzakelijk grootschalige gebied;
- waardevolle vennen, veentjes en poelen;
- waardevolle oevervegetaties langs sloten en wijken; sloten en wijken van waarde voor watervogels;
- hoogveenrestant in Bunnerveen, waardevol voor vogels;
- eskampen bij Ter Aard;
- bebouwing langs ontginningsassen;
- deels onverharde wegen.

b. Functionele structuur

1. *Onderlinge verhoudingen*

Ondergeschikt doel:

Alle doeleinden zijn ondergeschikt aan het doel "uitoefening van het agrarisch bedrijf".

Bovengeschikt doel:

Het doel "uitoefening van het agrarisch bedrijf" is bovengeschikt aan de overige doeleinden.

Nevengeschikte doeleinden:

Behoudens het doel "uitoefening van het agrarisch bedrijf" zijn alle doeleinden als nevenschikt te beschouwen.

Voorzover activiteiten slechts toelaatbaar zijn op grond van een vrijstelling, aanlegvergunning of de toepassing van een wijzigingsbevoegdheid dient bij de afweging van de onderlinge verhouding de hierna onder punt 2 "Afweging" opgenomen schema's te worden aangehouden, waarbij voor behoud en herstel van de landschappelijke en natuurlijke waarden de onderlinge verhouding wordt bepaald ten opzichte van de landschappelijke en/of natuurlijke waarden van de in lid 2, sub a, genoemde kenmerken.

2. Afweging

Bij de afweging worden de onderlinge verhoudingen als volgt toegepast:

Bovengeschikte doeleinden:

Activiteiten ten behoeve van bovengeschikte doeleinden mogen geen onevenredige afbreuk doen aan de overige doeleinden.

Ondergeschikte doeleinden:

Activiteiten ten behoeve van ondergeschikte doeleinden mogen geen ernstige afbreuk doen aan bovengeschikte doeleinden en geen onevenredige afbreuk aan overige ondergeschikte doeleinden.

Nevengeschikte doeleinden:

Activiteiten ten behoeve van nevenschikte doeleinden mogen geen ernstige afbreuk doen aan bovengeschikte doeleinden en geen onevenredige afbreuk aan overige nevenschikte en ondergeschikte doeleinden.

De beoordeling of een activiteit al dan niet onder voorwaarden ernstige of onevenredige afbreuk doet aan de betreffende doeleinden wordt bepaald met behulp van onderstaande schema's.

Ernstige afbreuk			
<i>Gevolgen van de inbreuk</i>	<i>Vrijwel afwezig</i>	<i>Matig</i>	<i>Groot</i>
Nut van de activiteit:			
Gering	ja	ja	ja
Redelijk groot	nee	ja	ja
Groot	nee	nee	ja
Onevenredige afbreuk			
<i>Gevolgen van de inbreuk</i>	<i>Vrijwel afwezig</i>	<i>Matig</i>	<i>Groot</i>
Nut van de activiteit:			
Gering	nee	ja	ja
Redelijk groot	nee	nee	ja
Groot	nee	nee	nee

ja: sprake van ernstige of onevenredige afbreuk
 nee: geen sprake van ernstige of onevenredige afbreuk

Bij de indeling van een voorgenomen activiteit naar het nut er van, gelden de volgende uitgangspunten:

Gering

Het nut is gering indien sprake is van een verbetering van omstandigheden, welke geen of slechts een geringe invloed heeft op de uitoefening van de betreffende niet-bedrijfseconomische functie, dan wel geen of nagenoeg geen aantoonbaar voordeel heeft voor de betreffende bedrijfseconomische functie.

Redelijk groot

Het nut is redelijk groot indien er sprake is van een aantoonbare verbetering van het kunnen uitoefenen van de betreffende niet-bedrijfseconomische functie, dan wel een aantoonbaar voordeel optreedt voor de betreffende bedrijfseconomische functie.

Groot

Het nut is groot indien de activiteit in belangrijke mate van betekenis is voor het voortbestaan van het kunnen uitoefenen van de betreffende niet-bedrijfseconomische functie, dan wel een aanmerkelijk aantoonbaar voordeel optreedt voor de betreffende bedrijfseconomische functie.

Bij de indeling van de inbreuk naar aanleiding van de activiteit gelden de volgende uitgangspunten.

Vrijwel afwezig

De inbreuk is vrijwel afwezig indien het effect gering is, van tijdelijke aard is en/of betrekking heeft op een klein gebied, dan wel indien er geen of nagenoeg geen aantoonbaar nadeel optreedt voor de betreffende bedrijfseconomische functie.

Groot

Van een grote inbreuk is in ieder geval sprake indien de effecten groot zijn en blijvende gevolgen hebben dan wel tot onomkeerbare veranderingen leiden van de daarbij in het geding zijnde niet-bedrijfseconomische functie, dan wel indien een aanmerkelijk aantoonbaar nadeel optreedt voor de betreffende bedrijfseconomische functie.

Matig

De inbreuk is matig indien deze niet wordt aangemerkt als vrijwel afwezig of groot.

Voorschriften betreffende bebouwing

3. a. *Bebouwing ten dienste van de uitoefening van het agrarisch bedrijf*

Ten behoeve van de "uitoefening van het agrarisch bedrijf" is op de plankaart met "agrarisch bedrijf" en "grondgebonden agrarisch bedrijf" aangegeven gronden bebouwing toegestaan, mits deze wordt gegroepeerd binnen een aaneengesloten oppervlak van 1,5 ha. De oppervlakte van kassen mag ten hoogste 1.000 m² per bedrijf bedragen.

De oppervlakte van gebouwen ten behoeve van fokkerijen, mesterijen en/of pluimvee mag per bedrijf, aangegeven met "grondgebonden agrarisch bedrijf", ten hoogste 500 m² dan wel ten hoogste de bestaande oppervlakte bedragen.

De oppervlakte van gebouwen ten behoeve van fokkerijen, mesterijen en/of pluimvee mag per bedrijf, aangegeven met "agrarisch bedrijf", ten hoogste de bestaande oppervlakte vermeerderd met 500 m² bedragen.

Van gebouwen mag de goot- en bouwhoogte respectievelijk ten hoogste 4,5 m en 12 m, dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte, bedragen. Voor agrarische bedrijfswoningen bedragen deze maten respectievelijk

lijk maximaal 3.5 m en 8 m dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte. Per bedrijf is ten hoogste 1 dienstwoning toegestaan.

De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 12 m bedragen.

Buiten het genoemde aaneengesloten oppervlak van 1,5 ha mogen uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd tot een maximale bouwhoogte van 3 m.

De bebouwing dient per bedrijf geconcentreerd te worden binnen een vierhoek. De uitbreidingsrichting dient aan te sluiten bij het aanwezige bebouwingspatroon, waarbij tevens rekening dient te worden gehouden met het uitzicht van woningen.

De op de plankaart aangegeven "uitbreidingsrichting" geldt voor de betreffende situaties als indicatie voor de aansluiting op het aanwezige bebouwingspatroon en/of het uitzicht van woningen.

b. *Bebouwing ten dienste van de verblijfsrecreatie*

Voor recreatiewoningen geldt een maximaal bebouwd oppervlak van 60 m² (exclusief bijgebouw) en een gemiddeld perceelsoppervlakte per huisje van ten minste 300 m². Bij een recreatiewoning is een aangebouwd bijgebouw van maximaal 15 m² toegestaan. Voor de oppervlakte per standplaats worden de richtlijnen van de Nederlandse Kampeerraad gehanteerd. Van gebouwen ten behoeve van beheer en voorzieningen mag tot een omvang van 5 ha ten hoogste 3% van het terreinoppervlak worden bebouwd te verhogen met 1% voor het aantal meerdere hectares.

Gebouwd dient te worden in 1 bouwlaag met een maximale bouwhoogte van 8 m en een maximale goothoogte van 3 m voor recreatiewoningen en een maximale bouwhoogte van 10 m voor gebouwen ten behoeve van beheer en voorzieningen.

Per bedrijf is ten hoogste 1 dienstwoning toegestaan met een maximale goot- en bouwhoogte van respectievelijk 3.5 m en 8 m dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte.

c. *Bebouwing ten dienste van niet-agrarische bedrijven*

Ten behoeve van de betreffende bedrijven op de plankaart aangegeven met BI en BII mag de oppervlakte van de gebouwen met maximaal 10% worden vergroot. De goot- en bouwhoogte mag respectievelijk maximaal 3.5 m en 8 m dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte bedragen. Per bedrijf is ten hoogste 1 dienstwoning toegestaan.

De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 3 m bedragen.

d. *Bebouwing ten dienste van wonen*

Ten behoeve van wonen is ten hoogste het bestaande aantal woningen per op de plankaart met "wonen" aangegeven gebied toegestaan, met een maximale goot- en bouwhoogte van respectievelijk 3.5 m en 8 m, dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte. Aan- en bijgebouwen zijn toegestaan tot een maximale goot- en bouwhoogte van respectievelijk 3 en 6 m. De gezamenlijke oppervlakte van woning en aan- en bijgebouwen is beperkt tot maximaal 200 m². Indien de bestaande oppervlakte van de woning groter is dan 150 m², is maximaal 50 m² aan aan- en bijgebouwen toegestaan. De bijgebouwen dienen in de directe omgeving van de woning te worden gebouwd.

De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 3 m bedragen.

e. *Bebouwing ten dienste van horeca*

Ten behoeve van horeca mag de oppervlakte van de gebouwen met maximaal 10% worden vergroot. De goot- en bouwhoogte van gebouwen mag maximaal 3.5 m respectievelijk 8 m dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte bedragen.

De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 3 m bedragen.

f. *Bebouwing ten dienste van mestopslagbedrijf*

Ten behoeve van het mestopslagbedrijf mag uitsluitend worden gebouwd ten behoeve van verbouw en/of gehele en gedeeltelijke vernieuwing met inachtneming van de bestaande oppervlakte en met een maximale goot- en

bouwhoogte van 3,5 m respectievelijk 8 m dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte. Er is ten hoogste 1 dienstwoning toegestaan.

De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 7 m bedragen. De hoogte van mestopslagplaatsen bedraagt ten hoogste 5 m.

g. *Bebouwing ten dienste van overige doeleinden*

Ten behoeve van de in artikel 8, lid 2, onder a van de Wet op de openluchtrecreatie genoemde kampeermogelijkheid is per kampeerterrein ten hoogste 1 sanitairgebouw van maximaal 25 m² toegestaan.

Voor het doel "dagrecreatie" is het bouwen beperkt tot bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tot een bouwhoogte van ten hoogste 3 m.

Voor de doeleinden "verkeer" en "hoogspanningsleiding" is het bouwen beperkt tot bouwwerken geen gebouwen zijnde tot een bouwhoogte van respectievelijk maximaal 12 m en maximaal 65 m.

Voor het doel "gaslocatie" bedraagt de hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten hoogste 10 m.

Nadere eisen

4. Burgemeester en Wethouders kunnen nadere eisen stellen aan:
 - a. de plaats van de bebouwing ten behoeve van agrarische bedrijven in die zin dat:
 - gebouwd dient te worden binnen een denkbeeldige rechthoek;
 - de afstand tussen gebouwen niet meer dan 20 m mag bedragen;
 - de maximale breedte langs de weg ten hoogste 100 m en de maximale diepte ten hoogste 150 m mag bedragen;
 - b. de goothoogte, bouwhoogte, dakhelling en nokrichting;
 - c. de plaats van woningen en aan- en bijgebouwen;
 - d. de plaats van bouwwerken indien de afstand tot de as van de weg minder bedraagt dan 20 m;
 - e. de verhouding tussen de oppervlakte van het hoofdbouw en de aan- en bijgebouwen.

Vrijstelling van de
voorschriften betreffende
bebouwing

5. a. Burgemeester en Wethouders kunnen vrijstelling verlenen voor:

1. een vergroting van het in lid 3 onder a genoemde aaneengesloten oppervlak tot ten hoogste 2 ha;
2. de bouw van een tweede dienstwoning bij een agrarisch bedrijf dan wel een verblijfsrecreatiebedrijf, met uitzondering van de gronden die op de plankaart zijn aangegeven met "interim-geluidzone" dan wel "A-zone munitiedepot" en "B-zone munitiedepot";
3. de bouw van mestopslagplaatsen buiten het in lid 3 onder a genoemde aaneengesloten oppervlak van 1,5 ha, met uitzondering van de gronden die op de plankaart respectievelijk toetsingskaart zijn aangegeven met "geomorfologisch waardevol" en "handhaven openheid", tot een inhoud van ten hoogste 2.500 m³ en een bouwhoogte van ten hoogste 6 m inclusief overkapping;
4. de bouw van sleufsilos buiten het in lid 3 onder a genoemde aaneengesloten oppervlak van 1,5 ha, met uitzondering van de gronden die op de plankaart respectievelijk toetsingskaart zijn aangegeven met "geomorfologisch waardevol" en "handhaven openheid", tot een bouwhoogte van ten hoogste 3 m;
5. uitbreiding van de oppervlakte aan kassen per bedrijf tot ten hoogste 5.000 m², met uitzondering van de gronden die op de toetsingskaart zijn aangegeven met "handhaven openheid", mits gebouwd wordt binnen het in lid 3 onder a genoemde aaneengesloten oppervlak van 1,5 ha;
6. een groter oppervlak aan gebouwen per bedrijf ten behoeve van fokkerijen, mesterijen en/of pluimvee, mits gebouwd wordt binnen het in lid 3 onder a genoemde aaneengesloten oppervlak van 1,5 ha;
7. een vergroting van het oppervlak aan aan- en bijgebouwen per woning met ten hoogste 50 m², uitsluitend indien het erf een oppervlakte van minimaal 1.000 m² heeft dan wel ten behoeve van agrarische (neven)activiteiten en aan huis verbonden beroepen (niet zijnde detailhandel);
8. de oprichting van veestallen buiten het in lid 3 onder a genoemde aaneengesloten oppervlak van 1,5 ha met een oppervlakte van maximaal 50 m² en een bouwhoogte van maximaal 3,5 m, met uitzondering van de gronden die op de plankaart respectievelijk toetsingskaart zijn aangeduid met "geomorfologisch waardevol" en "handhaven openheid", mits er gebouwd wordt in 1 bouwlaag

met kap; vrijstelling wordt alleen verleend, indien de betrokkene over ten minste 2 ha aaneengesloten cultuurgrond beschikt;

9. de bouw van een materialenberging ten behoeve van een vollegronds- en boomkwekerij, met uitzondering van de gronden die op de plankaart respectievelijk toetsingskaart zijn aangeduid met "geomorfologisch waardevol" en "handhaven openheid", met een oppervlakte van maximaal 50 m², een bouwhoogte van maximaal 6 m en een goothoogte van maximaal 2 m;

10. uitbreiding van de bebouwing ten dienste van bedrijven op de plankaart aangegeven met BI tot ten hoogste 25% van de bestaande oppervlakte; een uitbreiding met meer dan 25% is mogelijk na een vooraf verkregen verklaring van geen bezwaar van Gedeputeerde Staten;

11. een grotere goothoogte van agrarische bedrijfsgebouwen tot ten hoogste 6 m.

b. De onder a bedoelde vrijstelling wordt niet verleend indien de betreffende bebouwing gelet op de beoordeling aan de hand van de afwegingsschema's in lid 2, sub b, niet toelaatbaar is.

Voorschriften betreffende gebruik van gronden en bouwwerken

6. Het is verboden de gronden en bouwwerken te gebruiken in strijd met de in lid 1 omschreven doeleinden. Als verboden gebruik wordt in ieder geval aangemerkt:

- het beplanten en bebossen van gronden, voorzover op de toetsingskaart aangegeven met "handhaven openheid";
- de opslag van afvalstoffen in de bodem.

Vrijstelling van de voorschriften betreffende gebruik van gronden en bouwwerken

7. a. Burgemeester en Wethouders verlenen vrijstelling van het bepaalde in lid 6, indien strikte toepassing van dit voorschrift leidt tot een beperking van het meest doelmatige gebruik, die niet door dringende redenen wordt gerechtvaardigd.

b. Burgemeester en Wethouders zijn bevoegd vrijstelling te verlenen voor:

1. het aanbrengen van mestopslagplaatsen, welke niet als bouwwerk worden aangemerkt, buiten het in lid 3 onder a genoemde aaneengesloten oppervlak van 1,5 ha, met uitzondering van de gronden die op de plankaart respectievelijk toetsingskaart zijn aangegeven met "geomorfologisch waardevol" en "handhaven openheid";
2. het verharderen van wegen en paden.

Voorschriften betreffende
uitvoering van werken en
werkzaamheden

c. De onder b bedoelde vrijstelling wordt niet verleend indien het gebruik gelet op de beoordeling aan de hand van de afwegingsschema's in lid 2, sub b niet toelaatbaar is.

8. a. Het is verboden zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning (aanlegvergunning) van Burgemeester en Wethouders de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren:
 1. het beplanten en/of bebossen van gronden met houtopstanden;
 2. ophogen, ontgronden, egaliseren, ontginnen en diepploegen voorzover de gronden zijn aangeduid met "geomorfologisch waardevol" en "essen".
 3. het aanleggen of verwijderen van wegen, voet-, fiets- en ruiterspaden en dagrecreatieve voorzieningen zoals picknickplaatsen, parkeervoorzieningen en de inrichting van visoevers;
 4. het kweken van bomen en fruitteelt, voorzover het een aaneengesloten oppervlakte van meer dan 1 ha betreft;
 5. het wijzigen van het greppelsysteem en het aanbrengen van drainage, voorzover de gronden op de toetsingskaart zijn aangeduid als "hydrologisch aandachtsgebied I of IIa";
 6. het graven en dempen van sloten en andere watergangen, het vergroten of verkleinen van het doorstrotingsprofiel en het aanbrengen of verwijderen van dammen en stuwen, voorzover de gronden op de toetsingskaart zijn aangeduid als "hydrologisch aandachtsgebied I, IIa of IIb";
 7. het aanleggen of verwijderen van ondergrondse leidingen;
 8. het aanleggen van lijnvormige houtopstanden;
 9. het zoeken naar delfstoffen (seismisch onderzoek en exploratieonderzoek).
- b.
 1. De onder a bedoelde vergunning is niet vereist, indien het werkzaamheden betreft die het normale onderhoud tot doel hebben.
 2. De onder a.1 bedoelde vergunning is niet vereist indien er sprake is van erfbeplanting.
 3. De onder a.2 bedoelde vergunning is uitsluitend vereist bij ophoging of afgraving tot 0.5 m.

- c. Voorzover voor meerdere werken en/of werkzaamheden vergunningen worden gevraagd en deze in één (inrichtings)plan zijn ondergebracht, wordt dit plan in zijn geheel in de beoordeling betrokken.
- d. De onder a bedoelde vergunning wordt niet verleend indien het werk of de werkzaamheid gelet op de beoordeling aan de hand van de afwegingsschema's in lid 2, sub b niet toelaatbaar is.

Strafbaarstelling

- 9. Overtreding van het bepaalde in lid 6 en lid 8 wordt aangemerkt als een strafbaar feit in de zin van artikel 59 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening

Artikel 6**Beekdalen I****Doeleinden**

1. De als zodanig op de plankaart aangegeven gronden zijn bestemd voor:
 - behoud, herstel en ontwikkeling van de landschappelijke en natuurlijke waarden van de beekdalen;
 - bescherming van de archeologische waarden van de gronden aangegeven met "archeologisch waardevol";
 - bescherming van de geomorfologische waarden van de gronden aangegeven met "geomorfologisch waardevol";
 - bescherming van de bodem van de gronden aangegeven met "milieubeschermingsgebied III";
 en voor de volgende sociaal-economische doeleinden:
 - uitoefening van het grondgebonden agrarisch bedrijf;
 - dagrecreatie;
 - wonen;
 - maatschappelijke doeleinden, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "maatschappelijke doeleinden";
 - beheersgebouw, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "beheersgebouw";
 - verkeer, uitsluitend voorzover het bestaande wegen betreft;
 - militair oefenterrein, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "militair oefenterrein";
 - molen, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "molen";
 - hoofdgasttransportleiding, uitsluitend een strook met een breedte van 5 m ter weerszijden van de lijn aangegeven met "hoofdgasttransportleiding";
 - recreatiewoningen binnen het op de plankaart met "recreatiewoning" aangegeven gebied;
 - milieubeschermingsgebied II, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "milieubeschermingsgebied II";
 - bescherming van het grondwater, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "grondwaterbeschermingsgebied";
 - bescherming drinkwater, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "gebied tegen fysische bodemaantasting".

In het doel "herstel van de landschappelijke en natuurlijke waarden van de beekdalen" is de aanleg van landschapselementen groter dan 1 ha niet begrepen.

In het doel "uitoefening van het grondgebonden agrarisch bedrijf" is de aanplant van houtopstanden, boom- en/of fruitteelt en het oprichten en/of aanbrengen van mestopslagplaatsen en sleufsilo's buiten het in lid 3 onder a genoemde aaneengesloten oppervlak niet begrepen.

Het doel "dagrecreatie" is beperkt tot de inrichting en het gebruik van dagrecreatieve voorzieningen in de vorm van voet-, fiets- en ruiterspaden, picknickplaatsen en naar de aard daarmee gelijk te stellen voorzieningen.

In het doel "verkeer" is het verharderen van wegen en paden niet begrepen.

Van de in de bestemming begrepen wegen mag het aantal rijstroken ten hoogste 2 bedragen.

Beschrijving in hoofdlijnen 2. a. Beleid

Het gestelde in de beschrijving in hoofdlijnen geldt niet als rechtstreeks toetsingskader voor bouwvergunningen en de voorschriften betreffende het gebruik, maar zal door het gemeentebestuur in acht worden genomen bij:

- de beoordeling van activiteiten welke slechts toelaatbaar zijn op grond van een vrijstelling, aanlegvergunning of de toepassing van de wijzigingsbevoegdheid;
- het kunnen stellen van nadere eisen;
- de toepassing van sectorwetgeving voorzover daarbij sprake is van raakvlakken met de ruimtelijke ordening;
- de uitvoering van plannen die betrekking hebben op de ruimtelijke inrichting.

In deze beekdalen zijn de kenmerken en kwaliteiten van een natuurlijke laaglandbeek nog in belangrijke mate aanwezig. In aansluiting op het Streekplan, het provinciaal Natuurbeleidsplan en het Waterhuishoudingsplan wordt het beleid in deze beekdalen daarom gericht op behoud en verdere ontwikkeling van het natuurlijke beekdalsysteem. De doeleinden ten aanzien van natuurlijke, landschappelijke en archeologische waarden worden nagestreefd door middel van behoud en herstel van de volgende essentiële ruimtelijke randvoorwaarden:

- meanderend beekbeloop;

- langgerekte openheid langs de beek en sterke verdichting van de ruimte door houtwallen evenwijdig aan en dwars op de beek;
- kwel tot aan maaiveld;
- reliëf;
- ongestoorde bodemstructuur;
- moeras;
- elzen en wilgenbroekbossen;
- waardevolle graslandvegetaties;
- grasland waardevol voor weidevogels;
- grotendeels vrij van bebouwing;
- deels onverharde wegen.

b. Functionele structuur

1. *Onderlinge verhoudingen*

Ondergeschikte doeleinden:

Alle doeleinden zijn ondergeschikt aan het doel "behoud, herstel en ontwikkeling van de landschappelijke en natuurlijke waarden van de beekdalen".

Bovengeschikte doeleinden:

Het doel "behoud, herstel en ontwikkeling van de landschappelijke en natuurlijke waarden van de beekdalen" is bovengeschikt aan de overige doeleinden.

Nevengeschikte doeleinden:

Behoudens het doel "behoud, herstel en ontwikkeling van de landschappelijke en natuurlijke waarden van de beekdalen" zijn alle doeleinden als nevenschikt te beschouwen.

Voorzover activiteiten slechts toelaatbaar zijn op grond van een vrijstelling, aanlegvergunning of de toepassing van de wijzigingsbevoegdheid dient bij de afweging van de onderlinge verhouding de hierna onder punt 2 "Afweging" opgenomen schema's te worden aangehouden, waarbij voor behoud en herstel van de landschappelijke en natuurlijke waarden de onderlinge verhouding wordt bepaald ten opzichte van de landschappelijke en/of natuurlijke waarden van de in lid 2, sub a, genoemde kenmerken.

2. Afweging

Bij de afweging worden de onderlinge verhoudingen als volgt toegepast.

Bovengeschikte doeleinden:

Activiteiten ten behoeve van bovengeschikte doeleinden mogen geen onevenredige afbreuk doen aan de overige doeleinden.

Ondergeschikte doeleinden:

Activiteiten ten behoeve van ondergeschikte doeleinden mogen geen ernstige afbreuk doen aan bovengeschikte doeleinden en geen onevenredige afbreuk aan overige ondergeschikte doeleinden.

Nevengeschikte doeleinden:

Activiteiten ten behoeve van nevenschikte doeleinden mogen geen ernstige afbreuk doen aan bovengeschikte doeleinden en geen onevenredige afbreuk aan overige nevenschikte en ondergeschikte doeleinden.

Bij de beoordeling of een activiteit al dan niet onder voorwaarden ernstige of onevenredige afbreuk doet aan de betreffende doeleinden wordt bepaald met behulp van onderstaande schema's.

Ernstige afbreuk			
<i>Gevolgen van de inbreuk</i>	<i>Vrijwel afwezig</i>	<i>Matig</i>	<i>Groot</i>
Nut van de activiteit:			
Gering	ja	ja	ja
Redelijk groot	nee	ja	ja
Groot	nee	nee	ja
Onevenredige afbreuk			
<i>Gevolgen van de inbreuk</i>	<i>Vrijwel afwezig</i>	<i>Matig</i>	<i>Groot</i>
Nut van de activiteit:			
Gering	nee	ja	ja
Redelijk groot	nee	nee	ja
Groot	nee	nee	nee

ja: sprake van ernstige of onevenredige afbreuk
 nee: geen sprake van ernstige of onevenredige afbreuk

Bij de indeling van een voorgenomen activiteit naar het nut er van, gelden de volgende uitgangspunten.

Gering

Het nut is gering indien sprake is van een verbetering van omstandigheden, welke geen of slechts een geringe invloed heeft op de uitoefening van de betreffende niet-bedrijfseconomische functie, dan wel geen of nagenoeg geen aantoonbaar voordeel heeft voor de betreffende bedrijfseconomische functie.

Redelijk groot

Het nut is redelijk groot indien er sprake is van een aantoonbare verbetering van het kunnen uitoefenen van de betreffende niet-bedrijfseconomische functie, dan wel een aantoonbaar voordeel optreedt voor de betreffende bedrijfseconomische functie.

Groot

Het nut is groot indien de activiteit in belangrijke mate van betekenis is voor het voortbestaan van het kunnen uitoefenen van de betreffende niet-bedrijfseconomische functie, dan wel een aanmerkelijk aantoonbaar voordeel optreedt voor de betreffende bedrijfseconomische functie.

Bij de indeling van de inbreuk naar aanleiding van de activiteit gelden de volgende uitgangspunten.

Vrijwel afwezig

De inbreuk is vrijwel afwezig indien het effect gering is, van tijdelijke aard is en/of betrekking heeft op een klein gebied, dan wel indien er geen of nagenoeg geen aantoonbaar nadeel optreedt voor de betreffende bedrijfseconomische functie.

Groot

Van een grote inbreuk is in ieder geval sprake indien de effecten groot zijn en blijvende gevolgen hebben dan wel tot onomkeerbare veranderingen leiden van de daarbij in het geding zijnde niet-bedrijfseconomische functie, dan wel indien een aanmerkelijk aantoonbaar nadeel optreedt voor de betreffende bedrijfseconomische functie.

Matig

De inbreuk is matig indien deze niet wordt aangemerkt als vrijwel afwezig of groot.

Voorschriften betreffende
bebouwing

3. a. *Bebouwing ten dienste van de uitoefening van het grondgebonden agrarisch bedrijf*

Ten behoeve van de "uitoefening van het grondgebonden agrarisch bedrijf" is op de plankaart met "grondgebonden agrarisch bedrijf" aangegeven gronden bebouwing toegestaan, mits deze wordt gegroepeerd binnen een aaneengesloten oppervlak van 1,5 ha. Onder gebouwen zijn kassen niet begrepen. De oppervlakte van gebouwen ten behoeve van fokkerijen, mesterijen en/of pluimvee mag per bedrijf, ten hoogste 250 m² dan wel ten hoogste de bestaande oppervlakte bedragen.

Van gebouwen mag de goot- en bouwhoogte respectievelijk ten hoogste 4.5 m en 12 m dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte bedragen. Voor agrarische bedrijfswoningen bedragen deze maten respectievelijk maximaal 3.5 m en 8 m dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte. Per bedrijf is ten hoogste 1 dienstwoning toegestaan.

De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 12 m bedragen. Buiten het genoemde aaneengesloten oppervlak van 1,5 ha mogen uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd tot een maximale bouwhoogte van 3 m.

De bebouwing dient per bedrijf geconcentreerd te worden binnen een vierhoek. De uitbreidingsrichting dient aan te sluiten bij het aanwezige bebouwingspatroon, waarbij tevens rekening dient te worden gehouden met het uitzicht van woningen.

De op de plankaart aangegeven "uitbreidingsrichting" geldt voor de betreffende situaties als indicatie voor de aansluiting op het aanwezige bebouwingspatroon en/of het uitzicht van woningen.

b. *Bebouwing ten dienste van wonen*

Ten behoeve van wonen is ten hoogste het bestaande aantal woningen per op de plankaart met "wonen" aangegeven gebied toegestaan, met een maximale goot- en bouwhoogte van respectievelijk 3.5 m en 8 m, dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte. Aan- en bijgebouwen zijn toegestaan tot een maximale goot- en bouwhoogte van respectievelijk 3 m en 6 m. De gezamen-

lijke oppervlakte van de woning en de aan- en bijgebouwen is beperkt tot maximaal 200 m². Indien de bestaande oppervlakte van de woning groter is dan 150 m², is maximaal 50 m² aan aan- en bijgebouwen toegestaan. De bijgebouwen dienen in de directe omgeving van de woning te worden gebouwd.

De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 3 m bedragen.

- c. *Bebouwing ten dienste van maatschappelijke doeleinden*
Ten behoeve van de betreffende instellingen mag uitsluitend gebouwd worden ten behoeve van verbouw en/of gehele en gedeeltelijke vernieuwing met inachtneming van de bestaande oppervlakte en met een maximale goot- en bouwhoogte van respectievelijk 3.5 m en 8 m dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte.

De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 3 m bedragen.

- d. *Bebouwing ten dienste van beheersgebouw*
Ten behoeve van het beheersgebouw mag de oppervlakte van de gebouwen met maximaal 10% worden vergroot. De goot- en bouwhoogte van gebouwen mag maximaal 3.5 m respectievelijk 8 m dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte bedragen.

De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 3 m bedragen.

- e. *Bebouwing ten dienste van overige doeleinden*
Voor het doel "dagrecreatie" is het bouwen beperkt tot bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tot een bouwhoogte van maximaal 3 m.

Voor het doel "verkeer" is het bouwen beperkt tot bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tot een bouwhoogte van maximaal 12 m.

Voor het doel "recreatiewoning" is het bouwen beperkt tot de bestaande oppervlakte.

Nadere eisen

4. Burgemeester en Wethouders kunnen nadere eisen stellen aan:
- de plaats van de bebouwing ten behoeve van agrarische bedrijven in die zin dat:
 - gebouwd dient te worden binnen een denkbeeldige rechthoek;
 - de afstand tussen gebouwen niet meer dan 20 m mag bedragen;
 - de maximale breedte langs de weg ten hoogste 100 m en de maximale diepte ten hoogste 150 m mag bedragen;
 - de goothoogte, bouwhoogte, dakhelling en nokrichting;
 - de plaats van woningen en aan- en bijgebouwen;
 - de plaats van bouwwerken indien de afstand tot de as van de weg minder bedraagt dan 20 m;
 - de verhouding tussen de oppervlakte van het hoofgebouw en de aan- en bijgebouwen.

Vrijstelling van de voorschriften betreffende bebouwing

5. a. Burgemeester en Wethouders kunnen vrijstelling verlenen voor:

- een grotere goothoogte van agrarische bedrijfsgebouwen tot ten hoogste 6 m;
- een vergroting van het oppervlak aan- en bijgebouwen per woning met ten hoogste 50 m², uitsluitend indien het erf een oppervlakte van minimaal 1.000 m² heeft dan wel ten behoeve van agrarische (neven)activiteiten en aan huis verbonden beroepen (niet zijnde detailhandel);
- uitbreiding van het beheersgebouw tot ten hoogste 25% van de bestaande oppervlakte.

- b. De onder a bedoelde vrijstelling wordt niet verleend indien de betreffende bebouwing gelet op de beoordeling aan de hand van de afwegingsschema's in lid 2, sub b, niet toelaatbaar is.

Voorschriften betreffende gebruik van gronden en bouwwerken

6. Het is verboden de gronden en bouwwerken te gebruiken in strijd met de in lid 1 omschreven doeleinden. Als verboden gebruik wordt in ieder geval aangemerkt:
- de opslag van afvalstoffen in de bodem;
 - het aanplanten van bomen voorzover de gronden zijn aangegeven met "molenbeschermingszone".

Vrijstelling van de voorschriften betreffende gebruik van gronden en bouwwerken

7. a. Burgemeester en Wethouders verlenen vrijstelling van het bepaalde in lid 6, indien strikte toepassing van dit voorschrift leidt tot een beperking van het meest doelmatige gebruik, die niet door dringende redenen wordt gerechtvaardigd.
- b. Burgemeester en Wethouders zijn bevoegd vrijstelling te verlenen voor het verharden van wegen en paden; deze vrijstelling wordt niet verleend indien het gebruik gelet op de beoordeling aan de hand van de afwegingsschema's in lid 2, sub b niet toelaatbaar is.

Voorschriften betreffende uitvoering van werken en werkzaamheden

8. a. Het is verboden zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning (aanlegvergunning) van Burgemeester en Wethouders de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren:
 1. het aanleggen of verwijderen van wegen, voet-, fiets- en ruiterspaden en dagrecreatieve voorzieningen zoals picknickplaatsen en parkeervoorzieningen;
 2. ophogen, ontgronden, egaliseren, ontginnen en diep-ploegen;
 3. de aanleg of verwijdering van ondergrondse leidin-gen;
 4. het vellen en/of rooien van houtopstanden;
 5. het aanleggen van lijnvormige beplantingen;
 6. het graven en dempen van sloten en andere water-gangen, het vergroten of verkleinen van het doorstro-mingsprofiel het aanbrengen of verwijderen van kunst-werken, zoals dammen en stuwen;
 7. het wijzigen van het greppelsysteem en het aanbren-gen van drainage;
 8. het zoeken naar delfstoffen (seismisch onderzoek en exploratieboringen);
 9. grondwerkzaamheden dieper dan 2 m voorzover de gronden zijn aangegeven met "grondwaterbescher-mingsgebied";
 10. het scheuren en frezen van grasland anders dan ten behoeve van graslandverbetering en herinzaai.
- b.
 1. De onder a bedoelde vergunning is niet vereist, indien het werkzaamheden betreft die het normale onder-houd tot doel hebben.
 2. De onder a.2 bedoelde vergunning is uitsluitend ver-eist bij ophoging of afgraving tot 0.5 m.

- c. Voorzover voor meerdere werken en/of werkzaamheden vergunningen worden gevraagd en deze in één (inrichtings)plan zijn ondergebracht, wordt dit plan in zijn geheel in de beoordeling betrokken.
- d. De onder a bedoelde vergunning wordt niet verleend indien het werk of de werkzaamheid gelet op de beoordeling aan de hand van de afwegingsschema's in lid 2, sub b niet toelaatbaar is.

Strafbaarstelling

- 9. Overtreding van het bepaalde in lid 6 en lid 8 wordt aangemerkt als een strafbaar feit in de zin van artikel 59 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

Artikel 7

Beekdalen II

Doeleinden

1. De als zodanig op de plankaart aangegeven gronden zijn bestemd voor:
 - behoud en herstel van de landschappelijke en natuurlijke waarden van de beekdalen;
 - behoud, herstel en ontwikkeling van de landschappelijke en natuurlijke waarden, voorzover de gronden op de toetsingskaart zijn aangegeven met "natuurontwikkeling toegestaan";
 - bescherming van de bodem van de gronden aangegeven met "milieubeschermingsgebied III";
 en voor de volgende sociaal-economische doeleinden:
 - uitoefening van het grondgebonden agrarisch bedrijf;
 - dagrecreatie en ijsbaan, voorzover de gronden zijn aangegeven met "ijsbaan";
 - wonen;
 - niet-agrarische bedrijven, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "bedrijven";
 - dierenpension, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "dierenpension";
 - verkeer;
 - hoofdgastransportleiding, uitsluitend een strook met een breedte van 5 m ter weerszijden van de lijn aangegeven met "hoofdgastransportleiding";
 - bescherming van het grondwater, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "grondwaterbeschermingsgebied";
 - bescherming drinkwater, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "gebied tegen fysische bodemaantasting".

In het doel "herstel van de landschappelijke en natuurlijke waarden van de beekdalen" is de aanleg van landschapselementen groter dan 1 ha niet begrepen.

Het doel "niet-agrarische bedrijven" is beperkt tot de, op het moment dat het bestemmingsplan onherroepelijk is geworden, aanwezige bedrijfsuitoefening en voor nijverheids-, ambachtelijke of dienstverlenende bedrijven (waaronder opslag begrepen) genoemd in de categorieën 1 en 2 van de staat van bedrijven dan wel hiermee voor wat betreft het leefklimaat vergelijkbare bedrijven. Bij de beoordeling of er sprake is van een bedrijf dat voor wat betreft het leefklimaat vergelijkbaar is met de bedrijven

genoemd in de categorieën 1 en 2, ligt de nadruk op de aspecten geluid, lucht, water, bodem en verkeer.

Het doel "dagrecreatie" is beperkt tot de inrichting en het gebruik van dagrecreatieve voorzieningen in de vorm van voet-, fiets- en ruiterspaden, picknickplaatsen, passantenplaatsen voor kanoërs, parkeervoorzieningen, de inrichting van visoevers en naar de aard daarmee gelijk te stellen voorzieningen.

In het doel "uitoefening van het grondgebonden agrarisch bedrijf" is de aanplant van houtopstanden, boom- en/of fruitteelt en het oprichten en/of aanbrengen van mestopslagplaatsen en sleufsilo's buiten het in lid 3 onder a genoemde aaneengesloten oppervlak niet begrepen.

In het doel "verkeer" is het verharderen van wegen en paden niet begrepen.

Van de in de bestemming begrepen wegen mag het aantal rijstroken ten hoogste 2 bedragen.

Beschrijving in hoofdlijnen

2. a. Beleid

Het gestelde in de beschrijving in hoofdlijnen geldt niet als rechtstreeks toetsingskader voor bouwvergunningen en de voorschriften betreffende het gebruik, maar zal door het gemeentebestuur in acht worden genomen worden bij:

- de beoordeling van activiteiten welke slechts toelaatbaar zijn op grond van een vrijstelling, aanlegvergunning of de toepassing van de wijzigingsbevoegdheid;
- het kunnen stellen van nadere eisen;
- de toepassing van sectorwetgeving voorzover daarbij sprake is van raakvlakken met de ruimtelijke ordening;
- de uitvoering van plannen die betrekking hebben op de ruimtelijke inrichting.

Deze beekdalen zijn al in belangrijke mate aangetast. Er wordt daarom niet gestreefd naar ontwikkeling van een natuurlijk beekdalsysteem. In lijn met het landschapsbeleidsplan is ervoor gekozen om de landschappelijke structuur van de beekdalen te behouden en verder te versterken. Dit betekent dat wordt gestreefd naar behoud van de openheid van de beekdalen en herstel van de beekdalbegrenzende beplanting. Tevens wordt gestreefd naar behoud en herstel van de cultuurhistorische waarden van Bunne.

De doeleinden ten aanzien van natuurlijke en landschappelijke waarden worden nagestreefd door middel van behoud en herstel van de volgende essentiële ruimtelijke randvoorwaarden:

- grootschalig open gebied begrensd door houtwallen; enkele kleinschalige gebieden met houtwallen evenwijdig aan en dwars op de beek in het beekdal van de Broekenloop, de Fledders en de Zeijer Stroeten;
- waardevolle sloten dwars op de beek;
- grasland waardevol voor weidevogels;
- weinig bebouwing;
- Bunne cultuurhistorisch waardevolle nederzetting;
- deels onverharde wegen.

b. Functionele structuur

1. *Onderlinge verhoudingen*

Ondergeschikte doeleinden:

- Met uitzondering van het doel "behoud en herstel van de landschappelijke en natuurlijke waarden van de beekdalen", zijn alle doeleinden ondergeschikt aan het doel "uitoefening van het grondgebonden agrarisch bedrijf".
- Met uitzondering van het doel "uitoefening van het grondgebonden agrarisch bedrijf", zijn alle doeleinden ondergeschikt aan het doel "behoud en herstel van de landschappelijke en natuurlijke waarden van de beekdalen".

Bovengeschikte doeleinden:

- Met uitzondering van het doel "behoud en herstel van de landschappelijke en natuurlijke waarden van de beekdalen", is het doel "uitoefening van het grondgebonden agrarisch bedrijf" bovengeschikt aan de overige doeleinden.
- Met uitzondering van het doel "uitoefening van het grondgebonden agrarisch bedrijf", is het doel "behoud en herstel van de landschappelijke en natuurlijke waarden van de beekdalen" bovengeschikt aan de overige doeleinden.

Nevengeschikte doeleinden:

- Het doel "behoud en herstel van de landschappelijke en natuurlijke waarden van de beekdalen" en het doel "uitoefening van het grondgebonden agrarisch bedrijf" zijn nevenschikt aan elkaar.

- Voorzover de onderlinge verhouding niet is aangemerkt als ondergeschikt of bovengeschiedt zijn de doeleinden nevenschikt aan elkaar.

Voorzover activiteiten slechts toelaatbaar zijn op grond van een vrijstelling, aanlegvergunning of de toepassing van de wijzigingsbevoegdheid dient bij de afweging van de onderlinge verhouding de hierna onder punt 2 "afweging" opgenomen schema's te worden aangehouden, waarbij voor behoud en herstel van de landschappelijke en natuurlijke waarden de onderlinge verhouding wordt bepaald ten opzichte van de landschappelijke en/of natuurlijke waarden van de in lid 2, sub a, genoemde essentiële ruimtelijke randvoorwaarden.

2. Afweging

Bij de afweging worden de onderlinge verhoudingen als volgt toegepast.

Bovengeschiedte doeleinden:

Activiteiten ten behoeve van bovengeschiedte doeleinden mogen geen onevenredige afbreuk doen aan de overige doeleinden.

Ondergeschikte doeleinden:

Activiteiten ten behoeve van ondergeschikte doeleinden mogen geen ernstige afbreuk doen aan bovengeschiedte doeleinden en geen onevenredige afbreuk aan overige ondergeschikte doeleinden.

Nevenschiedte doeleinden:

Activiteiten ten behoeve van nevengeschiedte doeleinden mogen geen ernstige afbreuk doen aan bovengeschiedte doeleinden en geen onevenredige afbreuk aan overige nevengeschiedte en ondergeschikte doeleinden.

De beoordeling of een activiteit al dan niet onder voorwaarden ernstige of onevenredige afbreuk doet aan de betreffende doeleinden wordt bepaald met behulp van onderstaande schema's.

Ernstige afbreuk			
<i>Gevolgen van de inbreuk</i>	<i>Vrijwel afwezig</i>	<i>Matig</i>	<i>Groot</i>
Nut van de activiteit:			
Gering	ja	ja	ja
Redelijk groot	nee	ja	ja
Groot	nee	nee	ja
Onevenredige afbreuk			
<i>Gevolgen van de inbreuk</i>	<i>Vrijwel afwezig</i>	<i>Matig</i>	<i>Groot</i>
Nut van de activiteit:			
Gering	nee	ja	ja
Redelijk groot	nee	nee	ja
Groot	nee	nee	nee

ja: sprake van ernstige of onevenredige afbreuk

nee: geen sprake van ernstige of onevenredige afbreuk

Bij de indeling van een voorgenomen activiteit naar het nut er van, gelden de volgende uitgangspunten.

Gering

Het nut is gering indien sprake is van een verbetering van omstandigheden, welke geen of slechts een geringe invloed heeft op de uitoefening van de betreffende niet-bedrijfseconomische functie, dan wel geen of nagenoeg geen aantoonbaar voordeel heeft voor de betreffende bedrijfseconomische functie.

Redelijk groot

Het nut is redelijk groot indien er sprake is van een aantoonbare verbetering van het kunnen uitoefenen van de betreffende niet-bedrijfseconomische functie, dan wel een aantoonbaar voordeel optreedt voor de betreffende bedrijfseconomische functie.

Groot

Het nut is groot indien de activiteit in belangrijke mate van betekenis is voor het voortbestaan van het kunnen uitoefenen van de betreffende niet-bedrijfseconomische functie, dan wel een aanmerkelijk aantoonbaar voordeel optreedt voor de betreffende bedrijfseconomische functie.

Bij de indeling van de inbreuk naar aanleiding van de activiteit gelden de volgende uitgangspunten.

Vrijwel afwezig

De inbreuk is vrijwel afwezig indien het effect gering is, van tijdelijke aard is en/of betrekking heeft op een klein gebied, dan wel indien er geen of nagenoeg geen aantoonbaar nadeel optreedt voor de betreffende bedrijfseconomische functie.

Groot

Van een grote inbreuk is in ieder geval sprake indien de effecten groot zijn en blijvende gevolgen hebben dan wel tot onomkeerbare veranderingen leiden van de daarbij in het geding zijnde niet-bedrijfseconomische functie, dan wel indien een aanmerkelijk aantoonbaar nadeel optreedt voor de betreffende bedrijfseconomische functie.

Matig

De inbreuk is matig indien deze niet wordt aangemerkt als vrijwel afwezig of groot.

Voorschriften betreffende bebouwing

3. a. *Bebouwing ten dienste van de uitoefening van het grondgebonden agrarisch bedrijf*

Ten behoeve van de uitoefening van het grondgebonden agrarisch bedrijf is op de plankaart met "grondgebonden agrarisch bedrijf" aangegeven gronden bebouwing toegestaan, mits deze wordt gegroepeerd binnen een aaneengesloten oppervlak van 1,5 ha. Onder gebouwen zijn kassen niet begrepen. De oppervlakte van gebouwen ten behoeve van fokkerijen, mesterijen en/of pluimvee mag per bedrijf, aangegeven met "grondgebonden agrarisch bedrijf", ten hoogste 250 m² dan wel ten hoogste de bestaande oppervlakte bedragen.

Van gebouwen mag de goot- en bouwhoogte respectievelijk ten hoogste 4.5 m en 12 m, dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte, bedragen. Voor agrarische bedrijfswoningen bedragen deze maten respectievelijk maximaal 3.5 m en 8 m dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte. Per bedrijf is ten hoogste 1 dienstwoning toegestaan.

De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 12 m bedragen.

Buiten het genoemde aaneengesloten oppervlak van 1,5 ha mogen uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd tot een maximale bouwhoogte van 3 m.

De bebouwing dient per bedrijf geconcentreerd te worden binnen een vierhoek. De uitbreidingsrichting dient aan te sluiten bij het aanwezige bebouwingspatroon, waarbij tevens rekening dient te worden gehouden met het uitzicht van woningen.

De op de plankaart aangegeven "uitbreidingsrichting" geldt voor de betreffende situaties als indicatie voor de aansluiting op het aanwezige bebouwingspatroon en/of het uitzicht van woningen.

- b. *Bebouwing ten dienste van niet-agrarische bedrijven*
Ten behoeve van de betreffende bedrijven op de plankaart aangegeven met BI en BII mag de oppervlakte van de gebouwen met maximaal 10% worden vergroot. De goot- en bouwhoogte mag respectievelijk maximaal 3,5 m en 8 m dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte bedragen. Per bedrijf is ten hoogste 1 dienstwoning toegestaan.

De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 3 m bedragen.

- c. *Bebouwing ten dienste van wonen*
Ten behoeve van wonen is ten hoogste het bestaande aantal woningen per op de plankaart met "wonen" aangegeven gebied toegestaan, met een maximale goot- en bouwhoogte van respectievelijk 3,5 m en 8 m, dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte. Aan- en bijgebouwen zijn toegestaan tot een maximale goot- en bouwhoogte van respectievelijk 3 m en 6 m. De gezamenlijke oppervlakte van de woning en de aan- en bijgebouwen is beperkt tot maximaal 200 m². Indien de bestaande oppervlakte van de woning groter is dan 150 m², is maximaal 50 m² aan aan- en bijgebouwen toegestaan. De bijgebouwen dienen in de directe omgeving van de woning te worden gebouwd.

De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 3 m bedragen.

d. *Bebouwing ten dienste van dierenpension*

Ten behoeve van het dierenpension mag uitsluitend gebouwd worden ten behoeve van verbouw en/of gehele en gedeeltelijke vernieuwing met inachtneming van de bestaande oppervlakte en met een maximale goot- en bouwhoogte van respectievelijk 3.5 m en 8 m dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte.

De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 3 m bedragen.

e. *Bebouwing ten dienste van overige doeleinden*

Voor het doel "verkeer" is het bouwen beperkt tot bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tot een bouwhoogte van maximaal 12 m.

Voor het doel "dagrecreatie" is het bouwen beperkt tot bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tot een bouwhoogte van maximaal 3 m. De oppervlakte van een kantine ten behoeve van de ijsbaan bedraagt maximaal 75 m².

Nadere eisen

4. Burgemeester en Wethouders kunnen nadere eisen stellen aan:

- a. de plaats van de bebouwing ten behoeve van agrarische bedrijven in die zin dat:
 - gebouwd dient te worden binnen een denkbeeldige rechthoek;
 - de afstand tussen gebouwen niet meer dan 20 m mag bedragen;
 - de maximale breedte langs de weg ten hoogste 100 m en de maximale diepte ten hoogste 150 m mag bedragen;
- b. de goothoogte, bouwhoogte, dakhelling en nokrichting;
- c. de plaats van woningen en aan- en bijgebouwen;
- d. de plaats van bouwwerken indien de afstand tot de as van de weg minder bedraagt dan 20 m;
- e. de verhouding tussen de oppervlakte van het hoofdbouw en de aan- en bijgebouwen.

Vrijstelling van de voorschriften betreffende bebouwing

5. a. Burgemeester en Wethouders kunnen vrijstelling verlenen voor:

1. een vergroting van het in lid 3 onder a genoemde aangegesloten oppervlak tot ten hoogste 2 ha;
2. de bouw van een tweede dienstwoning bij een agrarisch bedrijf;

3. de bouw van mestopslagplaatsen buiten het in lid 3 onder a genoemde aaneengesloten oppervlak van 1,5 ha, met uitzondering van de gronden die op de toetsingskaart zijn aangeduid met "mestopslag via wijziging" tot een inhoud van ten hoogste 2500 m³ en een bouwhoogte van ten hoogste 6 m inclusief overkapping;
4. de bouw van sleufsilo's buiten het in lid 3 onder a genoemde aaneengesloten oppervlak van 1,5 ha tot een bouwhoogte van ten hoogste 3 m;
5. een vergroting van het oppervlak aan- en bijgebouwen per woning met ten hoogste 50 m², uitsluitend indien het erf een oppervlakte van minimaal 1.000 m² heeft dan wel ten behoeve van agrarische (neven)activiteiten en aan huis verbonden beroepen (niet zijnde detailhandel);
6. uitbreiding van de bebouwing ten dienste van bedrijven op de plankaart aangegeven met BI tot ten hoogste 25% van de bestaande oppervlakte; een uitbreiding met meer dan 25% is mogelijk na een vooraf verkregen verklaring van geen bezwaar van Gedeputeerde Staten;
7. een grotere goothoogte van agrarische bedrijfsgebouwen tot ten hoogste 6 m.

- b. De onder a bedoelde vrijstelling wordt niet verleend indien de betreffende bebouwing gelet op de beoordeling aan de hand van de afwegingsschema's in lid 2, sub b, niet toelaatbaar is.

Voorschriften betreffende gebruik van gronden en bouwwerken

6. Het is verboden de gronden en bouwwerken te gebruiken in strijd met de in lid 1 omschreven doeleinden. Als verboden gebruik wordt in ieder geval aangemerkt:
 - de opslag van afvalstoffen in de bodem.

Vrijstelling van de voorschriften betreffende gebruik van gronden en bouwwerken

7. a. Burgemeester en Wethouders verlenen vrijstelling van het bepaalde in lid 6, indien strikte toepassing van dit voorschrift leidt tot een beperking van het meest doelmatige gebruik, die niet door dringende redenen wordt gerechtvaardigd.
- b. Burgemeester en Wethouders zijn bevoegd vrijstelling te verlenen voor:
 1. het aanbrengen van mestopslagplaatsen, welke niet als bouwwerk worden aangemerkt, buiten het in lid 3 onder a genoemde aaneengesloten oppervlak van 1,5 ha;
 2. het verharden van wegen en paden.

Voorschriften betreffende
uitvoering van werken en
werkzaamheden

c. De onder b bedoelde vrijstelling wordt niet verleend indien het gebruik gelet op de beoordeling aan de hand van de afwegingsschema's in lid 2, sub b niet toelaatbaar is.

8. a. Het is verboden zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning (aanlegvergunning) van Burgemeester en Wethouders de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren:

1. het aanleggen of verwijderen verhardten van wegen, voet-, fiets- en ruiterspaden en dagrecreatieve voorzieningen zoals picknickplaatsen, passantenplaatsen voor kanoërs, parkeervoorzieningen en de inrichting van visoevers;
2. de aanleg of verwijdering van ondergrondse leidingen;
3. het vellen en/of rooien van houtopstanden;
4. het aanleggen van lijnvormige beplantingen;
5. het graven en dempen van sloten en andere watergangen, het vergroten of verkleinen van het doorstrotingsprofiel het aanbrengen of verwijderen van kunstwerken, zoals dammen en stuwen, voorzover de gronden op de toetsingskaart zijn aangeduid als "hydrologisch aandachtsgebied I of IIa";
6. het wijzigen van het greppelsysteem en het aanbrengen van drainage, voorzover de gronden op de toetsingskaart zijn aangeduid als "hydrologisch aandachtsgebied I of IIa";
7. het zoeken naar delfstoffen (seismisch onderzoek en exploratieboringen);
8. grondwerkzaamheden dieper dan 2 m voorzover de gronden zijn aangegeven met "grondwaterbeschermingsgebied";

b. De onder a bedoelde vergunning is niet vereist, indien het werkzaamheden betreft die het normale onderhoud tot doel hebben.

c. Voorzover voor meerdere werken en/of werkzaamheden vergunningen worden gevraagd en deze in één (inrichtings)plan zijn ondergebracht, wordt dit plan in zijn geheel in de beoordeling betrokken.

- d. De onder a bedoelde vergunning wordt niet verleend indien het werk of de werkzaamheid gelet op de beoordeling aan de hand van de afwegingsschema's in lid 2, sub b niet toelaatbaar is.

Strafbaarstelling

- 9. Overtreding van het bepaalde in lid 6 en lid 8 wordt aangemerkt als een strafbaar feit in de zin van artikel 59 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

Artikel 8**Vaarweg****Doeleinden**

1. De als zodanig op de plankaart aangegeven gronden zijn bestemd voor:
 - vaarten of kanalen;
 - bermen.

Voorschriften betreffende bebouwing

2. Voor deze gronden is het bouwen beperkt tot het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

Voorschriften betreffende gebruik van gronden en bouwwerken

3. Het is verboden de gronden en bouwwerken te gebruiken in strijd met de in lid 1 omschreven doeleinden.

Vrijstelling van de voorschriften betreffende gebruik van gronden en bouwwerken

4. Burgemeester en Wethouders verlenen vrijstelling van het bepaalde in lid 3, indien strikte toepassing van de voorschriften leidt tot een beperking van het meest doelmatige gebruik, die niet door dringende redenen wordt gerechtvaardigd.

Strafbaarstelling

5. Overtreding van het bepaalde in lid 3 wordt aangemerkt als een strafbaar feit in de zin van artikel 59 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

Artikel 9

Wegverkeer

Doeleinden

1. De als zodanig op de plankaart aangegeven gronden zijn bestemd voor:
 - wegen;
 - parkeervoorzieningen, bermen, bermsloten en groenvoorzieningen;
 - benzineverkooppunt, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "benzineverkooppunt";
 - verzorgingsplaatsen, uitsluitend voorzover de gronden zijn aangegeven met "verzorgingsplaats".

Voorschriften betreffende bebouwing

2. Voor de doeleinden "benzineverkooppunt" en "verzorgingsplaats" mag uitsluitend gebouwd worden ten behoeve van verbouw en/of gehele en gedeeltelijke vernieuwing met inachtneming van de bestaande oppervlakte en met een maximale goot- en bouwhoogte van 3.5 m respectievelijk 8 m dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte.

Verder is het bouwen beperkt tot het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

Voorschriften betreffende gebruik van gronden en bouwwerken

3. Het is verboden de gronden en bouwwerken te gebruiken in strijd met de in lid 1 omschreven doeleinden.

Vrijstelling van de voorschriften betreffende gebruik van gronden en bouwwerken

4. Burgemeester en Wethouders verlenen vrijstelling van het bepaalde in lid 3, indien strikte toepassing van de voorschriften leidt tot een beperking van het meest doelmatige gebruik, die niet door dringende redenen wordt gerechtvaardigd.

Strafbaarstelling

5. Overtreding van het bepaalde in lid 3 wordt aangemerkt als een strafbaar feit in de zin van artikel 59 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

Artikel 10

Spoorweg

Doeleinden

1. De als zodanig op de plankaart aangegeven gronden zijn bestemd voor:
 - spoorweg;
 - bermen, bermsloten en groenvoorzieningen.

Voorschriften betreffende bebouwing

2. Voor deze gronden is het bouwen beperkt tot het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

Voorschriften betreffende gebruik van gronden en bouwwerken

3. Het is verboden de gronden en bouwwerken te gebruiken in strijd met de in lid 1 omschreven doeleinden.

Vrijstelling van de voorschriften betreffende gebruik van gronden en bouwwerken

4. Burgemeester en Wethouders verlenen vrijstelling van het bepaalde in lid 3, indien strikte toepassing van de voorschriften leidt tot een beperking van het meest doelmatige gebruik, die niet door dringende redenen wordt gerechtvaardigd.

Strafbaarstelling

5. Overtreding van het bepaalde in lid 3 wordt aangemerkt als een strafbaar feit in de zin van artikel 59 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

Artikel 11

Munitiedepot

Doeleinden	1. De als zodanig op de plankkaart aangegeven gronden zijn bestemd voor: - munitiedepot; - bouwwerken.
Voorschriften betreffende bebouwing	2. Voor gebouwen geldt een maximaal bebouwd oppervlak van 15% van het bestemmingsvlak voor het complex Oudemolen en 10% van het bestemmingsvlak voor het complex Donderen. De bouwhoogte van de gebouwen en bouwwerken mag ten hoogste 10 m bedragen.
Voorschriften betreffende gebruik van gronden en bouwwerken	3. Het is verboden de gronden en bouwwerken te gebruiken in strijd met de in lid 1 omschreven doeleinden.
Vrijstelling van de voorschriften betreffende gebruik van gronden en bouwwerken	4. Burgemeester en Wethouders verlenen vrijstelling van het bepaalde in lid 3, indien strikte toepassing van de voorschriften leidt tot een beperking van het meest doelmatige gebruik, die niet door dringende redenen wordt gerechtvaardigd.
Strafbaarstelling	5. Overtreding van het bepaalde in lid 3 wordt aangemerkt als een strafbaar feit in de zin van artikel 59 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

Artikel 12**Zandwinning****Doeleinden**

1. De als zodanig op de plankkaart aangegeven gronden zijn bestemd voor zandwinning.

Voorschriften betreffende bebouwing

2. Voor gebouwen geldt een maximaal bebouwd oppervlak van 1% van het bestemmingsvlak. De bouwhoogte van de gebouwen en bouwwerken mag ten hoogste 8 m bedragen.

Voorschriften betreffende gebruik van gronden en bouwwerken

3. Het is verboden de gronden en bouwwerken te gebruiken in strijd met de in lid 1 omschreven doeleinden.

Vrijstelling van de voorschriften betreffende gebruik van gronden en bouwwerken

4. Burgemeester en Wethouders verlenen vrijstelling van het bepaalde in lid 3, indien strikte toepassing van de voorschriften leidt tot een beperking van het meest doelmatige gebruik, die niet door dringende redenen wordt gerechtvaardigd.

Strafbaarstelling

5. Overtreding van het bepaalde in lid 3 wordt aangemerkt als een strafbaar feit in de zin van artikel 59 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

BIJZONDERE BEPALINGEN

Artikel 13

Wijzigingsbepalingen

1. Burgemeester en Wethouders kunnen overeenkomstig artikel 11 van de Wet op de Ruimtelijke ordening het bestemmingsplan, voorzover het betreft agrarische bedrijfsgebouwen met bijbehorende erven indien het agrarisch bedrijf is beëindigd, wijzigen:
 - a. ten behoeve van een woonfunctie;
 - b. ten behoeve van sociale, culturele, medische, maatschappelijke en educatieve functies, waaronder begrepen expositieruimten;
 - c. ten behoeve van bedrijven genoemd in de van deze voorschriften deel uitmakende "Staat van bedrijven", of wel hiermee voor wat betreft het leefklimaat vergelijkbare bedrijven;
 - d. ten behoeve van een recreatieve functie;
 met dien verstande dat:
 - de activiteiten genoemd onder b, c en d uitsluitend zijn toegestaan in combinatie met de woonfunctie;
 - de activiteiten genoemd onder b, c en d plaatsvinden binnen de gebouwen;
 - bij de maatvoering zo goed mogelijk wordt aangesloten bij de bestaande hoofdvorm;
 - het aantal woningen per voormalig agrarisch bedrijf afhankelijk is van bouw/volume van het voormalig agrarisch bedrijf; vestiging van woningen in bijgebouwen is niet toegestaan;
 - landschappelijk verstorende bebouwing wordt afgebroken;
 - voor de bestemming "beekdalen I" de wijziging uitsluitend betrekking heeft op de woonfunctie;
 - binnen de gronden aangegeven met "grondwaterbeschermingsgebied" de vestiging van autoreparatiebedrijven, chemische wasserijen en ververijen dan wel hiermee voor wat betreft het risico voor aantasting van het grondwater vergelijkbare bedrijven niet is toegestaan;
 - voor de gronden aangegeven met "milieubeschermingsgebied II" de wijziging in ieder geval geen betrekking heeft op hondenkennels en recreatiebedrijven;

- de activiteit genoemd onder a niet is toegestaan op de gronden aangegeven met "interim-geluidzone" en "A-zone munitiedepot" en "B-zone munitiedepot".
2. De gemeenteraad kan overeenkomstig artikel 11 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening het bestemmingsplan wijzigen ten behoeve van de vestiging van grondgebonden agrarische bedrijven en agrarische bedrijven met dien verstande dat:
- de wijziging uitsluitend van toepassing is op volwaardige grondgebonden agrarische bedrijven en volwaardige agrarische bedrijven;
 - de wijziging voor grondgebonden agrarische bedrijven slechts van toepassing is op de gronden met de bestemmingen "jonge veldontginningen" en "essen en veldontginningen", met uitzondering de gronden die op de plankaart respectievelijk toetsingskaart zijn aangeduid met "nevenschikking natuur en landbouw" en "essen" dan wel "handhaven openheid";
 - de wijziging voor vollegronds- en boomkwekerijen slechts van toepassing is op vollegronds- en boomkwekerijen die een oppervlakte van meer dan 2 ha aaneengesloten cultuurgrond hebben;
 - de wijziging voor agrarische bedrijven slechts van toepassing is op de gronden met de bestemming "jonge veldontginningen", met uitzondering van de gronden die op de toetsingskaart zijn aangeduid met "uitsluitend vestiging grondgebonden agrarische bedrijven" en "handhaven openheid";
 - de wijziging niet van toepassing is op de gronden die zijn aangegeven met "interim-geluidzone" of "A-zone munitiedepot" en "B-zone munitiedepot";
 - de wijziging voor agrarische bedrijven uitsluitend betrekking heeft op de verplaatsing van bestaande bedrijven die elders op milieuhygiënische gronden bezwaarlijk zijn; voorbeelden hiervan zijn te saneren situaties met betrekking tot de woonomgeving of vanwege de realisatie van een natuurontwikkelingsgebied;
 - bij de maatvoering en omvang wordt aangesloten bij de voor het betreffende gebied in het algemeen geldende bepalingen;
 - de bedrijven worden gerealiseerd binnen een strook van 200 m uit de weg dan wel in voormalige agrarische bedrijfsgebouwen die hiervoor door hun afmetingen geschikt zijn of eenvoudig geschikt gemaakt kunnen worden.

3. Burgemeester en Wethouders kunnen overeenkomstig artikel 11 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening de bestemming "essen en veldontginningen" voorzover de gronden op de plankaart zijn aangeduid met "nevenschikking natuur en landbouw" en de bestemming "beekdalen II" voorzover de gronden op de plankaart zijn aangeduid met "mestopslag via wijziging" wijzigen ten behoeve van de bouw van mestopslagplaatsen buiten het in de artikelen 4 en 7, lid 3 onder a genoemde aaneengesloten oppervlak van 1,5 ha, met dien verstande dat:
 - de wijziging niet van toepassing is voorzover de gronden op de plankaart respectievelijk toetsingskaart zijn aangeduid met "archeologisch waardevol", "geomorfologisch waardevol" en "essen";
 - de inhoud ten hoogste 2500 m³ en de bouwhoogte ten hoogste 6 m inclusief overkapping bedraagt.
4. Burgemeester en Wethouders kunnen overeenkomstig artikel 11 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening de bestemmingen "essen en veldontginningen" en "jonge veldontginningen" wijzigen ten behoeve van de uitbreiding van bestaande recreatiebedrijven met dien verstande dat:
 - uitbreiding plaatsvindt met het oog op kwaliteitsverbetering;
 - ten aanzien van de inrichting de richtlijnen van de Nederlandse Kampeerraad als uitgangspunt worden genomen;
 - landschappelijke en milieutechnische inpasbaarheid is gewaarborgd;
 - bedrijfseconomische redenen tot uitbreiding zijn aangetoond.
5. Burgemeester en Wethouders kunnen overeenkomstig artikel 11 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening het bestemmingsplan wijzigen ten behoeve van de realisering van natuur- en landschapswaarden met dien verstande dat:
 - de wijziging uitsluitend van toepassing is op gronden die liggen binnen een zone die op de toetsingskaart is geïndiceerd met "ecologische verbindingszone";
 - versnippering en doorsnijding van het agrarisch gebied zoveel mogelijk wordt voorkomen;
 - in de voorschriften wordt aangegeven op welke wijze activiteiten dienen te worden getoetst aan de betreffende kenmerken.

6. Burgemeester en Wethouders kunnen overeenkomstig artikel 11 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening de begrenzing van de aanduiding "natuurontwikkeling toegestaan" op de toetsingskaart wijzigen, mits de begrenzing van gronden als reservats- dan wel natuurontwikkelingsgebied wordt gewijzigd.
7. Burgemeester en Wethouders kunnen overeenkomstig artikel 11 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening het bestemmingsplan wijzigen ten behoeve van de verbouw van woningen of voormalige agrarische bedrijfsgebouwen tot landhuizen met landgoed, mits:
 - de wijziging alleen van toepassing is op gronden die reeds zijn bebouwd met een woning, aan- en/of bijgebouwen of voormalige agrarische bedrijfsgebouwen;
 - de gronden op de toetsingskaart zijn aangeduid met "landgoedontwikkelingszone" dan wel liggen binnen de zone die is geïndiceerd met "ecologische verbindingszone";
 - de bestaande woning, aan- en/of bijgebouwen of voormalige agrarische bedrijfsgebouwen slechts op het bestaande erf worden verbouwd of herbouwd;
 - de oppervlakte van het erf ten minste 1.000 m² is;
 - gebouwd wordt in hoofdzaak 1 bouwlaag met kap;
 - er ten behoeve van het realiseren van het landgoed ten minste 5 ha grond wordt ingericht, ingeplant en/of beheerd, zulks overeenkomstig een hierop gericht inrichtings- en beheersplan, hetgeen dient te zijn uitgevoerd voorafgaand aan de uitgifte van de (ver)bouwvergunning;
 - er een ruimtelijke samenhang bestaat tussen de woning en het landgoeddeel.
8. Burgemeester en Wethouders kunnen overeenkomstig artikel 11 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening de bestemming "jonge veldontginningen" wijzigen ten behoeve van de bouw van solitaire windturbines op agrarische erven, voorzover de bouwhoogte binnen het in lid 3 onder a genoemde aaneengesloten oppervlak van 1,5 ha meer dan 12 m, dan wel buiten het in lid 3 onder a genoemde aaneengesloten oppervlak van 1,5 ha meer dan 3 m bedraagt, met dien verstande dat:
 - de bouwhoogte niet meer mag bedragen dan 35 m (exclusief rotorbladen);
 - op de gronden aangegeven met "straalpad" de hoogte niet meer dan de op de plankaart aangegeven hoogte mag bedragen.

9. Burgemeester en Wethouders kunnen overeenkomstig artikel 11 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening de bestemming "jonge veldontginningen" wijzigen ten behoeve van de realisering van boscomplexen met een aaneengesloten oppervlakte van meer dan 1 ha, met dien verstande dat:
- de bosaanplant dient te passen in de landschapskarakteristiek;
 - het te bebossen gebied aaneengesloten dient te zijn en een geconcentreerde vorm dient te hebben;
 - het te bebossen gebied zoveel mogelijk aansluit bij bestaande boscomplexen, natuurgebieden, recreatieterreinen of de bebouwde kom;
 - de begrenzing zoveel mogelijk dient samen te vallen met bestaande barrières, zoals wegen of waterlopen;
 - er een beplantingsvrije afstand op het perceel van de initiatiefnemer van minimaal 10 m wordt aangehouden, tenzij de aangrenzende eigenaren en/of gebruikers er geen bezwaren tegen hebben, dat deze afstand kleiner wordt.
10. Burgemeester en Wethouders kunnen overeenkomstig artikel 11 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening de bestemming "zandwinning" wijzigen ten behoeve van de inrichting van een zandwinplas voor dagrecreatie.
11. Burgemeester en Wethouders kunnen overeenkomstig artikel 11 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening het bestemmingsplan wijzigen voor het verkleinen van de op de kaart aangegeven aanduiding "interim-geluidzone", indien de Minister een aanwijzing geeft voor het opnemen van een geluidscontour in het bestemmingsplan. Als voorwaarde voor de toepassing van de wijzigingsbevoegdheid geldt bovendien dat de nieuwe geluidscontour geheel binnen het gebied komt te liggen, waarop de bestaande 35 Ke-contour betrekking heeft.
12. Een besluit tot wijziging wordt niet genomen indien de wijziging gelet op de beoordeling aan de hand van de afwegingsschema's in artikel 4, 5, 6 en 7, lid 2, sub b niet toelaatbaar is.
13. Bij de voorbereiding van de hierboven bedoelde bevoegdheden is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Artikel 14

Algemene vrijstelling

1. Burgemeester en Wethouders kunnen ten behoeve van gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde van openbaar nut zoals gemalen, transformatorstations, telefooncellen, wachthuizen en dergelijke, vrijstelling verlenen van de voorschriften tot een maximum inhoud van 75 m³ en een maximum bouwhoogte van 3 m.
2. Burgemeester en Wethouders kunnen ten behoeve van het beheer van natuur, landschap en boscomplexen vrijstelling van de voorschriften verlenen voor het bouwen van beheersgebouwen, met dien verstande dat:
 - de oppervlakte van het te beheren object ten minste 25 ha bedraagt;
 - per 100 ha te beheren object slechts 1 gebouw is toegestaan;
 - gebouwd dient te worden in 1 bouwlaag met kap;
 - de inhoud ten hoogste 150 m³ mag bedragen.
3. Burgemeester en Wethouders kunnen ten behoeve van de plaatsing van zend- en ontvangmasten zijnde van openbaar nut vrijstelling verlenen van de voorschriften tot een maximum bouwhoogte van 24 m.

Artikel 15**Overgangsbepalingen****Bouwen**

Een bouwwerk, dat op het tijdstip van tervisielegging van het ontwerp van dit plan bestond of in uitvoering was, dan wel is of kan worden gebouwd krachtens een (melding en/of) bouwvergunning, waarvoor de aanvraag voor dat tijdstip is ingediend, en dat afwijkt van het in dit plan -behoudens in dit artikellid- bepaalde ten aanzien van de toelaatbaarheid van bebouwing, mag mits de bestaande afwijkingen ook naar hun aard niet worden vergroot en behoudens onteigening:

- a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd, mits dit geen algehele vernieuwing of verandering van het in de aanhef bedoelde bouwwerk tot gevolg heeft;
- b. uitsluitend indien het bouwwerk door een calamiteit is teniet gegaan, geheel worden vernieuwd, met inachtneming van de grenzen welke ten aanzien van het bouwen ter plaatse bij het plan -behoudens in dit artikellid- zijn bepaald tenzij herbouw hierdoor niet zou zijn toegestaan, en mits de aanvraag tot bouwvergunning is ingediend binnen 18 maanden nadat het bouwwerk is teniet gegaan;
- c. tot niet meer dan 110% van de oppervlakte van het in de aanhef bedoelde bouwwerk worden uitgebreid, met inachtneming van de grenzen welke ten aanzien van het bouwen ter plaatse bij het plan -behoudens in dit artikellid- zijn bepaald.

Gebruik

Het gebruik van gronden anders dan voor bebouwing alsmede het gebruik van zich op die gronden bevindende bouwwerken, dat in strijd is met het in dit plan -behoudens in dit artikellid- bepaalde en dat bestaat op het tijdstip, waarop het plan voorzover betrekking hebbend op de strijdigheid van dat gebruik van kracht wordt, mag worden voortgezet en/of gewijzigd, mits door die wijziging de strijdigheid met het plan niet wordt vergroot.

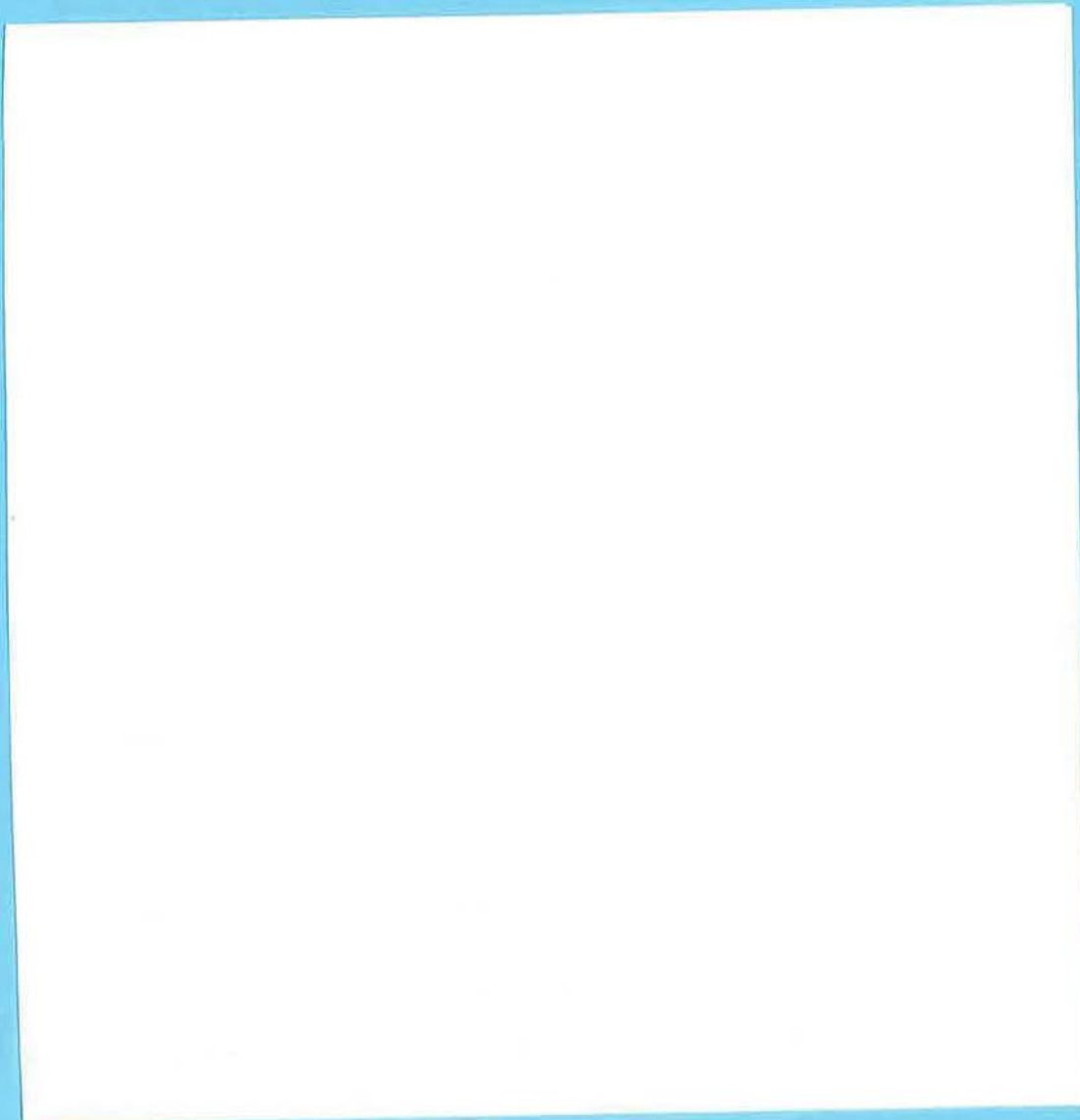
Artikel 16

Slotbepaling

Deze voorschriften kunnen worden aangehaald als: "Voorschriften behorende bij het bestemmingsplan buitengebied gemeente Vries".

Behoort bij besluit van de Raad der
gemeente Vries van 20 OKT. 1997

Mij bekend.

Staat van bedrijven

Categorale Bedrijfsindeling

SBI-CODE	OMSCHRIJVING	AFSTAND	CATEGORIE
01	LAND- EN TUINBOUW		
01.3	Plantsoenendiensten, hoveniersbedrijven	10	1
20 / 21	VOEDINGS- EN GENOT- MIDDELENINDUSTRIE		
20.81.1	Broodbakkerijen, v.c. < 2500 kg meel/week: - alleen voor eigen winkelbedrijf	30	2
20.83	Banketbakkerijen	10	1
23	KLEDINGINDUSTRIE		
23.1	Confectiekledingindustrie	30	2
23.2	Loonconfectiefabrieken	30	2
23.3	Maatkledingbedrijven	10	1
23.5	Hoeden-, petten- en mode- artikelenfabrieken	10	1
25	HOUT- EN MEUBEL- INDUSTRIE		
25.63	Mandenmakerijen	30	2
25.69	Vlechtwarenfabr. n.e.g.	30	2
25.72	Grafkistenfabrieken	30	2
25.75	Woningstofeerderijen	10	1
26	PAPIER- EN PAPIERWAREN- INDUSTRIE		
26.2	Papierwarenindustrie	30	2
27	GRAFISCHE INDUSTRIE EN UITGEVERIJEN		
27.15	Chemigrafische bedrijven	30	2
27.16	Loonzetterijen	10	1
27.19	Drukkerijen n.e.g.	30	2

SBI-CODE	OMSCHRIJVING	AFSTAND	CATEGORIE
27.2	Uitgeverijen (kantoren)	0	1
27.3	Binderijen	30	2
29	CHEMISCHE INDUSTRIE		
29.62	Verbandmidd. fabrieken	30	2
32	BOUWMATERIALEN-, AARDE- WERK- EN GLASINDUSTRIE		
32.83	Glas-in-loodzetterijen	30	2
36	ELECTROTECHNISCHE INDUSTRIE		
36.99	Elektrische installatie- bedrijven	30	2
38	INSTRUMENTEN- EN OPTISCHE INDUSTRIE		
38.	Instrumenten- en optische industrie	30	2
39	OVERIGE INDUSTRIE		
39.	Overige industrie voor zover n.e.g.	30	2
39.3	Foto- en filmlaboratoria	30	2
52	BOUWINSTALLATIE- BEDRIJVEN		
52.	Bouwinstallatiebedrijven	30	2
61 / 62	GROOTHANDEL		
61.11	Akkerbouwprodukten, algemeen assortiment	30	2
61.14	Fijne zaden en peulvruch- ten	30	2
61.17	Bloemen, planten en tuinbenodigdheden	30	2
61.19	Akkerbouwprodukten n.e.g.	30	2
61.92	Scheepsbenodigdheden	30	2
61.99	Vakbenodigdheden e.d.	30	2
62.2	Huishoudelijke artikelen, ijzerwaren, auto-acces- soires, houtwaren e.d.	30	2

SBI-CODE	OMSCHRIJVING	AFSTAND	CATEGORIE
62.3	Textielwaren, schoeisel e.d.	30	2
62.8	Optische, fotografische, sport- e.d. artikelen: - zonder vuurwerk	30	2
62.93	Oude materialen en afval- stoffen (excl. schroot): - oud papier, lompen en rubber	30	2
68	REPARATIEBEDRIJVEN VOOR GEBRUIKSGOEDEREN		
68.1	Schoen- e.a. lederwaren- reparatiebedrijven	10	1
68.21	Autoreparatiebedrijven (excl. plaatwerken, spui- ten en tectyleren)	30	2
68.24	Autobekleiderijen	10	1
68.29	Autorepar. bedr. n.e.g.: - zonder tectyleerderij	30	2
68.3	Fietsen-, brom- en motor- fietsenreparatiebedr.	30	2
68.4	Uurwerkreparatie bedr.	10	1
68.5	Goud- en zilversmederijen (reparatiebedr.)	10	1
68.6	Reparatiebedrijven voor elektr. gebruiksgoederen	10	1
68.7	Reparatiebedrijven voor muziekinstrumenten	10	1
68.9	Reparatiebedrijven voor n.e.g. gebruiksgoederen	10	1
77	COMMUNICATIEBEDRIJVEN		
77.01	Postdiensten	30	2
77.02	Telefoon-, telegraaf- diensten e.d.	30	2
85	VERHUUR VAN MACHINES EN ANDERE ROERENDE GOEDEREN		
85.3	Verhuurbedrijven van gebruiksgoederen	30	2

SBI-CODE	OMSCHRIJVING	AFSTAND	CATEGORIE
98	OVERIGE DIENST- VERLENENDE BEDRIJVEN		
98.13	Afvalverwerkingsbedr.: - pathogeen afvalver- branding (voor zieken- huizen)	30	2
98.21	Schoonmaakbedrijven voor gebouwen	30	2
98.22	Schoorsteenveegbedrijven	10	1
98.24	Glazenwasserijen	10	1
98.29	Schoonmaakbedr. n.e.g.	10	1
98.32	Chemische wasserijen en ververijen	30	2
98.33	Wasverzendinrichtingen	30	2
98.34	Stoppage- en oppersinr.	10	1
98.5	Foto-ateliers (incl. ontwikkelen)	10	1

Selectie: alleen bedrijfstypen
grootste afstand maximaal 30

DHV+ Milieu-informatisering Woerden

De gebruikte afkortingen zijn:

<	: kleiner dan
>+	: groter dan of gelijk aan
-	: tot
cat.	: categorie
i.e.	: inwonersequivalenten
n.e.g.	: niet elders genoemd
o.c.	: opslagcapaciteit
p.c.	: produktiecapaciteit
p.o.	: produktie-oppervlak
v.c.	: verwerkingscapaciteit
t/u	: ton per uur
t/j	: ton per jaar

BügelHajema Adviseurs bv

**Buro voor Ruimtelijke
Ordening en Milieu** BNS

Vaart n.z. 48-50

Postbus 274

9400 AG Assen

Telefoon (0592) 31 62 06

Telefax (0592) 31 40 35

Vestigingen te Assen,

Leeuwarden en Amersfoort